

X

~~Page 318~~

m 126

B, 2, 19

Inc
142

Gilbertus de Hoylandia

Sermones sup. Cantica Canticorum.

Florence 1485.

Pelluchet, 5-265; Hain, 7773.

1824. 16-12-22.

**GILIBERTI SERMONVM SVPER CANTICA
CANTICORVM LIBER INCIPIT FELICITER
SERMO PRIMVS**

VARIIS SVNT AMANTIVM AF-
fectus: quia casus uarii et sponse uerba
aliquotiens interrupta uidentur / sicut
ipsa dilecto suo: uel ex uoto fruitur uel
preter uotum fraudatur: nunc ut super
montes reuertatur inuitat: nunc in lec-
tulo querit elapsum. Quam assignabis
consequentie seriem? Que docebitur ordinis ratio? Non
uidetur ratio: sed interruptio: Vota amoris uniformia:
Ideo sermo serie non tenetur. Affectus in amore loquitur:
et uerba interruptit: quia nec ipse sibi semper in uno statu
coheret. Iure et ipse sponsus hynulo compatur / sic fallens
et sic fugiens dilectam Varietas hec nec consequentia nec
ratione caret. Verba tam subito comutata continuatiõem
seruant: dum affectuũ ordini seruiunt: Videte iam que sit
in hac uarietate series cõtinuationis: Elapsus erat dilectus
sup montes: quasi hynulus uagus: et uolitans: et ipsa ad se
relapsa. De montibus illis inqbus mirabiliter illuminata
erat / et illustrata uisione dilecti. De montibus inq illis ad
conuallem lachrymar: ad lectum doloris relapsa: ad lectũ
et ad noctẽ de mõtibus luminosis. Quid ni si recedat ipsa
ubi sic recedit dilectus suus? Ipse enim sponse sue salus et
illuminatio: Ideo recedente ipso: illa recedit ad lectulum
infirmitatis: et ignorantie noctem. Iam uersatur sup stratũ
infirmitatis sue. Super hunc tamen stratum memoratur di-
lecti: et iam non in matutinis: sed in nocte meditatur in ip-
so querens quem diligit anima sua: Non pigre agit in hoc
lecto ad quem relapsa est: Non lasciuit / non delectatur in
lecto concupiscentie: sed magis reluctatur memorata di-
lecti solius: non obnoxia infirmitati sed caritati. Sic inter

Bonnes nouvelles

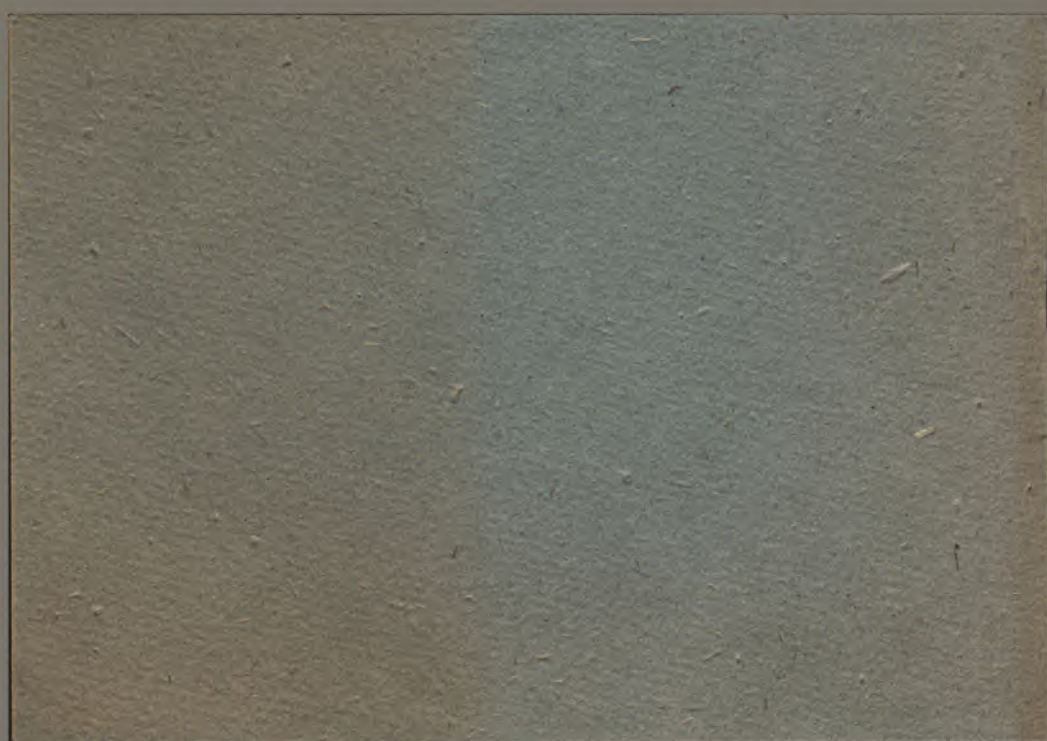

Gilbertus de Hoylandia

Sermones sup. Cantica Canticorum

Florence, Nicolau Florentin, 1485

Bellechut, 5265; Hain, 7773.

pertat cui sic uidet: Ego tamen non hic accipio lectū dolo-
ris nisi forte doloris illius: quem amor parturit de absente
sponso delitari uidetur uelle magisq̄ sanari / et amicum
quesisse non medicum. Iuxta hunc sensum sic continuare
potest. Demontibus se raptim contulerat ad lectulū spon-
se ubi illa exercitata et deficiens libertate delectationis ob-
dormiuit exhausta iter amplexus dilecti. Oblectata obdor-
miuit somnum dulcem sed expergefata nō inuenit illum.
Hec mulier deliciarum in manibus suis. Gaudia itaq̄ illa
gaudia ineffabilia silentio transiens in hanc tamen uocem
erumpit. In lectulo meo per noctes quesiui quem diligit
anima mea. Per continuationem nunc ista sufficiant. Iam
uerba singula consideremus. In lectulo meo per noc-
tes quesiui quem diligit anima. Dulce satis est te bone-
Iesu / querere dulcius tenere. In uno pius labor / in altero
perfecta letitia. Dulcis itaq̄ est attrectatio tui. Nam et ip-
se tactus fructu non caret. Mulier illa euangelica foclici
furto attigit simbriam iesu / et statim stetit in illa fluxus sā-
guinis / fluxus carnalis illicebre / carnalis delectationis. et
cure / et restricta sunt / et desiccata sunt que prius in illa flu-
ida erant / et totū hoc contigit excontactu simbrie. Quid
si caput ipsum amplexari contigisset? Non modo staret et
exsiccaretur sāguinis fluxus sed enim amaret impetus flu-
minis illius qui letificat ciuitatem dei. Bonus ergo tactus /
sed attrectatio melior. In turba / in populo uix tangitur ie-
sus. Ideo sponsa que non tantum tangere sed amplexari /
et attrectare uerbum uite desiderat deuotans publicum / se-
cretum elegit / secretum et lectuli / et noctis. Bonum opus
uel querere iesum / uel tenere / sed oportunitas et loci et te-
pori huic adhibenda est operi / et que maior et accommoda-
tior ad usum amoris / q̄ lectuli et noctis oportunitas. Ni-
si quieta mente queri non potest delectatio sapientie nec
intranquillus in illam aspectus dirigitur. Nihil inquina-
tum incurrit in illam / nec in peccatum quidem. Illa uero

in animum quietum et purum ultro incurrere solet. et gratis in fluere. In pace enim locus eius: et habitatio eius in syon. Hoc est in speculatione. Pax preponitur quasi preparatio quedam speculationis: Oculus turbatus uel ira uel cura: quomodo lucem illam in accessam intuebitur / que nisi serenis non attingitur mentibus: nec illis tamen semper ad libitum. Quid inquires paci ad lectulum? multum plane secundum hunc modum: quod sicut in lectulo: sic in pace dormitur et quiescitur: In pace inquit in idipsum dormiam et requiescam: Quid ni libenter requiescat anima sancta ubi locus est dilecti: In pace enim locus eius. Ideo hunc tibi locum primo acquirere: ut in eo quem diligit anima tua uel allapsam teneas uel elapsam requiras. In lectulo enim et secreta quedam mentis quiete potest inuestigari liberius. inueniri citius: et tutius teneri: forte et diutius: si tamen potest diu morari in delitiis illis: que fere solent in ipsis intercedi principiis. Nam et hoc uelut iter ipsos elapsas amplexus: et fugientes in sectans delicias dilectus rursus anxius querit: et hoc in lectulo / si ocio quodam ab occupationibus mens tua libere fruatur libertate et otio. Quid accommodatius ad usum amoris? Et libertas illecebram parit: In otio et expeditur affectus: et non parum impeditur illi. Sic est. Quanto fuerit expeditior animus: tanto quidem impensior erit in illud quod amat. Vsu euenit: ut cum fuerimus otio redditi tunc lentiemus acriorem morsum amoris diuini. Et contra insensibilem pene reddit affectum frequens cura mundi: et quasi callum quendam menti obducit. Animum cura implicat: quies explicat. Explicata desideria in que putas in crementa dilatant? Vides quanta bona continentur in lectulo. Quies libertas illecebra. In lectulo enim quietis uota magis inardescunt: Locus accommodatus oblectamento caritatis sponsam ad querendum urget ardenti us Illic enim egrius caret dilecto: ubi poterat uberius frui in lectulo inquit meo et per noctes: qui per noctes querit

non uiderit mihi tam aspectus quā amplexus sectari. Tene
re magis operat quā intueri. Bona quidem uisio est. sed ad he
sio artior. Nam qui adheret deo unus est spiritus. Melior
tamen utraq; . Nam coniuncte uicissim incrementis se cu
mulant gratiarum. Vtrumq; si te apprehensurum nō arbi
traris sectare tu quā sponsa sectatur. Amplexus quare dilec
ti / ignorantie tue nox. Immo noctes ignorantiarum tua
rum serenam tibi uisionem adimit secretorum celestium.
Tu suauia sequare. Quere ut per sentias illa si scire nō po
tes. Nox non prescribit delitiis / nam et ipsis aliquoties il
lustratur. Nox inquit illuminatio mea in delitiis meis. In
delitiis ait / non in scientiis. Ita et tu noctem si non potes
scientiis / per tempta illuminare delitiis: Quis quid
hic uidemus per speculum et in enigmate / totum in noc
te ē. Et in hac nocte potest iesus meus magis dulci quodam
affectu suauiter sentiri quā sciri ad purum: Ideo et si nōdum
ad conuictum admittitur. contractū tamen sectatur / dilec
tum in lectulo et per noctes querens. Quid si ad conuictio
nem dilecti et nox operatur / cooperatur plane / et accōmo
date satis: Sicut in lectulo sancte quietis accipies otium /
sic obliuionem quandam intellige in nocte: Vtrumq; sapi
entie et contemplationis negotia oportunitatem ministrat
Nec salomon uult te scribere sapiētiam nisi in tēpore otii:
Nec paulus in anteriora extenditur / nisi prius eorum que
retro oblitus. Miraris quod bona nox / et dies malus est: Diem
hominis inquit propheta non concupiui: Nescio quo pec
to sibi ad uersantur / et alterutro se obscurant dies domini
et dies hominis. Siquidem dum alter exoritur / alter recon
ditur. Diem inquit hominis non concupiui / hoc est huma
num fauorem / hominum gloriam. Et inter reliquos. Immo
pre reliquis spectabilis uideri. Recte hanc diem propheta
abiurat / que perturbationis ministrat materiam. Melior er
go hec nox die / si quidem nox a perturbatione abscondit.
dies exponit. Deniq; primi parentes nostri / statim ut eorū

oculi in hanc aperti sunt lucem : erubescences confundeban-
tur : Quanto felicius clausa prius tenuere lumina / et melio-
ri comperta nocte peccati rubiginem nescientes . Ab inde
sumpsit hic malus dies originem . qui uitiorum denūtiavit
illicientes spesies demonstravit / oculo concupiscentie sol-
licitantem ingessit materiam . Heu me . quomodo circum-
fulget dies ista quomodo affectū meū ad se arripuit q̄ claro
uersatur lumine ante mentis oculos . et quidem satis ipor-
tune : in pace simul et impudica : Nusq̄ fere declinandi nus-
q̄ delitescendi copia : Nulle satis tute sūt latebre . Ita ubiq̄
erumpunt et emergunt in cogitatum cunctaq̄ spiritum uel
turbent / uel deturpēt : Siue diligēt atrectata siuetacta leui-
ter . Licet enim animus castigatione repellat illa proposito
solo tamen irruentium cogitationum sordidatur tactu .
Qui tetigerit picem inquinabitur ab illa : Deniq̄ secūdam
legis scita quarundam rerū tenus etiam inquinat actatus .
Non inputantur quam uiolenter importantur culpam non
inferunt tales cogitatus / aliquam tamen iniuriam irrigant
affectate munditie : Quid quam se contemplāti animo cor-
poree offendūt imagies ? Forte carnalē appetitum nō prouo-
cant : sed tamen spirituales tardant intuitum . Alia turbāt
alia deturpant : alia tardant : hoc est lacerant / alliciunt / il-
ludunt . Non ne melius huius omnia obscurari q̄ illustrari
ceca obliuionis ī uolui caligine q̄ memoriter recenseri ?
Bona ergo nox que prudēti obliuione dissimulat omīa tēpo-
ralia ad illum qui eternus est querendum tempus expediēs
et explicans occasiones . Que mundi concupiscentiam ab-
scondit curam cogitatum . Hoc est enim mundum habere
absconditum uel mundo abscondi . Sic etiam abscondi po-
terimus in abscondito faciei tue domine . Non dico plena
notione sed tamen tota deuotione et libera inuestigatione
et aliquanta inuentione / hanc absconsionem / hoc secretum
has latebras quibus mundani diei declinamus uel amorem
uel imaginationem / quibus humanum diem aut ablatū nō

reperimus aut oblatum respuimus : noctis nomine appellari
nunc a sponsa crediderim : Denique in superioribus dicit : Sub
umbra eius quem desideravi sedi : et fructus eius dulci gut
turi meo : Fructus iste suauiter : si tamen prius umbra pro
tulerit : Dicta umbra que carnis prudenti obscurat / concu
piscenciam refrigerat : intelligis que sit umbra . inde tibi re
fulget occasio : quomodo et hic noctem intelligas / nisi quod
quedam occultiores latebre et magis abdite et accommoda
te magis ad inuestigationis et contemplationis usum . Sub
noctis exprimuntur . que sub umbre uocabulo . In umbra rerum
uisibilium obliuionem aliquam tam accipe : In nocte oioda
Quis mihi dabit sic ad uesperascere ? Quis inquam dabit mihi
ut rerum temporalium memoria obliuionis huius uergat in
uesperam ? Bona quidem nox quando imaginationes uane
rationum non uent . Nec uersatur in eo / quando abscondite sunt
ab oculis querentium dilectum . Dilectio ipsa hanc noctem
inducit / que reliqua omnia nec respicit nec nota reputat dum
ad illum quem diligit intenta suspirat . Per noctes inquit .
Multe sunt noctes eius / nec est una nox illi iugis et conti
nua . Noctes eius interpollantur presentia sponsi : Cum ad
est lux est : cum abest nox est : Ideo multe sunt noctes spon
se : quia multi sunt elapsus sponsi : Multe latebre : beata pla
ne que dilecto adheret tota die . et querit illum totis nocti
bus . Prouocet studium tuum qui audis ista : et instructus ex
plo sponse . Consurge et tu in nocte in principio uigiliarum
tuarum : et effunde cor tuum ut liquefiat et corruat : et de
currat usque in conspectum dei tui . Illi libera principia uigilia
rum tuarum : nihil in te peregrine cure decerpant : Quere
per singulas noctes dilectum tuum : Quid dico per singu
las : Totas noctes tuas in hoc opus continua . Ne cessas et ne
quiescas donec egrediatur ut splendor dilectus tuus : et ut
lampas accendatur tibi . tunc poteris illud Pauli dicere :
Nox precessit : dies autem appropinquauit : Nam quod se
quitur / abiiciamus opera tenebrarum : huic non potest nocti

gis lucem ministrat his qui permanent in agone querendi
dilectum. Bona quidem nox quando absconderis a contur-
batione et ab incurfione imaginationum. Et quantum non
dum absconderis in abscondito faciei dilecti tui: bonum ta-
men est: ut abscondatur tibi facies. et pompa inanium et car-
naliū cogitationum. Nox est ut illam non attendas. non
uideas. Sed tamen in hac nocte non extinguetur lucerna tu-
a ut dilectum queras. Vt iam ego tales mihi possim noctes
numerare: tam latebrosas: et tam numerosas: Et quis nostrū
glorietur omnes se tales noctes habere. Quisquis est foe-
lix est: cui omnes noctes in usum talem decurrunt: qui in oc-
culto suo nihil agit occultatione dignum. Vnus quisq; sua
conueniat conscientiam. Quid enim mihi aliorum percute-
re conscientiam infirmam? non percutio: nec discussio qui-
dem: et si infirma est/foeda saltem non sit. Non agat in oc-
culto/non cogitet quidem que turpe est et dicere. Ad talē
stratum Iesus declinare non nouit: Offendit illum/et fugat
confusa conscientia: Confusio conscientie non inuitat illū
sed magis euitat. Caritas autem de corde puro et conscien-
tia bona/ipsa est que querit. Sic enim habes. Quasiui que
diligat anima mea: Nil bona tutius conscientia. Bona
conscientia audet: et caritas ardet. Illa non formidat: ista
inflammat. Illa pro dilecto non confunditur. Ista confidit
super dilecto: Magna uis amoris: Alieno nō nititur suffra-
gio/propriis contenta meritis: semper amari se presumit/
que amare se sentit. Deniq; non respicit aliis maiestatis no-
minibus: solum sponsa dilectum memorat que singulariter
intus tollerat estum amoris: Hoc autem attendendum q̄
frequenter dilecti recenset uocabulum: quocunq; ex miste-
rio. Dilectus meus candidus et rubicundus: et talis est di-
lectus meus: et in presenti quod diligit anima mea. Magis
certe sermōis huius gratia nec mirum si frequentatur i ore

quod in corde feruet: Ideo et animam commemorat. Non enim uerbo tantum diligit sed uoto: nec solo actu: sed magis affectu. Quid uero sibi uult / q̄ animā non spiritum dicit? forte quia dilectum: quem adhuc querebat / nō dum habebat. Qui enim adheret deo unis est spiritus: Et cur nusq̄ in toto hoc cantico spiritum nomiat? Sed anima mea liquefacta est: et anima mea conturbauit me: et hoc ipsum frequenter / quem diligit anima mea. Id quoq̄ fere nusq̄ / nisi cum absentem querit: uel abesse queritur. Solent his nominibus gradus quidam distingui: anime perfectioris et minus perfecte. Appostolus dicit: Animalis homo non percipit ea que sunt spiritus dei. Ego animam hanc ita amantem et estuantem / feruentem / nunq̄ non spiritualem dixerim. Quippe que licet non dum plena uisione / uoto tamen proposito: illi adhibebat quem uehementer diligebat. Possumus autem non inconuenienter / sicut in spiritum subtilem et attenuatum intellectum: sic in anima suauem et tenerum affectum accipere: pro prophetam in promissione domus dicit. Dabo uobis cor carneum: Si ergo carnis nomen in bono alicubi accipitur: cur non magis anime? Ego beatam hanc animam / ut licenter loquar non lapideam: sed carneā magis iudicauerim: et nihil habentem in se rigoris: et duritie. sed mollem / teneram / tractabilem / et sensibilem ad singulos dei uerbi aculeos: Deniq̄ que dicat: neque caro mea enea est: sed q̄ spiritualis pertranseat gladius: et caritate se uulneratam gaudeat. Iure ergo animam suam diligere dicit: exprimere uolens intimam quandam et uiuidam: et animatam affectionem. Ergo dilectum suum Iesum christū dominum / qui uiuit et regnat in secula seculorum. Amen.

SERMO SECVNDVS

SVper hesterno capitulo hodiernum uobis instaura-
 mus cōiuium. Nec enim ibi cuncta dicta sunt que
 dicenda occurrunt: Quedam uero nec tacta quidem
 sunt: Illa hoc sermone discutienda suscipimus: idest cur di-
 cat in lectulo/et non in lecto. Et cur in lectulo meo. Nam
 alibi lectulum nostrum dicere consueuit: hec reputate uo-
 bis in sortem. Siquid autem noue disputationis super his /
 que iam discussa sunt adiecerō in lucri rationem / ut sic di-
 cam: referte. Quid putatis misterii signat hoc ipsum quod
 dicit in lectulo? laudis ne aliquid occulte continet: an su-
 gillationis: Et si utrunque potest libentius tamen hic lau-
 dem accipio: et ideo primitus in hunc sensum flectamus ser-
 monem. Ego plane in hoc uerbo coarctationem quandam i-
 telligo/ut soli secum dilecto sufficiat. Cur enim non in bo-
 no coarctatio accipitur/ sed strati dilatatio improbum uer-
 ritur? Dilatasti/ inquit dominus per prophetam: stratum
 tuum/ iuxta me suscepisti adulterum. Vides quomodo ob-
 iurgando et exprobrando strati dilatatio obiicitur amice a-
 dultere. Bonum est ergo non dilatare/ sed magis dilatare
 stratum cogitationis/ et cordis lectulum. Ideo sponsa iure
 sibi applaudit de lectulo. Coangustatum inquit propheta:
 stratum ut alter decidat/ et pallium breue utrunq; operire
 non potest. Vtrunq; idest uirum et adulterum. Erene e-
 nim et angustum est cor hominis ad concipiendas uerbi de-
 litias: etiam cum in illas totum totum extenditur. Quo-
 modo non multo breuis quom fuerit ad alia distentum?
 Sufficiat dilecto tuo uel breuitas ista: Noli illam magis
 breuiare: Lectulum communicando alteri. Bona

quidem hec breuitas lectuli : que nescit nisi dilectum suum
idest christum suscipere : Est enim breuitas que nō nisi illū
suscipere nouit : et est breuitas que illum plene . Magnā
certe uoluptas lectuli : sed magna breuitas : et ideo bene lec-
tulus magis q̄ lectus dicitur . Delectabilis lectulus est / de
quo legis inprouerbiis : Secura mens quasi iuge conuiuium
Foris nox : foris turbatio : sed tranquillitas intus / quasi quie-
tis lectulus quidam . Non est hic illud lamentabile dicere /
Foris interficit gladius : et domi mors similis est . Immo si
foris gladius est / intus gaudium : Spe / inquit / gaudentes :
in tribulatione patientes . Ad noctem tribulatio refertur /
Ad lectulum / spes et gaudium : Forte propter hoc non lec-
tum / sed lectulum appellat : parco uocabulo : quoniam totum
gaudium nostrum fere in spe est / adhuc et ex parte . Bonus
ergo lectulus / conscientie quies et mūditiā . Cor impiū qua-
si mare feruens / quod quiescere non potest / sed redundant
fluctus in conculcationem et lutum : Est ergo cor impiū tur-
bulentum et rapidum / lutosum et secum semper colluctans
Siquidem non est pax impiis . Regnum uero dei iustitia est
et pax : In pace inquit in id ipsum dormiam et requiescam /
quoniam tu domine singulariter in spe constituisti me :
Vtrunq; complectitur spei nomen / et lectulum / et gaudiū
quia in spe gaudemus et in spe requiescimus : sed unde spes
nisi de securitate conscientie : Iure lectulum dixerim men-
tem securam et liberam . Securam propter conscientie bonū
Liberam autem a tentatione / Liberam autem ab exteriorē
occupatione / liberam a leui cogitatione . Quanta tamen esse
potest in hoc corpore quies / et libertas mentis : Breuis et
exigua / et lectulo similis āgusto . Multum inde decerpit ref-
ficiendi necessitas corporis multum conquirendi que neces-
saria sunt cura : multū cōsummēdihora / multū aīe casus imi-
nens / multū causa latēs . Gloria nostra hec est inquit Paulus

testimonium cōscientie nostre. Suavi certe se collocauerat
in lectulo nihil ait / mihi conscius sum. Sed quantū illud
dilatatur et extenditur magis autem illud arctatur et contrahitur.
Sed in hoc inquit iustificatus nō sum. Qui autem iudicat
me dominus est. Vides quō paulus audet et dicit. Cor no-
strum dilatatum est. Vides quomodo testimonium consci-
entie diuine coarctatur respectus sententiae? Bene ergo lectu-
lus mens secreta / sed minime superba qua quiescit non elata
bona de se sentiens sed alta non sapiens / magis autē suspec-
tam semper habens incerti noctem inditii. In lectulo inquit
per noctes. Multe noctes / sed unus lectulus. Multe enim
tribulationes iustorum / sed tamen quasi non sentientes / nec
respicientes / uno dormiunt et requiescunt in lectulo. In ea ī
qua uocati sumus una spe uocatiōis nostre. Transit nox et
nox. Sed illi non deserunt tranquillitatis suae lectulū donec
tota transeat iniquitas. Multe noctes et alte tenebrae : Sed
tamen ab altitudine noctis non timent nec turbantur / quia
sperantur in domino / non timent an noctibus sed huius spei
lectulo requiescunt : Nam et ipse nouit dare carmina ī noc-
te tribulationis et in nocte mandat canticum eius. Accepi-
stis quare sponsa dicit noctes et quare plures : quare lectu-
lus dicatur et quare unus. Nunc accipite quare dicat spon-
sa in meo. In lectulo suo et quasi singulariter suo est. q̄ diu
singulariter in spe est : Cum uero ad spem res accesserit uel
magis successerit spei quom iam ex parte tenuerit dilectū :
non iam suus erit hic lectulus sponse sed magis communis
sponsi et sponse. Suus est quom quasi sola sine dilecto qui-
escit : Communis est quom ipse adest : Suus est sponse quom
quietis et paccatis et cōpositis moribus intra se collecta que-
scit. Cōis est quom iam incipit oblectari sponso : forte et ē
aliquis pprius sponsi quando sui oblita peccatis : et se exuta
tota trāsit in ipsum et q̄ i induit ipso : dilecta ipsi in lectulo
suo nec effluit extra se nec turbat ipse : in lectulo cōi affluunt

illi delitiae quaedam de presentia sponsi. In illo qui solus est
solus est sponsi amatis exagitata incendio ebullit et excrefcit
effusa et effluens tota transfunditur in ipsum et in similem
absorbetur qualitatem: In primo penes se est: in secundo pe
ne illam sponsus: In tertio penitus est ipsa penes ipsum. et
si dici potest non est nisi ipse: In primo querit: in secundo
adheret: in tertio unitur illi: In primo tranquillitatem pro
priam possidet: in secundo quandam meretur communitatem
cum dilecto: in tertio assumitur et absorbetur in quandam
caritatis et gratie unitatem: Melior hic lectulus tertius quam
secundus / quanto expressior est unitas quam caritas. Bonus ta
men primus per quem ad istos paratur ad accessus: quod si ad
carnalis infirmitatis illecebre lectuli sensum deflectere ue
lis nec erras / nec laboras sic assignando: Solius enim spon
se sub hoc intellectu lectulus est: nec comunicatur sponso.
Nam et si nouimus christum secundum carnis concupiscen
tiam tamen non nouimus. communis quidem carnis natura:
sed non est communis illi carnis illecebra. Non refutauit
lectum doloris nostri: sed non se reclinauit usque ad sensum
delectationis nostre: ideo quomodo istum designat in lectulo
meo dicit: non coiter in nostro. Alibi siquidem legitur: Lec
tulus noster floridus / qui cois est floridus est: uetustatis nil
hens: nil corruptois. quomodo ouero proprium suum lectulum dicit
nulla ibi fit mentio floris. suus sponse hic est: sed insuauis est:
non floridus: sed orridus illi uidetur. Dura satis conditio: si
uel sola corruptio foret. Nunc uero ad infirmitatem accedit
aduersitas. duplicatum incommodum lectulus et nox: infirmitas
et aduersitas: sed magna uis amoris quem neutra opescit: nec
ille imitata / nec ista illata: Non enim lectulo tenetur uel terretur
nocte: Sed in lectulo suo et per noctes querit quem diligit anima eius
Claustralium uidetur nox ista maxime fratrum qui et quae a solli
citudine et quae perditum absconditum suum multitudinem habentes in altero
lectulum: in altero noctis obscurum. Quodammodo enim absconditum cum
iussu libet quilibet excelsa uersatio: ubi inaequale altitudinem to
ta se fratrum numerositas attollit iuxta illam de saluatore prophetiam

93

Ambulant in tenebris: et non est eis lumen / sed humane laudis lumen / ut liberius sperent in nomine domini: et in nitantur super diem suum. Quorum absconditus est uultus eorum. Unde nec reputamus eos / immo qui se ipsos intus non reputant. qui se mundi ad usus foris non aptant: Qui nec hominum ab ore gloriam exoptant sed illam que ex solo deo est iuxta quod legitur Ego gloriam meam non quero est qui querat et iudicet. Et qui gloriatur in domino gloriatur. Hoc est non pro donis domini in hominis favore quiescat: Nec finis huius admixtione spirituelis glorie adulterent in aliquo gaudia / sed illi referat gratiam et querat in illo gloriam / hoc est enim ipsum querere: habet iste in tranquillitate lectulum: in humilitate noctem. Non illum mordaces cure circumuolant inquietudinum non exasperant iniurie. Sed totum lectulus et nox totum pax et quies: et latebre. Num quid satis est? Fortasse satis / sed laboranti: non non satis amanti: Dulcis enim laboranti somnus amanti anxietas / illum dormire non finit: somnolentiam excurit: Vigilias inducit. Amor de quiete ipsa inquietior redditur: Quiescit temptatio: quiescit occupatio: quiescit afflictio sed quiescere dilectio nescit: Tunc magis uires exercet. dulce incendium et flamma uorax de latibulis euadens. uacuo liberior euagatur in animo. altius possidens: et audius de pascens. Occasione accepta suum nescit amor non exercere negotium. Semper enim quem amat uel presente eo se oblectat / uel absentem desiderat. In die inquit tribulationis mee deum exquisiui manibus meis longe differentior querendi ratio nunc a sponsa proponitur: Illam non impellit afflictio / sed trahit affectio: ille in psalmo querit aduersus tribulationem ista ad amoris usum et oblectationem: Ad hoc enim refert et quietis lectulum et noctis latibulum ut quem diligit et incusse recolat / et sincere sapiat et dulciter sentiat. Ergo multo potior indiligente quam in indigente querendi ratio. quamuis iure dici:

possit q̄ sancta quadam semper eget amor auaritia . Semper enim ad secretiora exestuat : et que tenet non reputans uolubili se raptat in anteriora rotatu : er uitalis instar rote spiritali leuitate ad superiora toto conatu attollitur de terra uix paululum aliquid attingens . deniq; in paulo nondum se comprehendisse arbitratur / sed ipse ad anteriora extensus quasi tationalis rota sequitur quo illum uastat spiritus feruentis desiderii . Si uquidem et quam consumauerit homo tunc incipiet . In presenti quoq; sponsa dum tenet lectulum : non hoc contenta ardentius quetit dilectum . Ille illi lectulis ille dilectus : Lectulus dū infirmam et fatigatam suscepit dilectus dum inflammat et succendit . Lectulus et dilectus quia quiescit in illo et concupiscit et deficit in ipsum . Miraris q̄ dico lectulum ? Audebo et acliiciam nilius aliquid : immo sublimius super omnē laudis eius . Quanto enim pro me egit uiliora : tanto bonitatis sue dedit inditia maiora . Ipse paruulus lectulus : ipse pulli est nidulus : Et enim passer inuenit sibi domū et turtur nidū ubi repōat pullos suos : Vis audire qualis lectulus ? Iacta cogitatus tuos implumes indomino : et ipse te enutriet / donec formetur et firmet christus inte et occurras in uirum p̄fectū qui fluctuare nō possit . Bene ergo lectulus qui mihi factus est adeo iustitia et pax et redemptio et sapientia : Quis dabit mihi tali collocari in lectulo ? Quis inquā dabit mihi istos puluillos : et cervicalia huius assui sub cubito et capite meo ? Foclix cervical quod sibi sponsa supponit : Leua eius sub capite eius et dextera eius amplexabitur me . Alterū iam possidet : alterum iam sibi pollicetur . Leuam tenet / sed dextera querit . Delectationis enim in dextera tua usq; in finē . Quasi de lectulo tendit ad lectulū . Suauissimū mihi cervical bone iesu / spinea illa capitis tui corona . Dulcis lectulus illud crucis tue lignum . In hoc ego nascor et nutrior / ereor et recreor : et super passionis tue altaria : memorie mihi nidum libenter recolloco .

9

Quod si maiora datur et archaniora persentire maiestatis
mysteria: nihil illud a lectulo et nocte differt. Siquis ad
futuram contempletur plenitudinem / non formulam per
fectionis humane / Nam et perfectius nostrum imperfectū
est / et ut uerius dicā uix adhuc incoatū: Propterea initiū
aliquod dicimur creature dei / et tantū primitias accepisse
spiritus. Temerarius forsitan uidear / qui conor in experta
exponere et de sponse lectulo / que illum suauius forsitan et
secretius collocauit / q̄ coniectura nostra possit attingere.
Quia propter demysteris ad mores descendamus / et dica
mus hoc esse dilectum in lectulo: et per noctes querere /
cum post cordis strepitum et carnis motum: quieti et pre
sentium obliti / primitiuas quasdam future dulcedinis cap
tamus delicias: Habes ergo ut breuiter colligam in hoc
capitulo occasionem actum / et causam: In diligente causa
actus in querente oportunitas uero et occasio in lectulo et
nocte innuitur. Breue autem capitulum quoniam bonus
lectulus in quo suscipit mens fatigata fomentum: Immo
feruens incendium. In quo amor dum offendiculum non
habet: desiderii usum exercet ardentius. Sed iā nos hic pau
lulum quiescamus: et in illo utinam lectulo in quo sponsa
dum quieuit dilectum quesiiuit: ut experientie sensu in no
bis ipsis ediscere possimus: quod nunc alios docere cona
mur: q̄ dulce sit in hoc lectulo quiescere: et dilectum que
rere iesum cristum dominum nostrum:

SERMO TERTIVS

On solet sponsus semper uel pro tempore uel pro quanti
tate anime sequentis uoto respondere. Quesiiui inquit
et non inueni illum: Gratum certe uerbum quesiiui / sed nō
inueni illum graue. Quid ni graue et intollerabile sic que
renti et sic amanti? Nemo enim eo quod ardentem querit:
non anxie caret / tantoq; cum ualidius angustia si uicina spe
iam iamque apprehensura fraudatur.

Quanto magis illa quam experte et perditte intante dulcedinis puocat esuriens? Credibile est secundum multitudinem retractate et reuolute in corde dulcedinis: acriori ad querendum ictu euerberari animum amantis. Denique ad dilectionis mensuram non inuenientis pendatur affectus. Si quis in se unquam talem expertus est uel dilectionis uel desiderii sensum: proprii estimare potest coniectura exempli: quod querulo sponsa corde ptulerit. Non inueni illum. Nusquam consolatio: nusquam refrigerium: sed ubique tribulationem et dolorem inueni: dum illum quem ardentem diligo et instanter quero non inueni. Denique posuisti me: non dico tibi contrariam sed ate quasi extraneam / et facta sum mihi met ipsi grauis: Grauis plane quam redet uite: tedet luminis huius: quoniam lumen oculorum ipsum non est mecum. Vbi erit foris consolatio: si intus in me ipsa te absente turbatio? Conturbatum est cor meum: dereliquit me uirtus mea: et lumen oculorum meorum et ipsum non est mecum: Tria hec tecum abierunt: Virtus: ueritas: et idemptitas. Quomodo enim erunt uirtus in doloris lecto: in nocte lumen: et indiuisione et separatione id ipsum? Ad me nunc respicit illa prophetialis exprobratio: Quousque disolueris filia uaga? Denique et Cayni ex quo egressus est a facie domini uagus factus est et profugus. Ego quidem uaga non ita et profuga: magis enim querens / quam fugiens: et ut licentius loquar tibi fuga plus competit. An non ouaga que de lectuli angustiis transeo ad ambitum urbis: discurrens per plateas: per uicos: per uigiles? Qui adheret domino unus est spiritus: dulce hoc ipsum: et ideo dura separatio: Quomodo dissipata est hec idemptitas: dissiliit unio: et ad me dimidiata rediit? Nam tota ate non discessi: Desiderio enim in te feror: sed a presentia differor: habeo aliquod in desiderio solatium sed totum illud abscondit et absorbet de dilectione suplitiu: Quo pacto non absconditur omne solatium? quam diu abscondis faciem tuam a me? Denique sicut ait per

10

pheta. Consolatio abscondita est ab oculis: quia facta est inter dilectos diuisio. Sed mihi abscondita quoniam mihi fuerat hec unio idulta. Tu enim bonorum meorum non eges. Bona enim mea bona tua sunt: ideo mihi incumbit desolatio: dum a te separari contingit. Tu uirtus mea: Tu lumen oculorum meorum: Tu mihi ipsum. Tu mihi totum. Denique defecit caro mea & cor meum: ut de reliquo mihi carnalis affectus nec cordis mei sensus respiret: sed sit deus cordis mei: & pars mea deus in eternum. Si hanc partem perdidero inanis & uacua remanebo: quasi terra sitiens: & quasi uas perditum. Assumme assumme qui ebrius et sitientem et uacuo uasi tue plenitudinis portionem infunde. Quid parcis torrenti illi ubertatis tue? Heu me qui rapti transit torrens iste nostris in conuallibus. Cito quidem transit: sed trahunt me post te in eternum desiderium impartite delicie. Delicie abeunt: sed desiderium relinquunt. Ille excurrunt: & istud excruciat. Quanto sunt enim progata dulciora: tanto molestior de dilectione mora. Ita ne domine suaue uideatur tibi miseram mora tali torquere animam: et de penis diligentis et querentis te ridere? Si maiestas te abducit: misericordia te inclinat. Si te non indulges dilecte misere: uel afflicte. Afflicta sum & humiliata nimis & a gemitu cordis mei: mecum illum rugiens: non inueni illum. Vbi nunc multitudo uiscerum tuorum: & miserationum tuarum? Diu & nimis diu continerunt se super me. Dilecta tua absentis desiderio: in dolorem se fundit: et tu te contines? Ioseph male meritos de se miseratus fratres: non poterat se continere: sed commora sunt uiscera eius: & quis esset blande innotuit. Ee quidem teuerior esse solet sponsi pietas quam fratris. Tu mihi plus quam Ioseph. Tu enim frater tu sponsum. Quis dabit mihi te fratrem meum? Ego me totam ad querendum impedo. Et tu me suspendis sponsum & frater? Ergo eris in dilectione minor qui es maiestate superior. Magis sibi responderet amor et humilitas quam amor et maiestas. Paululum maiestatis ob

lituiscere: misericordie recorderis. In te omne desiderium
meum. Vt quid non ante te? Vt quid absconditus est a te:
genitus meus: qui totus est per te. Dissimulas et differs et
auertis faciem tuam a me: et facta sum conturbata. Pro/
pterea queror et caufor et clamito non inueni illum. Felix
conditio quando dicere datum fuit. Dilectus meus mihi et
ego illi. Nunc uero ego dilecto meo: sed nondum ad me
conuersio eius. Amara quidem amanti comuratio. Idcirco
per uices uocem committo: non inueni illum. Omnia tem/
pus habent: et suis spatiis uniuersa sub sole transcurrunt.
Quando erunt ut cum sole permaneant: et ante mutabilita/
tem lune: ut in eternitate stent: et non transcurrant cu tem/
pore? Nunc uero omnia tempus habent: et habet forsitan
suum tempus eternitas ipsa. Dicuntur enim et tempora eter/
na: eterna ergo in se eterna: sed nobis parata sunt tempore
suo. Omnia tempus habent: tempus amplectendi et tempus
ab amplexu longe fieri. Quod ergo erit aptum magis quam
nox amplectendi tempus? Immo quis erit aptior ad ample/
ctendum uel lectulo locus: uel nocte tempus? In pace lo/
cus tuus: et ideo quietis tempus: et pacis tibi parauit in cor/
de meo lectulum. Veniat dilectus meus: ueniat delectatio
mea et requiescat in cubili suo. Tu forsitan dispensatione dif/
fers. Sed non capit amor impatiens de dispensatione solla/
tium. Scio mihi repositum tempore suo. Sed de fugacis tar/
ditate temporis causatur. Tu differs: ego quidem diutius
non quero: sed surgam et circuibo ciuitatem. Contemno
lectulum: et initium sermonis derelinquo: ut ad perfectio/
ra ferar. Nam et si sponsa sum et perfecta: pro regule mo/
dulo humane initium tantum accepisse me reputo. ad quod
restat respiciens. Surgam et circuibo ciuitatem: queram
per uicos et plateas. Iesu bone quid est quod alicubi non in/
ueniris qui ubique crederis. Multe quidem mansiones in do/
mo patris tui sunt: sed nunquam alias deseris ad alias tran/
sians: qui infinitus ipse et immensus es. Vbiq; creaturaz

totus

totus et creans et continens: sed infinitatem tuam creatu-
 ra nulla potest exprimere: quanuis uirtutem nulla non pos-
 sit ex parte innuere. Vbiq; totus per essentiam: sed non
 equaliter in singulis per efficientiam. Nam et si ex toto te
 ubiq; opereris totū: non tamen quod potentie tue est: ubiq;
 immo potius nusquam operaris. Indifferenti enim uirtute
 efficis i minimis minima: et magnis maiora. Cum ergo uir-
 tus tua ubiq; et tota operetur: nusquam tamen tota expen-
 ditur: quia quom uolueris suppetit tibi efficere maiora. nec
 tota exprimitur: quia ueritate non possunt ad integz emu-
 lari simulata. Omnia ergo te mihi monstrant ad cognitio-
 nem: sed non omnia me mouere possunt intus ad deuotio-
 nem. Vbiq; in te impingo: sed non ubiq; cōpungor. Vbiq;
 te mihi ingerit rex species et usus et ordo: sed uerbum sa-
 pientiam: non uerbum salutem. Verbum autem sapientia
 et salus idest christus iesus tantum in ciuitate dei nostri in
 monte sancto eius. propterea surgā et circuibō ciuitatem.
 Surge inquit Paulus qui dormis: et exurge a mortuis: et il-
 luminabit te christus. Surgam ego non de mortuis operi-
 bus. Sed de prauis moribus: sed de bonis ad meliora: de
 moribus ad mysteria: de mysticis ad manifesta: de serenis
 ad suauia. Surgam et circuibō ciuitatem illam: de qua di-
 citur. Magnus dominus et laudabilis nimis in ciuitate dei
 nostri in monte sancto eius. Ergo surgendum est ei qui in
 montana uult cum maria conscendere: et prodigus ille fili-
 us in se reuersus. Surgam inquit et uadam ad patrē meum
 Prudenter ait surgam iturus ad eum: qui in celis est patrē.
 Sed nimis exilem et macilentem spem reposuerat in suo:
 mercenariam conditionem patrē rogaturus. Modeste qui-
 dem pro meritis: sed de paterne miserationis copia hmili-
 ter nimis et iniuriose sentiens uere famelici dans i hoc ani-
 mi iudicium et inedia confecti: Dicam inquit ei. Pater fac
 me sicut unum ex mercenariis tuis. Nō enim poterat ieiui-
 nam et macram spem ad maiora porrigere. Surgam inquit
 b

et uadam ad patrem meum. Iste de querendo nil mouetur
patre: tantum de flectendo sollicitus. Que spōsa certe est
de gratia postulat presentiam tantū. Surgam inquit et cir/
cuibo: queram quem diligit anima mea: inuentionem sus/
ficere reputans. Vide si non in presenti hec possit obserua/
ri distinctio. quoniam patris exposita est et parata cunctis
indulgentia. Delicie uero fugaces et recondite et latibulis
gaudentes. Ideo ille dicit. Surgam et uadam. Illa uero.
Surgam et queram. Deniq; et pater occurrit penitēti. Spō
sus se subducit diligenti. Misericordia sui profusior est: de
lectatio parcior. Id autem non incongrue ab utroq; posi/
tum intelligitur quod dicitur surgam. Non permittit te
Paulus: que sursum sunt querere: nisi prius resurrexeris.
Non potes que sursum sunt sapere: nisi prius illa quiesce/
ris: Quid enī illa bona que sursum sunt inuenire: nisi quo
dam dulcedinis et experientie gustu persentire illa? Ideo
cuncta perlustrat et scrutatur: ut quod amat alicubi degu/
stet. Surgam inquit et circuibo ciuitatem: queram per ui/
cos et plateas quem diligit anima mea. Multū sibi fiducie
sanctus amor assumit. Quantū enim putas diligebat: que
tantum presumebat? Surgam inquit et circuibo ciuitatem
Non teniet in conspectum tuum domine omnis ypocrita.
Abscondit se Adam: ex quo bone conscientie ausum amisit
et inuentum se doluit: qui magis querere debuerat. Qui fi
cte diligit fugit conspectum tuum: que uero sponsa est et
caritatis dotata munere etiam fugientem insectatur. Quo
ibis bone Iesu a facie uehementis desiderii. Si ascēderis in
celum illic est: si descenderis in infernum adest. Vbiq; te
sequitur curiosa scutatrix: et per singulos operum tuorum
gradus discurrens quod fide tenet: conatur transfundere in
affectū: et admirande maiestati deuotione respondere. Ad
dilectionis incentiuum omnia euangelii documenta de/
ducit: ut in quibus ueritatem suscipit/ uirtutem persentiat
te ipsum sponsum suum christe Iesu. Qui uiuis et regnas

per omnia secula seculorum • Amen.

SERMO QVARTVS

Circuitus iste non est peruagationis sed inuestigatio nis. At si uagatur que circuit: non euagatur tamen non excedit terminos ciuitatis: non loca que dilectus ambulare solet. In circuitu ambulat: sed intus ambulat per uicos et plateas ciuitatis. Sapientia enim in his uis se ostendit hilariter et in plateis dat uocem suam. Ideo in istis circuit quia nouit ubi solet uberior occursum esse dilecti. Circuibo inquit: queram per uicos et plateas. Frequens tibi est o felix anima talis circuitus et accessus familiaris: et nota sunt tibi omnia ciuitatis: circuitus: et recessus intimi. Angusta uicorum et lata platearum. Introduxit te rex in cellam uinariam. Nunquid et in omnes alios secretiores recessus? Omnia tibi sunt aperta: et peruia: et usu quodam ad beatum hunc expeditam te scitis circuitum. Ideo non cunctanti sed confidenti dissimilis dicit. Circuibo ciuitatem. Et quantum putatis fratres: quantum solatii confert inuisere: interim et crebro contere gressu loca in quibus stare solebant pedes eius quem diligit. Nescio quo pacto loca in quibus aliquid boni experti sumus: et expressius id ipsum imprimunt memorie: et ex ordine ante mentis depingunt oculos. et quod iam experti sumus in ipsum iterato speramus. Ego loca ista non corporalia sed spiritua lia crediderim oportuna ad anime exercitationem spiritua lem: propterea in his accipiamus circuitum. Circuitus iste an recordationis est an inuestigationis? Circuit enim qui uel nota recolat: uel ex ipsis notis colligit que nondum sunt nota. Circuit quodammodo qui nota recordatur: uel perscrutatur noua. Circuitus quidam est: quom ea que iam fide uel intelligentia tenemus ordine retractamus. Circuitus quidam est: cum ex his que iam tenemus ad occultiora tendimus et penetramus. Circuitus ille oblationis est: iste rationis. Ille amicabilior est: iste acutior. Et quauis ille circui

tus magis accomodatus sponse uideatur: neutrum tamen illi negabimus. Siue enim nota et comperta reuiferit: siue inuestiget noua: in omnibus amoris tantum fomitem querit. Bonus quidem rationis circuitus: sed quando se ratio ipsa intra fidei regulas continet: et eius terminos non excedit de fide ad fidem: uel de fide ad intelligentiam pertinens: Intelligentia quidem etsi fidem excedit: non tamen aliud contuetur: quod fide continetur. In intelligentia quae in fide non certitudo maior est sed serenitas: neutra uel errat: uel heret. Vbi uel error uel hesitatio est intelligentia non est: ubi hesitatio est fides non est. Et si fides admittere posse uidetur errorem non est uera nec catholica fides sed erronea crudelitas. Fides ut sic dicam ueritatem tectam tenet et possidet intelligentiam reuelatam et nudam contuetur ratio conatur reuelare. Ratio inter fidem intelligentiamque discurrens ad illam se erigit. sed ista se regit. Ratio plus aliquid quam credere uult. Quid aliud? Cōspicere. Aliud est credere aliud est cernere: non tamen aliud quam quod fide conspicit/conspicere conatur. Et si nondum sincere uidere potest. quibusdam tamen accomodatis experimentis conicere tentat que iam solida fide concepit. Ratio supra fidem conatur: fide tamen nititur fide cohibetur. In primo deuota est: in secundo pudens: in tertio sobria: et ut sic dicam: fides tenet tuetur ratio: intelligentia intuetur. Bonus iste circuitus: in quo mens rationis ductu peruestigando procedit: sed a fide non recedit instructa a fide: et restricta ad fidem. Erronea plane si non cuncta ad eius referat examen: et citum rationis incessum ad fidei maturitatem castiget. Bonus circuitus: ubi quis transformatur a claritate in claritatem tanquam a domini spiritu. Bonus circuitus ubi quis posteriorum oblitus ad anteriora extendit semetipsum: si quo modo comprehendat. Bonus certe circuitus: non modo quom noua semper et occultiora comprehenduntur: sed quom iam apprehensa noua et recenti sepe affectu reuol

uuntur. Quom̄ nō modo quod restat penetratur: sed quod
 iam penetratum est frequenter iteratur. Lucūduſ circuitus
 et sponse non ignotus. Ideo confidenter dicit. Surgam et
 circuibō ciuitatem. Que apertius esse poterit ciuitas q̄ il/
 la de qua dictum est: Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Et
 quidem uniuersitas creature dici potest non inconueni
 enter ciuitas dei: ab eo condita: et ab eo disposita. Glorio
 sa plane et pro specie et pro ordine. Nam pro actibus mi
 nus iustis quos deprauate mentis producit liberras quan
 tum in ipsum est nimis in gloria: nec ex ipsis est q̄ ordi
 nem diuine dispositionis non effugiunt: quem non inten
 dunt. Soli autem uere gloriosi sunt qui diuine dispositio
 ni supponunt studium solliciti: prime conditionis: integrā
 seruare gratiam: uel referare corruptam. Isti geō quidem
 modo gloriosi efficiuntur naturali cum ceteris conditione
 et uoluntaria preceteris coaptatione ad ordinantis et diri
 gentis dei nūtum. Dicitur ergo ciuitas dei uniuersitas cre
 ature: quippe legibus administrata dispensationis ipsius.
 Ipse uniuerse creature speciem existentem prestat in pro
 prio genere in usu efficaciam: continentiam in ordine: ut
 etiam in se ipsa pulchra sit: et in uniuersitate superuacua
 non sit: et cum reliquis incontinens et repugnans non sit.
 Siue enim res nature agatur motu: siue libero arbitrii nu
 tu: siue diuine instictu gratie: siue singulis his rationibus
 siue coniunctis res agatur: quelibet diuina intus operante
 efficacia et modum accipit et motum. Modū quasi legem
 quandam ordinis: et morum actionis. Non modo enim ab
 eo cuiuslibet motionis natiua facultas: sed cuiuslibet facul
 tatis administrat motio: ut simul ab ipso sit: et uirtus et mo
 tus uirtutis. motus uero itētionis prauus: et ab ipso hēt q̄
 motus ē et ab ipso nō hēt q̄ prauus ē. Neq̄ enī ab ipso ē q̄
 i minus ordinatū finē dirigit. Vide uenditionē Ioseph: de
 scensum in egyptum: egressum et insectationem Pharao
 nis: submersionem exercitus et erectionem israel: quomo
 b iii

do incarnationis et passiōis christi et ereptionis nostre ser-
uiant misteriis: et multis quidem in locis similia diligens
repperiret. Non ergo possent antiqua delicta nouis deser-
uire sacramentis nisi occulta ratione diuina intus operan-
te prouidentia. Nec enī illa antiqua casu quodam et indif-
ferenter ita prouenere: quibus noua postmodum a prudēti
dispensatore et obseruatore diligenti aptarentur misteria:
magis autem illa ad horū sūt significatiōē non hoīe illud
intendēte: sed deo disponente preparata q̄ hec illis adaptata
Quod deniq; qui dominus eo potissimū tempore ad passio-
nē adductus: q̄ hac hora: hoc die: hoc mortis affectus est
genere. Quis ista aut leget mistica: aut credat fortuita ē
Quo die est hō conditus: eo repatus: qua hora sententiam p-
tulit/ indulgentiam meruit: per lignū mortis inducta: per
lignum uita restituta: et nescio quis diuinitus ista non di-
spensata: sed humanitus administrata cōtendit: habes agni
paschalis tempus: habes imaculatam hostiam: habes erepti-
onis horam israelitice de egypto: habes ereptionis tue gra-
tiam de seculi errore: de uanitate de natiuitate corrupta:
et hoc simpliciter contigisse credis deo nō dispensante: sed
in deo operante quauis non obseruante. Hec inquam que
tam apte concurrūt de crucis ligno: de tempore: de hora:
de die: et reliquis que obseruari prudenter possunt: circū-
stantias iudaice deputas dementie: non diuine sapientie.
Prorsus in tam salubri remedio et cum antiquis in unā for-
mam concurrere sacramentis: et fortuitus casus excluditur
et humanus intuitus/ sed non diuinus nutus. Et i Isaię pro-
phetia inuenies ad Ezechiam dictum. Data sunt omnia hec
in manus caldeoꝝ. Vbi data esse dicit ostendit nō tantum
prophetia predicta: sed etiam iudiciaria quedam equitate
donata. Ex his et huiusmōi passim per oēm scripturaz tex-
tum cui dubium residebit diuinam pariter uirtutem: sapiē-
tiam iustis legibus prauas rationalis creature non inspira-
re quidē sed dispēfare uolūtates. Quod si ita est: multo mi-

14
nus ambigi potest motus ceterorum animantium que natura
li ducuntur affectu: et sensuum imaginationis tantum agun
tur iudicio non arbitrio rationis a diuina dispositione mi
nime exemptos: et ut semel concludam uniuersarum uel essen
tiam que in hoc aut in hoc reum genere sunt: uel essentiam
que sunt: uel usum quo aliquid efficiunt. Iustissimus pote
ntissimus prudentissimus moderator eternis et immutabilibus
mouet et mutat et continet decretorum regulis: et cunctam cre
aturam nusquam exorbitate regit iustitia: quasi ordinatissimam
et dispositissimam ciuitatem. Heccine ergo ciuitas est: uni
uersitas creature quam sponsa circuituram se proponit. Cir
cuiuerunt sapientes huius seculi reum naturam et in artificio
suo operantem aduerterunt sapientiam dei: operantem di
co: sed non opus de quo legitur: Deus autem rex noster an
te secula operatus est salutem in medio terre. Cognouerunt
in opere artificem: sed non glorificauerunt: aut gratias ege
runt. Fidelis anima omnia replicat et recenset in laudem dei
et omnem creaturam prouocat ad glorificandum: ut se ip
sam excitet in gratiam: et uniuersitatis contuitu diuinum sti
muletur in amorem. Circuiuit Salomon et de cedro libani
disputauit usque ad ysofum. Circuiuit in ecclesiaste et de
electorum postquam deseruit circuitu ad humanos actus disputa
tionem deriuauit: ut de transeunte reum uanitate ad perma
nentem transiret ueritatem. Circuiuit Iob: immo circūdu
ctus est magis a domino per terre fundamenta: per mensu
ram: per lineam: et bases: et lapidem angularē et astra ma
tutina et filiorum dei iubilum: per maris hostia et uuluam
et uestimentum: et caliginosos in facie pannos: per termi
nos: uestes: et hostia: per ortum diluculi: et aurore locum
et ceteras quosdam ceterarum rerum naturas: oēs enim numerare
longum erat: que omnia prudenter intuenti admirationem con
ditoris facerent: et pie consideranti amorem. et hec cōiter oī
bus pposita sunt ratione utentibus: et conditoris sui maie
statem manifesta pulchritudinis sue spē comedat. Sub tam

pulchro tamen uelamine pulchriora sunt que latent saluati
onis nostre sacramenta et multiplicia spiritaliū dona gra
tiaz. Deniq; et dauid in fine psalmoz cum omnē creaturā
in laudem dei concitasset. Cantate inquit deo canticum no
uum: laus eius in ecclesia sanctorum. Vere nouū cuius ne
scit antiquitatem materia: fastidium gratia: que semp est
amore recens: usu recentior. Vere enī nouum quod homi
num aīos ad eternā inuocat beatitudinem. Deniq; legitur.
Ne memineris priorum: et antiqua ne intueamini: noua
quoq; ego facio: lure noua que ab antiquo curretis nature
nequaq; cōclusa sūt legibus. Laus eius in ecclesia sanctorū
Quodam utiq; excellentie priuilegio: nō tantum equitatis
dispēsatione: sed gratuito factitatis dono et munere. Laus
eius in ecclesia sanctorū, quoniam ita laudem eius factorū
ostendit actus: ut illam attendat affectus. Sancti enī excel
lenter gratiarū dona suscipiunt: deuotione persentiūt: gra
tulatione persoluunt. Ideo quodam laudatur priuilegio in
ecclesia sanctorū: Extra ecclesiam laudatur ministerio in
fēsibili: et muto rerū: uano hoīnū. In rebus isatiatis cōditō
ī hoībus nō renatis aliq̄ta cognitio ī neutris tamen dilectō
Nā dilectio cōditoris sui ī primis nulla: ī secūdis nō scā.
Laus eius ī ecclesia factoz. Sāctus enī et que cōdita sūt: ut
naturaliter sint: et que dispēsata sunt: ut incōueniēter et in
ordinate nō sint: et que predestinata sūt ut beate sint. Vni
uersa pscrutatur: et extimat q̄tum datur: ut per hec aucto
ris iuxta uires colligat notionem: migret ad emulationem
rapiatur in affectionem. Hec ergo ciuitas spūalis est: hec
ecclesia sanctorum: quam circuituram sese spōsa presumit
Deus bone quāta hic utilium copia speculationum. Quis
enī satis existimare potest q̄ pulchra et q̄ plurima sint ubi
que spectacula in sacramētis: exemplis: miraculis. Prima
saluationis: secunda conuersationis: attestacionis sunt ter
tia. Quid uero quom de misterijs: quom de moribus ad re
munerationes eternas: temporalium meritorum admiratu/

ra mens affurgit : Quantum ibi profusis uotis refunditur
 gaudii : Filii hominū ut quid diligit uana : et queritis mē
 dadium : ut quid animum ad aliena oblectamenta conuertit
 ris : Laboriose quesitis labentes delicias . Quasi tenetis ad
 manū materiam fidei nostre misteria ad memoriā prompta
 ad meditandum pfusa : ad subsistendum perpetua : ad suffi
 ciēdum plena . Filii inquam hominū imo filii excelsi alūni
 religionis qui regularis discipline limina teritis : ut quid
 arida fauce aquas cenulentas sititis : celestes fastiditis : Ve
 quid cogitationes admittitis in animum : ad quarum actio
 nes nō mittitis manum : Quod agere penitus detrectatis :
 ut quid studiosa mente retractatis : Experti frequēter estis
 q̄ oēm hāc inanem pompam recogitate turpitudinis citus
 excipere solet exitus penitudinis . Deniq̄ et pudor est pro
 dere et pena reticere . Meditationis ergo mutate materiā :
 sed seruate instantiam . Quā sedum ē tunc studia nostra mi
 nui quom mutantur ī melius . hoc autē dico : sicut exhibui
 stis animum ad cogitatus affectuosos sede turpitudinis :
 ita exhibete nunc ad secundos circuitus pulchre ueritatis .
 Circundate syon inquit psalmus et cōplectimini eam . Cir
 cundate meditando : complectimini amando . Complecti
 mini eam ut eius sit et comprehensio integra : et collocatio
 integra . Plus aliquid innuere uidetur cōplexus q̄ circui
 tus . Complexus similis continet totum : circuitus de alio ī
 alium facit transitum . In hoc tamē circuitus prestare uide
 tur : quod ea que complectimur indifferenter et inuolute
 constringimus . ubi uero circuitus est : singula seriatim di
 scurrimus . Ille contentus est summa : iste discurret p̄ sin
 gula . Esuriens enim et querens animus : dum illum non
 satiant aliqua : semper rapitur ad reliqua : Et quodam
 uoluitui circuitu currētis desiderii protracti rotatu : donec
 repleatur in bonis esuries amoris : et occupet in illo cursus
 sui statum / in quo tantum non inuenit . Nulla enim que
 creata sunt ī conditionis sue statu infinita sūt et ideo mens

que circuit uniuersa pertransit ut pertingat ad ipsum. Surgam inquit et circuibo ciuitatem. Circuibo in cunctis eum quem diligo querens: sed nusquam reperiens. Inuisibilia ipsius per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur: sed tamen nullius nature quamlibet excellentis / et ad ipsius accedentis imitationem plene uel instruor iudicio uel incendor officio. Tantum .n. et pigrum et tardum / et inefficax ad conditoris commendationem eorum que condita sunt redditur misterium quantum noscitur a ueritate distare simulacrum. Ergo circuibo ciuitatem uniuersa pertingens uniuersa pertransiens / pertingens qua ex parte ipsius imaginem differenter preferunt / pertransiens ubi citra perfectum subsistunt: Circuibo ciuitatem / ubique capiens refrigerium et fastidium capiens. Quo nam enim modo non me refrigerat: quod amoris mei pignus aliquod portat: preferit indicium / indicit memoriam / notitiam inducit. Sed iterum quo nam pacto non tolero tedium dum quadam me recogito prelude imagine: et umbra detineri: nudam et simplicem non tenere ueritatem. Circuibo ciuitatem quantum in toto eius tam pulchro ambitu ubique refoueor / sed nusquam reficior. Nec me fatigabit iste circuitus / donec pateat plenior aditus / ut intrem in sanctuarium dei / et intelligam in nouissimis eius . habebit ibi circuitus terminum / quom repleti fuerimus in bonis domus tue domine / quom intellexero in nouissimis eius illum qui primus est et nouissimus initium et finis. O qualis ibi circuitus erit pergere ab ipso in ipsum / ire et redire / desiderio ire / delectatione redire. dum semper eius quod experientia desiderat / presentia satiat / ut mens possidentis et contuentis: et illi sit per appetentiam intemta et illo sit sufficienter contenta. Sic enim pennata illa et oculata animalia in medio et in circuitu sedis dei leguntur. In medio quia uoti sui perducuntur ad intima. In circuitu quia rediuiuo sepe uoto feruntur in eadem ipsa. In medio quia eorum iam completum est uotum. In circuitu quia non sufficiunt comprehendere totum. In medio sunt admissa per gratiam: et in cir /

cuitu sunt exclusa per differentem naturam. In medio sunt
 quia unita per contemplationem: et in circuitu quia disiun
 cta per compationē. Que est enim sedes ista: nisi ea de qua
 loquitur apostolus: Lux inaccessibilis quam inhabitat de
 us. Deniq; quantūlibet oculata sint beata illa animalia: et
 illuminat illa: ut quantum possunt capiant: et excedit ne
 ad totum sufficiant. O q̄ ampla ibi specularoria: q̄ late in
 illa luminis infinitate patent: q̄ coarctati et cœniti et pro
 tensi in illa simplicitate caritate eternitate uici. Vie ille
 uie pulchre et semite pacifice. Non ī illis uel errare uel la
 borare semitis. Undique occurrit ibi sponsus: et leto ut sse
 dicam uultu se offert et influit dilectione: de cetero non in
 digeas queri Iesus christus qui uiuit et regnat in secula se
 culorum. Amen.

SERMO QVINTVS

Longum hesternus sermo in exequendo sponse circu
 itu traxit limitem. Gratie tibi domine iesu christe:
 q̄ fecisti tam dulcia faucibus tuis eloquia tua sup
 mel ori meo. Ideo tūx ab ore que semel gustata sunt disce
 dunt ut alia succedant. Cum mora ruminantur: et si deglu
 tira fuerint: suaui quidē ructu denuo redeunt ad ruminum
 Poterant hec omia breuiter et cursim dici: sed materie que
 tractatur gratia comedentis blanditur palato: et quandam
 sui appetentiam facit: non facile cedens cum semel inducta
 fuerit in discussionem. Nam et quē mandendum infantulo
 nutrix cōminuit panem: tam satis frudioso dente subactum
 aliquotiens cū mora detineat gustus illecta sapore. Et nos
 cantici huius solidos aliis si qui forte incogent cōminuen
 tes cibos gustate suauitatis tacturam facere nequimus. Sed
 ita alieno inseruimus usui: ut et nostro satisficiamus ī par
 te desiderio. Denique cōterminatum reor sermonem et cō
 petenti sine conclusum impatienti exhalatione epule uer
 bi redeunt ad labia: et dum abundātie suauitatis eructatur
 memoria ad discussionem reuocatur materia. Quid enim?

Cur non ficus frequenter concutitur : cuius fructus frequē
ter nunquam excutitur . Quid mirum si conuellitur sepi/
us que propria expoliatione fecundior effecta : cum uelli/
cantis uidetur certare manu : et decerpentis auiditatē uber
tate conuincere . Non talis illa cui maledixit dominus ie/
sus : nihil in ea fructus inueniens / pro sterilitate ariditate
eterna condemnans illam : Vide quomodo aridas fecit fi/
des christi iudeoꝝ traditiones et dogmata philosophorum
Quomodo arefecit flumina egypti non est in eoꝝ doctri/
nis et interpretationibus fructum inuenire de quo legitur ī
psalmis : Terra nostra dabit fructum suum . Non potest eo
rum uicis et plateis christus inueniri . Iam o iudei emigra/
uit a uinculis uestris . Iam dimisit domū suam : dereliquit
hereditatem suam . Deniq; facti estis quasi tugurium in cu
cumerario : quasi ciuitas que uastatur . Sed et de plateis ni
hilominus legitur : quasi corrui in platea ueritas . Si qui/
dem de gentium philosophis dictum est quod ueritatē dei
detinuerunt in mendatio . An non tibi uidetur congrue ac/
cipi in uicis israel secundum carnem : quoniā de uno erant
semine abrae et in unum compacti et coarctati ritum : una
lege constricti : Sapientes autem gentium iure adumbran/
tur in plateis : quoniam effrenata libertate et licentia extra
ueritatis euagati sunt tramitem / de maiestate diuina senti
entes et asserentes non minus absone dignitati q̄ reluctan
tia ueritati . Iudei paupertate intelligentie circa diuine sin
gularitatem constricti substantie usque ad filii et spiritus
sancti personas non potuerunt fidei incrementa dilatare .
Gentium philosophi per planū diffusi / et nullo diuine eru
ditionis obice tardati / deoꝝ induxerunt numerositatem in
naturis infinitatē in personis / sentientes inter se singuli ua
ria : uniuersi uana . Sed que iam anima in istis uel uicis pla
teis inquit spōsum ? Cocubina est si qua est et adultera :
quax alterx cotuberniū habet cum spōso ppetuū : altera ma
le fidum . Quid enī . ibi querat / ubi castra nō occurrit sapi/

entia: sed peregrina et meretricia. Talis tibi depingitur in
prouerbiis. Occurrens uerborum iuueni: ubi transit in pla-
tea prope angulum ad uesperascente die: in noctis tenebris
et caligine mulier ornata meretricio preparata ad capien-
das animas garula et uaga: nunc foris nunc in plateis: nunc
iuxta angulos. Suspecta mihi est talis platea: in qua muli-
er tam uaria et uersipellis blanditiarum suarum insidias ue-
cordi machinatur iuueni. Nescio enim quid obscurum et
distortum et fucatum mihi significat nox et angulus et or-
natus meretricius. Suspecta est mihi omnis doctrina et cer-
te despecta que nullam inducit de christo mentionem: que
eius me nec sacramentis renouat: nec preceptis informat:
nec promissis inflammat. Nam iudei quidem habent in pa-
gina illum: sed interpretationem non habent. Adhuc enim
uelamen est magis in eorum mente quam lege. Nec enim aufer-
ri potest: nisi cum conuersi fuerint ad dominum. Suspecta
est mihi tam in diuinis sensibus quam in humanis uisibus unius
licentia: alterius restrictio: obstinatio utriusque. Unius in
diuina natura numerositas: alterius singularitas: utriusque
cecitas. Ideo sponse non dederim in istis uicis et plateis que
rere dilectum: Alios illi assignemus uicos: alias plateas:
quas sibi christus desponsauit in fide et ueritate. Et quidem
gemina quedam est conuersatio fidelium. Alii latam sectam
tur uiam: alii arctissime se tradunt discipline. Nam et si
scribitur arcta uia que ducit ad uitam. Est tamen quepiam in
hoc genere distinctio et arctioris respectu alia reputatur latior
An non tibi uidetur latitudo mandati: ubi nemo compellitur ad
perfectiorem: sed infirme non modo ualitudini sed et uoluntati in-
ferioris gradus permittitur licentia? Gratia tibi domine Iesu chri-
ste que nobis salutis occasiones paras et ita uegetis et alacri-
bus propouis consilium: ut etiam egrotis disponas reme-
dium et pigris dispensas ascensum. Non modo uicos distri-
cte uiuentium habet ciuitas tua sancta hierusalem sed etiam
plateas humiliora et planiora diligentium si in omni profes-

lione et ordine que sponsa est eius quę caste diligit uestigia
querit quatenus habeat undecunque et operationis exem/
plum et amoris incendium. Non dedignatur ab his ęt qui
foris sunt: qui in illa arctioris discipline regula constrin/
guntur: reputans feruentiorem ibi frequęter affectum: ubi
infirmior fuerit ordinis gradus. Quid dicemus de his qui
nusquam salutis occasiones quęrunt: ubi causantes remissi/
onem in plateis et in uicis indiscretionem? Denique tales
multi sunt: qui omnes perscrutantur p̄fessiones et ordines
sed in his nulla inueniunt que illos trahant: sed cuncta qui
bus ipsi detrahant: calumniantes quod descriptio in aliis
sit nimia: in aliis nulla. Istorum dicere est et quidem q̄ mi
sere tam uere non inueni illum. Præuus certe sensus: ut di/
cas: ecce christus hic: immo ecce illic. Pessimus uero si di/
cas: nec hic nec illic. Vtrobique querit sponsa et hic et illic.
Queram per uicos et plateas quem diligit anima mea. Per
uicos distractionem accipe: per plateas dispensationē. Neu
tram in mysticis ecclesie sinistre interpreteris. Vtranque
ecclesia recipit: In utraque sponsa querit christum. Noli in
altero tantum: in utroque christum quere. Vicis plateas in
te ipso cōiunge. Queris quomodo? Si te coarctat afflictio
aut uoluntarie suscepta: aut uiolenter impacta: intus in cor
de gaudio dilatare spiritali. et iam uicis plateas copulasti.
Non tibi tenetur utrunque tenere: qui in tribulatione dilata
tum sibi letatur. Apostolus in arcto tribulationis quandam
latitudinem optabat illis quibus ait. Spe gaudentes in tri/
bulatione patientes. Denique ad spem latitudo refertur: ha/
bentes inquit tantas promissiones carissimi dilatamini et
uos: Angusta est nobis in presenti res: spes uero lata. Arcta
possessio. expectatio quidem profusior. Ergo ad latitudi/
nē spei plateas istas referto. Spe gaudentes ap̄lūs dicit. Pro/
pheta uero: adhuc replebunt platee choris iudetiū. Vides
quō sibi de spe et plateis sentiūt cōsona apostolus et pp̄he
ta. Vtrique enī gaudiū assignat. Simul etiam hoc aduertent/

dum iuxta aliam distinctionem quod etiam in uicis mansio
 est ad domesticas utilitates. In plateis feriatio quedam ad
 iucunditatem. In plateis enim chorus est et conuentus lu/
 dentium. Ergo uacationis et letitie usus in plateis est. Bo/
 ne quidem platee in quibus alacri satis agilitate in leues
 contemplationis saltus: animus se spiritualis exagitat. In
 plateis ergo querit sponsa quem diligit: dum domesticis
 euoluta curis: dum extra corporis effecta mansionem: et do/
 mum terrestrem quantum datur deserens quam libere tam
 lete contemplari studet. In uicis est mansio diuturnior. In
 plateis quidem breuis: sed dulcior. In uicis uirtutum usus
 est et exercitium: que necessaria nobis sunt: dum in corpo/
 ris huius habitaculo moramur. In plateis uero feriatata que/
 dam felicitatis future preludia. Et uide nunc uerborum se/
 riem. Primo ponit uicos. consequenter plateas. habes et in
 psalmo simile. Quam dilecta tabernacula tua domine uir/
 tutum: concupiscit et deficit anima mea in atria domini.
 Miraris sponse sedulitatem. ordinem sequere. Noli te pru/
 dentio rem uel promptio rem sponsa presumere. primo exer/
 ce te in opere uirtuali: ut deinceps ad ueritatis speculato/
 rium conscendas. Quid illac ingressum paras: qua exitus
 est cum sponsa per uicos ad plateas ueni: et cum psalista post
 tabernacula uirtutum ad ampla ueritatis atria: alioquin or/
 dinem si conuertis peruertis. Quanto magis coangustati
 sunt uici: tanto uberiores et liberiores sunt oia meris. Quid
 oia dico? deuotionem dicerem iustius. Arcta est eius disci/
 plina animam in deuotionem dilatat. Siue libertatem si/
 ue letitiam in plateis intelligas. Vbi ampliores quam in
 hoc ordine nostro plateas repperies. Sed nec facile dixeris
 ubi sunt arctiores uici: ubi maior libertas et ad usum et exerci/
 tium uirtutis quam in hoc ordine et conueto facto: et ideo maior ad bo/
 num libertas eo quod sit minor licentia in malum. Quo maior distri/
 ctio et maior directio: Arctiores uici ampliores plateas effi/
 ciunt. Quid ergo est per uicos et plateas iesum querere?

nisi hoc se modo et restringere et extendere ad capiendam
de ipsius illustratione letitiam. Vis ut utraq; intus in men
te assignem plateas et uicos? Non ne tibi uideatur in uico
quodam et uelut in arcto positus: is cuius uexatur patien
tia: castitas arcetur: coangustatur caritas? Quid in nullo
uirtutis studio libere et sine labore uersatur: sine labore et
anxio conatu animi: non tibi in uicis quasi locutus uide
tur. Et quanuis non sine labore non sine conatu: querunt ta
men etiam qui tales sunt quietem in illo quem diligit ani
ma sua: quasi per uicos querunt: De quibus propheta. Do
mine in angustia quesierunt te: et in semita iudicioꝝ tuo
rum domine sustinuimus te. Rudibus et nonitiis istud se
pius euenit: qui solent uel uariis tentamentis: uel quodam
tedio laborare: quando eos aut carnis desideria coartant.
aut uirtutum non exbilarat oblectatio. Et beatus qui non
est scandalizatus in istis qui non offenditur: qui non per
dit iesum. sed magis querit per uicos tales qui in angustia
querit. Non sic de quibusdam dicitur. In angustia quesie
runt te. In tribulatione murmuris doctrina tua eis: immo
et exercitia uirtutis et doctrinā patris intelligit in angu
stis illis: et protendit a fine usq; ad finem fortiter: donec
de uicis ad plateas euadat: et qui perfectiores sunt: et pla
teis assueti aliquotiens ad angustias uicorum subito finit
tur relabi. Et quis perfectior illa que spōsa dicitur? Ecce
et ipsa per uicos et arctos quosdam meatus querit dilectū.
Non est ociosa difficultas ista querendi. Per hanc enim et
exercetur eius humilitas et desiderium excitatur: quotiens
inextricabilibus me sensu quasi uicis errantem et angustiis
animi cōclusū: quom subito uicinas plateas euasi: et eduxi
me ī latitudinē bonus dnūs. in uicis expirauī fere: sed ī pla
teis respirauī statī latitudo quedā et libertas inoccupate et
expedite mentis in plateis tibi commendatior. Sed consi
dera ne libertatem istam des in occasionem carnis: ne coa
cerues lutum in platea tua. lutū illicite cogitationis. Alio
quon

119
quin sicut lutum platearum delebit te dominus. Lubrica/
uerunt ait propheta in plateis uestigia uestra. lutosas uo/
lens intelligi eas in quibus sit lubricus incessus. Non lu/
ro sed auro sternantur platee tue. Non ibi sit lutum: nec ta/
men siccitas et ariditas quedam sit ibi: sed fluant flumina
ibi aque uiue: spiritualis quedam fluente meditationis. In
plateis aquas istas diuide in latitudine libere mentis. Sapi/
entia quasi platanus inquit exaltata sum iuxta aquas in pla/
teis. Non in plateis solum: nec solum iuxta aquas: sed iux/
ta aquas et in plateis exaltata sum inquit. Vt leta prodeat
germina sapientie: quantum putas cooperatur et ocium li/
berum et irrigatio crebra sancte meditationis. Iure qua/
si platanus exaltatur que sic plantatur. O beatas uere pla/
teas in quibus sapientia sic crescit: sic exaltatur et supemi/
net perspicuam se ostendens et non indigens queri. Et uide
quomodo seculari prudentie aliqui totam sui cordis latitu/
dinem exponant: quantum distendant animum et dilatent
in plateam ut plantent ibi plantationem infidelem: hoc est
germen alienum: quomodo et continuis exercitiis et medi/
tatione frequenti: et doctrinam illam irrigent. Ideo cernas
in illis letam et uberem et exaltatam seculi sapientiam et
fructificantem huius mundi sensum. Sapientiam uero que
ex deo est humilem et obscuram: et inueniri non posse pe/
nes illos. Exi in plateas et uicos ciuitatis: ocia discute: scru/
tare negocia eorum qui iudiciis uacant: qui tenent cathe/
dram: qui sedent in tribunalibus: contemplare quid agant
in publico quid in cubiculo. Nunquid apud illos pura et
uera et celestis eminet sapientia? Nunquid expressa est in
moribus que in sermone uersatur? Nunquid in prospectu in/
uenies illam? Nunquid exaltatam sicut cedrum in libano
et sicut cypressum in montem syon? Nam in his montibus
exaltatam se gloriatur. Nomina ipsa misterium continent
nec ociosus est etiam ordo uerborum. Procedit libanus in
laude sapientie syon subnectitur. Post cordis mundi cado

rem ad contemplande ueritatis fulgorem ascendens. Mundicia meretur notitiam: non hanc litteratoriam tantum: sed quandam dulcem et intimam et ipsius anime medullis infusam. Denique puritas ueritatis socia est: et comes est: et prima est. Idcirco montes istos libanum et syon in laude sua sapientia copulat. Montes istos apud quos illorum assignare poteris qui litibus aut exercendis aut dirimendis uacant: Non potest apud illos inueniri sapientia: in quibus non inuenitur locus sapientie. Amat libanum: amat syon: amat plateas: libertate gaudet et sublimitate. Quanta peruersitas si sapientia que litibus uacat: que lucra sectatur: si supereminet et diurna latet: Supereminet litigiosa et ea que pudica est: que pacifica: que bonis consentiens: contenta delicescit uelut in obscuro. Illa extollitur: ista negligitur: ac si sterilis et parum lucrosa. Neglecta plantatio in altum non crescit: Raris in plateis quasi platanum exaltata iuenies. Non est obuia. non est frequens: ideo dicit. Quesiui et non inueni illum: Vbiq; teritur: ubique uertitur in questione: ubiq; uenerabile est nome iesu. Et utinam quod uox sonat uita depromat: exprimat imitatio: Eminent et eluceat in moribus. Qui penes te sapientiam querit assidentem inueniet illam in ipsis foribus tuis: in ipsis sensibus: in modestia et compositione hominis exterioris: Nam quasi fores sunt per quas interioris prodeunt habitatoris indicia. A fructibus cognoscitur si apud te iesus moratur. Accedit ad te sponsa folia uertit ficulnee tue: querit in te fructum: querit dilectum. Hic est enim fructus dulcis gutturi eius. Felix es quom hoc abundaueris fructu: quom domini tui spiritus isto satiaueris cibo. Esca eius esca electa: Delicie eius sunt tecum esse dilectum suum. Non inuidet non zelatur Dilectum suum omnium uult esse dilectum. Ideo apud oes querit: ut illum apud omnes aut inueniat: aut inuitet. Querit enim apud illos Iesum: quorum querit profectum in ipso. Querit per uicos et plateas: sed non in omnibus inuenit

re potest. Quesiui inquit et non inueni illū. Paulus omni
 um sitiebat salutem: in uisceribus omnium christum inue-
 nire cupiebat: omnes cupiens in uisceribus christi. Sed enī
 audi quid dicit: quomodo quosdā deplorat. Neminem in-
 quit unanimum habeo. Omnes que sua sūt querunt nō que
 Iesu christi. Putas q̄ apud eos inueniri christus queat: qui
 ipsū ut inueniāt nō querunt? Et multos quidē sic querētes
 reppies aliud preter ipsū sed nō p̄ ipsū. Tractatur ī cōsiliū
 disceptatur in iudiciis: in scholis disputatur: cantatur in
 ecclesiis. Religiosa sunt hec negocia: sed uade ad exi-
 tus aquarum: et pensa quis generalior istorum finis est ope-
 rum. Vide si non per hec omnia quedam exerceantur mer-
 cimoniam de ipso. Questuosa res nomen est christi. Nil pen-
 sius: nil opratius: felix tamen qui nominis huius uirutem
 sectatur: apud illos tractetur: disceptetur: disputetur sup
 hoc nomine. Nobis satis est sed nostris in claustris saltem
 adimetur: nusq̄ cōmoditas maior: ideoq̄ maior confusio.
 Nusq̄: si penes nos non inuenitur christus: non inuenitur
 formā iustitię: si piorum operum non est intētio pura. Nā
 ipsa letitiā est mentis quedam diuina alacritas que de ipsi-
 us presentia concipi solet. Et q̄ uere possumus presentiam
 ipsius interpretari hec inquam celestis et excēdes affectio:
 non est res facilis et passim obuia. Hanc precipue spōsa ut
 puto designat dicens: quesiui et non inueni illum quem di-
 ligit anima mea Christum Iesum: qui uiuit et regnat in secu-
 la seculorum Amen.

SERMO SEXTVS

Sponsa moram in querendo patitur: et quandam illi
 difficultatis umbram sponsus obtendit: copiam sui
 non statim indulgens. Illa tamen calente studio se-
 dulitatem continuat: querelam ingeminat. Non inueni il-
 lum fratres: si sedulitas submouetur. desidia quando amit-
 tetur? Si non inuenit amor: quando inueniet tepor? quan-
 do raritas orandi? quando remissio? Quid ego nūc contra

raritatem orādi et remissionem inter uos disputo. Non est opus medelam adhibere: quo non laboratis. Peregrina sūt a uobis hec uitia. Quis enī uestrum qui non sit et frequens et feruens in oratione? Et si torpor abest: uidete ne uos dilationis tedia defatigent: et infringāt desideria uestra. Vtrobiq; reatus est: si sit anima uestra uel ī postulatione remissa uel in expectatione deficiens. Sponse desideria audis dilata: et tu ad primū orationis tue pulsū inspirationis diuine delicias tibi nō affluere querulus caularis. Hunc cepisti et tam cito a directione sua tuus infingitur spiritus? Quid si tibi illud de euangelio impropereetur. Sic non potuisti una hora uigilare mecum? Vigilate ergo et orate quia nescitis qua hora dilectus uester adueniat. Pertinax oratio pertingit ad finem: Et si tibi in initiis sicca et uelut saxea uideat oleum tamē gratiaꝝ elicies de hoc saxo durissimo tantum si perseueres: si te longior mora non dissoluat: si non dilatione tua uota lentescant. Molesta tamen amanti dilatio: sed solent protracta desideria amplius crescere. Quid uobis nota ingero? Vexatio crebra ipsa uobis huius rei dabit intellectū: imo iam dedit: idq; frequēter. Crebro uos exercitatos inueni in huiusmodi studiis. Non possum gloriari hos genuisse affectus in uobis: gaudeo tamē inuenisse uos in istis. Et si non hec in uobis studia formaui: utinā in illis fouere uos possim. Et ipse custos sum: ideo illā mihi sponse uocem sepe replicatis. Num quē diligit aīa mea uidistis? O beata aīa quam tam sancta desideria exercēt: Desideria dilecti: dilecte que nescit nisi de christo rogare: que talem inuenta erūpit in uocem. Nūquid quem diligit aīa mea uidistis? Deniq; spōsa est que talibus inuenitur occupata scripturis. Inuenerūt me inquit custodes ciuitatis qui ficti et fallaces sunt: nihil tā refugiunt: q̄tum ab iis inueniri custodibus: et si deprehenduntur: non facile cōuincuntur. Caym factus ē uagus: et profugus super terram inueniri formidans. Omnis inquit qui inuenerit me occidet

me. Non uult peccatum occidi quia non uult mori. Nam ubi non ueretur interfici: sed magis se foueri confidit: impudenter se iactat indisciplinatus affectus. Sed sponsa ul- tro se offert: leta sponsi occurrit sodalibus. Quid ni leta? Non inuenitur quasi fugies ultorem: sed querens amatorem. Inuenerunt me custodes: non sunt inuenti sed inuenerunt. Diligentia ipsorum in hoc commendatur. Pigri custodes et male fideles nullam in hoc adhibent diligentiam: non circum eunt: non querunt si quem inueniant cauteriatam habentem conscientiam. Signo amoris casti et studio querendi proden- tem dilectionis incendium. Non conueniunt subditos: et forte molestum ducunt: si compellantur ab ipsis: non nisi in- terrogati proferunt uerbum sollatii quidam. Nec tunc qui- dem littera quod agit in pagina tantum proponit nil su- peradiiciens uel industrie: uel diligentie. Alia est plane custodis ratio preuenire debet: non tantum reponere: exci- tare magis quam expectare quesituros quasi de specula super fi- lios prospicere: qui sit intelligens et requirens deum. Cu- stos tuus suum: da mihi domine linguam eruditam. ut sciam eum qui lapsus est sustentare uerbo: et ad uerbum dirigere. Et quid aliud optat sponsa quom dicit. Num quem diligit ani- ma mea uidistis? Quid tamen sibi uult hec interrogatio sub- ambiguo posita? An in hoc admonere te uoluit: ut non cre- das omni spiritui: sed probes si ex deo sit spiritus? Denique non omnium est certum sponsi prestare iudicium: qui custodis officium uel susceperunt uel arripuerunt. Multi enim sunt quorum est oculus uniuersa terra et iuxta alterius loci puer- bium in finibus terre. Non est lumen eorum cum ipsis: nec pos- sunt illud ultra terre porrigere limitem: leuare ad celum: Satis quidem fideles sunt et seduli. Sed hucusque ut terrena coaceruent: et terrena seruent. Oculus inquit eorum in uni- uersa terra. Inexplebilis auuiditas in uniuersa se terrena ex- tendit: propterea terrenis incrassata mens curis: et illius me- se seruiens qui perit cibi celestis epule nescit dispensare uia

ticum et de supernis theoriis aliquid serenum tempore sub
iectis. Nam et si forte qui tales sunt: de spiritalibus rogen
tur secretis: planā fidei et morū respondent sufficere uia:
In hoc sterilitatem solantes suam uel ex tēpore proprio aui
ditatem alienam mentientes. Languidus enim et remissus
amor culpabili quadam patientia nō tam optat q̄ expectat
futura bona. Qui uero feruentior est ardenti fertur deside
rio: repositam plenitudinē furtim et ex parte deflorare tem
ptans. Quia tales plurimos nouit sponsa custodes: quodā
sub ambiguo interrogationem librat. Nūquid quem dili
git aīa mea uidistis: Sit prudens: sit fidelis: sit custos se
dulus: et discipline diligentia hostium coerceat irruptio
nem ab ouili. Non tamen statim sciet amatoria canere: et
sponsi internuntius eius mōstrare presentiam: et ī recessus
secretos rapti admissus stillare de intima aliquid dulcedi
ne. Valde enī est imparis gratie furtiua et fucata adulteri
deprehendere lenocinia: et legitimos sponsi aduentus recō
ciliare. Maloz quia frequens est experientia: facilis est no
ticia: Spiritualium uero sensuū quia rarus usus est: et exi
le iudicium: tenue satis est iudicium de ipsis: nec possunt
spūalia nisi a spūalibus diiudicari. Et ideo nō possunt nisi
a spūalibus demonstrari. Quales sūt de quibus legit. Quā
pulchri super montes pedes annuntiantīū pacem: ānutian
tium bona. Nunquid quem diligit aīa mea uidistis. Non
ē una nec simplex nec uniformis uisio spōsi. Exultauit abraā
ut uideret diem eius: uidit et gauisus est. Vidit iacob do
minum facie ad faciem: et salua facta est anima eius. Vidit
Moyles: sed posteriora uidit. Vidit Isaias dominū seden
tem super soliuū excelsum. Vidit Ezechiel. Vidit Daniel ī
hominis similitudine: quom nondum hominē suscepisset.
Sed oīs ante incarnationē huiusmōi uisio in corporali mō
strata est spē: nō in corporis humani ueritate. Viderūt apo
stoli in ipsa: carnis ueritatē: et palpauerunt: et attestauē
runt. Vtriq; tamen intus fide deum uiderunt: Dictum est

Philippo qui uidet me uidet et patrem meum. Que uisio qua
 referatur ad fidem quod adiunctum est declarat. Non credis
 quia ego in patre: et pater in me est: alioquin propter opera cre
 dite. Que enim consequentia ut ad probandum quod patrem uiderit in
 ducat quod se uiderit: nisi quod in utroque eam uoluit uisionem intel
 ligi que per fidem fit. propterea et de credulitate consequen
 ter adiungit. Non credis quia ego in patre: et pater in me
 est. Alioquin propter opera ipsa credite. Si enim habitat Chri
 stus per fidem in cordibus nostris. et si ipsa corda nostra mun
 dant per fidem: superiorum uero uisionum quarum altera facta est in
 imagine: altera in carne: utraque plena est uel iucunditatis uel uti
 litatis. Sed tamen tertie que est per fidem seruat integritas. Nam
 ut de uerbi apparitione que in carne erat loquar: preter uice
 uerba que de ore eius procedebant quantum putas uirtutis insi
 gne in ipso exteriori renitebat habitu quem manifesta eius que
 intus erat dabant indicia: oculus: uox: uultus. Denique ge
 stus omnis quo diuinam spirabat gratiam: lucida uisio illa pla
 ne: sed deum in homine credenti. Et quidem illa que propheta
 tis et patribus ante christi incarnationem facta est diuinum
 quiddam spirabat apparente imagine: quantum hec se habet fides
 inextimabilem delectationem et menti et sensui infundebar
 cernentis: nec nisi quorum mundus erat animus apparebat obtu
 ribus. Nam et post resurrectionem in ipsa carnis sue ueritate
 non nisi testibus preordinatis a deo appuisse legitur. Felices
 illi custodes: si quibus tamen appet frequentem et familiari
 ter talis uisio presertim illa que est in carnis iam glorificate aspe
 ctu: quale eum Petrus et Iohannes uiderunt in more transfiguratum
 sed tamen et illa prior non uera: et ista non plena. Nam illa
 Moyses delectabiliter detentus non tamen contentus: ostende
 mihi inquit te ipsum: De altera uero ipse dominus. Expediit uo
 bis ut ego uadam: alioquin paraclytus non ueniet. Bona ergo
 uisio quam paraclytus adueniens inducit: spiritualis est quia facta in
 tus per spiritum. Denique et spiritus ante faciem nostram Christus dominus.
 Visio hec uel in reuelata spiritualiter ueritate per intelligentiam uel

in suauitate infusa p gratiã. Nã et hoc ipsũ expiri uidere ẽ
Gustate inqt et uidete quoniã suauis est dnũs. Suauissima
certe hec uisio: et q̄uis futuꝝ iuxta modũ nondũ plena: uic/
cina tamẽ: uicina qualitate nõ equalitate. Visio hec huma
no nõ est supposita igenio uel pposita studio: et si aliquan
do desiderio gratis indulta. Deniq; nõ est talis que itelligẽ
tie cõcepta uiribus: continuo tenore: morã in aĩ memoria p
cellare queat. Subitanea ẽ et sui iuris hec uisio: in spũ uehe
mẽti uadens et ueniẽs. Subitanea ẽ et momẽtanea repẽte ue
niens / et repẽte uadens: et si momẽtanea ẽ / manet tamẽ reli
quie cogitationis: tã succẽse tã serene: et diẽ festũ agunt in
aĩo recordantis. Manet qdẽ memoria degustate et degluti
te uisionis: cuius suauitatẽ q̄ gustare possũt / eructare no
runt: et hora hac maxime. Eructat enĩ bonũ uerbũ cor recẽ
ti adhuc incallescens grã: et feruida meditatio similes effun
dit sermones. Multũ enĩ intime dulcedinis sapit in uerbis
et gratissimi sunt sermones q̄ de gratiaꝝ libertate prũpũt
Si custos es scito quoniã te oportet preparare i occurũ spon
se. Vt quid occurris si nihil dulce / nihil nouũ nuntiatũ
uenis: Si noua non potes: uetera pfer: ingerẽ nota / si noua
nõ habes. Nõ tamẽ ingerit quod exigit. Nõ querit qualẽ
uideris: sed si uideris. Sufficit nũtiare ipsa ipsa nouit. Au
gmentum tamen affert gratiaꝝ si noua annuntias. Deniq;
quod nõ est uel ignotũ uel insolitũ meditationi spõse noua
quedã grã dulcescere solet. Nõ fastidit auditus: quãdo fer
uet auiditas: tãtũ de spõsa disputa et noua ptulisti in auri
bus sponse. Non suppetit tibi de illo excellẽti et excedenti
uisionis mō semp respõdere. Sublimis illa et subtilis ẽ et su
bito preoccupare solet aĩum: quẽ mundũ et exoccupatũ iue
nerit. Subito preoccupat / sed nõ occupat diu. Subtilia ista
nõ adsunt ad uorum: dulcia deducit i mediũ. Siplicis fidei
capula singula quodã dulci disputationis tempamento sua
uissimos gignunt i audiẽte mentis affectus et excessus. De
licata ẽ sponsa: dulcia uult magis q̄ fortia: nisi q̄ oĩa põt i

eo qui eā confortat sponso. Narrent alii fabulationes / con-
trouersias meditent. Os tuū meditet sapientiā / et lingua lo-
quat delicias : qui spōse loqueris. Nā et illa tales uult q̄ de
dilecto narrēt et nuntient. Labia sacerdotū custodire debēt
scientiā : iō legē requirit ex ore eorū legē uidēdi et inueniēdi
dilectū. Nunqd̄ quē diligit aīa mea uidistis ? De uisiōe il-
lorū se uisurā presumit . iō diligenter inuestigat custodū ui-
sionē eorū sperans alloq̄o uel in secretiora deduci : uel dul-
cioribus affici . i. eū uidere quē diligit . s. dei sapiām et uir-
tutē p̄p̄enso affectu et pura cōcipe mente . Bene illū conspi-
cit q̄ hoc utroq̄ cōcipit mō pure cernēs et pie sētēs . Dulce
puto susurriū qđ iter spōsā custodesq̄ uertit et grata colla-
tō si tamē grata collatō Nulla . n. illoꝝ hic respōsio memo-
rat . Secreta ualde ē si q̄ ē quā alto tegēdā putat silētio . Se-
cretū suū sibi . Nec audemus hic aliqd̄ idē conicere qđ spō-
sa curauit reticere . cū eorū silētio claudamus nūc sermonē
progantes iu crastinū sponse trāsitum / quo se uigiles pau-
lum pertrāsire dicit et inuenisse quē diligit aīa sua . Amē .

SERMO SEPTIMVS

Mprobi exactores estis : et nimis instanter repetitis
debitorē uestrum : dignum tamen uenia est dummo-
do iuste postuletis . Sed uos exigitis / ut soluam ad
quod non me obligauī . Tractaturus eram de transitu spon-
se . Ad hoc enim et ordinis et sponsonis nostre rātionē tene-
or : et uos adhuc mihi ingeritis illud cum sponsa . Nunqd̄
quem diligit anima mea uidistis ? Sed illa modestius inter-
rogationem temperat ambigenti similis querēs magis q̄ ur-
gēs . Nouit . n. nec oībus nec oī tēpore de hac uisiōe adesse
sermonem . Ex quo enim ascondit uultum suum : quis est q̄
contempletur eam . uos autem urgetis me ut legem uobis
ponā contemplandi dilectū et disciplinam inuentionis hu-
ius : et uisionis tradā . Quid ergo uultis ut muneris diui-
ni largitatē cōcludā sub regula : uisiō hec non est industrie /
sed gratie : reuelationis ē nō inuestigationis . Si quid tamē

pōt industria coopari : illud primū obseruare quod scribit̄.
Lauamini mūdi estote / secūdo ut scribatis sapientiā tempo
re ocii . Qui enī minorat̄ actū recipiet eā : tertio ut uiolen
ti sitis / et gaudium regni quod uobis diutius surripit̄ preri
piatis . i . ut habeatis cor purgatū : paratū : i probum . In pri
mo efficietis dignus : i secūdo deuotus : i tertio uehementis :
hoc ē idoneus : obuius : ugens . Obuius gratie uenienti : ut
gens morantē . In primo preparis : i secūdo assimilaris spon
se expectanti dilectū quādo reuertatur a nuptiis . In tertio
preparis / et spōsa nō expectat / sed pparat : ipsos preterit custo
des . Dixisse melius si dixisse pparat̄ . Qd̄ . n . preterimus
nō respicimus : nō attigimus : sed cōtemnimus . Quod ue
ro pparat̄ : i intelligimus illud discutere : et q̄si disquirere
et penetrare : nec inutilis hec pparatio . Paululū enī quom
pparat̄ iuenit dilectū . Videtis fr̄es qd̄ pparat̄ cōsultatio
custodū : deuorā sed uagā aīam ad deuotionē dilecti pducit
Vtilis qd̄ cōsultatio et frequēter quod nō cōfert eorū qui
cōsulant̄ eruditio : cōsulētis meret̄ humilitas . Bonum ē ut
sis ad querēdū sedulus nō tamē assiduus . Nā et sponsa nō
tā ex studio q̄ occasione custodes i terrogat / et id i trāitu .
Trahebat enī illā ulterius amor dilecti : nec uacū esse sine
bat ex odio cōferre cum illis . Currebat i cordis siti hausto
forsitan de sponsi uicinia spū : et ideo minus itendebāt i his
qui benedicebāt ore tendēs ad illum qui benedicit in spū :
qui ē sup omnia benedictus in secula deus . Aduertite istud
uos qui in transitu oratis / et cum mora legitis : qui ad legē
dum feruetis : in orando tepetis . debet lectio orationi serui
re : preparare affectui : non horas precipe : nec succidere mo
ras . Quom legis erudit̄ de Christo / orans uero familiare
cum ipso seris colloquium . et quanto suauioris est gratie
cum illo q̄ de illo loqui . Si quedam spiritualia detrimen
ta sustinet̄ uisitacionum ppter orandi raritatē qui lectioni
uehementius uacant : quid dicemus his quos indisciplinate
collocutiones dissoluunt̄ uel anxie questiones scindūt . De

niq̄ monachoz est nō colloquiū sed silentiū: non questio-
 nes / sed quietē sectari: Aut si admittēda est inquietudo: di-
 lectionis esse debet / non contentionis. Habet enī amor san-
 ctus inquietudinē suam: sed qualē legis apud pphetā. Nō
 tacebo et nō quiescam / donec egrediatur ut splēdor iustus:
 et saluator ut lampas accendat. An non similem animi sui
 passionem intimat ista quom dicit. Quom p̄trāsissē illos
 ferebar impetu feruentis amoris: Ideo p̄transisse se p̄hibet /
 quasi auiditate et desiderio supergrediēs quicquid dici po-
 terat. Quom pertransissē illos / inueni quē diligit anima
 mea. Pertransiuit illos uel euentilando doctrinā: uel esti-
 mando naturā. Pertransiuit et quod potuit ab illis dici: et
 quod potuit in illis conspici. Quilibet enim sint custodes
 istī: licet cherubin interpreteris: licet seraphin: non possūt
 totū quod de christo ē non eloquendo deprōmere: nec emu-
 lando exprimere. Cuncte rēs difficiles: non ualet hōmo ex-
 plicare sermone. Si tanta difficultas ē in rebus conditis: re-
 rum auctorē quis iudicabit uel digne uel plene: Ideo dicit
 quom p̄transissē illos. Utinā nos tales simus auditores
 uerbi dei q̄ non succūbamus his que dicunt: uel tardāte in-
 genio: uel tepente uoto: ne nos illa p̄transeant: ne nostram
 excedant tam auiditatē q̄ capacitatē. Sed magis docentis
 et cōmonentis p̄transeamus conatum: maiora et si nōdum
 capientes concipientes tamen: aut certe cōcupiscētes. Qua-
 dam enī ratione p̄transit quod sibi p̄ponitur qui ampliora
 sectat: q̄uis non consequat̄ statim. Sponsa uero consecuta
 p̄pter quod electa decantat. Quom p̄trāsissē illos inueni
 quem diligit anima mea. Quid ni pertranseat illos quorū
 et scientie est numerus / et nature modus. Ille uero qui que-
 rit̄ magnus et īmensus et non estimabit̄ alius ad illū. Non
 ergo p̄t̄ alieno documēto aut exēplo ex equo p̄pēdi. Reli-
 qui oēs p̄trāsibiles sūt solus ipse p̄trāsiri nō potest. Deniq̄
 dicit trāsire ad me oēs q̄ concupiscitis me / et a generationi-
 bus meis adīplemini. Trāsire iqt̄ ad me / non p̄trāsire. Quo

nam enī modo p̄transiri potest quod īmensum ē? Mensura
bona et coagitata et conferta et superfluēs dabitur inquit
in sinum uestrum. Vobis īmensitas dispensat̄ in mensura.
Nā in se īmensa est. Non ait replens sed superfluens. Si er
go mensura capi nō pōt: ī mēsit̄ ipsa quādo capiet? Quo
pacto p̄trāsiri poterit quod nec capi plene pōt? Deniq; nec
spōsa p̄trāsire uult: sed dicit. Tenui nec dimittā illum.
Paululū quom p̄transissem inueni quem diligit aīa mea.
Forte p̄p̄inqui erant sponso uigiles hi quos quom p̄transif
set inuenit dilectum. Quod si iuxta diuinā accipimus di
ci naturam: quis creatoꝝ spirituū ad īmensitatē et maiesta
tem illam p̄xime accedit? Nam et si similitudo inesse ītel
ligitur longe tamē inferior et dissimilis dignoscit̄. Nō est
enī domine quis similis tui. Proximitatē forte ergo hanc
quam excludit cōditio: cognitio admittit. Sed quis aude/
at abyssū illam diuine sapientie cuius nō est numerus inge
nio creati spiritus p̄ceptibilē diffinire? Lucē inquit aposto
lus habitat inaccessibilē. Lux ista nobis inaccessibilis ē: sed
nos nō sumus inaccessibiles illi. Propter quod dicit. Pro
pe feci iustitiā meā. et salus mea nō elongabit̄. Prope facta
est quia incarnata: p̄ximior quia reuelata: magis autē p̄xi
me facta: quia donata / p̄pe facta ē iustitia dei patris Chri
stus Iesus carnis nostre susceptione: sed gemino hoīum ge
nus omē excessit priuilegio: q̄tū spectat ad humane nature
statū equitate et integritate: quia preter illū nemo mūdus
a sorde: nemo īmunis a corruptione. Dotatus ē ergo dupli
ci hoc munere: precessitq; p̄cipes suos. Itaque et reliquos
oēs fides tua p̄transeat / ut ī illo solo p̄pendas equitatē iusti
tie: et integritatē consimilis nature. Sed tamē paululū per
transi. quoniā sicut nos longe excedit iustitia / et ī corrup
tione sic p̄pe factus ē nature indifferētis cōditione. Nescie
runt iudei ī illius existimatione p̄trāsire Moysen: p̄trāsire
Abraā: p̄trāsire reliquos uel patriarchas uel prophetas / qui
illū sicut unum de reliquis estimabant / nec aliquid habere

25

gratie precellentis. Denique dicebat Abraam et propheta
mortui sunt: et tu dicis qui manducat meam carnem non mo-
rietur in eternum? Quae te ipsum facis? Noluerunt Ioannem
pertransire: sed dicebant: quia Ioannes ipse est Christus. Non
passus est tamen eos in se remanere Ioannes sed opinionem
infideliter presumptam a se auertit. Non sum ego inquit Chri-
stus: medius autem uestrum stat quem uos nescitis. Nescit si
nagoga pertransire: sed ad ceterorum mensuram estimauit il-
lum: et quasi blasphemam opponebat et quia quomodo homo esset
se faceret deum. Sed necesse pertransiuit fides et inuenit il-
lum unctum oleo letitiae precosortibus suis. Et quoniam ube-
ri unctus erat oleo: de cuius plenitudine oikum nostrum in-
fudit uulneribus. Nos enim sumus faucibus ille qui descendit
in hiericho: qui incidit in latrones: qui expoliatus est: et uul-
neratus est: et semiuuius relictus. Pertransierunt plurimi et
nullus erat qui saluaret. pertransiit magnus ille patriarcha abraam
non enim erat ille iustificans sed tantum iustificatus in fide futu-
ri. pertransiit Moyses: non enim erat gratiae dator: sed legis lator
et eius legis que non ducit ad perfectum. Nec enim ex lege iu-
stitia. pertransiit Aaron: pertransit sacerdos: et eisdem ho-
stitiis: quasi indefinenter offerebat: non poterat mundare con-
scientiam ab operibus mortuis ad seruiendum deo uiuenti.
pertransit patriarcha pontifex: et propheta arido tam aetate quam
ope: imo et illi in hoc faucibus: faucibus erant. Solut ille samari-
tanus uerus: uiso illo misericordia motus est sicut misericor-
dia totus est: et infudit oleum uulneribus se ipsum cordibus mun-
dans per fidei corda oikum. Ideo ecclesiae fides omnes pertransit per-
tingens ad illum qui solus illam pertransire non poterat: im-
ponens in iumentum suum: et factus est ipse iumentum: et pau-
lulum pertransit ut inueniat illum: quem sic credit exor-
tem corruptionis: ut consortem predicet conditionis. Sic
illum habet principem gratiae: ut confiteatur participem
nature. Quod et si celestes illos angelicos spiritus contui-
tu sanctissime quam sortitus est anime: ipsum superemine

re dicamus. Non erit a fide alienum sed omnino congruū
dignitati eius persone. Etenim si minoratus est paulomi-
nus ab angelis: propter partem qua indutus est carnalem:
par tamen illis est secundum substantiam spiritualement / et su-
perior secundum prerogatiuam uirtualem. Et hos ergo spō-
sa pertrāsi anima. Nam et illi custodes tui et curatores tui
sunt qui dicunt in propheta. Curabimus babilonem et non
est sanata. Hos inquam pertransi / et in dilecto tuo priuile-
gii singularis dotes contemplare. Illi administratorii spi-
ritus / non operarii salutis. Ipse uero magni consilii ange-
lus qui operatus in medio est salutem terre. Propter quod
et deus exaltauit illum / et donauit illi nomen quod est su-
per omne nomen. Iucunda contemplatio in celesti familia
contueri essentie simplicitatem / serenitatem mentis / et mu-
tui suauitatem amoris. Iucunda contemplatio contueri per-
petuitatem existentie / puritatem intelligētie / scientie pro-
funditatem / tum etiam humilitatem in obediētia / tranquil-
litatem in diligentia / facultatem in efficacia. Omnes tamē
pertransi / et intueri quantus sit iste / qui ingreditur ad sal-
uandas gentes. Quem ingredientem in orbem terre angeli-
ce laudes inducunt / et triumphaliter regrediētem / cum ad-
mirationis cantico reducūt. Quis est iste q̄ uenit de edom
tinctis uestibus de bosra? Ille formosus in stola utiq̄ carnis
sue. Iure quidem formosus in stola sua que sine cōmixtio-
ne concepta est / et de uirgine nata est / et ab omni non mo-
do corruptione / sed etiam corruptionis fomite imūnis con-
seruata ē / et ī sepulchro dissoluta nō ē / et die tertia resusci-
tata / quadragesima ī celū assūpta. Oī die quod sup oīa mi-
randū et amādū / in salutis cibū credētibus p̄posita. Quis
nō ad singula ista miret̄ et amet et dicat? Quis est iste tam
formosus in sua stola? Cucurristi p̄ hec oīa admiratiōis ge-
nera / imo stupidus p̄ singula substitisti. et ecce denuo no-
ua tibi admiratiōis materia īde exurgit. Satis ī illis exerci-
tatus fueris hic itez ad stupēdū excitaris: quasi illud tibi

dicatur prophete. Ne memineris priorum: noua ego facio: Quid magis nouum q̄ q̄ in misterio dominici corporis mutatur materies: et species seruatur? Pristina manet forma: sed noua gratia: quia noua substantia. Noua quidē nō in se: sed in huiusmodi specie. Nouū plane q̄ carnis dominice substantia in aliena specie sumpta sanctificationis uirtutem anime confert: et spiritualement emundat substantiam in ministerio altaris imaculata caro: Nouum quidem et supra reliquorum usum sacramentorum q̄ non modo sanctificationis noua gratia datur: sed substantia naturalis mutatur. Nam per sacramenti benedictionem accipit oblatus panis hanc ineffabilem mutationem et ex mystica consecratione et uerbi uiuentis copulatione hec uiuificatrix gratia in carne christi redundat: Caro enim non prodest quicq̄: sed spiritus est qui uiuificat: sacrosancte carni conferens in soleni sacramento spiritualement efficaciam ad uiuificandos tanti participes misterii. Formosus ergo in stola: hoc est i carne sua: sed multo formosior in assumpto spiritu: qui utiq̄ carne prestantior: quia uerbo uicinior. Et in hoc spiritu unctum eum intelligit preconfortibus suis. i. non modo prefiliis hominum: sed etiā pre angelorum agminibus. Quid ni unctus sit pre illis oleo gratie: qui non sicut alii participatione: sed personali unione uberrime illi confertus est oliue: exiqua unctio omnis emanat. An non tibi uelut oliua uidetur ueritas et uerbum dei: cuius unctio docet nos de omnibus cuius moliti sunt sermones super oleum cuius unguentum effusum nomen est: huic oliue personali unione confertus: conditionis non corruptionis nostre oleaster: ut sic dicā: et pinguedinis illius faccus particeps. Quid luminis: quid dulcedinis: quid suauitatis: qd omni modo uirtutis acceperit: operum eius indicia loquuntur: nisi q̄ longe excellebat qui sensit i spiritu q̄ quod expressit in actu. Deniq̄ ad omnia uirtutis indicia dicere potes oleum effusum nomen tuum: absq̄ eo quod intrinsecus latet.

Nec enim consentaneum est: ut quęlibet mirificum foris anime opus: illius uirtutis exequet. Non possumus domine que in prospectu sunt omnia opera tua comprehendere. Confortata enim sunt et nequeo estimare illa: et eam que intrinsecus latet. Quo nam modo experiar gratiam? Oculus non uidit beatissima anima christi preter te munera que diuinitus collata sunt in te. Ideo angelici spiritus deficiētes in comprehensione non desinūt ab admiratione et quasi nescientes sed stupentes in laudem supra positam erumpunt. Quis enim iste sic formosus in stola sua gradiens in multitudine fortitudinis sue hanc considerans prerogatiuam uirtutum in dilecto: iure sponsa custodes se pertransisse dicit et paululum pertransisse: quia sic in eo singularem miratur gratiam: ut tamen cōmunem constituat naturā beatāque illam christi animā esse: cum reliquis eiusdē quidem generis: sed differentis excellentiōque uirtutis: Parabam adhuc alium uobis explicare transitum: sed quod materia oportune suggerit. uel magis exigit / sermo refugit iam ugens ad exitum. Nos interi ad quod uenimus in eo permaneamus: quatenus ex hoc gradu quom dabitur ad altiora trāseamus misteria sponse ecclesie iesu christi qui uiuit et regnat in secula seculorum. Amen.

SERMO OCTAVVS

Pertransisti o sponsa domini custodes tuos / consortes et participes suos: consortes nature participes gratie. Pertransisti illos et peruenisti ad dilectū. Quid ni illos pertransias / qui et ipsi pertransirent quasi fumus / nisi in dilecto suo starent? Inuenisti dilectum / et inuenisti illum unctum oleo spiritus pre consortibus suis. Perpendisti in illo uirtutum priuilegia quedam in consimili natura. Inuenisti factam eius animam / et quedam habere dona singulariter / quedam excellenter. Ideo pertransisti illos / quia illum pertulisti / et paululum pertransisse te dicis / quia cōsideratio tua in hac prelatione nondum recessit a generis eiusdem

eiusdem cōmunionē. Sed nunquid hic consistas? In ulterio-
 ra et altiora ex hoc gradu urgenda est profectio pertingen-
 dum in finem. Sapientia enim attingit a fine in finem. De-
 niq; et hereticus ut superiorem dilecto tuo gradum confe-
 rat hunc tollit. Tantum carnem uerbo copulat ī Christo/
 animā negat: aut si hanc non audet pp euidēs ipsius christi
 testimonium dicentis. Nemo tollit a me animam meam:
 sed ego pono eam: et iterum sūmo eam. Animam sensificā
 tem donat/ sed ratiocinantem tollit spiritum. Correxerit in
 parte errorem: sed non potuit longius ab egyptiis recedere
 tenebris. Non potuit tridui iter cōficere. Ecclesie fides hu-
 manitatem nec solam constituit in Christo: nec diuinam.
 Vtrāq; naturam collocat in Christo. Et quia diuina sim-
 plex est: et distinctione carens in hoīe triplicem illā quam
 ponit apostolus distinctionem fatetur idest integrum cor-
 pus et animam et spiritum. Alioquin non hominem quem
 formaturus in se fuerat suscepit. Deniq; et rationalis anime
 pars humane indiguit mediatoris remedio: quia ignorātie
 fuscata nubilo/ et concupiscentie succensa igniculo, utrāq;
 naturam .i. humanam et diuinam integram fatetur in Chri-
 sto ecclesia eius: et sicut euangelica mulier in satis tribus
 humane farine recōdit/ sed quid? Indigebat rationabili spi-
 ritu christus: uerbum ipse patris et sapiētia et ueritas: nec
 quod latet ipsum aliquid esse poterat. Sed ipse illuminat
 omnem hominem uenientem in hunc mundum. Qua ergo
 consequentia creato et illuminato indigeret lumē creans et
 illuminans? nulla plane. Ille non indiget/ sed mea est hec ī-
 digentia: Ratio hec est mee cecitatis/ non claritatis illius:
 non assūmentis uerbi: sed assumpti spiritus. Ego indigebā
 ut et hec nature mee ps uerbo miretur: et sic clarificatē in
 deo portionis merita in uniuersos per fidē refluerent. Oēs
 nos mediante et substantiali nostro reformamur in Christo
 accedentes per fidem ad ipsum. Et ideo totum oportebat af-
 sumi ut gratia refunderetur in totum quia corruptō fermē
 d

rauerat totum. Manent ergo in una persona nature gemine
sicut integre: sic et impermixte. Diuina enim inconuertibi-
lis et incomutabilis est: nec potest conuerti in aliam: nec in
se finit aliam conuerti. Non ualet in aliam ex se deficere.
Defectus siquidē illi foret: omnis mutatio: nec magis in il-
lam alia proficere potest. Non cōmutare / sed cōmunicare
illam possumus utendo certe non existēdo. Manet itaq; na-
turis istis sua cuiq; tam integritas q̄ proprietas. Consequē-
ter ēt competentes his comprehensiones et affectus: et con-
templationes: et beatitudines impermixte sunt / et distīcte
et differentes / et numerabiles sine numero persone. Nam
quis assereret beatissimam Christi animam aut nihil senti-
re penitus dulcedinis et gaudii: aut itez gustum intimum
illi permittere suauitatis et saporis: et beatitudinis illius:
qua beatissima perfruitur trinitas? Maioris siquidē est ex-
cellentie esse illud uitale bonum q̄ participare: longeq; est
experientia: et domestica magis in essentia q̄ in usu ipsius.
Esse utiq; ad ipsum uti est: non tamen usus essentiam con-
fert. Quomodo ergo essentia perfruitione sola non potior
q̄ pximior? Deinde licet anima hec in uerbo omnia uidet:
et ipsum uerbum in uerbo uidet: tamen quia admissa nō est
in societatem essentie nec admitti potest in equalitatem no-
titie. Nam hoc ipsum essentialiter deum esse et sapientiam
esse / et sūmam bonitatem esse / et uirtutem sūmam et solam
et sempiternā / quid habeat delectationis et gaudii: cui da-
bimus nosce: nisi cui datum est et esse? Verbū ergo patris
tāto magis intime et sincere et simpliciter se ipsum nouit:
et uniuersa per se ipsum: quanto meliore utitur priuilegio
essentialis unitas q̄ unio psonalis. Hec ad hoc replicamus
ad disceruendas .s. unius iesu Christi uirtutes: pro gemi-
na in Christo natura idest uerbi essentialiter ex patre nati:
et spiritus ex patre creati / maxime propter illos qui de uni-
tate persone equalitatem uel magis unitatem inducunt: et
uirtutis et scientie. Qui tamen quom omnia dicant animā

habere per gratiam que habet uerbum per naturam: ipsi uideatur quaedam distantias et gradus ut sic dicam inducere per distinctionem nominum istorum idest naturam et gratiam. Quantum illi denegant / cui hoc ipsum non dant per naturam habere uel nosse. Nam et si anima iesu uerbo unita excellenter et per gratiam illuminata sit: nunquid et illud habere diceretur ex gratia / ut naturaliter et essentialiter / et simpliciter lumen sit et illuminans sit? Aut quo nam modo erit nature quam gratie notitia prestantior / sed non expressior? At illud adducunt quod legitur et uerissime legitur: quia omnis sapientia a domino deo est: et cum illo fuit semper et est ante eum. Si omnis sapientia a deo / et cum illo est / et ante eum, ergo quanto multe sapientie sunt cum illa que a deo est / et illi coeterna est: quia cum illo ante eum est? Non multe nec uarie / et diuerse sapientie / sed una sola et inuariabilis est. Questio hec non iam circa unam domini iesu restringitur animam / sed se dilatat ad omnes que alicuius sunt participes sapientie: ut similiter queri possit an unam habeant cum uerbo dei sapientiam. imo an omnes aliam non habeant / quam ipsum dei uerbum sapientiam: Quod si ita est: una iam et indiuisa erit omnium sapientia. Et qua ratione dicitur omnis si non nisi una est? Quid si ideo numerose dicitur: non quia in se numerabilis dicitur sit: sed propter numerositatem habentium. Nam et una dicitur fides propter unam rem creditam / quom tamen cuiusque sit sua. Quare ergo una res non dicatur numerose: quom multe singulariter dicantur? Denique et multe scientie et multe uoluntates eiusdem persone dicuntur et eodem tempore propter multitudinem rerum quas ut scit / uel uult et similis. Ad res ergo scientas respicientes non ad ipsius mentis uim / qua quisque scit omne quod scit: et unus multas: et multorum dicimus unam scientiam. Quom itaque dicitur omnis sapientia a domino deo est: nihil officit ad astruendam unitam sapientie: quia hoc non ad ipsam sed ad illa que sciuntur per ipsam refertur

quod dicitur omnis. Neque enim quia multa sunt que illu-
minantur ut uideri possint / ideo multiplex lumē est : quod
et uisa illuminat : et uidētibus lucet. Quid ergo ? Dicemus
unam et eandem esse scientiam anime iesu cum uerbo / imo
omnium rationalium spirituum : et inter se et cum dei uer-
bo unam esse sapientiam / quia dei uerbum est. Iam ergo de so-
la anima iesu nō erit hęc disceptatio. Et nullus iam erit no-
bis exitus ad tuendam superius positam diuersitatem scien-
tie iter uerbum et animam iesu : et quomodo patebit exitus
quomodo hoc modo oīum una conuincatur sapiētia : qui omni-
um lumē quod illuminat omnes ? An forte quia diuerso mo-
do illuminatio fit / etiā diuersē iter se illuminationes sunt
et ab eo per quod fiunt lumine differunt ? Ita etiam in ani-
mis rationalibus et diuinitus illuminatis / et lumen quo il-
luminantur / et ipsa illuminatio que per lumen fit ab inui-
cem discernentur. Nam illuminatio quidem fit in illumi-
nato : et ex tempore fit : lumen autem ipsum nō fit : sed est :
et ex eterno est. Hoc modo ī una mente quis neget multas
scientias esse in qua intelligit multas cōprehensiones esse :
quod quis una sit mentis uis : que comprehendit et uidet : et unū
lumen illuminans : ut comprehendere et uidere queat ? Hęc
ergo distinguenda sunt diligenter / et lumen et illuminatio
que per lumen fit in animo intelligentis. Nam hoc ipsum
intelligere et illuminari et scire est. Quis itaque non uideat
quod quis nisi subtilissime non discernatur propter nonnullam
dissimilitudinem ? Quis inquam non uideat differre inter
se lumen per quod illuminatio fit : et illuminationem que
per lumen fit in quouis illuminato. Alterū enim creatum
est : alterum creans : alterum illuminatum / alterum illumi-
nans. Nec potest essentialiter esse eadem sapientia / que fit
per gratiam cum illa que per naturam existit : illa que fit ī
tempore / cum illa que nata est ab eternitate. Si hoc distin-
xisti in dilecto o sponsa : et ab his que iuxta statum humane
substantie : ī illo sunt uirtutes : ad uerbi ptransisti delicias :

tunc iure et excellenter dicere potes: Paululum quom per
transissem illos: inueni quem diligit anima mea. Sed quo
modo aptabimus illud quod ponitur scilicet paululum? In
extimabiliter prerogat oī creature diuina maiestas: et qua
si uicina et familiaris sit: dicis: quom pertransissem illos
paululum: inueni quem diligit anima mea? Deniq; chaos
magnum firmatum est inter nostrā et ipsius naturam. Qua
le queris chaos? Vtriq; inanitatis nostre omnes gentes ait p
pheta: quasi non sint: sic sunt corā eo: et quasi nihil et ina/
ne reputata sunt et. Iure inanis reputatur nostra substātia:
in cuius assumptione exinanisse se dicitur illa plenitudo.
Que ergo poterit assignari conueniētia et uicinitas inanis
cum solido nihili cum imenso? Qua ergo ratiōe dicit pau
lulum quom pertransissem illos: inueni quem diligit ani/
ma mea. An forte pennigera est charitas: et perpeti uolatu
ardentis desiderii interiacens hoc de quo loquimur preter
uolat uacuum? Vtriq; sic assentior. Nam amare iam tene/
re est/ et iā assimilari et uniri est. Quid nī quom deus cha
ritas sit? Sed aliam hic ego paro rationem. Post rationalis
contemplationem nature sursum ascēdenti/ primo se statim
gradu diuina offert et occurrit natura: nulliusq; alterius
prestantis nature interponitur distinctō. Ratio enim in
ter imaginem et ueritatem medium assignari: quid potest
superius uno/ inferius altero? Quod enim ueritas non est:
quomodo pximius accedit ad eam: q̄ ut ipsius simulacrū
et character sit? In quo ergo attēditur in rationali spiritu ea
que ad diuinam est naturam imago? Primo quidem loco/
quia est ueritatis et iustitie capax. Secundo si capiat illas:
et fiet uerus et iustus per gratiam/ quod deus est per natu/
ram. Tria hic mihi distincta sunt/ idest capacem esse boni
sūmi ipsū habere/ et esse ipsū. Imago attenditur ī primo/ si
militudo in secundo/ ueritas in tertio. Primum commune
est omnium intellectionum spiritū. Secundum electorum
tantum. Tertium solius increati spiritus. In primo prope
d iiii

accedimus. In secundo proxime. Tertium ipse est. Prope
accedimus per aptitudinem : proxime per coaptatio-
nem. Prope per nature primeua : proxime per uirtutis pri-
uilegia. Prope quia capaces : proxime quia capiētes. Quo-
nam enim modo non de uicino accedit immortalitas ad im-
mutabilitatem : incomparalitas ad simplicitatem : illocali-
tas ad immensitatem : ratio ad ueritatem : uirtus ad bonita-
tem : et ut expressius loquar : quid esse uicinius et similis
potest quā sapientia sapientie : iustitia iustitie : quā illuminata
illuminanti : iustificanti iustificata : Quid similis alii quā
causatiuum cause : formatum forme : Nam in formato fere
nihil aliud attenditur quā forma. Denique et quod dulce est su-
per omnia simile uidetur dulcedini : et quod lucidū ē luci-
tate. Proximū nō iniuste uidet quod illi tāta emulatiōe cōpo-
nit : prope quia nihil irretponit : Nā et si finitū nostrū incōpa-
rabiliter excedit diem immensitatis infinitas imaginis : ta-
men ad ueritatem nonnulla dignoscitur esse affinitas. Iure
ergo dicit Paululum quom pertrāssem illos inueni quē
diligat anima mea. O quā felix quā letus prouectus tam longi
circuitus. Beati gradus illi per quos in talem euaditur ter-
minum : Quasi in lectulo : circuiuit ciuitatem : interro-
gavit custodes. Primo loco querit per se et penes se. Ter-
tio uero nec per se nec penes se. Et hoc loco quanto humi-
lius queris : tāto quidem efficacius : quantoque a sui cōfiden-
tia longius recessit : tanto repperit citius. Inueni inquit in-
ueni illum : qui me prior quasi ouē errantem : et quasi drag-
mam perditam preuenit nihil meritam inuenit errantem :
preuenit desperantem : inuenit differentem : preuenit diffi-
dentem : inuenit qualis esse mihi indicās : preuenit ad sua
me reuocans : uagam inuenit in erroribus : uacua gratie :
Preuenit muneribus : inuenit ut non ego ipsum : sed ipse me
eligeret. preuenit ut prior diligeret. Sic ergo electa et di-
lecta quesita et acquisita : inuenta et preuenta. Quomodo
non secundum uires conatu illum et diligam et queram :

Queram querā donec uoti compos uocē letitie proferam.
 Inueni quem diligit anima mea. Ego inuentionem hic ad
 ueritatis et gratie non refero initium / sed augmentum.
 Pergens enim et proficiens anima de uirtute in uirtutem :
 de ueritate in ueritatem dum ubique nouis informatum mi
 steriis et infunditur gaudis per singulos profectuum gra
 dus dicere potest. Inueni quem diligit anima mea. Ver
 bum patris Christum Iesum qui est super omīa benedictus
 in secula seculorum . Amen.

SERMO NONVS

Tenui illum nec dimittam. Ego huius capituli sen
 sum ad futuram uolui tantum felicitatem referre :
 quando sponsus dilecte manifestā presentie sue exhi
 bebuit plenitudinem : ut nihil sit quod interrumpat perpetu
 itatem . Nam et quod premittitur . Quom pertransirem il
 los non icōgrue ad id refertur : quom euacuauerit omnem
 principatum et potestatem : ut sit deus omnia in omnibus .
 Ante illud enim tempus quis ex sentētia dicere potest : non
 dimittam illum ? Sed hunc arctat et euertit intellectum : et
 ad presens facit referri illud quod sequitur . Donec intro
 ducam illum in domum matris mee . Sed iam uigilāter sin
 gula consideremus . Primo considera q̄ sint letitie plena
 hec uerba . Inueni inquit : tenui : nec dimittam . Magnus il
 le patriarcha Abraam legitur uidisse dominū non inuenis
 se . Aperuit enim ei ultro stanti in hostio tabernaculi ad me
 ridiem . Denique egressus de tabernaculo obuius sedulus
 sub ilice exhibuit officium : in tabernaculum uero introdu
 cere non meruit / nedum in cubiculo . Vidit et Moyses ap
 parentem sibi in oreb dominum . sed tenere nō meruit : qui
 nec permissus est propius accedere . Vidit Iacob dominum
 sed uidit in somnis : et de longe scale innixum . Nam et si
 d tiii

apprehendit angelum / non tamen retinuit : sed quadam lu-
cte uolentia benedictionis extorsit gratiam : amisit presen-
tiam : et idcirco dicere non potuit : Non dimittam illum .
Inuenit illum Maria Magdalene : sed prohibita est non di-
co tenere sed etiam tangere : quia penes monumentum ui-
tam quesit . Suscipit diu expectatum : et insperato in-
uentum senex ille Simeon in ulnas suas / et gratulationis
letus erupit in canticum : sed uocis huius usum sibi non pre-
sumit . Non dimittam illum . Denique sic ait . Nunc di-
mittis seruum tuum domine secundum uerbum tuum in pa-
ce . Quia uiderunt oculi mei salutare tuum . Quod parasti
ante faciem omnium populorum . Lumen ad reuelatio-
nem gentium et gloriam : plebis tue israel : Vtique in pa-
ce dimittitur solutus et sequestratus a carne : ut non ampli-
us concupiscat aduersus spiritum : et illi repugnat . Ille ad
noui amplexum pueri senescentis deposuit hominis uetu-
statem : et in tranquilliores statum a corporis corruptibili-
lis pena / et carnis pugna dimitti se : uel postulat uel exul-
tat . Sponsa uero dilectum a se non dimittendum presu-
mit . Et quanto precellentis est gratie / non dimittere quod
amas / quam euadere quod horreas ? Omnes hi et si in car-
ne uel in carnis specie uiderint / quosdam uel uisionis uel
apprehensionis gradus distinguit humanis in mentibus .
Quod nulli eorum indultum legimus : ista usurpat : cuius
tentauimus euentilare sermones . Inueni per aspirationem /
tenui memorie retractatione / non dimittam continuatione
iugi . Tenui illum : et tu quom inueneris christum : quom
inueneris sapientiam : quom inueneris iustitiam : quom in-
ueneris sanctitatem / quom inueneris redemptionem . Hec

omnia enim nobis factus est Christus. Quom ista inuene/
ris tene affectu: tene studio, Quod intelligentia inuene/
ris diligentia tene et retine: ut sic dicam retinentes uirtu/
tes: et lubricas species arctiori tibi astringe amplexu: do/
nec uice uersa, ultro tibi inhereant: et amplexentur te gra/
tis: et sine tui labore te teneant: nec sinant uel longius ab/
scedere: uel diutius abesse. Et si quando declinas ad offi/
cia humane necessitatis: ibi te insectentur et reuocent: et
arripiant ad se/ ut non possint assidue studium: semper ha/
beant obligatum affectum. Nam nonnulla mihi uiderur
distinctio: an tu teneas christum dei uirtutem et sapienti/
am: an tenearis ab ipso: Ama inquit sapientiam et ample/
xabitur te. Denique et de quibusdam dicitur: quod tenuit
eos superbia. Quid est tenuit: nisi irretiuit et implicauit
et inolite consuetudinis delicato obligauit uinculo? Hoc
enim est quod sequitur. Operti sunt iniquitate et impieta/
te sua ut non facile euoluere et explicare ab illa se possint.
Et ut amplius dicam/ quasi cute quadam: sic aliqua praua
operti et inuoluti sunt consuetudine uitiorum: ut illa de/
discere: et desuescere nō tā explorari sit q̄ excoiriari: In cu/
ius rei iudiciū forte institutio legis cōtinet hostie pellē ab/
strahi. Nā e regiōe q̄ stricta sacerdos indui iubet linea ue/
ritatis te uult illius que de terra orta ē habitu arctius astri/
gi/ ut p se castimonie et puritatis/ et innocētie tibi uirtus i/
hereat et agglutinetur tibi/ sed et oīa sacerdotis indumenta
uel cathenulis uel baltheis/ uel uittis astricta/ et colligata
sibi uult esse lex/ et quom indueris dominum nostrum ie/
sum Christum / quom te indueris uiscera misericordie be/
nignitatem: et charitatem: et reliquas quas apud apostolū

legis uirtutes quom christi te fide memoriter uestieris : et
cōtemplande ueritatis inuisceraueris affectum : omnia tibi
coaptentur et cohereant : et constricta sint : nihilque contra
te uagari et fluctuare possit : et temptationis uel dissoluti
onis uento follicare . Qui se tali uirtutis uestierit habitu :
ut ei in naturam uersa uideantur non ego hunc tam tene
re : quam teneri dixerim . Tenuisti inquit manum dexte
ram meam : et in uoluntate tua deduxisti me . Tenuisti me
per gregem in defectum : deduxisti in multiplicem profe
ctum . In uoluntate tua deduxisti me : idest in uolūtate que
a te est : et que secundum te est . In uoluntate que magis tra
hens q̄ tracta est . Nam et bonam uoluntatem cum multo
labore nonnunquam attrahere nititur : et magis prosequi
mur quasi fugientem : quam sequimur ducentem . Sic enim
legitur : Concupiui desiderare . Bona talis uolūtās : sed nō
dum placens . Iusta : sed nondum iucunda . In uolūtate tua
deduxisti me . In illa que blādo constat boni ipsius gustu :
nec tantum / ut sic dicam / pigra nititur ratione : quam pia
boni ipsius oblectatione . Tenui nec dimittam illum : do
nec introducam in domum matris mee : et in cubiculum ge
nitricis mee . Multo planior uidetur sensus / si ita dixisset .
Non dimittam illum / quom introduxero in domum ma
tris mee : scilicet que sursum ē hierusalem celestis / que est
mater omnium nostrum . Nam ante illud tēpus omnia hic
incerta sunt : et inter spem et metum fluctuant : et pendulo
nituntur gradu . Et que erit certitudo de gratia dum muta
bilis est natura ? Denique et ille ait . Ego dixi in abundan
tia mea non mouebor in eternum . Auertisti faciem tuam a
me / et factus sum conturbatus . An non tibi similia dixisse
uidentur psalmista et sponsa ? Quid enim aliud est nō mo
uebor in eternum / quau quod hic ponitur . Non dimittam
illum ? Sed ibi quidem manifesta presumptio : quia uicina
ultio . Auertisti inqt faciē tuā a me et factus sū cōturbatus .

Quom sit in hac carne facilis casus et frequens impulsus e-
 citus lapsus et certus labor quomodo non uidebuntur pre-
 sumptionis et nimis promptule deuotionis esse hec sponse
 uerba. Non dimittam illum. Quis enim hic in eodem sta-
 tu permanere potetit: presertim illo subtilissimo contem-
 plationis: qui uix attingi potest tenuissimo mentis ictu e-
 Forte ergo uerba hec non securitatem: sed sollicitudinem
 sonat. Nec enim securitas esse potest donec introduxit di-
 lectum in domum matris sue et in cubiculum genitricis sue.
 Non erit tunc retinendi sollicitudo: quia erit certitudo ma-
 nendi in illo felicitatis statu absque studii nostri usu/ et di-
 scipline custodia ulro nobis affluet: immo intrinsecus de
 quodam inexhausto anime uentre flumina fluent aque uiue
 et indefesse delectationis. Nulla tunc erit necessitas in al-
 tum fodere nullus labor uel purgare puteos quos phylistei
 repleuerunt: uel propugnare ne repleat. Hic ille labor exi-
 gitur: nam inde excluditur. Quod ergo dicit non dimittam
 illum/ studium polliceri uidetur et diligentiam/ ut semper
 sollicita sit/ quoad usq; plene possit esse secura/ ne sibi ela-
 batur de reliquo dilectus suus dominus Iesus qui uiuit et
 regnat in secula seculorum. Amen.

SERMO DECIMVS

Que infirmitatis exempla sunt aptauimus spōse pre-
 terito sermone: hodierno que sunt uirtutis aptemus
 de scripturis sacris. De Anna legitur quom inten-
 te profuso exoraret affectu: quod non sunt uultus eius am-
 plius in diuersa mutati. Vultus animi interpres est: et
 ab intimo affectu habitum trahit. Ideo ab eius constan-
 tia interioris que in anima est: perseverantie dicitur ar-
 gumentum. Non sunt uultus eius in diuersa mutati: quia
 nihil imminutum est desiderii semel concepti. Et quid ali-
 ud sonat quod dicit. Non dimittam illum: nisi non muta-
 o in diuersa uultum: et intuitum mentis alio diuertam.

ab ipso? Sed et apostolus simile quid hortatur. Sine inter-
missione orate: et item. Gratias agens semper / illud quo-
que. Gaudete in domino semper. Continua et nō interrup-
ta hec uult esse apostolus: orationem gratiarum actionem:
et gaudium in domino. Sed quis ista ipso mentis habitu et
affectu animi in defesso explere sufficiat / nisi cui dicere p-
missum est. Quis nos separabit a contemplatione christi?
Apostolus dicit. Quis nos separabit a charitate christi?
A contemplatione enim dicere non poterat. Nam aliquan-
do a contemplatione segregari christi illum compellebat cha-
ritas. Siue inquit mente excedimus deo: siue sobrii sumus
uobis: charitas enim christi urget nos. Charitas ergo quadā
dispensatione contemplationi se subducit: cuius tamē pro-
prius est et familiaris in ipsa usus. Omnia que agit chari-
tas quandam habet indefesse orationis et gratulationis ui-
cem et efficaciam. Sed tunc ista profusius et excellentius exe-
quitur / quom singulariter in istis exercetur. Absconde ele-
mosinā in sinu pauperis: et ipsa orabit pro te ad dominum.
Elemosine uocabulo non incongrue censetur uniuersa que in-
digentibus misericorditer impenduntur / non modo iste cor-
poreus cibus. et indumentum: sed etiam doctrina: exhor-
tatio: correctio: consolatio: et uniuersa que ad anime com-
moda spectare uidentur. Opera sunt hec charitatis et orati-
onis uim optinent / quom solius dei fiunt intuitu. Sed non
sunt spiritualia et propria ipsius. Quid enī tam proprium
quā dilecto soli intendere / et libere in amoris se exercere ne-
gocio? Ab hoc spiritualis iucunditatis excessu / et ebrietate
sobriū fieri / et propter fraternas necessitates ab alienatione
mentis temperare / quod nisi uultū in diuersa mutare ē. Deniq;
et Martha sollicita erat: et turbata circa plura. Illa circa
multa turbatio uideet quedā uultus in diuersa mutatio. Ma-
ria optimā partē elegit. que nō auferet ab ea. Optia pars contē-
plationis et dilectionis ē usus. Nā et si illa sunt opa charitatis
que exhibebat Martha: sibi tamē seruit charitas necessitati.

non charitas sibi. In subleuandis alienis necessitatibus bo-
 num opus sed molesta causa. Bona enim misericordia / sed
 molesta miseria. Bona curatio : sed circa quem uersatur nō
 bonus langor. Bonus etiam huius cōpassionis affectus : sed
 non bona compassionis occasionem ministrās alterius pas-
 sio. Fraternalis in necessitatibus charitas intuetur cui condo-
 leat : quo moueatur ad miserationem : quid amouere nitat̄.
 At cum dilecti contemplatur uirtutes : totum placet totum
 delectat : totū allicit : nihil ibi uidet quod horreat / sed cui
 dulciter hic adhereat. Totum hic proprius amoris usus ē :
 hoc eius officiū : ut totus sit in amando. Sic ē plane quom
 una et indiuidua iucunditas omnia conuoluit : et complecti-
 tur officium / finem et causam. Officium amor ē : causa ui-
 sio : finis utrunq;. Neq; ullus esse potest beatior finis / q̄ ip-
 sa uisio et dilectio dei. Omnia ad hunc finem sanctorū uo-
 ta suspirant. Finis iste ipse sibi finis est / se ipso contentus :
 in melius aliquid expectationē porrigere non ualens. Hoc
 est illud unum quod necessariū dicitur : quod a Maria non
 tollitur. In quo psalmista gratulatur. Mihi inquit adhere-
 re deo bonum est. hic est ille mentis excessus : qui usque ad
 tertium celū Paulū rapuerat hec ebrietas temulento simi-
 ēl. Anne uultū expresserat. hoc musto madebant apostoli :
 quom illos uehemēs repleat spiritus : et illius quod nouū
 pollicitus est iesus uini uirtutem primo sensere. hoc uino i-
 fusus Noe spiritualis passus est saporis excessum : et carnif-
 curam posthabuit : totus factus in spiritu / posteriora contē-
 nens : quē anteriora tenebāt ex integro. Felix si instar An-
 ne huius uini nunquam degustasset uirtutem. Illa enim fo-
 ris castigato corpore mentis est temulentiā : et sāctam qua
 postea non euacuaret ebrietatem. Nam hoc sibi uult q̄ nō
 ulterius uultus eius sint in diuersa mutati. Talem sibi ap-
 prehēse iugitatē presētis spōsa polliceri uidetur quom dicit
 Nō dimittā illū. Quid enī preclaz : qd spiritale qd spōsa
 dignū diceret : si ad fidē / si ad iustitiā si ad humilitatē : ad

continentiam ad beneficentiam : ad reliquas que Christus esse dicitur uirtutes / id referret quod ait . Non dimittam illum : Nam nec his uacua credenda est et quom dilectum quesiiuit . Denique et communes huiusmodi uirtutes / et ita habentibus commode / ut caruisse nefas credatur . Eximiū ergo et singulare quippiam hec indicat iuentio / per quam dilectum et comprehensum applaudit / et non dimittendum presumit . Forte primitie aliquę sunt future et contemplationis glorie : propter quod adiungit . Donec introducam illum in domum matris mee / et in cubiculū genitricis mee . In illam celestem hierusalem : que mater est omnium nostrę cuius salus muros occupat : et portas laudatio : cuius in pace positi sunt fines in illum locum lucis et letitie . Laboriose uite huius introduci non possunt uirtutes : que si ingrediuntur per meritum : tamen excluduntur per usum . Celestem ergo aliquam affectionem et super mundanum saporem in dilecto experta : non iactando : sed gratulādo dicit . Non dimittam illum / donec introducam in domum matris mee . Sed nunquid iam non ascendit ad patrem : Nunquid non precursor introiuit pro nobis : Et quomodo tu introduces quo ipse prior ascendit : Tu magis idiges ut ipse te ducat : cui dicitur . Deduc me in uiam mandatorum tuorum . Vado inquit parare uobis locum : et quom parauero iterū uenio / et assūmam uos ad me ipsum . Quomodo ergo introduces illum quo iam ipse ascendit : Ascendit quidem per se : sed adhuc in te foris existit . In te introducetur : quo per se prior ascendit . Quid ni : In te nascitur . In te formatur : et in te introducitur . Filioli quos iterum parturio donec formetur Christus in uobis . In uobis ergo Christus et parturitur et perficitur : nec semel sed sepius : et iterata crebra parturitione . Neque possumus omnes christi simul uirtutes ad aptare nobis : equidem ne unāquālibet ad plenum . Itcirco semper insistendū est : quia nō nisi sensim fit in nobis spiritu alis parturitio christi . Qui ergo in membris suis in sponsa

3
sua nascitur: cur nō introducitur? Non enī uel parturitio
hec uel introductio ad Christi potest referri personam / sed
ad uirtutes et gratiam. Ideo frequēs est sicut parturitio sic
introductio. Nam et confedere dicimur in celestibus cum
Christo. Sed sicut una est uera et eterna sessio ī eelis / sic et
introductio. Perambulauit Abraam terrā promissionis an
te q̄ possideret. Felix omnino cui datur maris illas peram
bulare regiones: et uisantis instar uolueri calcare uestigio
locum omnem / quem accepturus est in possessionem. Cui
licet stare non permittitur: ascendere tamen datur in mon
tem domini. Et q̄ quis n̄ umbram adhuc cursim: tamen per
lustrare cuncta: et se tali uisu refouere. Que autem uera est
et plena introductio hic innui uidetur / quom dicitur: do
nec introducā illum in domum matris mee. Felix omni
no que adeo alligare potuit uerbum dei: et amplius deglu
tinare sibi / et in exilio collocare: quousq; copulari in cubi
culo detur. Non dimittam illum / donec introducā in do
mum matris mee / et in cubiculum genitricis mee. Quod
tunc fiet quando corpore et mente plene portabit imaginē
celestis: ut domus intelligentiam ad corpus: cubiculi uero
ad mentem reducas. Aut si magis placet: in domo possessi
onem accipe securam. In cubiculo secretam: in domo sem
piternam: in cubiculo internam. In domo ut dicit ecclesia
stes / eternitatis: et in cubiculo charitatis. In cubiculo uero
clauso hostio nō iam oras patrem: sed de cetero adores in
spiritu et ueritate. In domum non dicit patris / sed matris:
et in cubiculum genitricis. Nouit illa mensuram suam / et
ideo spem suam extendit ad illam eternitatem / ueritatem /
charitatem / quam assecuta est ecclesia primitiuorum in ce
lis. Nam quantum ad ea que dei sunt spectant: solus habet
immortalitatem / et ipse lucem habitat inaccessibilem: et su
pereminet scientie plenitudo charitatis Christi qui nos im
pleat in omnem plenitudinem in se ipso. Qui ē benedictus
deus et regnat in omnia secula seculorū. Amen.

SERMO VNDECIMVS

Delicata est species amoris affectio: et tenui occasio
ne leditur letitia spiritualis. Amor occupationū ex
ternarum impatiens est: suis satis habens inferuire
negociis: ocio gaudet: quiete fouetur: ad internam delecta
tionem libera habere tempora uolens. An non hoc ipsum ti
bi uidetur sponsa inuenire dilectum suum ad cubiculi secre
tum trahens. Nouit illa dilectum suum nō post se foris se
cura possideri: nec integre quidem. Et q̄ durum est aman
ti animum dimidiare cum Christo et mundo: Quā durum
est inquā dilectionis iura peregrinas amittere curas: et cele
ste secretū secularibus ifestari secretis. Memor fui iqt̄ dei
et delectatus sū: et defecit spiritus meus. Si delectatio me
memoria dei negociosa exercet et exaudit spiritum prophe
tie: quomodo plura poterit: et peregrina cum isto comple
cti negocia: lure ergo sponsa cum dilecto cubiculum petit
ut libero illi intendat studio: et ex animi sui arbitrio p̄frua
tur: et quieto pectore penitus amplexetur. Apparet illam
spiritu charitatis duci: et ex sponse affectu locutam opor
tunitatē exercendi: que sic querit amoris. Et quomodo nos
si quid uel tenuiter attingimus de christo: de sapientia: de
suauitate: de contemplationis gustu: non contenti grā: nec
mensurā contēplantes nostrā fratī erūpere conamur: et cu
biculo fastidito festinamus egredi a rege et ab illa rege: In
pace inquit in id ipsum dormiam et requiescam. Maria ad
domini pedes sedēs id ipsum tenebat: turbatur Martha cir
ca plurima. In multis turbatio: porro unum est necessariū:
imo et iucundum habitare amantes in unum: nisi in amore
qui inhabitare facit unius moris in domo. Quid est unius
moris: nisi federe conformes amoris: Amor humanum ani
mum deo cōciliat et unit. Similes inquit ei erimus: quom
aperuerit. Quid ni similes: Cōmendat se ipsam mundis re
uelatam mentibus maiestatis diuine inextimabilis pulchri
tudo: et inuentis in se affectum rapit: et quadam ratione
sibi

sibi facit similem: dum aliud cogitare non sinit: o iore trahimur: transformamur autem uisione. Bonus ergo contemplationis usus: qui unius moris efficit et conformat humanam mentem: et sumam maiestatem. Bona hec mansio. ultra quam nec uota nos trahunt: nec citra tenere nos debent. Quis det mihi ut hec sit requies mea in seculum seculi. Felix qui ex corde potest dicere. hic habitabo quoniam elegi eam. Maria optimam partem elegit que non auferetur ab ea. Scientie destruentur. Euacuabuntur prophetie. Lingue cessabunt. Sola contemplatio non excidet in futuro. Ideo hanc tibi partem elige in presenti: que non auferetur unquam: ut dicat anima tua. Pars mea dominus: propterea contemplanabor eum. Propheta dicit: propterea expectabo eum. Recte quidem. Expectat enim boni plenitudinem: cuius portionem iam tenet. Qui contemplationis bono hic fruitur: amplius quidem expectare potest in hoc genere: sed aliud quid non debet. Bona hec bona sunt reposita in annos multos immo in annos cunctos. Ideo felix anima: que bono hoc frueris: epulare: comede: quia pars hec non repetetur a te: sed refudetur et reformabitur uberius. Hec requies tua in seculum seculi. hic habitabo quoniam elegi eam. hic inhabitata: ut cum illo inhabites: qui sedet super cherubin: super scientie plenitudinem: qui lucem habitat inaccessibilem. Et ideo in speculationis luce sit locus tuus. hic matris tue ecclesie proprius et domesticus locus. hec eius est domus. Cetera que exerceret temporalis necessitatis officia: istum ad finem respiciunt. Actionis officia transeunt: permanent contemplationes. Bonum est hic tibi esse: hic tibi tabernaculum fac. Non tibi unum: et dilecto tuo unum: sed tibi et ipsi unum. In hoc cubiculum dilectum tuum introduce. Ingredere in requiem tuam: hic requiescas a laboribus tuis: sicut et a suis deus. Septima requieuit ab opere institutionis. Septima requieuit ab opere restitutionis. In illa postquam mundum condidit. In ista quando se in monumento recodit

dit. In illa postquā fundauit mundana. In ista postquam reformauit humana. Si quesisti / si inuenisti / si tenuisti dilectum tuum : tene quem tenes : tene : inhere : imprimere illi / ut eius in te uelut expressa reformetur imago : huic fieri cōformis sigillo. Eris autē si adheferis. Qui enī adheret deo unus est spiritus. Forte sicut dure materie difficiliter in te primo fit eius impressio : sed dulcis adhesio. Laboriosa est reformationis tue sexta : sed dulcia sabbata quietis sequūt. Consepelire ergo cū Christo per hunc sabbatismū in montem. Beati enī mortui qui in domino moriunt : ā modo iam dicit spiritus ut requiescant a laboribus suis. Spūs hoc dicit. Collocate utiq; quietis exhibitioē / et effectū gratie : quomodo et ipse testimonium reddit spiritui nostro. Spiritus hoc dicit : quia spiritus hoc efficit. Ipse dicit / quia ipse donat. Ammodo iā dicit spiritus : ut requiescant a laboribus suis. A laboribus inquit / non ab opibus. Opera enim illoꝝ sequunt illos. Opera sequūtur spiritum / sicut calor ignē : umbra corpus : lux solem : effectus causā. Qui sabbatizat i spiritu : non habet opus sectari opa : opa enim sequuntur illum. Opa illoꝝ. Que sunt opa illoꝝ. Que sunt opa quietis : opera mortuoꝝ in Christo : opera sabbatizantium et festiua sunt : feriata sunt : ociū habēt opa ista : festina ingredi i hāc requiē i hunc sabbatismū. Sed uide q̄ nō relinquit sabbatismus / nisi cōsepulcris cū christo : non relinquitur nisi post sextā diem. Post sextā diem i qua aut uetus hō crucifigitur / aut nouus pficitur. Nā ppter illum dicitur : ut qui mortui sunt in christo / requiescant a laboribus suis : et ppter istum q̄ nouo cōdito homine die sexta / septima requieuit ab opibus suis deus. Et tu quoq; sabbatū tibi compara : redime tempus / et libera te ab exteriori occupatioē horas uendica tibi. Sed uide ne hostes derideant sabbata tua : ne illis seruiant ocia tua / ne illis uaces q̄ uacare deo debueras. Vacate inquit et uidete quoniam ego sum deus : exaltabor in gentibus / et exaltabor i terra. Bonum est ocium : sed sapien-

tiam scribe in tempore ocii tui. Scribe illam super latitudinem corporis tui. Latum enim cor / quod cure non arctant. Imprime in intimo corporis tui litteras que non deleantur: et exara in tabulis spiritualibus signa sapientie ut dicere possis. Signatum est super nos lumen uultus tui domine: dedisti letitiam in corde meo. Letare et diem festum age cum dilecto et epulare sicut scriptum est in introitu glorie huiusmodi. Sabbatum iuxta quod dicit Isaias delicatum est et sanctum / et gloriosum. Delicatum inquit et sanctum. In desideriis est omnis ociosus. Sed non sunt omnia sancta desideria / qualia eorum qui uolunt diuites fieri: et per hoc incidunt in desideria multa inutilia et nocua. Vides quomodo apostolus multitudinem desideriorum in uitio ponit. Quid si imudi fuerint? Nam et multi qui agere non possunt in occulto cogitant que turpe est et dicere: tenui se in hoc solantes remedio. Ad huius distinctionem non contentus dicere sabbatum delicatum adiecit et sanctum / et domini / et gloriosum / ut non sint in confusione glorie tue: Si uacas sabbatum habes: si uacas et uides / et contemplanis delectationes domini: iam sabbatum tuum delicatum est et sanctum: et sabbatum domini gloriosum: sabbatum ex sabato .i. uacatio ex uacatione. Prima uacatio est et bona si mundo non uacas. Secunda quidem est melior si tibi ipsi et uaces et cogites quomodo placeas deo. Tertia est et optima si etiam tui oblitus soli deo uaces / et cogites que domini sunt: quomodo tibi placeat ipse. Non sit desidiosum sabbatum tuum operare in sabato tuo opera dei. Opus enim dei est ut credas in eum. Fide uides: uidemus .n. nunc per speculum: ideo uaca ut uideas: Delicatum plane opus est uisio et uisio dei. Non est tibi necessitas de reliquo dimicare pro fide: sed tantum delitiam in ea. Erepta est iam de contradictionibus persequentis populi et peruertentis heretici: Constitue eam in caput cogitationum tuarum: ut cogites cogitationes fideles antiquas. Amen.

SERMO IDEM

e ii

Nesciunt cogitationes antiquas habere qui nouitates
ueroz exquirūt: q̄ noua excludunt dogmata: qui
iuuenilia desideria nō declinātq; ui nihil habēt gra
uitatis / nihil auctoritatis / nihil antiquitatis plenū: non est
tibi amen: ubi ē aut disceptatio: aut deceptio cogitationū:
ubi aut infidelitas est: aut fluctuat fides ipsa. Ingredere tu
in tutos recessus fidei: introduce dilectū in cubiculū matris
tue / ut quicquid de christo sapias / quicquid seris intra eccle
sie cōstringas regulas: ad eius castiges censurā: huiusmōi
opa operare in sabbato tuo. Alioquin si uacas: et talibus nō
uacas studiis / facile in uacuo aīo cogitationes uane et uene
nata erūpent cōsilia. Deniq; sicut hēs agrū hoīs pigri urti /
ce et spine obsident: et euāgelia tibi dicunt: quia duo erūt
in lecto: unus assumetur: et alter relinquetur. Quasi le
cerus quidā est ociosa et leta uita quieta. In ecclesie gremio
de gentium eoz qui nullo sunt ecclesiastici muneris onere
occupati / nec prudentie et dispensationis sollicitudine di
stenti: sed libero utuntur ocio sub alieno regimine. Nō ta
men hoc ocio oēs rite et iure debito fruuntur: sed libertatē
quā obtinent tēporis dant in occasionē torporis. Bonus enī
lectus si quis eo legitime utatur / et oportunitatē exterioris
quietis in uoluptatē cōuertat uisionis interne. Hi sunt qui
assumētur ab hoc ecclesie cubiculo ad illud celeste: ut ubi
Christus est et ibi sint cū ipso. Deniq; ubicunq; fuerit cor
pus illuc cōgregabuntur et aquile. Esto tu quasi aquila: et
acutis utere luminibus / spūali assuescere contēplationi: cō
mane in petris / et in preruptis cōmorare silicibus / imo ī sin
gularis illius petre / que christus ē cauerna īgredere. Intra
iuxta Isaie uerbū ī cubicula tua elaude hostia tua / et absco
dere modicū ad momētum donec prāseat indignatio / ma
gis uero abscondere in eternū: ut delectatio maneat. Intra ī
cubiculū pacis ī potētias domini: quia pax in uirtute eius.
Memorare iustitie eius solius / ut in te sibi obuiant pax et
iustitia. Memorare iustitie eius solius / quia quid hēs quod

37

non accepisti. Iustitie eius solius. Bona iustitia quã aduer-
sus titilliantia uitia tibi pugna quadã defedis. Felicior ubi
non dimicas pro iustitia: sed magis delectaris in ea: ubi nõ
conflictationi studes: sed delectationi: non seris cum uitiis
iurgium: sed cõmercium cum uirtute cõtrahis. Istã possi-
des cum impugnas illa. ubi posteriorõ oblitus non cogitas
que hominis: sed que domini: et memoraris iustitie eius so-
lius: quom iustitia et pax in te osculate fuerint. Regnum
enĩ dei iustitia et pax et gaudiũ. Si regnum: quare nõ et do-
mus et cubiculũ? In pace enĩ factus est locus eius: et habita-
tio eius in syon. Ingredere in cubiculũ pacis huius quidem
exterioris: sed magis illius interioris: in habitationẽ specu-
lationis: quia syon speculatio. In pace inquit in id ipsũ dor-
miam et requiescã: id ipsũ ad speculationẽ refert: quia hec
est pars optima que non auferet ab ea. Deniq; et sponsa ob-
dormiuit cũ dilecto in cubiculo matris sue: et quẽdã passa
est soporate mentis excessum in amplexu spõsi. Ideo sequit̃
Adiuuro uos et cetera. Et tu ergo si spõsum apprehendisti/ re-
ne: nec dimittas donec introducas in domum et in cubicu-
lum matris tue. Quid ergo tibi psuadeo ad quod te ipsa ex-
periẽtia pcepte dulcedinis multo magis inuitat et allicit?
Si quis enĩ feriato aĩo furtim et quasi i raptu prelibare po-
tuit libere meditationis festina gaudia: nescio si qd unquã
libentius agat q̃ ut huic totum/ et ex integro se studio tra-
dat et expediat. Deniq; trahebant sponsã prima pulchre cõ-
templationis blãdimenta/ et ad quietis prouocabãt cubicu-
lum quo dilectũ introducturam se leta gratulatur. Non di-
mittam illum donec introducã illum. An nõ tibi uidetur
quasi dicere his uerbis illud de psalmo. Si dederõ somnum
oculis meis et palpebris meis dormitationẽ: donec inueniã
locum domino. Omnia dimitto ne dimittã illum. Omnia
enim detrimentũ facio/ ut christum lucrificiã/ propter su-
pereminentem letitiã presentie eius. Si dormierint duo fo-
uebuntur mutuo: unus quõ calefiet? Ecclesiastes hoc dicit.

Bonum est foueri et inflāmari ī amp̄lexu uerbi . Ignitū enī
eloquiū domini uehemēter / et sp̄ualibus estuat desideriis /
ideo non dabo somnū oculis meis / et palpebris meis dormi
tationem / donec introducam illū in cubiculū matris mee .
Tunc quiescam et suauis erit sōnus meus . Quasi dormiuit
Ioannes recumbēs in pectore Iesu / ubi reconditi sunt omēs
thesauri sapientie et scientie dei . Ibi uere quietis locus / in
telligentie serenum / sanctuariū pietatis / delectationis cu
biculum . Hic dormi ut uideas quod ipse uidit : uerbum in
principio : uerbum apud / et uerbū domini : et intelligas in
christo cum patre existendi coeternitatē / personālē diuer
sitatē / et unitatem substātialem . Quid tibi uidetur subli
mius hoc somno ? Huc se non possunt humani iactare intui
tus : irrumperet ratio . Deniq; nō uidebit hec homo et uiuet .
Bonum est ergo te obdormire : et humanorū sensuū et affe
tuū obliuione sopiri : ut huiusmodi sōnia somniare possis .
Hoc apostolorū cubiculū est qui nos genuerunt in christo .
Quasi mater ē Paulus quom dicit . Filioli mei quos iterū
parturio : donec formetur christus in uobis . Matrē habes :
uis habere cubiculum ? Nostra inquit cōuersatio in celis ē .
Vis somnū ? Mente inquit excedimus deo . Huc ergo trāsi
cum dilecto : hic mane : hec meditare : in his esto : aut si ista
pertingere non potes / temperatius age : si non potes recum
bere in pectore Iesu / ubi indefesse puteus sapientie : requie
sce inter scapulas / ubi patientie eius exēpla et mysteria cō
templeris . Inter humeros eius / quia principatus factus ē su
per humerum eius . Et Benjamin dictum ē q̄ amātissimus
domini inter humeros requiescet . Requieuit quidem et ob
dormiuit Iesus in cruce : et tu cum ipso in passionis eius fi
de et memoria dormias : uel potius inter istas sortes discor
re inter pectus et humeros : inter fidei mysteria et manifesta
tionem ueritatis . In altero fac tibi domum : in altero cubi
culum . Amantissimus domini Benjamin quasi in thalamo
morabitur tota die : et iter humeros requiescet . Vides quō

inter humeros thalamus collocatur: Quid ergo erit in pe-
 ctore? Utrobique plane contemplationis pulchre locus/ et in-
 ter humeros et inter ubera. Sed uberior gratia in pectore:
 ubi amoris locus/ cogitationum sedes/ amplexus occasio/
 et cernendi copia uultus. Bene ergo in pectore Iesu thala-
 mus: imo et thesaurus: Ibi enim et delitie sponsi: et diuitie
 uerbi. Quia in illo absconditi sunt omnes thesauri sapien-
 tie et scientie dei. In hos ingredi thesauros: absconde te
 in abscondito faciei eius a conturbatione hominum: et nemo
 te excruciet: neque euigilare faciat donec ipsa uelis: Denique
 et hoc habet ea que subsequitur adiuratio sponsi Christi Ie-
 su. Qui uiuit et regnat in secula seculorum. Amen.

SERMO DVODECIMVS

ADhuc capituli huius nos discussio tenet. Tenui nec
 dimittam illum. Ita ne adhibenda est diligentia et stu-
 dium: ut dilectus tuus apprehensus retineatur. Si spo-
 sus est/ et amanti respondet ex equo: quomodo non ultro adheret ti-
 bi/ et abstringitur gratis? Denique hoc habet impatiens zelus
 amantium: ut etiam expulsus importune ingerat: et pudor-
 rem dediscat emulatio dura. Nunc autem dicis. Non dimit-
 tam illum: quasi declinare uolentem si non instantius retinea-
 tur. Quomodo si amat: aut declinare uolet: aut auelli se si-
 net? An forte suspicionibus amatoris moueris/ et superua-
 cuo quodam metu amittendi: pro multo affectu retinendi?
 Non est tamen superuacuus timor: ubi exitus in ancipiti pe-
 det. Non est superuacuus inter pericula metus. Sed dome-
 stica tibi magis metuenda est leuitas. Nam deus ille/ et non
 mutatur. Innata tibi leuitas uicina est lapsui: et instabili
 quodam uage mentis motu facillime arriperis si non firme
 adhaeris. Sed nos iam ad primitiuam uerba hec referamus
 ecclesiam. Eius enim esse uidentur fidei et charitatis iura aduer-
 sus persecutionum iniurias prophetica quadam presump-
 tione sibi defendentis. Vide etenim quomulti conati sunt spiri-

tuale hoc Christi et ecclesie uel diuellere uel adulterare cō
nubium. Contemplare adhuc initia latentis ecclesie / quan
do uelut noua nupta ī primos christi pperabat amplexus.
Quid furoris / qđ fraudis illis Iesu bone sustinuit diebus
Oportebat quidem hereses esse : oportebat et persecutiones
esse : ut tanto adhereret dilecto tenatius / quanto ab eius uel
fide uel confessione uehemētius se abrumpi uidebat. Quid
nos inquit unus p̄ uniuersa ecclesia : quis nos sepabit a cha
ritate Christi ? Deniq; non est iu illis uel fidei corrupta ue
ritas / uel confessionis obturbata libertas. Propter syon in
quit non tacebo . et propter hierusalem non quiescam . Ce
lis in sinagoga discipulis denuntiatum est ut tacerent . Sed
illi propter syon non tacent / et propter hierusalem illā car
nalem non quiescunt . Vere carnalis sinagoga que uiuificā
tem ī se extinxit spiritum : et ecclesie extorquere conatur .
Non probauit Christum habere ī notitiam : ideo tradita ē
ī reprobū sensū . Reprobauit enī lapidē pbatū lapidē electū
tenuit legē : sed Christum nesciuit : tulit clauē scientie : nec
ipsa introiuit : nec alios intrare permisit . Quid nobis clau
dis : quibus christus aperuit . Super humerū eius clauis do
mus dauid : que apit et nemo claudit : claudit et nemo ape
rit . Aperuit gētibus / et claudit iudeis . Cecitas enī in israel
contingit ex parte ut gentium plenitudo intraret . Ceca est
iudea : et in littere uelamine hostium inuenire nescit . Sina
goga predicat : uelamen reprobat / ueritatem non recte uel
offerens / uel diuidens . Recte enim diuideret / si littere ob
seruationem ab eius interpretatione distingueret : si aliud
tempus illius antiquitati aliud huius nouitati daret . Tem
pus enim suendi et tempus scindendi . Similiter enim et il
la precepta sunt : et ista predicta sunt . Sed in illis figura :
ista sub figuris . Ecclesia iam ista diuidit et scindit que fue
rant secuta : et si nouit litteram aliquando secūduu carnē :
sed iam non nouit Sinagoga que inuolutum quasi tenuit :

39
reuelatum dimittit. Ecclesia dicit tenui nec dimittam: Si/
nagoza reprobat immo et exprobat: sed ecclesia non uere
a uoce exprobrantis et obloquentis a facie inimici et perse
quentis. Denique seruus ille nequam dicit in corde suo morā
facit dominus meus uenire: et ideo percutit pueros domini:
quia iam eius nouerunt et nuntiant aduentum: sed illi pro
pter syon non tacent: et propter hierusalem non quiescunt.
Corpus possunt percutere: non possunt ab animo christum
excutere: Flagellis firmitus ligata est in corde eorum affectio
christi. In sinagogis flagellati sunt: in custodias traditi: ad
cathedras tracti: sed gaudent in iis omnibus: quia digni ha
biti sunt pro nomine iesu contumelias pati. Tenui nec di/
mittam illum: Tenuit quia non timuit dum turbaretur oīs
terra: et maiores mundi huius potestates transferuntur ad/
uersus illam in cor amaritudinis. Agglutinata est sponsa fu
niculo qui rumpi nō poterat: funiculo charitatis qui nescit
excidi: quia illa nunquam excidit: fiducialiter egit: quia
charitate adhesit. Qui enim adheret deo: unus est spiritus:
ibi libertas. Ideo libere egit: et spei sue confessionem tenu
it indeclinabilem: et tunc quidem fatuitatis res fides uide
batur: et confusione digna confessio. Quid confusione
nomino? Extremi res erat periculi. Non tamen timere po
terant eos qui occiderunt corpus. Spiritus enim uite ante
faciem illorum Christus dominus. Ideo et a carne euelli se
facilius passi sunt: qui ab eius charitate nihil sibi de se re/
tinuit: ut illū teneret. Ideo dicit. Tenui nec dimittā illū.
Plane iter tot peruerentes et persequentes tenuit strenue: et dum
adhuc tenera erat nostre fidei etas: donec introducā in do
mū matris mee. Iā introducta est fides nostra in tutū. Nō est
qui palam impugnet illam: sed qui fuerant persequentēs: et
qui peruerentes facti sunt dirigentes. Iam introducta est de
cāpo in domum: de pelago in portum. Iam in fauorem uer
sus est persequentium furor principum: et uersute hereticorum

euillationes catholice fidei sincera ueritate redargute si/
luerunt. Iam erepta est fides nostra: ereptus est Christus de
cōtradictionibus populi. Iam cōstitutus ē in caput gentiū:
nec positus ē nunc in signum cui contradicatur. Post tot de
sudata martyrum pro fide Christi certamina: postq̄ tot fre
git persecutoꝝ uiolentias: et hereticoꝝ refellit uersutias:
postq̄ non ē amplius ī cruce Christi scandalū/ sed gaudiū:
et facti sumus mundo huic nō theatrum cōtumelie/ sed tri/
umphus gratie: post tot enauigata pericula nōne tibi uidet̄
quasi de cāpo quodā pugne et laboris in pacis et quietis in
trodusse cubiculum dilectū suum ecclesia christi? Vides
ergo in initiis ecclesie nascentis necessariā diligentiam: ne
dilectus tā diu desideratus et tandem apprehēsus possit ex
torqueri. Quid ergo nūc de cetero fiet: quando in tutum ī
trodactus ē/ et quasi in thalamū per fidem? Dabitur de re/
liquo desidie locus/ et diligentie uale dicemus? Periclita
bitur in tranquillo/ qui in tēpestate non potuit? An nō pi/
clitatur qui moritur? Sine operibus mortua ē fides. Cōmē
dat apostolus fidem/ sed illam que p̄ dilectionem operat̄:
Vbi dilectionis opus ē/ uel dilectio opis/ ibi uita ē fidei.
Quid si ē in credulitate ueritas/ in confessione libertas/ et
non ibi per dilectionem uita? Funiculus iste triplex non ē:
qui de radice non oritur charitatis: nec tam nititur/ et faci
le rūpitur. Deniq; ymaginaria libertas ē: que de radice nō
oritur charitatis: nec tā nititur confessio talis libertate sua
q̄ aliena licentia utitur. Precaria ē non propria/ ex princi
pum fauore pendet: non procedit de calore fidei. Fides fer
uore charitatis animatur ad uitam. Pigra plane ubi discri
men impendet: si non confessionis sibi uendicet libertatem
beneficio dilectionis. Alioquin a mortuō quasi qui non sit
perit confessio. Est ergo sine charitate et fides mortua: et
cōfessio uana. Apostolus dicit christum habitare p̄ fidē in
cordibus nostris. Nunqd̄ per emortuā? Si itus ē ueritas et
foris uita. nondum ex integro introduxisti dilectum tuum

ubi dimidius est foris. Quid si nec dilectū? Quomodo enī
dilectus si fidei non fuerit sociata charitas? Christus resur/
gens ex mortuis iam non moritur: sed sibi non morit̄. Vi/
de ne tibi: aut magis tu ne illi moriaris: alioquin que pote
rit esse mortui uel cum mortuo dilectio? Qua nam ergo ra
tione dilectus esse dicetur: ubi dilectio non est? Si habitat
christus in corde tuo per fidem: sed foris est per dilectionē
Vereor imo uerum est quia uel dimidius in te uel mortuus.
Viuo inquit Paulus iam nō ego: uiuit uero i me christus.
Potes et tu tibi uocis huius ulum assumere: si tamen cū eo/
dem dicere potes. Charitas dei diffusa est in cordibus no/
stris per spiritum sanctum qui datus est nobis. Sed ē salus
hec uita laboriosa in aliis libera: et in spiritualibus quibus
dam delitiis agens. Qd si ad hec in carnis iura totus transi
sti: et principibus tenebrarū in cordis tui recessus facilis: et
familiaris aditus patet: et imundis amatoribus aiām tuā p̄sti
tuisti: que erit tibi cōuēto christo ad Belial? que societas lu
ci ad tenebras? Si uero uitiiis et incentori uitioꝝ indixisti p
christi charitate conflictum: iam quidem dilectū tenes: sed
non dum tibi res est in tuto. Turbaris adhuc: et thalami trā
quillitate non frueris: Fides in portu est: sed prauē consue/
tudinū impetus et temptationum uel emergentium uel fre
quentium cumulus ad hec tibi frangendus: aut certe fugien
dus est. Tene constanter inter discrimina ne te effugiat do
nec introducas dilectum in domum matris tue: et in cubi/
culum genitricis tue. Tene cum labore ne minus cauto: ut
parū curioso citius elabatur: Fide tenes: professione tenes:
tene moribus: tene conuersatione: nec dimittas. Non ē de
cetero nunc pro fidei ueritate conflictus: sed spiritualis hu
ius certaminis estus aduersus mores bonos et uitam hone/
stam totus incanduit. Instant his diebus nouissimis tempo
ra periculosa quando sunt homines se ipsos amantes: cupi/
di: elati: inuētores imo et incētores malorū. In exortu fidei
christiane persecutio nominis huius grandis erupit. Hodie

pestilentia moꝝ feda satis et lenta nimis exhalat. Corrum /
punt enī mores bonos colloquia mala. Trahe nos bone Ie /
su in odorem unguentoꝝ tuoꝝ : ne pestilens aura de uicino
erumpens salem sapientie in nobis infatuet. Sermo uester
Paulus inquit semper in gratia sale conditus sit. Nunquid
solus sermo et non potius uisus : auditus : icessus : omnis de
niqꝫ exterior gustus sale condiri debet ? Placete inquit omī
bus per oīa sicut et ego. Qd̄ si infatuati sunt ecclesie prin
cipes : plebes in quo salient ? Et nos fratres qui religionis
professores sumus / sal esse terre debemus. Si ergo et in no /
bis sal euauerit / in quo salietur ? Factus est sacerdos sicut
populus : ut licentius populus sicut sacerdos fiat. Mūdo se
monachi studiosi conformant : et qui in mundo sunt errore
suum nostroꝝ satis uersute et nimis uere tuentur exemplo.
Mutuis ad uiria sese aut informant aut fouent exemplis : pa
stores / populi / seculares / et religiosi / prōptuaria plena sūt
huiusmōi eruptātia ex hoc ī illud : aut turpis aut tepide cō
uersationis spūm pestilētem : Heu q̄ audio cordis ore pra /
uum hunc attrahimus spūm / et corrupentē haurimus aurā.
Pestilētia hec passim influit p̄ fenestras nostras. Iesu bone
quādo erit : si tamē aliquando erit : sicut fides itegra : sic et
icorrupti mores ? Quando cōtinget ut sicut cū ueritate pax
sic non sit pugna pro uirtute ? Quando integrū te et ex ar /
bitrio in conteplationis et quietis cubiculo cōplectar ? Pau
ci sunt in ecclesia qui in hunc statum puenerunt / sed tamen
profitentur. Tenui nec dimittam illum : donec introducam
illum in domum matris mee et in cubiculū genitricis mee.
Non est tota talis ecclesie facies : sed tamen multa talis / ut
dicere possit. Tenui nec dimittam illum / donec introdu /
cam in domum patris mei / et ī cubiculum genitricis mee.
Fides profusior est : cōtracta sunt negocia charitatis. Nun /
quid uniuersitate credentium hanc aduertere est distinctio
nem : et non etiam in singulis nobis ? Quid enim erit cui
sicut uere et indubitate fidei / sic etiam affectuum priorum

integritas constet: Magnus plane est / si quis est / qui sicut
 nunq̄ turbat ī fide / ita passionibus animi nullis turbetur:
 Plane talē ego dixerim cubiculi secreta ingressū. Bonum
 cubiculum cordis trāquillitas. Cum aliis cordis sapiētia:
 sed cū humili et trāquillo quiescit spiritus domini / et ī pa/
 ce locus eius. Sed hic quiescat interim sermo noster / magis
 uero sensus noster: ī hoc utinā quiescat secreto cubili: ut
 quod experiētia docuerit: expressius refundat sermone se/
 quenti prestāre domino nostro iesu christo. Qui cū deo pa
 tre et spiritu sancto uiuit et regnat deus per omnia secula
 seculorum. Amen.

SERMO TERTIVSDECIMVS

ADiuro uos et cetera. Patet illā obdormisse: p̄ qua
 talis est facta adiuratio. Quid ni dormiat cum dile
 cto igressa matris cubiculū delitiarū recessus? Dor
 mit quom̄ parit̄ mentis excessum de accessu dilecti. Adiu
 ro inquit ne suscitatis dilectā. Beata plane que dilectū hūc
 et tenere pmittitur et dimittere nō cōpellit. Tene quod te
 nes: tene et attracta morose et diligenter uerbū uite: reuol
 ue uolumen uite / uolumen quod reuoluit iesus. Inuolue te
 illi iuolue te illa qua iuolutus ipse ē syndone: q̄a amittus ē
 lumie sicut uestimēto. Induere dilectū tuū dominū nostrū
 iesū christū. Excide tibi memoriale diligenter ī petra mo/
 numētū nouū: in quo nondū quisq̄ positus fuerat. Chri/
 stus enim petra. Semp̄ noua reperiri possunt ī christo. Ad
 noua potest penetrari. Multi sunt in illo recessus / thesauri
 sapientie innumerabiles. Nō est uno contentus uellere: se
 pius tonderi potest. bona uellera sunt / sensus mystici: sacra
 ti affectus. Talibus abundat iesus. Nudari expoliari non
 potest. Letabor inquit super eloquia tua / sicut qui inuenit
 spolia multa. Iis te uestri spoliis: iuolue uelleribus ut cale/
 fiāt / sicut scriptū est latera tua. Eloquiū enim eius ignitū:
 in iis quiesce: ut suauis sit somnus tuus: sicut Salomō ait.

Deniq; et sp̄sus istum dilecte sue s̄onum tuetur et fouet / il
lam exsuscitari uetās . Adiuuro uos inqt p̄ capreas ceruosq;
campoz . Bona plane adiuratio : nec plus habens admirati
onis in specie q̄ in uirtute misterii . Querēs quid in se sacra
menti inuolutū contineāt hec aīalia / quandā libere mentis
et alacritatem et agilitatem spiritus : cursim se et saluatim
ut sic dicā ad sup̄iora ferentis intelligo adumbrari in illis .
An nō et tibi uelut capree et cerui uidentur : qui licet in cor
pore cōmorātes corporis tamen euaserunt incōmoda : et spi
rituali leuitate pōdera carnis pene non sentiunt : et terrene
molis materiā nesciunt mentis beneficio . Ii sūt qui spū am
bulantes ultra nō sentiunt desideria carnis : aut si sentiunt :
languida certe et quasi palpitantia / et extremū ducentia ha
litū . Vos inquit apostolus iis qui huiusmōi sunt nō estis in
carne sed in spū . Deniq; et si cognouimus christū secūdum
earnē : sed iam nō nouimus : iā totus spūalis factus est : iā se
ad sollicitudines celestes cōtulit . Iam cōscēdit ad sup̄iora .
Ideo dicit ecclesia . Similis est dilectus meus capree et hy
nulo ceruoz sup̄ montes bethel . Ad hos te mōtes inuitat q̄
dicit . Si consurrexistis cū christo et cetera . Quasi capre /
am te spiritualement fieri uult Paulus : qui ad illos te celestes
montes prouocat : qui singularis illius hynuli te uestit ima
ginem . Sicut inquit portauimus imaginem terreni : por
temus et imaginem eius qui de celo est . Bonus ceruus et
ipse Paulus : qui ait . Nostra conuersatio in celis est . Bo
nus plane ceruus : quē spūs domini uegerat et agit . Spūs . n .
domini subtilis et mobilis . Bōi cerui quos uox domini pre
parat : quibus reuelat condensa misterioz : in quibus bene
dictus ille habitat hynulus . Bona certe caprea / que ad omīa
que uel sibi proposita sunt uel imposita impigra et indensa
deuotione spūs dicere potest . Paratum cor meū deus : para
tū cor meū . Que ea que retro sūt obliuiscēs ad āteriora ex
rēdit . Audisti cōia : audi siguliria / ut aliqd̄ distinctiōis iter
hec assignemus aīalia : nec cōfusa et idifferens sit de utrisq;

42

disputatio : in ceruis antiquitatem attende uideādi / et uiden
di acumen ī capreis. Cerui quadam arte naturali a senio se
tueri perhibentur / et uergentē in defectum uitam rediuiua
nouitate ab interitu reuocare. Christus singulariter non tā
ceruus q̄ hynulus dicitur / quia nititur eterna nouitate / nec
habet aliquid uetustatis admixtum quod subinde renouati
one indigeat. Ille singulariter caprea uidendi priuilegio.
Deniq; nemo nouit patrē nisi filius / et cui ipse uoluerit re
uelare. Omnia autē nuda et aperta sūt oculis eius : Ergo et
hi quoq; quasi capree quedā spirituales intelliguntur : qui
reuelatos habent mentis oculos in agnitione dei : qui spiri
tuales effecti diiudicant omnia et perscrutātur : qui reuela
ta facie gloriā domini contēplantur. Cerui uero sunt ī eo
quod in eādē imaginem transformantur a claritate in clari
tatem tanquā a domini spiritu / qui ueterem deponentes ho
minem nouum induunt eum qui creatus est in iustitia et sā
ctitate ueritatis / qui senescentē deuotionem / et quodā lan
guentem redio in nouum denuo feruorem reducūt / et per
seuerentie fastidia nesciunt reparatione frequenti. Qui in
quit Isaias / confidunt in domino mutabunt fortitudinē nō
quidem ut ueterē perdant / sed ut nouam adiciant. Muta
bunt fortitudinē instauratis frequenter incrementis. Muta
bunt inquit fortitudinem / current et non laborabunt / ambu
labūt et non deficient. Mutatio hec profectuū uidetur ino
uatio iugis sine defectu / sine fatigatione. Bona quidē forti
tudo / que currens licet cum labore / tamen ad effectum de
clinare non nouit. Melior plane que nec laboris sentit mo
lestias / sed appositarū difficultatum trāsilit scandala / et ue
lut in campestri planicie explicitis gressibus utens iuxta
quod scribitur. Cursor leuis explicat uias suas. Hoc est
quod in presenti ceruos camporum dicit / qđ illis que
libet aspera / et ardua quelibet planā sunt et peruia : et in
offensis exposita casibus : quasi planioris equora campi.
Vox domini uox itime inspirationis mētis auribus suauiter

illapfa • illa est utiq; que ceruos huiuscemōi preparat que re
uelat condensa . Nam si qua condensa est : et crebris scanda
loꝝ quasi spinaz obsita / illis condensa non suut : et quorū
dominus perficit pedes quasi ceruoꝝ : qui nullo iniuriaꝝ
obice tardari possunt : magis autem complacent sibi in tri
bulationes : et acceptas habere norunt iniurias / aut ne respi
cere penitus ex uehementia desiderii ad superiora properā
tis : et intendētis in anteriora . O misera hec tempora no
stra : quomodo ab hac regula in contrarium omnes pene re
silimus : etiam que pietatis plena sunt spē a d iniurias inter
pretamur . Vbiq; fere obicem patimur : et impingimus in
planis : et lubrica facta sunt in plateis uestigia nostra / sicut
dicit Hieremias . Omnia nobis obtusa querimus : siquidem
iter pigroꝝ quasi sepes spinarum ad querelaz occasiones
gratulamur : ad suspitiones parati : ut quemadmodum scri
ptum est / terrenos uideatur sonitus uolantis folii / et animi
molestias manibus et uerbis accersire nitamur . Inde est q̄
spiritualium uiroꝝ nimis crebro inquietamus quietem : in
terrumpimus ocia : et mentis ad superiora intente perturba
mus soporem : et a gratissimo sponsi auellimus amplexu .
huiuscemōi ergo molestias quas uel pueritas querit uel in
firmitas parit a dilecta sua sponsus auertit . Filias hierusa
lem ad spiritualem quandam alacritatem inuitās . Hoc . n .
sibi uult q̄ p capreas et ceruos adiurat : ut spiritualium ad
emulationem prouocentur uiroꝝ / et ab infestatione im
portuna dilecte quiescat . Adiuuro uos ne excusctetis dile
ctam donec ipsa uelit . Vtile uobis est : ut dilecta euigilet :
sed expectate donec ipsa uelit . Vtile nobis ut dilecta eius
expectet arbitrium : ad cuius curā uestri spectat officium :
tunc uolet : quom spiritus illam uelle docuerit . Vnctio spi
ritus docebit illam . Adherens enim dilecto unus cum illo
effectus est spiritus . Ideo dicere potest spiritus domini sup
me eo q̄ unxerit me : euangelizare uult me . Ergo euange
lizabitur uobis : quom acceperit tempus a spiritu . Interim
libera

libera hauriat quod refundat uberius. Contēplationis gra-
tia compassionē nō euacuat / sed informat mentis excessus :
tempantem reddit infirmis . Deniq; dum dormit Adam / ui-
rilis costa in infirmiore mollescit sexū et propter socia-
lem copulā de latere uiri formata est mulier . Immo in soci-
am mulierem Adam ipse conuertitur : et cōformatione qua-
dam transit in coniugē . Ideo dum euigilat charitatis uocē
primam emittit ī comparī sua se ipsum agnosces . Hoc nūc
os inquit de ossibus meis / et caro de carne mea . An non ti-
bi Paulus uidetur uirilem dignitatē ī humiliorem sexū de-
flectere / cum dicit se factū infirmis infirmum ? Quasi spi-
ritualis Addam Eua efficitur / dū subiectis comparitur apo-
stolica firmitas uirtutis et scientie sobrietate quadam ca-
pacitati temperatur infirmoꝝ . Et si mente excedit deo / so-
brius tamen fit aliis . Mentis excessus bonus est sopor : non
superbiam inducens / sed sobrietatem docēs . Adiuro nos ne
exsuscitetis dilectam donec ipsa uelit : etsi mēte interim ex-
cedit deo : iteꝝ tamen sobria fiet . Si modo dormit euigila-
bitur rursus : et uina que repperit cū temperamento quodā
nobis refundat . Ipsa nouit quando diuidat predam domesti-
cis / et cibaria ancillis . Quō nō miserebitur filiaꝝ uteri sui
que nec ancillas preterit : Bone tamen filie ancillas se repu-
tant : et naturalem nesciunt libertatem : dum ueritatis spiri-
tu liberatas se esse recensent . Vere enim libere sūt / quas li-
berat ueritas : et ideo aliam libertatem ignorāt : que per ad-
optionem libertatis sue gaudent . Deniq; quanto magis est
gratuita adoptio / tanto est adoptio deuotior . Eedem ergo
ancille sunt et filie : quia ubi maior est in adoptione digna-
tio : ibi iustior in subiectione deuotio . Ne suscitatis eā do-
nec ipsa uelit . Ipsa nouit quando diuidat predam domesti-
cis / et cibaria ancillis . Non est de ista metuendum quod le-
gitur . Filia populi mei crudelis quasi structio in deserto .
Structio penne speciem habet : caret tamen effectu uolandi
Nescit per mentis excessum uolare propterea speciem non

uifitat suam : sed derelinquit in terra ora sua . Obliuiscitur
q̄ pes conculcet ea : bestia conterat . Non nouit in contēpla
tionis soporem assurgere structio : ideo se compassionis af
fectu non induit . Ad cōmodū enim spectat filiaꝝ in mētis
excessu dormitio matris : et totū de compedio est quod spi
ritualis eius somnus protrahit . Ideo dicit . Adiuro uos ne
exsuscitetis dilectam donec ipsa uelit . Bona adiuratio per
quam et matri parcitur : et profectus queritur filiaꝝ . Quā
to enī liberius uacat et uidet / tanto liberius adolescentulas
reuisit . Quāto sublimius suspenditur / tanto condēscendit
utilius . Quid uultis tempora dispēlare / que spōsus posuit
in uolūtate dilecte ? Ne exsuscitetis inquit illam donec ip
sa uelit . Tunc uolet / quom ab oculis eius euolauerit uisio
dilecti . Lubrica est eius presentia / et elabitur subito . Ego
inquit dilecto : ad me conuersio eius . Quid tam sanctū tē /
tatis cōmertium ante tempus diuellere ? Beata collatio / sed
breuis hora . Sufficiat illi breuitas sua : quid illam decurta
re uultis ? Nihil tam exiguo iminuendū est momēto . Frua
tur interim libera hora fugati . Exsuscitare eam uultis : et
aduellere ad uos quam christus exsuscitat / et in se euigila /
re facit ? Deniq; etsi dormit ipsa : sed cor eius uigilat i chri
sto . Petrus et qui cum ipso erant in monte grauati sūt som
no : et euigilantes uiderunt maiestatem Iesu . Bene grauati
somno in quibus humanus reprimebatur sensus . Grauabat̄
et reprimebatur in ipsis quod erat ex ipsis : ut ad ea que mū
di sunt / ceci et hebetes tantum ad cognoscēda que dei sunt
spiritu euigilarent exsuscitati diuino . Euigilātes inquit ui
derunt maiestatem . Bene ergo uigilat qui talia uidet : qui
uidet gloriam unigeniti a patre : qui audit archana uerba :
que non licet homini loqui : nō licet ei dici i quo filius dei
nondum resurrexit . Videte inquit nemini uisionem dixe
ritis / donec filius hominis a mortuis resurgat . Non potest
enim dici uisio in quo nondū christus resurrexit . Deniq; si
mile dictū est Marie : noli me tangere / nōdum enī ascende

ad patrem. Non licet ei dici qui non est raptus in paradisi-
 sum: qui ascendit cum petro in montem: qui uel una cum christo
 potest hora uigilare: quem non homo tangit: sed exsuscitet
 et euigilare faciat christus: Et petrum ipse tetigit ideo
 euigilauit et uidit maiestatem eius. Denique et hec ipsa dile-
 cta uide qualis exurgat de sponsi amplexu. Que est ista in-
 quit que ascendit quasi uirgula fumi. Sed nos iam hic ascen-
 dentem reuocemus sermone: et capitulum hoc alteri serue-
 mus principio: imo illi qui de se ipso dicit. Ego principium
 qui et loquor uobis: qui utinam nobis sic: et sermonis prin-
 cipium: et cordis uerbum: ut que loquuturi sumus de ipso
 prior ipse loquat in nobis. Loquere domine: loquere mihi:
 et loquere pro me. Increpa pro me filias non hierusalē: sed
 babilonis: dic ut sedeat et taceat filia caldeoꝝ. Deus bone
 quante sunt hodie filie babilonis: que nesciunt cantica syon:
 propter quas organa nostra suspendimus. Quanti sunt filii
 edom: qui nos exinanunt et exhauriunt letitia spirituali.
 Compelce filias hierusalem ab infestatione dilecte. Utinam
 mihi domine a filiabus parcas babilonis. Dispar enim est
 satis molestior uexatio malignantium quam amantium. Sed ta-
 men nescio que nostri temporis huius miseria ipsi amantes fa-
 cti sunt malignantes. Quanta malignatur hodie amicus in
 facto: Dixisse debui inimicus: sed dixi quod magis dolet.
 Ipsi amici facti sunt inimici. Amici professione: inimici af-
 fectione. Spem amici: sed amicitie uirtutem diffidentes. Ami-
 cus Absalon quia filius: sed quanta malignatus est scelera-
 tus in sancto: filius in patre. Absalon in Dauid. Absalon pax
 patris dicitur. Bonum plane nomen: sed ipse nominis huius
 uirtutem abnegabat. Affectauit regnum: incestauit cubile.
 Felix tamen Dauid: cui inter tot filios non nisi unus perse-
 cutor erupit. Quem mihi dabis hodie inter magistrorum: cui
 non nisi unus Absalon insidietur. An non quasi Absalones
 sunt quidam: qui sicut scriptum est pacem predicant et mordent
 dentibus: Affectant locum patris: sedant cubile: dum prauis su-

farris socios corrumpunt / et subuertunt corda innocentum :
in quibus patris spūs suauiter quiescebat . Imitatione Absa
lon est / qui magistri et locū sibi arrogat / et uite derogat /
pacē predicat / et mordet dentibus . Malus ē morsus / de quo
dicitur . Dulce ē enī in ore eius malū : et abscondit illud sub
lingua sua . Ascōdit donec euomat ī tēpore uirus collectū .
Quanta malignatur amicus in sancto . Deniq; que nō uidet
suspiciatur . Posuerūt inquit signa sua / signa / et nō cogno
uerunt . Ponūt que nō inueniunt : Ponunt que praeue postea
exponūt . Signa inquit sua : se ipsos enī in signum ponūt cū
ex sue prauitatis regula alios metiūtur . Signa inqt / quasi
dicat : tantū signa / et nō ueritatē . Signa nō certitudinis sed
suspitionis . Et non cognouerunt . Non enī cognitione / sed
coniectura nituntur . Malignatur inimicus ī sancto . In quo
sancto ē In sancto sanctorū . In sancto q; dicit . Qui uos sper
nit me spernit . Temerariū est ut dicit apostolus alienū ser
uum iudicare . Tu ergo q; es qui dominū tuū iudices ? Qui
enī potestātē diiudicat / ordinationē dei diiudicat . Deniq;
cōqueritur et dicit . Tulerūt a me hoīes iudiciū meū . Filii
hominū et qui diligitis uanitatē et queritis mendaciū : Va
nitate utiq; diligitis prelationis : et ideo queritis in prela
tis nostris mendaciū praeue suspitionis . Vani enī filii homi
num / mendaces ī stateris : mendaces ī iudiciis . Et utinā pro
minimo mihi sit ab humano die iudicari : dū eterni diei ex
pecto iudiciū . Quom inqt accepero tēpus ego iustitias iu
dicabo . Ipse iustus iudex tempus expectare se dicit ut iust
tial iudicet : et tu tibi ante tempus assumis iudicium ? Pater
omne iudiciū dedit filio : et tu tibi quod nō accepisti iudi
ciū assumis / et hoc in patrem ? Vide ne forte in eū patrem a
quo oīs paternitas ī celis et ī terris noiatur . Viperea gene
ratio matrem suā comedit / et dente uenenato doctoris uitā
corrodit Nō sunt iste filie hierusalem pacis filie sed babilo
nis : quādo increpabis illas / et dices filie babilonis nolite fle
re / sup uos ipsas flete . Siquidem impropria eorū qui uices

45

tuas gerunt in te redundant: nec est murmur eorum contra nos / sed contra dominū. Parcite ergo a murmuratione que non prodest uobis / et aliis nocet. Tu domine / tu potius abstine os loquentiū iniqua: et ne claudas ora te canentiū. Sed quid iam nunc querelis his ulterius imoror. Nō id nūc gero propositi / ut nostra defleā: sed ut aliena cantē. Sufficiat paucis nostra deplorasse. Iam a lamētis reuertor ad cātica. Illo nobis aiūm prestāte: et os et ociū qui cohibet inquietos a spōse sōno Christus Iesus una cū patre et spiritu factō regnans per omnia secula. Amen.

SERMO QVARTVSDECIMVS

Que est ista que ascēdit p desertū quasi uirgula fumū ex aromatibus? Videte fratres sicut et uidetis q̄ sit efficax ad incremēta gratiaꝝ tranquillitas mentis: quales merat fructus de interna quiete christi dilecta. Videte inquā qualis procedat de sponsi amplexu: qualis ergo progreditur a me ne quesieritis / sponsi potius super hoc sodales consulite. Quid si et ipsis quasi noua et insolita de secreto dilecti sinu procedit? Noua plane: nā ipsa nouitas admirationē inducit. Que est ista que ascēdit? Attende profectum. In superioribus custodes interpellat: et de uisione rogat dilecti. Hic ipsis custodibus admirāda prorūpit / et noua sub spē. Quid ni in noua procedat de cōplexu dilecti? Ipse est enī qui de se dicit. Ecce ego omnia noua facio / etiā que noua sunt ipse renouat. Puta caminus est: aurū admo- ue. Si purum est purgatius reddit et rutilās metallum recentē de fornace fulgorē educit. An nō caminus christus? Ignitū inqt psalmus eloquū tuū uehemēter. Hoc camino decocta non pōt nisi noua et uelut altera p̄dire creatura in christo. Deniq; et ipsius dum oraret spēs facta ē altera: sed tibi altera cum oral eius fit spēs: nā in se manens unus inno- uat oīa. Altera facta est corporalis domini spēs quom ora- ret: et uoluit p hoc ī mente tua orationis cōmendare uirtu- tem q̄ illa sit que te in intimis alterum faciat et nouum cō-

mutet in hominem / et meditatio inouet . Nos inquit apo-
stolus reuelata facie gloriam domini specularantes / in eandem
ymaginē transformamur : hoc ē in eādē quam intuemur /
transformamur . Forte et spōsa de speculationis archano ea
quam intuebatur spōsi ymagine uestita prodiit . Noua pla-
ne : nam sodaliū circa ipsam admiratio nouitatē protestat .
Que est ista que ascendit : ac si dicat . Non ē cum illa sicut
heri et nudius tertius . Non iam amplius circuit ciuitatem
non discurret p̄ uicos / per plateas / p̄ uigiles . Nō errabūda
uagatur : sed itinere directe ascēdit . Que est in hac ipsa hec
tam subita nouitas ? Que est ista que ascēdit / et ascēdit p̄ de-
sertum ? Desertū uere et aridū / et sterile reputat seculū omē
hoc p̄ quod ascendit : et qua nā ratione nobis factus deserti
huius odor / sicut odor agri pleni : et quasi ei benedixerit
dominus : Quantos ad se deserti huius odor mortis ad
mortem . Inanitas est quā putatis ubertatē . Deniq; terra si-
tis est / et ymago mortis / sicut dicit Hieremias propheta :
Terra inquit litis . Cupiditates enī mūdanas magis irritat
q̄ satiat . Infructuosa est ista quā putas plenitudo / et si quid
est fructus / id fluxū est : et mutabilitate sua mortis prefert
ymaginē . Quō ubi mortis uides imaginē odorē uite sen-
tire te reputas : Odorē uite christi spirat ubertas . Ipse enim
ager uere plenus / ager fertilis / ager cui benedixit deus pa-
ter . Aliū preter ipsum agrum spōsa nescit : sed desertum re-
putat et terrā saluginis . Que est ista que ascēdit per deser-
tum ? Sed nō fuerit cor tuum inculcatū inimici uomere : sed
non fuerit eius irriguū stilicidiis impinguatum rore . Sed
non que superfeminat zizania in te leta luxurient : immo ne
nascantur quidem quasi secundo in solo : Sterile sit cor tuū
ne tale uel germen proferat : uel semen suscipiat . Anima in-
quit mea sicut terra sine aqua tibi . Bonum desertum talis
anima : bonum etiam desertum caro integra : caro intacta :
caro immundis non exarata concupiscentiis : caro carnalis
uoluptatis nesciens semina . Qui enim seminat in carne de

46
carne metet corruptionem. Bonum deniq; desertum alius
uirginalis. Talis erat beate illius et spiritualis uirginita/
tis uterus / quē nullius ipudici motus affectionis imunde te
merauit lesio. Caro ipsius sicut terra deserta et inuia et in
aquala in qua christus apparuit. Nō tamē deserta penitus
que christum pturiuit: irrigua est sed fluētis uirtutū. Ideo
quasi puteus dicitur aquarū uiuētium / que fluūt impetu de
libano: qui uirginalis mūditiē candor spūales refundat gra
tias. Ortus conclusus uenter eius castimonie uirginalis di
sciplina eo q̄ integritatis sepem carnalis desiderii disputa
uerit arbor: propterea uitalibus irriguus aquis fructū dedit
in tēpore suo. Vis audire qualē hec terra deserta dedit fru
ctum? Osee te docet qui dicit. Adducet dominus uētum de
deserto urentē / et desiccabit uenas mortis. Quis alius mor
tis desiccabit uenas / nisi christus iesus / quē nobis inteme/
rati uentris desertū refudit? Et bene uētus quia spūs ante fa
ciē nostrā christus dominus. Deniq; dictus secundus Adam:
in spūm uiuificantē. Huius flatu apostolice nubes uolant:
quas Isaias miratur. Quid mirā si uentus dicitur quē et nu
bē legis? Ascēdit inq; deus sup nubē leuē / nec hic leuē q̄ si
uagā et instabilem accipias: sed leuitatis intelligentiam ad
spiritualem aptitudinē trahē: q̄ corpus incorruptibile nul
lam aīe grauitatem attulerit: nec depressit terrena cōmora
tio sensum multa / imo cuncta cogitantem. An nō quasi uē
ti facti sūt omnes qui spirituali leuitate a terrenis elapsi cō
uersionem sibi in celo collocāt? Sed ipse spālī ratione uē
tus / qui reliquorū ambulat super pennas uentorum: et spiri
tuum oīum uirtutes excedit. Iure ergo uentum eum uocat
nominat et uentum urentem: q̄ eius flatu peccati sint ī no
bis frigora resoluta: et captiuitas nostra conuersa tanquam
torrens in austro. Huius se estu exustos discipuli senserunt
quom dicerent: Non ne cor nostrum ardens erat in nobis /
dum loqueretur? Et nescio si uspiam libentius spirat q̄ in

caste et illese integritatis deserto et inuio . Hec loca libenter perflat / et casti corporis animam caritatis feruore decoquit / et spiritualibus liquefactam desiderii tenues resoluit in uapores / et uelut fumi uirgulā exurgere facit . Que est inquit illa que ascendit per desertum quasi uirgula fumi ? et bonum desertum caro castitatis exhausta et desiccata uirtute que nullam delectationis immunde nebulam exhalat / nec ignem extinguat / sed nutriat / quēdmodum flatus succendit . Ignis hic aromaticam si inuenerit animam : succendit / et alteram cōmutat in speciem : et quasi uirgulā fumi exhalat in superiora . Quasi uirgula inquit / q̄ per cogitationum disciplinam ab exteriori sit ad interiora cōstricta : et ab inferiori ad superiora directa : quasi uirgula q̄ se se ad se ipsam colligat : et supra se porrigat . Sed quid sibi uult q̄ illam fumi uirgule comparat ? An forte per hoc inuere uoluit q̄ non sit perpetua ac solida spiritualis huius suauitatis gratia / et mentis ascensus / sed facile sicut fumus liquecat ? Suauis est plane et omnino spiritualis uapor fumi / in quem se aromata concremata relaxant . Sed ego uirgule isti tenere et delicate turbines metuo ne illam uentoz flabra diuerberent : ne circūferat procella curaz et tētationis aura illam dissoluat / et cedat omni uento . Exempla nobis metum suadent . Multos enim uidemus et dolemus tam insperato cessisse . q̄ subito erupisse . Meditatione subriles sunt : orationis impensi studio : pingues gratia : deuotione quadam dulci uberes : effusi in lachrymas : quom subito leuis impatientie occasio quelibet spirituales has contristat delicias et exhaurit . An non ergo quasi fumus tam facile euanescens gloria ? Iure quasi uirgula fumi talis ascensio / que uel propria mutabilitate deficit : uel accidenti molestie cedit . Ego tamen non audeo super sponse persona

47

fumum pro defectu interpretari. At si tu contentiose resistis eum tibi do defectum accipere / quem tibi psalmus commendat. Defecerunt oculi mei in eloquium tuum. Defecit in salutari tuo anima mea. Utinam hoc domine defectu at tenuentur oculi mei et deficiant. Utinam hoc defectu deficiat anima mea: deficiat et liquefcat: et eloquio tuo calefacta: eloquio uehementer ignito ab omni crasso intellectu: et in tenuiorem spiritualis habitudinis curam laxetur. Utinam si quid fuerit in me torpente intelligentie et hebetis desiderii in subtilioris gratie usum deficiat: et attenuatione quadam / et acumine spirituali a crassitudine sua uertatur in gloriam fumi. In talem utinam deficiat fumum anime uirtus. Et non deficiat sicut fumus: ne dicat. Defecerunt sicut fumus dies mei. Aliud est omnino ita deficere sicut fumus ut omnino non sis. Aliud ita deficere: ut sicut fumus attenuatus animo et spiritualis sis. Bene defecerat psalmista / quom diceret. Concupiscit et deficit anima mea in atria domini. Quo nam enim modo non deficit quem Christus inflamat? Ignis ipse est sicut scribitur. Et ignis consummens. Qui inquit approximat ad me: approximat ad ignem. Quis mihi dabit / ut hunc possim ignem ligare in sinu meo: ut inflammet cor meum: renes commutet: et ad nihilum me redigat? Iure quasi uirgula fumi ascendit que de calore processit cubiculi: de uerbi igniti complexu. Suauis tua flamma criste uapores euomere solet: et odoris aromatici fumum producit. Quasi uirgula inquit fumi ex aromatibus. Et fumum lego qui de Leuiathan ore procedit. Et item fumum de puteo abyssi prodeuntem: sed non ibi uirgulam: non aromata lego. Nihil ibi directum: nihil dulce: sed horror summus: et odor nullus. Fumus horroris est qui

de puteo procedit abyssi . De hoc fumo impii dixisse legun-
tur . Fumus ablatuf est in naribus nostris : et sermo scintille
ad commouendum cor nostrum . Meis autem iesu bone na-
ribus fumus affletur quē tuus ignis agit : et de camino tuo
sermo scintille ad cōmouendum / imo ad cōmutandum cor
meum . Ignis tuus ignis consumens est : uitia si inuenit con-
sumit : et confessionis fumum emittit . Sed non est iste fu-
mus ex aromatibus . Qui tangit inquit montes et fumigāt .
Bonus ignis qui tumores extenuat animorū : et attactu suo
elationes terrenas per emissos penitentie fumos euanescere
facit . Sed alterius odorif et gratie fumus est : quem aroma-
ta cremata refundunt . Ignis iste ignis quem dominus misit
in terram : et uoluit uehementer accendi / nō tātum uitia cō-
sumit : sed uirtutes ipsas in suauioris gratie affectum com-
mutat . Aromata quom integra sunt / olēt suauiter . sed hoc
igne liquefacta alium longe spirant odorem / Huius odoris
fragrantiam sentientes in sponsam sponsi sodales mirantur
et dicunt . Que est ista que ascendit per desertum quasi uir-
gula fumi ex aromatibus myrrhe et thuris et uniuersi pul-
ueris pigmentarii : habes in myrrha continentie uirtutem :
in thure orationis studiū : in puluere pigmentario inter uir-
tutum copias cordis contriti humilitatem . Et bona myrrha
que carnalem petulantiam reprimit : et fluxos motus lasci-
uire non sinit / et carnem non esse carnalem compellere niti-
tur . Sed cōtinentie nostre myrrha corpulēta uidetur / et mi-
nus castigata / et quasi uicina carni non fuerit / hoc igne ce-
lesti / hoc amoris diuini feruore liquefacta . Bona quidem
continentie myrrha / que pergentem ad illicita cohibet ap-
petitum : sed alterius est suauitatis et gratie : quando cha-
ritatis ardore liquefcent crassum omnem et carnalem ne-
scit affectum . Quid uero thus ? Non ne ipsum est odo-
rif exigui dum integrali illi et corpulentia sua manet ?
Quom uero flāmis subactū effluere ceperit inodoriferos to

48

rū fumos expirat. Simili ratione / nonne tibi uidetur crassa
et pigra oratio: et corporea quadam tarditate segnis / igni /
ti et intimi eloqui si non fuerit uirtute succensa? Vtiq; in
thure ego accipio orationis materiā / et in fumo gratiā. Di
rigatur inquit oratio mea sicut incensum in cōspectu tuo.
Nescit itinere directo ad deū ire oratio que succensa nō fue
rit. Oratio que frigido fuerit de corde expressa / subito re /
labitur: nec pōt esse ppetua / que non est p̄opta. Vim pati
tur / et non est sui iuris: sed nec sui iuris est plane succensa
oratio: Illa contra conatū reprimitur: ista supra conatū ar
ripitur: illa conatur et recidit: ista preter conatū ascendit:
illa uiolenter dirigitur: ista uolūtate fertur: illa uix exhi
betur: ista nec cohibetur: illa laboriosa: ista libera: illa tri
stis: ista leta. illa bona: sed ista optima. Deniq; est oratō tē
perate media inter frigidā et feruidam / illā excedēs / sed nō
accedens ad istam. Et ut sic dicā prima coacta est / secunda
directa / tertia abrepta. Prima / ut sic dicā / sitiens: secunda
sobria: tertia ebria est. Ista enī est que mente excedit deo.
Ideo ascendit quasi uirgula fumi ex aromatibus myrrhe et
thuris / et uniuersi inquit pulueris pigmētarii. Myrrhe in
puluere pigmētario humilitatis expressit uirtutē / q̄ ea de
magnis meritis nil magnū sentire nouerit / non altum sape
re: sed humili extimatione reliquarū attenuet merita uirtu
rum / et earū soliditatē quasi ad quandā pulueris exiguitatē
deducat / et bene post orationis cōmendationem sub figura
pulueris pigmentarii de humilitate subiūxit. Oratio enim
humiliantis se nubes penetrat: imo sine humilitatis gratia
oratio quelibet acuta: hebes tamen est / et tristē refūdīt odo
rem elate myrrha castitatis / neq; fluxos canalium bene re /
stringit motus cogitationum. Continentie myrrha que ani
mum ī superbie fumū lasciuire p̄mittit. Contritione multa
pigmenta rediguntur in puluerē. Et bona cōt̄itio / quoniā
cor cō:ritū et humiliatū deus nō despicit. Bona plane cōtri
tio que nihil reliquit indiscussum / nihil tumidū / nihil non

humiliatum ne in uirtutibus ipsis iustitias ipsas diiudicat
et arguit non modo de peccato / sed de iustitia et de iudicio.
An non quasi cominuit quod redarguit? An non quasi humiliatur
iustitia que diiudicatur? In ueritate inquit tua humiliasti
me. Non omnium est hoc dicere. Infirmiores in uanitate sua
humiliantur; perfectiores in ueritate dei. Non potest uanitas ue-
ritatem diiudicare sed ueritas uanitatem; et ueritas ueritatem.
Spiritus enim diiudicat omnia; quod humano solidum et inte-
grum uidebatur iudicio; quom inuenerit spiritus ueritatis euacuat
et cominuit illud. In spiritu enim uehementi coteruntur uir-
tutum pigmenta in puluerem / et iustitia iudicatur. In turbine
inquit Iob coteret me. In turbine spiritus sui / spiritus uehementis:
in turbine spiritum meum arripientis. In hoc turbine conteret
me; et multiplicabit inquit uulnera mea. Integra mihi uideba-
tur antequam ueniret spiritus uehemens iustitia mea; sed ipse dii-
dicat; ipse conterit. ipse uulnerat; et multipliciter confrin-
git bonorum presumptionem meritorum sauciam et languidam hu-
manam docet esse uirtutem. Utinam mihi hoc modo conteri ob-
ueniat / redigi in puluerem omnium bonorum affectuum; piarum
meditationum. Utinam Iesu bone turbo spiritus tui talem anime
mee puluerem afflet de plateis celestis hierusalem; ut in hoc
puluerem calefiam; in puluere sedeam; in puluere dormiam / sed
puluerem pigmentario. Beatus qui in hoc puluere moratur;
cui suaues et spiritualiter pulueris cogitationes undique la-
buntur. Expergescimini inquit et laudate qui habitatis in
puluerem. Denique et sponsa de felici expergefata sono quasi uir-
gula fumi exurgit ex aromatibus uniuersi pulueris pigmen-
tarii. Uniuersi inquit et ueritas ipsa bonorum uniuersitatem operum
ad quedam te docet puluerem / et uelut sterilitatem deducere.
Quom omnia feceritis / inquit / dicite serui inutilis sumus; que
deuimus facere / fecimus. Felix qui tantum et tale sibi colligit
puluerem; et que iubent faciat omnia; et reputet quasi nulla;
quod uniuersa bona que colligit per humilitatem illa coterit. Pau-
lus ad corinthios operum suorum ardata multa enumerat. In itine

49

neribus inquit sepe: piculis fluminū: periculis latronū: periculis ex genere: piculis ex gentibus: piculis in mari: piculis in ciuitate: piculis in solitudine: piculis in falsis frairibus. Quid deiceps? Quotidiana eius sollicitudo omnium ecclesiarū: Quis inquit infirmat et ego nō uror? An nō quendam bonorū opum puluerē tibi collegisse uidetur apostolus: hec et huiusmōi plura pcurres? Vis adhuc sublimiores aliquas uirtutū eius spēs audire? Veni cū illo ad uisiones et reuelationes dei: ad raptum in paradisū ī tertiū celum: ad beatam illā ignorantia nescientis utrū in corpore an extra corpus extasis illa facta fuerit: nō iam puluis: sed fumus. Sed ne tam fumo hnic spūalis contēplationis se iactātie fumus imisceat: audi quid sequit. Ne magnitudo reuelationum extollat me: datus est mihi stimulus carnis mee. Paulus stimulari ne extollat. Et quō qui hec audis refugis stimulari? Quō te ipsū inter ubertatem donorū aut cōterere desinis: aut conteri nō sinis? Molestus stimulus: sed tamen uexatio prestat humilitatem profectui. Molestus stimulus carnis: sed nō charitatis. Et passio amara: et discussio seuera: utraq; uirtutes humiliat. Sed oīa dulcius et efficacius prodeunt de camino quodā succēsi amoris. Flāma hec non modo uirtutes humiliat: sed etiam imutat et in nouā cōuertit spēm: et de spūalibus spūaliores facit. Cōtinētie mirra: orationis thus. et in puluere pigmentario oīum humilis cōscientia uirtutū Oīa magis serenū pducunt uultū: et gratā spēm quom de hac prodeūt officina. Bona enī cōtritio: sed cōcrematio melior. Suauis puluis pigmentarius: sed fumus excellit. Nescio enī quid magis suaue et spūale magis ī fumo q̄ ī puluere magis significatur. Ideo quodā igniti uerbi beneficio inter sponsi flagrans amplexus de puluere pigmentario in fumi tenuitatem liquefcit: et humiliatarū puluere uirtutū in fumū glorie. Qualis ē putas puentio quom tam delicatus sit ascēsus? Quo tendit que talis ascēdit? quātus deliciaz est locus in quem ascēsiōes istas disponit? Lectu

lus forte dilecti est. Nam ad illū precipue spōsa debet aspi-
rare. Ita plane ē. Ideo sequitur. En lectulum Salomonis se-
xaginta ambiunt / ex fortissimis israel: et pulcher ordo ut
de lectulo ad lectulum ueniat: de lectulo suo de cubiculo
matris sue ad sui lectulum Salomonis. Nec minus con-
grua uarietas q̄ delitiis istis imiscet fortia / et lectulū suū
Salomon tam munita custodia uallat. Sed uerbi prouentis
iam reducamus habenas nouo capitulo / nouum dedicaturi
sermonem / prestante domino nostro Iesu cbristo / qui uiuit
et regnat in secula seculorū. Amen.

SERMO DECIMVSQVINTVS

Quā delicata sponsa ascendit / q̄ pene sine mole cor-
poris / et q̄ penitus sine corruptione carnis. Que nā
erunt corpulentia ubi sūmo cōfertur? Que corrup-
tela cū illam non caro fluxa / sed aromata cremata exalēt?
Delicata ascēdit / et digna lectulo Salomonis. Hester et lo-
tam et unctā lego: ut regio suauitati mulceret amplexus.
Hec uero iam unguentis non utitur in sponsi gratiam: sed
liquefacta effecta est odore ipso unguenti: sed non oēs uer-
bum hoc capiunt. Non oēs his possūt delitiis pfrui. Si oēs
fruerentur / omnes fraudarentur: et in hoc est et pulchra ua-
rietas / et pia charitas: quia alius ē qui fruitur: alius qui tue-
tur. In hoc aliorū et tuta et leta sunt ocia / que aliorum sūt.
munita custodia. Ideo lectulum Salomonis sexaginta am-
biunt ex fortissimis israel. Non uult Salomon noster lectu-
li sui turbari delitias / dulces attenuari affectus / ne attenda-
ri quidem / paccata diligit qui pacificus dicitur. Quis no-
ster Salomon nisi Iesus Christus? Ipse est pax nostra: ipse
qui fecit utraque unum. Ipse pacificauit sanguine suo: non
mō que ī terris / sed que ī celis sūt. Disciplina pacis nostre
sup eū: disciplinā debite nobis pene substituit: ut nobis iu-
stitie pacē refunderet. Ipse punitus: tu repropiciatus: et tu
punitus: sed pena tua pacem tibi pturire nō potuit. Hostia
imunda contaminatos mundare non poterat nō modo alios

10

sed ne se ipsam quidem. Disciplina ergo sup nos: sed non erat illa nobis ad pacē disciplina. Erat in nos mortalitatis et afflictionis illata sententia: sed nō erat iniustitia reuocata. Tu quidē iudiciaria sentētia ligatus: sed tuus non erat resolutus reatus: et pena erat: et pax nō erat. O grauis misera: et grauis disciplina sup filios Adam: conteris et nō protegis: punis et non purgas: consumis et nō concilias: consumis: sed carnis substātiā non culpam. Quid tibi et paci? Quādo pacem cōferes: cui ē cum peccato cōmertū? Quādo conferes gratiā: que nō auferis culpā? Iustitia enī et pax osculate sunt. Disciplina pacis nostre sup eum qui nobis attulit fructus pacatos iustitie. Dicitur est ille solus Salomō noster uerus pacificus: q̄ in diebus eius orta nobis sit iustitia et abundantia pacis: Abundans uere pax que non modo preterita suffecerit repropiciare delicta: sed oē etiā abūdet in seculum. Abundat enim donec auferatur luna: donec auferat labor mutabilitatis nostre: labor mortalitatis nostre: alternantium labor defectuum. Vere abūdans pax que non est data ad mēsuram meriti. Nō enim meritum inuenit sed contulit. Quomodo nō abundās pax que et remisit offensam: et priorē emulauit gratiā? Erat homini primo in paradiso pax: ut nō posset intus abduci: sed non erat uirtus per quam uellet reduci. Erat gratia ut posset nō exire: sed non erat: ut posset quom uellet redire. Modo pax uberior ī gratia christi: que post iteratos excessus ultro offertur: et penitentes nō repudiat: sed reuocat. Bene pax abundans que nulla potest exaudiri iniuria: paratior adueniam q̄ ad uindictam. Pax et a remissione peccatorū incipiēs usq; ad diuine participiū abūdauit nature. Qui enim adheret deo unus spiritus est. Vides quanta repropitiationis abundantia: ut nō iam pax cum deo: sed magis unitas cum eo dici possit. O beatum confinium: ubi sublatus est inimicitiarum partēs medius. Beatū quidē cōfinium: sed noadū tutū. Adhuc hostis noster hos tetat puadere terminos: fines conuellere.

Est nobis in Christo Pax cum deo patre: sed nondū pax ab
hoste cōmuni. Abundauit autem pax hec donec destruat
nouissimus inimicus / mors. Interim et si non est pax ab ip
so: profectio tamen est contra ipsum. Erit ipse pax nostra:
quom Assirius uenerit in terra nostra / et calcauerit in fini
bus nostris. Proximos sibi pōt Assirius fines infestare spi
rituales / interiores non potest: calcare potest / sed stare non
potest in finibus nostris Assirius. Erit enim Christus pax
quom calcauerit in finibus nostris Assirius. habemus con
finium et confinium: confinium cū deo / et confinium cum
mundo / confinium cum spiritu / et confinium cum carne.
Et si quibusdam dictum est. uos non estis in carne sed ī spi
ritu: confines tamen sunt carni uel propter substantie natu
ram: uel propter carnis curā. Hostis ergo carne nostra qua
si castro utens / regiones spiritus de uicino infestat: et de cū
termino presidio insidias machinatur. Sed erit iste. i. Chri
stus pax: Assirius quom calcauerit fines nostros. Ille Salo
mon noster: pacificus noster qui prestat nobis pacem super
pacem: pacem cum patre: pacem ab hoste: ipse ponet fines
nostros pacem. O confinium et confinium quantum discre
patis ab inuicem: quantis tu abundas gaudiis: et quantis ui
cinus et obnoxius scandalis. O finis et finis tu q̄ lete tene
ris: et tu q̄ laboriose regeris. Utrobique christus limes ē me
dius: istinc sepans: et illinc federans: istinc inchoans: illic
consumans. Sapiētia enim attingit ab hoc fine fortiter usq̄
ad finem illum / disponens in illo fine cuncta suauiter: fi
nel ille lectulus ē. Ideo de muliere forti dicitur. Procul et
de ultimis finibus precium eius ē / propter quod ipsa se intē
dit: quo se estimat / quo eius explet auuiditas. Quid id ali
ud ē nisi sponsi amplexus et lectulus? Ultimus finis ē / ul
tra quem se non potest auuiditas extendere: nec facultas com
prehendere sufficit. Finis ē ubi ipse a te deficit: ubi exhau
riris / ubi esse alius incipit / totus ī christo / et solus ī te chri
stus. O uera pax / et plena pax / quādo de regno dei tollētur
scandala

Scandala : quando non erit timor in finibus nostris : quando non erit finis et finis : sed unus tantum finis / et supradictus finis . Finis deo federans / et conformans tantum . Finis lectuli gaudiis fruens : non glariis agens . Nunc uero ut quie ta sint quantulacumq; sunt lectuli gaudia : necessaria quide est custodia fortis . Ideo lectulum Salomonis sexaginta ambiunt ex fortissimis israel / et i euangelio habes . Quom fortis armatus custodit atriu suum / in pace sunt que possidet . Vberior hic comemoratur custodia quia uberior est gratia lectuli q atrii : et sponse sollicitudo maior q possessionis : et ad portam paradisi angelicam custodiam cum gladio flama meo positam lego . An non quidam paradysus lectulus Salomonis ? Lectulus inquit floribus . Deniq ipse flos campi : ipse lignum uite . Bene paradysus delitiar lectulus talis : Vides quomodo ample delitie arcta cinguntur custodia ? Lectulum enim Salomonis ambiunt sexaginta fortes ex fortissimis israel . Non multum nunc de numeri huius disputo ratione : illos tamen signare qui prerogant : et iustitia operis / et notitia legis . De fortibus israel sunt / qui fide fortes sunt / qui stant in fide et uiriliter agunt : qui omnia possunt : sed in eo qui omnia confortat christus . Male fortis est qui aduersus scientiam de se tollit : qui aduersus illam inflexibilis et rigidus est : cui fortitudo lapidum fortitudo eius : et cor eius æneum : ut nec uexatio det intellectum auditui eius . Quales deniq sunt quibus Paulus dicit . An emulamur dominum nunquid fortiores illo sumus ? Non est de fortibus israel qui quom uulneratur non dolet : quom uerberatur non sentit . Stupidus manens ad omnes stimulos ancipitis gladii : uerbi penetrabilis / et gloriatur si contra sapientie stimulos calcitret . Non talis Maria cuius animam ac si mollem materiam gladius pertransiuit . Me utinam facile obtineat uerbum ualidum : i me opetur eius efficacia : et animam meam hic penetret gladius / ut et ipsa quasi gladium conuertatur contra spuales pugnatu nequitias . Quid mittis

manum ad fortia / qui ex fortissimis non es ? Custodiam ut
quid suscipis / qui desidiam non excutis ? Quid lectulū am
bis / qui gladium non habes ? aut si gladium habes uerbi / ha
bes illum in pagina / non habes in lingua. Non tenes mani
bus lingue uerbi dei uersatile gladium. Volubilis ē sermo:
spiritus flāmeus est: sed nescio quō cotra naturam suam pi
grescit in manu tua / restringitur et hebetatur q̄ acutior est
et penetrabilior omni gladio ancipiti. Non est uelox uer
bum in ore tuo / non currit uelociter / non est uersatile ī ma
nu tua pro uarietate negocii : quo tamen ad omnes spiritua
lis certaminis usus abundat. Quid tibi usurpas officium cu
ius usum non habes ? Omnes tenentes gladios / et ad bella do
ctissimi. Sine causa gladium portas tu qui bellandi suffici
enter nō habes peritiam : aut si doctus es belligerare / magis
te exerces ad negocia seculi q̄ ad negocia christi: forensi iu
re plus uteris q̄ ecclesiastico: et plus seculari q̄ spūali cer
tamine cales. Paratum uult uix ecclesiasticū princeps eccle
sie: paratum eum uult ad reddendam rationem de ea que ē
in nobis fide et spe. Et quo nam pacto piger imparatus ad
ista gloriaris / si prompte respondeas de iure publico ? De
centius multo in ore clerici : in ore monachi sacra quā secu
laris littera sonat. Quid in hierusalē uis loqui lingua egypt
tia ? Non sic Isaias. Erunt inquit quinque ciuitates in terra
egypti loquētes lingua chanaam .i. quia penitus hebreā nō
poterant / ea loquerentur que sacte affinis est. Quid uis me
dia ex parte loqui azotice qui iudaice debes. Sic enim ha
bes in esdra. Loquere linguis non hominum sed angelorū.
Angelus enim dei es : qui sacri profiteris uerbi mysterium.
Labia enī sacerdotis custodiūt scientiā / et legē requirūt ex
ore eius: quia angelus domini ē. Euangelice ex toto loque
re qui uir euangelicus es. Sermo ergo tuus legē redoleat:
prophetas: apostolos: eorū uerbis linguam tuā exacue: mu
tua ex eis arma potentie domini. Ad debellādas munities:
adredigendum in captiuitatem omnem intellectum extol:

lentem se aduersus scientiam dei. Versatilis sit in manu tua
 gladius spiritus: ut ad omne quod tibi emergit negocium fa-
 muletur: ne te destituat sermonis sacri facultas / quem tem-
 poralis et subita deposcit occasio. In labiis tibi sit non in fo-
 liis uerbum ualidum et efficax. Labia enim non folia sacer-
 dotis custodiunt scientiam. Sacculum pecunie tolle tecum: /
 gladius uerbi tibi sit a latere / non in latebris proximus tibi
 sit. Accingere eo super femur tuum / ut potens sis et prom-
 ptus: et exhortari in doctrina sana: et contradicentes redar-
 guere. Non tibi sit ensis sub femore: et uerbis sacri studium
 carnis prudentie non supponas. Vniuscuiusque ensis super fe-
 mur suum: ut ubi est tetationis occasio / ibi maior uerbi pre-
 occupatio fiat / commotio crebrior. Vniuscuiusque ensis super
 femur suum / ut se ipsum primo corripiat / se ipsum custodi-
 at / se ipsum diiudicet. Docet te Paulus quasi super femur
 tuum enses habere. Considera inquit te ipsum ne et tu tete-
 ris. Ensis cuiuscumque super femur suum / propter timores no-
 cturnos / propter lapsus subitos preoccupatos casus. Quasi
 timorem nocturnum apostolus innuit dicens. Si preoccu-
 patus fuerit in aliquo delicto. Nocturnum est enim quod im-
 prouisum est / quod subitum est: nocturnum etiam quod in-
 sidiosum est. Ideo dicit: ut non circumueniamur a Sathana.
 Non enim ignoramus insidias eius. Idem Paulus alibi ti-
 mebat a timore nocturno. Timeo inquit ne sicut serpens se
 duxit euam: ita et corrumpantur sensus uestri a simplicitate
 que est in christo. Bona simplicitas ubi christo adherens
 unus est cum illo spiritus: simplicitas est ubi unicus est: sim-
 plicitas est si iam non ipse uiuis: sed uiuit in te christus. Si
 te deuorat sapientia dei / si te spiritualis absorbeat letitia:
 et intimis recondat uisceribus. Et ubi est tanta simplicitas
 nisi in lectulo? Vniuscuiusque ensis super femur suum. Super
 femur / non propter femur / sed propter timores nocturnos.
 Contra spirituales nequitias quanto felicior est sortita es lu-
 ctam / que Salomonis continetur in lectulo: non contra car-

nales nequitias: ne contra spirituales quidem: sed cum spiri-
rituali letitia cū Salomone qui pacifici nomine prorogat.
Ideo pacifica colluctatio cum ipso / et pacifici nomen / et sa-
pientie personam Salomon gerit. Ama inquit sapiētiam et
amplexabitur te. Amplexus colluctationis quandam spēm
prefert. Amplexare / ut amplexetur te. Glorificaberis ab ea
quom illā fueris amplexatus: sicut dicit in prouerbiis. Am-
plexere uerbum / utere eo sicut ī lectulo / non sicut ī bello.
In lectulo locus est nō ensibus / sed amplexibus strictis. No-
li fortis esse / ne tibi fortis esse contingat. Intus utere uerbo
non quasi gladio / sed q. asi sponso / ut uerbo ipso oblecte-
ris: oblecteris ueritate ipsa: non contra errores oblucteris
et uitia. Aliis hoc munus et officium relinque. Quid tibi
cum conflictu / cui totū de affectu constare debet? Que spō
sa est non disputantis et confligentis sectatur negociū / sed
ocium amplexantis. Alii lectulum ambiunt: tu cupidus am-
plexibus fruire. Quid tamē est / q. de ipso lectuli nobis ap-
paratu nil dicit? q. non eius uel in modico depromit deliti-
as? Forte uerbum hoc uerbum ineffabile est: quod non licet
homini loqui. Qui experitur intelligit: et tantisper dū ex-
peritur / ne memoria quidem preteritas integre recenset de-
litias: quod potui scriptura expressit. Lectulū dixit: et lec-
tulum Salomonis. Satis dictum est / sed sapienti et thronū:
lego Salomonis / et ferculum. Sed utq. ambitioso extru-
ctum apparatu / et sicut regias deceret delitias. Nūquid er-
go lectulum itelligemus neglectum? absit. sed sufficebat
scribenti ut lectulū diceret / qui sponse loquebatur. Illa enī
nihil in lectulo diligit nisi q. lectulus est: et q. in eo copia
sit suum amplectendi Salomonem. Magnum et multiplex
mysterium repperies in lectulis per omnem scripturaz tex-
tum: sed nō est ad lectulum Salomonis. Est lectulus quem
sibi Iob sternit in tenebris: et est lectulus quē Dauid rigat ī
lachrymis: et est lectulus in quem languēs decumbit: et est
lectulus ī quo defūctus resurgit. Talis Helisei / talis lectu

53

lus Helie / uterq; defunctum hospite mulieris filium in le/
ctulo suscitauit. Ille expandit se super mortuum / iste incur
uauit. Vnus in utroq; christus: ille exinaniuit se ut formā
serui susciperet / et eternitatis sue longitudinem infra breui
tatem temporalis nature contraxit. Ipse expandit se quom
spiritum sanctum abunde in nobis infudit. Sinus ille ma/
tris defunctum premere poterat non uiuificare: littera enim
occidit: spiritus autem uiuificat. Sed uerus Helias illum ī
cenaculum tulit: ad spiritualementem prouexit intellectum. Fri
gidus erat littere sinus / nec poterat eius intelligentia uita
lem spirare calorem. Bonus Helie lectulus / qui defūcto ui
te calorem infudit: iustus ex fide uiuit. Ideo tribus merit
uicibus / ut trinitatis cognitionem conferat / et diuidat men
suram fidei. Plangit lex littere sensum extinctum / sensum
carnalem. sed christus hunc sensum tulit: spiritualementem resti
tuit: nouum et uitalem intellectum reddidit littere / quem
suum uere cognoscat. Ipse Helias qui restituit omnia et no
ua facit: et Paulus legi se mortuum dicit: ut uiuat in chri/
sto. Bonum est ut et tu moriaris / non modo ueteri legi / sed
et ueteri homini / ut suo te uiuificet in lecto / qui peccata no
stra tulit ī corpore suo / ut peccatis mortui iustitie uiuamus.
Tu enim quod seminas non uiuificatur nisi prius moriat.
In hoc resuscitato intelligimus omnes. Et ideo cōmunis re
surrectio hec / sed priuata quedam ī lectulo Salomonis gra
tia: et solius sponse prerogatiua seruata: et nunc si quis ma
tris nostre conuentus huius sancti uidue apud quam utrūq;
sustentaris Iesu bone: si quis filius eius moritur / tu resusci/
ta. Mortuus est qui uel tedii uel desperationis mole obrui/
tur / ī quo nihil est inuide deuotionis / feruidi spiritus: qui
et si legis precepta non deserat / et infra regule gremium se
concludat: frigidus tamen et moribundo languet affectu in
opere sancto suaue nil sentiens. Totius illum ordinis tri/
stis examinat facies. Molli et femineo matris est sinu fouen

du: ut non exasperatus abundātiore tristitia absorbeat. Non expedit ei extra materni sinus ambitum reperiri: ne forte non tollat illum uerus Helias in cubiculum suū quos resuscitat christus / mulierum utriq; fletibus donat. Sic uidue filium / sic sanctarum fratrem mulierum: sic peremptā precibus suscitauit puellam. Tolle bone Iesu / et hunc mortuum nostrum de matris gremio. Regularis hec et exterior obseruantia neminem ad profectum adducit. Introduc illum ad molliorem lectum mollioris spei per quem approximet deo. Experiatur quod expectat: quoniam bonus dominus expectantibus se anime querenti illum. Vnius hore experientiam multorum temporum labore s exhibarat. Tūc redditur matri quem illa prius amiserat: dum teneret eius affectum / sed mortuam deuotionem defleret. Nouus redit ad nos: postquam tu illum te ipso uestisti. Ideo te super ipsum expandis: ut quod est in eo sedum operias: quod nudum uestias. Bonus huius lectuli usus: qui breui hora in tempora sequentia uitalem alacritatem transfundit: Maior in Salomonis lectulo gratia: in quo sponsa matrem carnalem de relinquentis perpetuo iure dilecto adheret: et unus cum illo efficitur spiritus. Bonus ergo lectulus in quo nullus lāgor est / nisi forte langor amoris. Qui non uersatur in infirmitate sed in iucunditate. Bonus lectulus qui nō rigatur lachrymis / qui non in tenebris sternitur / qui nihil habet in se triste / nihil tenebrosum: sed totum lux et letitia: qui non indiget sterni tapetibus de egypto / quibus in prouerbiis mulier heretica lectulum sternit. Nihil enim in se habet lectulus Salomonis alieni ornatus / nihil picti nihil mundani: sed totum sācta uoluptas et solida ueritas. Magnum et uanum sacramentum in sanctorum lectulis. sed supgressus ē uniuersos lectulus Salomonis. Nec sponse lectulus huic ualet cōparari. In lectulo suo quem querit dilectū nō inuenit: ideo surgit et circuit donec ad istum pertingat. Festina filia sa /

cra uirgo festina istam ingredi requiem. Noli strictos i circuitu enses uereri. Enses isti enses uerbi super femur et super timores nocturnos uel carnis configunt lasciuiam: uel timidi cordis abscidunt ignauitiam. Hec quidem in aliis: te uero suauius uulnerant ut caritate transfixa nocturnum ignores timorem: nec quicquam habeas frigidi timoris admixtum / sed tota transeas in affectum igniti amoris: que in solu amoris est usum dicata / et in charitatis locum ascensura stratum dilecti: lectulum Salomonis ueri Iesu Christi qui uiuit et regnat per omnia secula seculorum. Amen.

SERMO SEXTVSDECIM VS

AVdiuistis sacre uirgines sponse Christi / audistis hesterno sermone de lectulo uestri Salomonis: interi us hodierno pergitis querere de ferculi sacramento. Omnes uultis huius cantici sermones ad amoris usum deflectere / et ad uestras interpretari delicias: Vobis solis hec putatis esse conscripta carmina. Nullus sapit uobis sermo q non amatoris uernet affectibus / et dulcem charitatis odore aspiret. Habetis ergo et hic aliquid / quod amatorium sonet blandimentum: de ferculo uobis alludit sermo diuinus. Nulla uobis residere patitur dilectus excusandi materia. Grata quidem sunt promissa lectuli gaudia: sed poterat aliqui i uobis adhuc suspitio de pueniendi difficultate submurmurare. Ideo uobis sermo sacri uehiculi quo estis ad lectulum portande pulchra uarietate describit ornatum. Ter in itinere sponsus nobis procurat ipse delicias. Ferculum hoc q de gratum est i materia / sed auctore est gratius. Ipse enim Salomon ferculi huius est auctor et artifex. Ferculum enim sibi fecit rex Salomon de lignis libani: columnas fecit argenteas: reclinatoriū aureum. Audi filia q glorioso apparatu portaris ad lectum: non finit te sponsus sine reclinatorio et

illo aureo: fortasse ex illo auro / de quo legis: caput eius au-
rum optimum. Multis reclinatorii usus est sed inferior q̄
lectuli. In reclinatorio habes spes fessa iucundum sustenta-
mentum: oblectamentum in lectulo. Hic sponse uotum fo-
uetur / ibi uotis fruitur. Quantus te putas expectat appa-
tus que tali deduceres ornatu? Quid ergo nūc sermone fre-
quenti cuncta exagerem: ligna cedrina: ligna libani: colū-
nas argenteas? Ipso auditu se nobis ista cōmendant: et cor-
poralis pulchritudo in figuram adducta spiritualem: quen-
dam et intelligibilem conatur indicare decorem: et sancte
anime designare uehiculum. Hec enim corporalia intelli-
gi lectionis circūstantia non sinit. Quid enim aurum mate-
riale charitate consternaretur? Sed omnia spiritualia sunt:
quia spīritualis est amor / cui tam ambitiosus ferculi blandi-
tur apparatus. Possem hec et similia de ferculo hoc ad no-
strum deriuare sensum. Sufficiat ista breuiter disputasse ad
uestram uel satiandam uel prouocandam auuiditatem: quid
uobis solis uultis cātica seruire? Sinite ut adolescentule pa-
scantur sinite ad suam cōmoditatem / ut uel pauca inflectāt.
capitula. Sapientibus et insipientibus debitor est christus
Nihil uobis imminuitur / si aliis p̄ suo sensu abundet. Esto
te contente lectulo inferioribus / uel ferculi permittite usū
inferuire. Illius gratia partior / huius popularior. In illo in-
cluditur / in isto egreditur christo. Vobis se uberius et qua-
dam specialitate indulget: Sed tamen alias nō obliuiscitur
que uestram nondum ualeat ad mensuram pertingere. Po-
testis et uos ferculi participare sacramenta: et uice perfun-
gi: si sponsum quem inclusum tenetis ad nos quasi reporte-
tis: si deferatis pacem / si annuntietis bona: si gaudia foris
predicetis que intus uidetis. Quid ni? ferculum erant de q̄-
bus in ecclesia canitur / portantes pacem et illuminantes pa-
triam? Sed nemo uel predicationis officiū assumat: nemo
sibi sumat honorem nisi uocatus a deo. Quid te ipsum sup

55
candelabrum ponis qui te ipsum non accedis? Ille te ponat
in sublimem qui lucernam te fecit. Per illum ascende qui te
accendit. Denique nemo se ipsum ferculum facit: sed ipse Sa-
lomon fecit sibi ferculum de lignis libani. Est et ferculum:
si quis non solum in ore / sed et in corpore suo christum por-
tat. Glorificate et portate christum in corpore uestro dicit
Paulus. Portari uult a uobis christum sed gloriose non cum
tedio nec cum murmure / non cum indignatione et fluctuan-
te proposito. Denique portari non trahi: trahenti enim onero-
sus est christus / onerosa castitas / onerosa humiliatio / obedi-
entia grauis / pauperies sordet / deformiter portas qui sic con-
uersaris. Fascis quidam grandis tibi uidetur / fides et pie-
tas ponderosa. Non potest dicere fasciculus myrrhe dilectus
meus mihi. Quid? Fenum tibi uidetur fides tua / sub cuius
opere sic strides / sic gemis / sic murmuras: quomodo plaustrum
stridet onustum feno. Non est fenum christus / sed flos est:
sed fructus est: sed lignum uite: lignum quod dat fructum
in tempore suo: et tu non uis tempus expectare: beati qui ue-
scunt tempore suo. Denique patientia necessaria est ut reportetis
promissiones. Portate ergo patienter onera: imo opa pieta-
tis. Pietas enim et ipsa parte iam habet repromissionis sicut scri-
ptum est. Ergo portate ymaginem eius quae de celis est: et glorio-
se portate. Onus enim eius leue. Estote non ignominiosum of-
fendiculum / sed gloriosum uehiculum: quale fecit sibi rex Salo-
mon. Miro autem modo ita uirtutum distinguit uarietatem: ut in pri-
mo loco elationis uanitatem excludat. Quid enim habes quod non ac-
cepisti? Si autem accepisti: quid gloriaris quasi non accepisti?
Si ferculum es: non tu te: sed ipse te fecit. Ferculum enim tibi fe-
cit rex Salomon de lignis libani / et ligna ipsa quae fecit: non ne
ipse? Ipse plantauit cedros libani quod si cedrus es alta libani no-
li tamen altum sapere / sed time ne forte inde euellaris prope elationem
ubi plantatus es pro electione. non enim tu te sed ipse elegit te in
opus misterii. ipse misterii officium quod ministrandi confert gratiam. i.

facultatem et dignitatem. Agnosce a quo plantatus es/ et nō tibi ueniat radix superbie: ut non moueat te manus tēra toris. Non ascendat: ut succidat te securis inimici: cuius ne nouacula quidem super caput sanctorum ascendit: Fer/ culum dei ille sibi preripere gestit/ et ī usus suos de libano ligna succidere. Deniq; apud Ezechielem gloriatur et di/ cit. In cathedra dei sedi: Vide ergo ne per elationem de ca/ thedra iustitie efficiaris cathedra pestilētie/ et ferculū scan/ dali: et per te uel exempla: uel sermo malus ad multorum perniciem ut cancer serpat. Esto ferculum dei/ ut eius in te imaginem portes: et odorem notitie sue per te manifestet. Tale paulus ferculum erat/ de quo dominus ipse p̄fiteretur: Vas electionis est mihi: ut portet nomen meum: Ipse q̄ ele/ git/ ipse ferculum fecit. Ferculum sibi fecit rex Salomo de lignis libani. Ligna hec ligna cedrina sunt/ et natura sui/ et nomine loci. Nescio quid magnum cōmendāt: libanus can/ dorem sonat: cuius ligna nulli obnoxia sūt corruptioni/ et sicut substantie sue non admittunt putredinem: ita suauissi/ mum spirant odorem. Bene libanus Paulus qui seruebat dō/ mino: ut ipse dicit in conscientia pura. Quid enim pura cā/ didius conscientia? Quid imputribilius illo quē nulla crea/ tura separari potuit a charitate dei. Momentanee uirtutes/ et que ad horam subsistunt: mihi non uidentur tam ligna q̄/ olera que cito decidunt. At in paulo quedam erat indefesse/ charitatis imputreabilitas. Ideo bonum certamen certauit: cursum consumauit: decetero expectans coronam iustitie/ coronam de manipulis: cuius iam quasi de uicino attraxit/ odorē. Deniq; et ipse bonū exhalauit odorē: odorē uite ad/ uitā: odorē notitie dei. Bonus odor fama bona/ bonus odor/ conscientia bona. Illa aliis bene oletur: ista sibi: hec enim/ gloria sanctorū testimoniū cōsciētie. Future enī benedictio/ nis fructus, iā nobis ī bonitate uite cepunt olere et bene ipu/ treabilitati bonus odor adiungit. nā ecōtrario putredo fetor

rem emittit. Qui enim seminat in carne de carne metet corruptionem / de corruptione tristem odorem sicut de integritate suauem. Et bene de integritate inducta est mentio / quod uirginalis candor expressus uideatur libani lignis / nam et bonum uirginalis continentia uaporat odorem : et eius est perpetuus usus. Siue enim coniugii seruitus euacuabitur : siue desolatio uiduarum cessabit. Virginalis uero integritatis libertas : et gratia non excidet unquam : quia qui non nubunt nec nubuntur / iam sunt quasi angeli in celo. Denique et libano in scripturis legitur comparata uirginitas. Ego inquit quasi libanus non incisus euaporauit : et sicut balsamum non mixtum odor meus. Merito libanus uenter immaculatus uenter impollutus uenter intactus uenter non incisus. Non incisus est / cuius manet integritas : cuius non sunt resignata claustra pudoris. Propter munditiam libanus : propter integritatem non incisus. Merito enim non incisa que non est diuisa. Vis audire incisam ? Mulier nupta cogitat que mundi sunt / quomodo placeat uiro / et diuisa est / utique in deum et uirum diuisa / et forte non equaliter diuisa / sed in uirum propensior. Mulier autem innupta et uirgo non cogitat nisi que domini sunt / quomodo placeat deo. Quasi libanus non incisus euaporauit habitationem meam. Matris domini specia : liter hec uerba uidentur. Illa uere libanus et libanus non incisus. Illa uobis euaporauit sacre uirginis habitationem suam / habitationem celestem / habitationem angelicam / quando uirginalis conuersationis exempla in uos transfudit / et perpetui pudoris inspirauit amorem : et satis expressit habitationem sue gratiam : quam euaporare se dicit. Quid enim habitatione uirginea uapori similius ? Nihil habet hec conuersatio carneum : nihil mundanum : sed totum celeste. Super mundanum totum : spirituale totum simile uapori / sed quali uapori ? Et tanquam balsamum inquit non mixtum odor meus. Tanquam balsamum non mixtum non corruptum / tanquam balsamum non adulteratum. Est mixtura que balsamum

simulat et nititur / et est mixtura que si non habet balsami
similitudinem : bonum tamen contristat odorem . Est ergo
ut sic dicam / balsamum uerum et solum : et est balsamum
et si uerum / non solum : et est balsamum nec uerum nec so/
lum . Primum in perfectis est : hoc ultimum ī deceptis : me
dium in illis qui et si nulla illuduntur fallacia / aliqua ra/
men uirtutis gratia destituuntur . Merito itaq; illa que sola
gratia plena erat quasi balsamum non mixtum odorem suū
dedit . Quod si tu uirginitatem oles / si orationum instan/
tiam / si ieiuniorum abstinentiam / bene oles : et balsamum
oles . Si uero impatientie adhuc morbo laboras / si uanilo/
quium / si leuitas consiliorum / si ardor explende proprie uo/
luntatis / si tristitia / si tedium / si horum aliquod unum ī te
nominatur : mixtus est iam odor tuus : et non purum balsa/
mum spiras : Modica enim stilla admixtionis peregrine to/
tam balsami massam contristat . Bene quidem cum illo agi/
tur / qui si quid triste fortuito et uelut subito redolet : stati/
abolet . Nam in multis offendimus omnes dixit apostolus .
Ex subito quidem lapsu / sed statim correcto nullius ē odor
estimandus : magis uero in eo in quo quis est sedulus uitio :
periculosa et pessima mixtura cuiuslibet est quādo uitium
quodlibet uirtutis mentitur speciem : et angelus Sathane in
angelum lucis se transfiguratur / et quasi uenenum facit balsa/
mum spirare . Unguentarius est sathanas : nolite ab illo ole/
um emere . Non enim tam confector est q̄ corruptor unguē/
ti . Deniq; sicut scriptum est : feruescere facit quasi ollā ma/
re : ponit sicut quom unguenta ebulliunt . Mors ī hac olla :
ollam hanc succensam uidit Hieremias : et faciem eius a fa/
cie aquilonis . Qualis unguentorum artifex / qui de mortis
olla uite uapores exte simulat ? Qualis artifex q̄ olle suc/
cēse faciem quasi ab austro feruere facit / per quam potius
ab aquilone mala exardescunt in terra ? aut filius prophete
est : aut certe propheta : qui mortem in olla deprehendit :

et uapores eius ab aquilone uenire. Sulphurei sunt uapores quos olla carnis tue succensa euomit et tu in his balsami tibi uideris odorem sentire? Si per te nescis balsamum uerum a mixto discernere / ueni ad prophetas / ueni ad filios prophetarum apostolos: qui te mixturae differentias doceant quae in olla mors sit. Talis Paulus qui dicere ausus est: Non ignoramus astutias eius. Si non sufficit manus tua ut purum habeas balsamum: sancti te doceant quomodo misceas. Attulit Nichodemus mixturam myrrhe et aloes quasi libras centum: et Marie emerunt unguenta. Sed Maria domini mater unguenta tam comparat quam spirat / que unctum oleo letitiae ipsum parturiuit christum. Tamen balsamum inquit non mixtum odor meus. Si mixture rationem ignoras: ueni ad doctores ecclesie / ad eos qui columnae quaedam sunt et firmamentum ueritatis: columnae argenteae domini fercula / et sacri dispensatores eloquii: ab iis disce / quomodo cogitas quae domini sunt et quomodo sollicita sis non nisi ut tibi placeas: tunc et tu columnas habebis in te argenteas / si utriusque testamenti fueris suffulta scientia. Ideo et hic post libani ligna columnas subtexit argenteas sermo diuinus / ut habeas misterium fidei in conscientia pura. Misterium fidei quam sacrum tibi preparabit eloquium / eloquium argenteum / et ut euangelicis et apostolicis subnixis preceptis illa mediteris / illa conserues et conferas in corde tuo: nec patiaris inertisitu coherere et oblectari: et oblectationis erugine denigrari diuini uerbi argentum. Sed non possumus nunc in sermonem hodiernum has inserere columnas. Hunc enim tractatum libani preoccupauerunt ligna: et in eorum odore longius quam putabam noster sermo excurrit suauitate illectus materie. Tibi domine hunc commendo libanum / libanum egregium: hunc chorum uirgineum / sacrum cetum feminarum. Tu custodi ut non succidat: sed sua illi seruet integritas: seruet castitatis candor / quia libanus candorem sonat: seruet puritas mentis / ut sancte sint et corpore et spiritu. Custodi libanum

hunc: cuius ligna in ferculi tui dedicasti materiam: Procul ab illo sit prophetica comminatio. Aperi libane portas tuas comedet ignis cedros tuas: porte iste claudantur aliis: soli aperiantur tibi. Tu illi clavis sis et claustrum: tu signa et resigna: ut nec signaculum nec clauem preter te recipiat christe iesu qui es benedictus in secula seculorum. Amen:

SERMO DECIMVSSEPTIMVS

Ignis libani incorruptio carnis: et munditie nobis est candor expressus. Bona quidem est castitas: sed quod non ex fide peccatum peccatum est. Fide dicit scriptura purificans corda eorum. Non enim sola carnis continentia castitas censetur. Cordis multo magis est estimanda puritate. Iam uos inquit iesus mundi estis propter sermonem quem locutus sum uobis. Bonus fidei sermo qui mundat: et ideo in hoc ferculi cultu post ligna libani columnas producit argenteas: et uirginalis mentem munditie ad sacri prouocat meditationem eloquii quod argento examinato confertur. Bone sunt in pectore uirginum erepte columne: si sacre fuerint scripture suffulte: et cognitione fideli: et recogitatione frequenti. Bonus libanus es si mundum cor habes: mundum a cogitatione feda: et a cogitatione infideli. Magna feditas spiritus fidei corruptela: quod si sana fuerit in te firma forma fidei iam unam habes columnam. Noli tantum esse hac contenta: adiunge et alteram: meditare in lege domini die ac nocte. Infidelitatem et fornicationem puta: si mens tua uel modicum a fidei recogitatione declinet. Bone columne sunt diuine notitia et memoria legis: recta crudelitas et recordatio fidei. Columna es si fueris in fide firma. Argentea si diuini fueris usu instructa sermonis. Rectum est inquit uerbum domini et omnia opera eius in fide. Bone columne si fides et uerbum fidei: uerbum hoc prope sit in corde tuo: nam in ore prope est: prope sit et perpetuum

ibi sit. Ex abundantia cordis sermo erumpit. Septies in/
 quit propheta laudem dixi tibi. Vos sacre uirgines dicite
 semper. Septies quidem dicite laudem propter horas solen-
 nes; semper autem cantantes et psalentes in cordibus uestris.
 Argentee sint lingue uestre / argentee sunt / si de sacra chri-
 stum pagina sonant: non mittatur massa plumbea in os ue-
 strum. Plumbeū os est quod nil subtile loquitur / nil acutū
 nil de supernis / sed totum remissum est / totum hebes / totū
 de imis / fortasse et deinceps: Nam iniquitas sedet in talēto
 plumbi / homo ille euangelicus peregre proficiscens non ta-
 lia seruis suis talenta distribuit. Nolite de talibus negocia-
 ri talentis: in thesauris uestris huiusmodi non inneniātur.
 Paulo dicenti intendite. Omnis sermo malus ex ore uestro
 non procedat / sed qui bonus est ad edificationem fidei. Ad
 edificationem inquit / non ad euerisionem fidei. Ferreum os
 est quod fidem euertit / quod sanctam subruit conuersatio-
 nem / quod instrumentum est belli / seminarium litis / quod
 murmur et amaritudinem sonat. Bestia talis in daniēle de-
 scribitur. Dentes et unguēs ferreos habens / comedens et cō-
 minuens omnia: Nulla inter ouiculas imo inter amicas do-
 mini bestia talis reperiatur. In hoc grege uirgineo nulla ui-
 rulenta nulla uiolenta sit / nullus in hoc paradyso serpentis
 sibilus sonet. Virgineum os uirulenta uerba non decent.
 Quid? Prauis polluta uerbis in osculum sponsi labia porri-
 git? Candor ipse lucis eterne: et nihil inquinatum attingit
 illum: Memento os tuum celestibus osculis et oraculis cō-
 secratum. Sacrilegium puta si quid nō dulce / non dei mei
 non de sancta pagina sonet. Bucinate inquit in neomenia tu-
 ba in insigni die solennitatis uestre. Omnis dies nobis solē-
 nis debet esse: semper neomenia / semper sabbatum. Ideo os
 uestrum quasi tuba sit ductilis. Tuba argentea: tuba que
 non litet / sed letitiam sonet / sed solennitatem / sed cantica
 spiritualia. Nescio quomodo de columnis argenteis ad
 tubas nostra defluxit oratio: nisi quod optima columna est in

domo domini qui tale os portat. Eona columna est / in quo
fessi sustentantur. Habes in Isaiâ. Dominus dedit mihi lin
guam eruditam / ut sciam eum qui lapsus est sustentare uer
bo: Erudita plane lingua Christi Iesu annuntiantis pacem:
predicantis bonum: lingua placabilis lignum uite: colūna
et firmamentum ueritatis. Et tu uirgo in hoc sponsi ymagi
nem porta / ut habeas linguam eruditam / linguam placabi
lem non erroneam / non uagam / non labilem ad ociosa: sed
que loquatur iudicium / que uerbū solatii proferat: que co
lumna quedam sit et firmamentum ad edificationem fidei
tue uel aliene. Prope sit uerbum fidei in ore tuo et in corde
tuo. Vis columnam audire argenteam? Lex inquit dei eius
in corde ipsius. Ecce argentum: et non supplantabunt gres
sus eius. Ecce columna. Iure columna: que subuerti nō po
test: Verbo domini celi firmati sunt / inquit psalmus. Hoc
uerbo confirmetur cor uirginis / ut celum sit / ut sedes dei /
ut reclinatorium possit aureum fieri. In argento fidei ratio
nem et scientiam accipite. In auro intelligentie et ueritatis
fulgorem. Reclinatorium hoc aureum super huiusmodi co
lūnas iponit: Nisi enī credideritis nō intelligetis. Fidei eru
ditio ad intelligētie puritatē gradū prestat. Fūdamēto huic
contemplationis innititur gratia: dum in sermone dei me
ditaris fideliter / et per patientiam et consolationem scrip
ture ad spem te supernam erigis: columnam te exhibes: re
clinatorium aureum tunc exurgis: quom nuda tibi sine ser
monis inuolucro raptim incipit corruscare ueritas: Sed iam
perfectus ordinem intueri: et proiectum quendam de liba
ni lignis ad columnas argenteas / et aurum reclinatorium.
In libano cordis munditia / in argento diuine legis notitia.
In auro sine sermonis ministerio mysteria sacra respiciēt.
In primo mentis oculum purgas. In secundo prospicis. per
spicis autem in tertio. Vel si mauis ita dici / mundaris spe
cularis: meditaris. Confessio inquit et pulchritudo in con
spectu eius. In libano pulchritudo / in argento confessio / in

auro

59
auro diuine conspectus presentie tibi comendatur. Quod magna est confessionis et pulchritudinis hec gratia: que in conspectu tante maiestatis admittitur. Vis alibi in psalmo audire hanc distinctionem. Cor inquit mundum crea in me deus/ et spiritum rectum innoua in uisceribus meis. Ne proicias me a facie tua. Vides quomodo abyssus abyssum iuocat: quomodo diuersa scripture capitula sibi coniiciunt: primum ad libani candorem refert. Beati enim mundo corde/ quoniam ipsi deum uidebunt. Secundum ad argenti columnas: rectum est enim uerbum domini. Tertium ad aureum reclinatorium/ ubi domini facies sine uelamento sincere uideetur/ et in auro rutilat maiestas regia: hoc est purgatum instructum et ut sic dicam prescriptum spiritum sibi postulat dari. In libano purgatur: in argento instruitur: in auro prestrigitur. Prestrigitur enim uere in contemplantando quelibet purgate mentis acies: et coruscationes intime lucis ad modicum sustinet. Hos profectuum gradus relege: tu que speculationis aspiras ad gratiam: nihil in te fedum/ nihil infidele resideat/ ut nuda tibi possit fulgurare ueritas. Primo emundare/ secundo exercitare: tertio intuere. Emundare a lege carnali/ exercitare in lege fidei/ intuere et perspice in lege perfecte libertatis/ in lege spirituali. Vbi enim spiritus domini/ ibi libertas. In lege que littere uelamie caret/ in qua nec errori/ nec ignorantie nec enigmati locus est. Error ubi est seducit. Ignorantia ubi est non ducit/ enigma ubi est et si ducit non tamen perducit. Quis ibi erret? reclinatorium enim est/ et ques et uotoꝝ finis. Quis ignoret? Aurum enim est et rutilat ad lucem. Quod tibi enigma. Votoꝝ finis et serena ueritas/ enigmatum figuram non recipit. Ibi nihil falsum/ nihil occultatum/ nihil figuratum aurum est/ et fulget: reclinatorium est/ et fouet: dulcis fomes/ sed hora fugax. Et fulgor iste fulguri comparatur. In momento fit: in ictu oculi: in nouissima tuba. Nouissima tuba est/ quando non iam in pa-

gina sed in ipsa presentia innotescit: quando quod efficitur docibilibus
dei, quando post apostolorum et prophetarum sermones no-
uissime in se ipso dei filius patris uerbum loquitur. Tuba
hec nescit incertum sonum dare: non sonat nisi ad solenni-
tatem: nisi in Neomenia tuba: in insigni die solennitatis
uestre. Vere insignis dies ubi diuina maiestas se manifestat:
nihil insignius, sed nil subcinctius. Diem dixi, hora est.
Hora uere insignis et uere solennis. Eructa tu nobis Iesu bo-
ne eterni illius diei horas aliquas: diem illum statim effi-
cies: ubi tue lucis uerbum eructas: qui dies es eternus. Ful-
gura nobis coruscationes tales: fulgur efficitur, cui tu ful-
guras. Similem tibi reddis si quem irradias. Similes inquit
ei erimus, quomodo aperuerit montes quos tali radio tangis non
fumigant: sed fulgurant. Aurei fiunt, tuum quibus aurum
refulget. Caput tuum aurum optimum. Reclinatorium au-
rum non inuenit: sed redit ubi se reclinat. Iam non est illud
de euangelio dicere. Filius hominis non habet ubi caput re-
clinat. Vides ne domine Iesu quot hic habes reclinatoria?
Nunc se maiestatis tue caput libenter inclinatur, quod in uirginita-
tis aureo sinu. Respice uirginea pectora hec: pectora ua-
cantia tibi: in iis frequenter reclinas, et recumbis, sicut cubas
in meridie: et aureo claritatis quodam sereno. Non hic uul-
pes foueas habent nec nidificant uolucres celi. Solidius est
reclinatorium hoc, quam ut hic subdola ualeat uulpes infodere.
Nullus dolositati relinquitur hereticæ locus, ubi serena ful-
gurat ueritas. Sublimius est quam ut hic aut subdola uul-
pes: uel superba uolucris accedere queat. Abscondita sunt
a sapientibus et prudentibus: et reuelata sunt paruulis: qui
humilem sectantur ascensum purpureum: et passionis chri-
sti uestigiis insistant. Vere purpureus ascensus quem chri-
sti signauit cruor: et passionis eius colorauit fides. Sed il-
lud attendendum, quomodo immo quam congruo modo si-
bi concinunt colonne argenteæ, et ascensus purpureus. In

60
illis sapias fideliter / in isto sentis humiliter . In illis medita
tio / in isto imitatio . Non enim in sermone tantum est re/
gnum dei : sed in uirtute . Quid tu illic dicis / qui humilia
tionem seruitutem putas ? Seruilis non est / quam regalis
nobilitat purpura . Ornamentum est etenim purpura regi/
um . Hos si tu uel dedignaris / uel horres gradus : respice
quod purpurei sunt . Humilitas suscepta pro Christo regi
am prefert dignitatem . Tu ergo sponsa Christi candido
preme pede gradus purpureos . Nobilis est semita / quam
dilectus tuus prior icescit . Quam pulchri sunt etenim gradus
purpurei / quos pede sacro Christus prior signauit : Pedi/
bus illis quibus nullus puluis adhesit : pedibus niueis cruo
re signauit uestigio / et tu ardentem uestigia relege . Au
fer calciamentum carneum de pedibus tuis . Sanctus
enim ascensus est / quem tibi disponis . Nudo et expedi/
to insiste uestigio gradibus istis . Purpuram hanc non con
ciliu / sed Christi sanguis intrinxit : hic tu pedem libenter po
ne : ut pes tuus intinguatur in sanguine Christi . Non ueni
at tibi pes superbie / si humilem secteris ascensum / qui spon
si tui cruore sacro signatur . Huic tu non modo pedem sed
etiam manum et caput intingue : et tota purpurea / tota re/
galis / et passione Christi tota nobilitate ascendas : Nam et
si compatēris / conregnas . Noli te seculi nobilitate caram
reputare . Vilior eris si respexeris ad illam : si natales tuos
sponso imputas . Si te pro seculi fastu preferas aliis : aut ali
quid habere priuilegii putas . Contra humilitatem proposi
ti de prosapia carnis euacuaris a gloria Christi . Si alia te
nobilitari presumas . Hec tibi purpura sufficiat ad fastum :
sufficiat ad ascensum sufficiat ad gloriam / et non glorieris
nisi in cruce domini nostri Iesu Christi . Ascensus te pur/
pureus te reclinatorium perducet ad aureum . Quoniam hu
milibus et quietis debetur gratia : a sapiētibus autem et pru
h ii

dentibus absconditur reuelanda paruulis . Purpura hec ma-
gnum quoddam est pignus amoris / quem tibi dilectus ex-
hibuit . Vere magnum pignus amoris mortis passio . Maio-
rem hac dilectionem nemo habet / ut animam suam ponat
quis pro amicis suis . Tale prestitit / tale pignus repostulat
passio tua / humiliatio tua . Qui pro te pertulit in memori-
am tibi reducat : et quantum adamauit / pro qua se tan-
tum humiliavit . Ama ergo tu illum qui prius et plus dile-
xit . Non exigunt hec tempora : ut sanguinem effundas . Ef-
funde animam tuam : effunde sicut aqua cor tuum . Nam et
si tradideris corpus tuum ita ut ardeat / charitatem non ha-
beas / quid tibi proderit ? Denique et ultimo loco quasi fi-
nalis omnium clausula gratiarum ponitur charitas : et me-
dia uelut ornamento quodam charitate constrata dicuntur
propter filias hierusalem . Amen .

SERMO DECIMVS OCTAVVS

NOVVM aliquid uultis audire / sed ego nouum
quid non habeo : nisi ut uos innouet amor . Man-
datum hoc nouum do uobis : nihil uobis notius :
et nihil est nouius . Nihil estis in isto rudel / et inexercitate
negocio . Vestrum hoc proprium officium est . In amoris
enim precipue munus estis dedicate . Denique et propter
uos fercula Salomonis media charitate constrata dicuntur :
Media inquit charitate constrauit propter filias hierusalem
Quodam quasi priuilegio hic sermo uobis delegauit usum
amoris . Emulamini filie hierusalē carismata meliora : ma-
gis aut ut ametis . Amor enī supeminet gratiē : et ī huiusmōi
descriptione ferculi charitas reliquarū quasi ornamentum
et clausula superponitur gratiarum plures in hoc ferculo

enumerantur gratie: sed charitate cumulatur omnes. Charitas cumulus est/charitas fundamentum. In charitate inquit radicati/et fundati: illa in primis/ illa in ultimis: illa inchoat charismatibus ceteris. ideo in medio collocatur quasi ornamentum quoddam commune: et totius clausula feruli: et color purpureus / et auri fulgor obscurior esset si non charitate uestiretur. Quanta eius est gratia: qui ipsum contemplationis aurum exornat: Ipsa media est et reliquarum quasi medulla gratiarum. Nulla tam est intima uirtus: nulla sic animus penetrat et perfundit: et archanos cordis implet recessus. Ipsi animi medullis amor ibibit et secretis influit uenis: Media inquit charitate. Bene media que sic intima est. Plenitudo legis est charitas. ideo lex uacuatur: si fuerit destituta charitate. Vitalis quedam uena legis est/et reliqua charitas uirtutum. Cetera quasi in partem se contrahunt. illa omnis communis est gradui: siue mente excedas: siue sobrius sis/ ubique charitas et necessarius et iucundus est usus. Reliquarum officia uariantur gratiarum/et uicibus alternantur: charitatis continentur iura quodam iugi tenore: siue mente excedamus deo: siue sobrii simus/urget uos charitas christi. In quid uos urget? In seipsam. Aliorum alia sunt officia. uestrum speciale munus est amor. Improbis sui puocator est amor et dulcem agit in patientes tyrannidem. Amor seipsum in prouectus spargit ubertiores. Emulamini filie hierusalem charismata meliora: magis autem ut ametis. Emulatio uos hec semper amplius urgeat. Mandatum hoc uobis semper sit nouum: et nouum est nisi in uestro dulcis iesus uerauerit affectu. Utinam semper in uobis ille recens sit: nec mora temporis aliquid imminuat gratie. Vtique recens in uobis uester iesus est. Ipse semper recens deus alienus. Vere recens inquam semper anxio inhiantis amore. Denique id solum habetis in uotis/ ut uobis semper amplius pla
 h iii

ceat. quantum placet qui satis placere non potest? Nulla
magis uos ratione placere potestis: quā si uobis placeat ipse
Animū uult: aliud nō querit. Solus sufficit: si tamē totus
ipēdit. Satis ē p̄ uiribus tuis: sed parū ē pro eius meritis.
Si te tibi conferas / et tua metiaris ex regula sufficit. Sed si
de te: nil tibi reliq̄t. Si autē ex ipsius te regula metiaris / et
uelut in libra colloces. quid tu momenti aduersus illū te
nebis? Si infra uires tuas amor se cōhibet / et contrahit ini
quus est: si iuxta uires tuas exiguus. Quid ergo? supra ui
res casto te extendes conatu? Quid ni: amor non capit de
impossibilitate remedium. Nulla satis magna sūt amoris
officia: ubi tamen ipse non intepuit amor: quomodo erit
in suo parcus / qui in alieno fidelis existit? Quomodo erit
in officiis propensus / in seipso parcus? Amor seipso nihil
impendit libentius: nihil uberius potest. Que maior uber
tas / quā ubi nihil decerpitur. Amor exestuat / seipsum nō ca
pit: superfluit sibi: immensitatem emulatur: dum metam
nescit affectui ponere. Oleum est quod stare nescit / nisi cū
uasculum desit: nisi quā nec tunc nouit compesci. Multi
prefert amor insigne / quod natiuitatis sue feruore quodam
et uelut etatis lasciuia excrescit / et superfluit / capi nesci
ens / et nouo semper amore ex feruescit et fermentatur affe
ctu. Amor infirmitatem non causatur / sed magis accusat.
Amori nihil satis est / nihilminus seipso. Amor seipso sati
ari non potest: et tamen nisi seipso pasci non potest. ipse si
bi dulce satis est pabulum. Amor nil magis uult quā amare
Quam dabit homo commutationem pro amore? quam da
bit / uel quam accipiet? Nihil gratius amore impendit
nihil dulcius sentitur. Amor et dulciter optat: et dulciter
utitur: dulciter deliciatur / et dulciter dolet. Vere dulcis
amor: et solus dulcis amor: et omnis dulcis amor. sed non
est amor ad amorem christi / super omnem pulchritudinem
pulchritudo est: super omnem pulchritudinem inquit dile

xi sapientiam. Quomodo non decorus : qui candor est lu-
 cis eterne ; Frater mi ionatha quam amabilis es / et decorus
 ualde ; Volebam iesum dicere / sed de consuetudine iona-
 the produxi uocabulum / et tamen gratus error : qui gratiã
 expressit. Error in nomine / sed in re nominis huius est ser-
 uata proprietas. Ionathas columbe est donum / illum sig-
 nificans qui spiritualis gratie est plenus / puerum qui da-
 tus est nobis. siue ionatham / siue iesum dicam / iesum intel-
 ligo : Quam amabilis es frater mi ionatha / et decorus
 ualde ; Presumptionem putatis q̄ fratrem eum dico . uer-
 ba hec non meam temeritatem / sed eius charitatem sonant
 Presumptio fuerit / si non ipse iesus mihi indulserit ausum
 Deniq̄ et ipse cognationis huius / et assumpsit habitum : et
 exhibuit effectum : et iuxta apostolum : Non confunditur
 nos fratres uocare . si non confunditur : cur non et tu . confi-
 denter dicas . Frater mi ionatha . Aut si domestico magis
 uis uti uocabulo . frater mi iesu amabilis es et decorus ual-
 de . Amabilis es super amorem mulierum . Anxio et uehe-
 menti affectu . Vestra sancte mulieres in christum inarde-
 scunt uota : sed ipse multo magis est amabilis quã amatur
 a uobis . Emulamini ergo charismata meliora : magis autẽ
 ut ametis . Enumerat ligna libani / columnas argenteas / re-
 clinatorium aureum / ascensum purpureum : ad ultimum
 charitate cumulãs omnia . Quid ni . Adhuc inquit paulus
 excellentiorem uobis uiam demonstro . Bone sunt etenim
 columnæ : et sacri magna quidem est eloquii gratia . Sed si
 linguis hominum loquar et angelorum : charitatem autem
 non habeam : factus sum ut cymbalum tinniens / uocis inane
 dans sonitum / sine sensu charitatis . Reclinatorii aurei in-
 gens est gloria / per quod tibi mysteriorum archana signan-
 tur . Sed quid si nouerim mysteria omnia / et omnem scien-
 tiam : charitatem autem nõ habuero nihil sum . Per gradus
 ascendis purpureos et passionis christi te gaudes habere

insignia. Sed si tradidero corpus meum / ut ardeam: chari-
tatem autem non habuero / nihil mihi prodest / inquit apo-
stolus. Charitas non inflatur: non est ambitiosa: non que-
rit que sua sunt: medio gaudet. et quasi in cōmuni sua bo-
na prostituit. Media enim charitate constrauit. Non infla-
tur inquit / non est ambitiosa. Non enim charitas bonum
singulare: aut si habet / amat: aut si non habet / optat. non
uult aliis precellere: sed nec ipsum magis habere bonum.
Multi meritorum suorum infirma cognoscunt. Ideoq; de
se magnum nihil sentientes: nō inflantur isti / sed forte am-
biunt: unde inflentur / non habent: sed inflate satis optant
ut habeant. Priuatam et hi amant excellentiam: dum autē
concupiscunt ut sit: aut contabescunt / q̄ esse non possit.
Charitas uero cū inuidia contrabescente iter non habet:
non querit quod suum est: et quomodo poterit quod suum
est decerpere? Quid et tu inuidia alienum uis corrumpere
bonum? Nunquid adicies quod ab alieno decerpis? ita
forsitan: sed si corporalis aliquid pecunie subtrahas. Non
ergo in claustralibus rapacitatis huius uitium uereor. Est
subtilius quoddam rapacitatis inuidie genus. Quid enim
Rapacitatem nō putas / si pecunie parcis / famam decerpis
Non concupiscis possessionem: et laceras opinionē. Quid
tibi emolumentum aliena diminutio confert: aliena si corro-
dis bona? Quid tibi inde accrescit? Euidenti forsitan ueri-
tate aliene uirtutis conteruntur in ore tuo dentes. quos ad
derogandum paraueras. Non audes corrodere: non tamen
potes collaudare. Iam alienum bonum uerbo non carpis.
Nunquid ideo non rapis? Quomodo non rapacitas: ubi
euidēs bonum debito defraudas testimonio: et ueram alte-
rius gloriam. et si mendacio non corrumpis: silentio tamē
supprimis? Vis audire in sola etiam estimatione rapacita-
tem esse? Nō rapinam inquit apostolus arbitratus est esse

se equalem deo. In inuidam animam non potest intrare
 estimatio bona de bonis alienis. Non uult enim intelligere
 quod alius bene agat: et si palam non audet: penes se tamen
 uel dissimulat / uel attenuat alterius merita. Vt quid
 istud: nisi quod liuor: dum priuatam semper excellentiam co-
 gitat / alienam obscurat. Charitas autem non cogitat ma-
 lum non gaudet super iniquitate. et ut sic dicam: super in-
 equalitate / congaudet autem ueritati. Priuatum autem non
 cogitat: medio quodam et communi letatur: que sua sunt
 non querit / sed que christi iesu. Eius in omnibus gloriam / uel
 amat / uel optat. Communis est christus. mediator enim
 est: et ideo eius non sunt: que media non sunt: sed in parte
 se restringunt. Quid tu liuore christum uis in partem con-
 trahere. Auaram uis esse gratiam spiritus: cuius circa te
 solum optas beneficia restringi. Sine ut excrescat / et exu-
 beret / et effundat se super omnem carnem spiritus domini: et reple-
 at orbem terrarum. Noli communem omnibus beneficen-
 tiam intra cordis tui angustias incarceratione. Diues est enim
 in omnes: et tu minuere tentas affluentiam gratie / et im-
 mensitatem redigere ad minutias. Emuli cordis auaras
 dedignatur christus angustias. Nescit emulatione tua eius
 bonitas detineri. Proflua est: non tibi soli / sed uicinis: eti-
 am se uasis eius oleum infundit. Fac ut illa mutuo tua
 sint. Erunt autem / si communi fueris bono letatus: alio-
 quin et anime tue oleum euacuas: et illis nihilominus ta-
 men infunditur mediator christus. et ideo que sua sunt me-
 dia uult esse. In hoc inquit cognoscent omnes: quia mei
 estis discipuli / si dilectionem habueritis ad inuicem. Vi-
 des quomodo charitas speciale quoddam est insigne discipu-
 latus christi et doctrine eius singulare indicium. Ideo hic
 in ultimo loco quasi ornatus quidem aliarum inducit gratiarum.
 Media inquit charitate constrauit: O quam molle est stratum

charitatis: proximi charitas liuiore: charitas christi timore caret: nihil habet penale hec charitas: timor penam habet. ideo non est in charitate timor, sed perfecta charitas foras mittit timorem. Quid enim timebit charitas ueteres offensas? sed charitas operit multitudinem peccatorum. In firmitatis proprie conscientia timebit ne decidat. sed fortis est. ut mors dilectio. Vtrunq; metum charitas foras mittit. sed perfecta charitas temporales pro christo timebit molestias. Sed ne quidem eterne si fuerint: defatigari et euanescere poterit consummata dilectio. Non potest semel hausta cognitione tante non delectari dulcedinis. non ideo amat charitas ne pereat: sed mauult foris penaliter in eternum perire quam usu amoris eterni priuari. si enim dederit homo omnem substantiam pro charitate / quasi nihil despiciet eam. Vere hoc molle stratum: in quo etiam inter iniurias tam suauius quam sancte quiescitur. Da mihi iesu bone: ut super stratum hoc / memor sim tui: et mediter in te in matutinis. Dulcis plane memoria quam amor inducit. grata meditatio quam suggerit charitas. Nihil enim est quod non iam dulciter / et grate de christo cogitetur. Amor proximi compassionem habet / et quendam nimis suauius gustum: dum gementibus norit condolare. Christus in quo doleas: et si crucifixus est / ex infirmitate / si uiuit ex uirtute dei: non condolendi / sed congaudendi in se nobis undique meritum prestat. Totus desiderabilis / et concupiscentia totus: et quasi charitate constratus. Quid enim uidebis in christo: quod non eius nobis et charitatem exhibeat et nostram exigat? Totus nobis est charitatis illecebra / incitamentum amoris. Nullum in se meticuloso reliquit locum affectui: totus amari uult: quod totus meretur amari. Noli uirgo ad tormenta respicere: cui tanta proposita sunt oblectamenta in sposo. otiosus det esse timor / ubi tot insignia relucet amoris. Dedignatur charitas timoris commercium / cogi nesciens

que nequit compesci . ideo charitas perfecta foras mittit timorem / uelut inutilem et superuacuum : sed non timorem illum / qui castus permanet in seculum seculi . Tertius et castus / et permanens . primus ueretur penam : secundus offensam . tertius totus libera quedam / et segura reuerentia est . Et primus quidem timet offensam / sed propter penam secundus offensam / sed propter ipsam . et quidem iniuria quedam iusticie est : si metu penarum in gratiam ueniat . satis ipsa per se meriti obtinet / ut hominum in se studia pro uocet et conciliet affectus . Hunc ergo timorem charitas perfecta excludit . quomodo enim perfecta charitas : que timoris stimulo indiget ad cultum iusticie . Perfecta dilectio mentem in solido possidet . omnia soli sibi iusticie munerata deputari uolens . frigidus timor est / et pigre incedit . satis habens tantum / impune euadere . Amor fastidium nescit / feruidus est / et in anteriora extensus / metus contractior necessitate tantum iusticie subit officia . Amor perfectus soli quod agit debet iusticie : nihil in ea iuris relinquens timori . quid nisi An non satis in se obtinet meriti ad oē bonū opus iusticia ? Christus enim nobis factus est iusticia : quid ergo christus non satis in se habet dotis ad placendum . Alieno ergo et ipse ut placeat indiget adiumento : si non eius obtentu solius obtemperatur ipsi ; quomodo erit eius perfecta dilectio . Diligam te bone iesu : diligam te uirtus mea : quem non possum gratis diligere . Dirigantur in te ex integro studia mea : nec alieno deducantur / et distrahantur affectu : et quę exigua sunt : et quomodo integra sunt in te studia nostra . quomodo ergo diminuam quod quum integrum est : tam exile est . Totus in te deus bone ex desiderio ferar : trahere me tu in te ipsum : ut nullo indigeam timoris impulsu : sed perfecta charitas usum eius excludat . Quid igitur : non sunt metuenda eterna supplicia ? Metuenda plane sunt et cauenda . Nemo enim carnem suam

odio habuit: sed uehementior christi dilectio / motu timo-
ris non eget in affectum iusticie. Amor iste nihil tam uere-
tur / quantum offensam . sed propter offensam non pro-
pter penam . At istud quidem quandiu in incerto humane
res fluctuant: et non est tuta laus hominis in uita ipsius.
At quom ad ueritatem post uitam fuerit introductus: hu-
iusmodi de reliquo metus cessabit: timori tertio faciens
locū / qui prioribus quidem succedat / sed nulli cedat: per-
manet enim in seculum seculi. Primus ergo timor metuit
ne temeritatis offensa luat. secundus ne infirmitate offen-
dat. tertius quod metuat non habet. Quid enim metuat cō-
pleta felicitas / et consummata charitas . Timor hic de plan-
tario oritur charitatis. nō audeo dicere q̄ charitas est: nec
tamen audeo negare. Quid enim nisi amor esse conatur:
qui iam nescit affectum timoris? Quomodo nō amor qui
iam pene timor esse desiit? Qua nam enim ratione timor
nil metuens timorem illum: tam tutum nomine impartire
tur amoris / nisi q̄ deus ipse ibi quidem amat nos . non ta-
men timori in tanta maiestate permittitur locus / sed in om-
nibus . quomodo a charitate timor ille seperabitur. et quid
aliud est ibi timere: nisi non timere aduersus dominū ma-
iestatis. quid est timor ille nisi uotiuā subiectio: obedi-
entia non casta / ultro impensa reuerentia . Quomodo timor
qui offendere non timet. non enim ualet. Sed iterum quo-
modo non timor / qui offendere non audet . Et timor ergo
non uidetur: quia nihil uel peccati / uel periculi metuit . et
timor inquit / quia nihil audacter uel temere presumit. qd
est timor ille nisi reuerentia humilis ex debiti necessitate
impensa / necessitate nil passa . Est enim obsequendi neces-
sitas iure conditionis: sed necessitatem ignorat libertas di-
lectionis . quid est timor ille nisi temeritatis et negligētie
magis priuatio / q̄ necessitatis coactio. Vides quantum ti-
mor iste approximat ad charitatem. Pene illa est: sed pene

non est. Causa distat: par est affectu. Queris qua causa est
 Inferioris conditionis respectu obsequendi ad omnem mo-
 tum tante maiestati. Incumbit tibi iusta necessitas: Sed ad
 causam istam charitas non respectat. Dei ad maiestatis
 admirationem rapitur / non conditionis. Ergo rationem
 quam timor respicit: charitas nescit / causis preuenta potio-
 ribus. Causis ergo distant timor et amor / obsequio et affe-
 ctu libero cognati. Primus ergo timor metuit puniri: se-
 cundus priuari: Tertius neutrum. Primum illud perfe-
 cta charitas exterminat. Secundum ad tempus tolerat.
 Tertium sibi diuise collaterat. Hunc uos filie hierusalem ti-
 morem captate. Primum cauete illum quem charitas foris
 mittit. Media inquit charitate constrauit. Vbi media di-
 cit totum dat intelligi. Et uestri cordis medium charitas
 consternat: charitas uestiat. Vestis hec est et ornamen-
 tum nuptiale. Que si a nuptiali exigitur conuiuia: quanto
 magis a nupta? Sola preoccupare et possidere uult omnes
 mentis uestre recessus: Nolite illos degeneri et alieno com-
 municare affectui. Molle quidem et delicatum est stratum
 charitatis. Molesto ne ad modicum quidem uult metu
 contristari / propter filias inquit hierusalem / luere quidem:
 pax enim multa diligentibus legem tuam. Si quis de
 indulta dominatur gratia quanto magis et uos. Nam et
 si contristat spiritualium bonorum magnas esse diuitias:
 sed charitas supergressa est uniuersas. Non modo super-
 gressa: sed etiam complexa: et dulcis et diues est charitas.
 Denique sicut habet psalmus. Inter medios uirtutum cle-
 ros: et in spiritualium communionem gratiarum super stra-
 tum dormitur charitatis. Charitas quasi media omnibus
 communicat: et quasi melior omnes cumulat uirtutes.
 Emulamini ergo filie hierusalem carismata meliora: ma-

gis autem ut charitatem habeatis : et abundantius habeatis :
tote in affectu amoris transite. Totus enim amabilis est di:
lectus noster Iesus Christus. Qui uiuit et regnat in secula
seculorum : Amen.

SERMO DECIMVSNONVS

AVdistis quomodo inuitate sunt filie syon : Sed
unde iubentur egredi nōdum audistis. Id enim
est quod non exprimit littera. Vnde ergo ? Nū
quid de syon ? Sed uidebit deus deorum ī syon.
Non ergo de syon eas uocat / quas ad uidendum deum uo/
cat. At forte non ad uisionem dei / sed ad uidendum Salo/
monem in diademate quo coronauit eum mater sua. Ideoq;
nil obstat : si filias syon egredi iubeat de syon. Sed nun/
quid non homo ille natus est in syon ? Ergo si de syon euo/
cantur / non tamen uocantur nisi ad syon. Nec enim di/
gnum aut consentaneum uidetur / ut filie syon egrediātur
de ea presertim ad uidendum ipsum / cuius habitatio ī syon
ut qui natus est in ea. Memini disertum et eruditum quen/
dam uirum quom super hoc disputaret loco dixisse. Male
locate uidentur que iubentur egredi. Satis commode pro
tempore dixit : ad audientiam proposuerat utilitatem de/
flectens. Mibi tamen minus bene locate uidentur / ad quas
presentis uerbi hortatus intenditur. Vbi queris ? In recl/
inatorio aureo / de quo precessit sermo hesternus. Delectabi/
lis ille locus ē et uberior ad letitiā : q̄ humana queat affe/
ctio capere. Delectationis nimietas se ipsā exhaurit / et ebi/
bit animū uolūtas exundās. Vicibus alternat hoc gaudiū :
nec pōt esse continuū / quod ē nimiū. Bone tamen uices ubi
nō disceditur a sponso. Non datur in carne cōmoranti here/
ditate possidere reclinatorium aureum. Ideo iubentur egre

di filie syon. sed quomodo dicat ne longius abeat. Egredimini inquit et uidete regem Salomonem in diadema / te quo coronauit eum mater sua. Non uult eas a Christo discedere siue mente excedant / siue sobrie fiant. Bona sobrietas simplicitas fidei / quam intuentium possit aspectus ferre: et qua possit foueri. Felix qui hoc gradu quom descendit excipitur: et quom ascendit incipit. Ascendentibus enim hic speculationis locus primus occurrit. Bona enim speculationis emulatio: sed scientia necessaria est. Reclinatorium ad illud aureum succenderis / et succingeris / locum uere speculatorium: studium probo: sed expecta: ut componam tibi gressum et gradum ponam. Specula est et specula uere sublimis: specula omnis terrene exaltationis supergressa nebulas. Inassuetus quid illuc saltum paras? Manibus sicut scriptum est nitere: ut assuescas morari in ede regis Salomonis. Interim repe donec rapiaris. Non enim saltus sed ascensiones inquit psalmus disposuit in corde suo. Erit autem quando ascensio in saltum: magis uero in assumptionem conuertetur. Que sunt autem iste ascensiones: nisi quedam mentis purgationes? Ideo in ualle lachrymarum / quoniam delicta que plorantur purgantur. Felix qui satis lauit lectulum cordis: qui sufficenter plorauit / cuius completa est tristitia: cuius ad cor consolationes inspiratio loquitur diuina / et de conualle plorationis euocat / cuius a furore iudicis non turbatur oculus: ut uidere ualeat regem Salomonem tranquillo aspectu in die letitie cordis eius: Egredimini filie syon / et uidete regem Salomonem. Illi enim habentur digni hac leta uisione qui se quadam penitentie lege concluderint: et discipline coarctauerint custodia: quorum renuit anima consolari. Vis nosce quom bona sit conclusio? Ortus coelusus fons signatus. Surge propera amica mea et ueni. Vides iam quom ille iurat: et amicam uocat que se ipsam ocludere nouit. Quod si cocluse estis nolite egredi donec christus uos iurat. Egressa e

anluV

Dina non educta / et egressa est : non ut regem Salomonem
sed ut mulieres uideret regionis illius . Quid inuenerit
uos nostis . Vos egredi nolite / nisi quando uos aut sponsus
aut sponsi inuitant sodales . Egressus est Lazarus quom il/
lum dominus euocaret ad uitam . Egressus est Noë de ea
que ipsum inter huius mundi fluctus illesum archa conclu/
sit : sed igressus est quom ei reclusit hostia dominus . Egres/
sus habraam de terra sua / ut repromissionis terram uideret :
sed uocatus egreditur . Et uos egredimini filie syon / inui/
tate ad felicioris gratiam uisionis . Conclusus est et conclu/
sus misere / qui beatam ad hanc uisionem egredi nec nitit /
nec meretur : sed uilis conclusio / egressio libera . Denique
quom fueris inquit conuersus ad dominum auferetur uela/
men : uelamen ignorantie et ignobilitatis / dominus eni spi/
ritus est . Vbi spiritus domini ibi libertas / ubi maior abun/
dantia spiritus / ubertas uberior . Quod concluditur et iuol/
uitur tenuem habet respirandi libertatem . Egredimini ergo
filie syon / ut cum Paulo dicere possitis . Nos autem specu/
lata facie gloriam dei specularantes / in eandem ymaginē trās/
formamur . Visio dei quodam est cum effectu semper acci/
pienda . Et uere efficax est et uiolenta uisio tua bone Iesu :
que intuentium in se rapit affectus . Non ne dulcem quan/
dam desiderii sui passus est uiolentiam Moyses / ut transi/
ret et uideret uisionem illam magnam ? Vis accipere q̄ sit
efficax ? Quom exaltatus fuero a terra / omnia trahā ad me
ipsum . Quid uero quom humiliatus fueris ad terram ; non
ne omnium ad te trahis animos ? Ego bone Iesu resurrectionis
tue non expecto gloriam : nec admirationem meam ascē/
dentis in celū reseruo potentie : sed statim ī initio annūtia/
tionis uel natiuitatis tue uoces angelice aures meas precel/
lunt : et rumor nouus stupefacit me : et ad se rapit insueta
lux exorta in tenebris Nuda uisio / et que se ī affectus cōdi/
gnos nō trāffert : Ignorantie et cecitati non connumeratur .

Vultis

Vultis uisionem fructuosam accipere? Viderunt insule et timuerunt: et extrema terre obstupuerunt et accesserunt ait ysaias: Videtis quos uirtutum fructus dei uisio pariat? Timorem: stuporem: amorem Viderunt inquit et timuerunt: obstupuerunt et accesserunt. Viderunt te ad diligentiam: timuerunt ad reuerentiam: obstupuerunt ad nouitatem: accesserunt per confortatam. Visio comprehendit: timor comprimit: suspendit stupor: rapit et unit affectio. Illi enim accedunt qui emulatione accenduntur: uidetis animum/ timor humiliat: stupor quasi infatuat/ amor conglutinat. Cassa uisio est: nec contemplationis digna uocabulo: que talibus non est uestita affectibus. An illum uidere diffinies/ qui de misterii cognitione non timet/ nec stupet nec ardet? Timore sobrius sit animus/ stupore absortus/ accessu confertus et confociatus. Huiusmodi uirtutibus contemplationis gratia constat. sed stupore magis et amore. Nam stupore et admiratione mens excedit: amore accedit: Nec extimanda est uirtus contemplationis: tam ex materia quam ex modo. Vtraque attendenda sunt et genera rerum contemplandarum: et gradus affectuum. Sed satius inferiori genere amplius affici/ quam in superiore minus. Visio hec ascondita est a sapientibus et prudentibus: et reuelata est paruulis. Ideo dicit extrema terre obstupuerunt et accesserunt. Quod humiles capere sufficiunt id magis solet afficere: et quandam sui admirationem et amorem importare. Cum exaltatus inquit fuero a terra / omnia traham ad me ipsum. Omnia que inde sunt bone iesu/ quandam habent alliciendi efficaciam et cogitationes sollicitant in affectum. Sed ad omnia non possumus omnes attingere: Sublimia solis/ sublimibus sunt: humilia oibus. Que maior humilitas/ quam exaltari in cruce? Etiam de hoc ait. Cum exaltatus fuero a terra / omnia traham ad me ipsum. Efficax ad trahendum humilitas ista: Quid ni? Quis non ad simplicem cogitatum huius rei stupore et extasi repleatur? Cuius non affectum fides hec exhauriat/ et infatuat/ et reddat insufficientem? Facilis ad contemplandum locus/ sed secundus ad gratiam. Simplicitas fidei huius

minus habet intelligentie : satis magnum et admirationis et a
moris incitamentum habens : Accessibilis locus : sed excessus
dulcissimos pariens. Nolite hunc contemplationis locum dedi
gnari : Non est difficilis ad recogitandum : et est diues ad glori
am. Mibi inquit Paulus absit gloriari : nisi in cruce domini nr̄i
iesu christi. Et quid uultis audire ? Crux ipsa corona est glorie
diadema regni. Deniq; in cruce triumphauit : expolians princi
patus et potestates et mundi principem eiecit foras. Gloriosa
uisio triumphu ipsius. Egredimini filie sion : et uidete regē Sa
lomonem in diademate quo coronauit eum mater sua. Videte
carnem quam humano sumpsit ex genere triumphantem in li
gno : et felix caro : quam sibi christus non quasi carnem sed qua
si coronam assumpsit / que fuit ornamento non honeri . Nos
omnes in carne quasi in domibus carcerum absconditi sumus :
compediti et seruiētes legi peccati. Infelix ego homo / quis me
liberabit de corpore mortis huius ? Gratia inquit dei per iesum
christum. Deus enim mittens filium suum in similitudinē car
nis peccati : de peccato damnauit peccatum in carne : Veritas
carnis in christo : peccati pondus non sentiens : nobis omnibus
de peccato uictricem palmam aduexit. Bene quasi diadema ac
cipitur : corpus immaculatum / corpus triumphu / corpus hono
ris et glorie / corpus cuius cruore peccati delet cyrographum /
iusticie et salutis signatur conscriptio : nuptialia sunt instrumē
ta confecta. Deniq; hic dies desponsationis quādo ueteres repu
dians ritus noua ecclesie sacramenta instituit / quando in perpe
tui matrimonii signum et copule nuptialis : de latere eius sāgui
nis et aque mixtura profluxit. Hodie sinagoge dedit libellum
repudii : et a priore odiosa ad posteriorem dilectam transiuit :
A ueteri transiuit ad nouam : quam sibi ipse exhibuit gloriosā
non habentem maculam aut rugam : aut aliquid huiusmodi.
Nouitatis signum est quod ruga caret. Explicuit christus litte
re rugas / et quod inerat nouitatis elicuit. Quid uultis uos sion
et sinagoge filie rugas contrahere / quas christus explicuit ? No
uis superuenientibus / quid ueteribus adhuc gloriamini ? Egre

dimini filie sion de cauernis littere / de angustia et ignobili itel
 ligentia. Egredimī et uidete regem Salomonem in diademate /
 quo coronauit eum mater sua . Corona nobis est incarnatio quā
 uos putatis otumeliam . Et uidete iam quō benedixit corone an
 ni benignitatis sue / quō campi eius repleti sunt ubertate. Vide
 te coronam uidete et copiā. Coronā uictorie / uirtutū copiam .
 Vnde hoc nisi quia granū frumenti cadens in terram mortuum
 fuit ? Deniq; hec est uictoria que uincit mundū fides nrā . Et
 ipsa credentium multitudo corona ē ornamentum christo : Eris
 inquit corona glorie in manu dnī : et diadema regni ī manu dei
 tui. Nunqd hoc dictum uobis usurpatis : an nō p uos nomē dei
 blaffemat. Egredimī filie sion et uidete q̄ gloriosus sit deus in
 scīs suis : si forte uisio hec ad emulatiōem uos deducat : et de so
 litudine uestra : ad ecclesie frequentia transire faciat : Et si deser
 ta fuisti : sed nō uocaberis inquit ultra derelicta : et terra tua nō
 uocabitur amplius desolata. Sed iam desistamus ad eos q̄ foris
 sunt sermonem conferre. Ipsi potius uidere delectemur quō iā
 pinguescunt speciosa deserti : quō credentium corona christus
 in ecclesia cingit. Que ē spes nrā et corona glorie : non ne nos
 āte deum ? Si Paulus hic dicit : dnūs quia his oibus uelud orna
 mento nescieris . Aduertistis quō credentium agmina ornamen
 tum eē christi in ecclesia diffiniat. Quare non et corona sunt ?
 Sed corona hēt quandam insignem et illustrem pre ceteris orna
 mentis dignitate / quia cetera cū sint corporis / ista ē capitis . Et
 tēporis ratio : ad eius aliquid omendationē affert. Solēnibus tan
 tū usus eius est accomodatus feriis . Iam erectā uideo alacritatē
 urām : iam ad uos huius uerbi itēpretatōem deflectitis . Iam ue
 strū in corone prerogatiua intelligitis priuilegiū : qui purioris e
 stis uite et professione astricti : et exercitio instructi : et indefes
 si studio et ocio festiui . Iure diadematis censent noīe : quos iam
 non tam pugna sollicitat / q̄ triumphus letificat : quibus non est
 colluctatio aduersus carnē et sanguinē : qui serpentis iam caput
 non obseruant : sed christi exornant. Vos estis corona christi et
 gaudiū : et ideo sicut cepistis / sic state charissimi : sic state idnō

imo capite dominum. Sublimis locus est: nihil illuc uilioris af-
ferre materie. Videte uocationem uestram. Videte quē estis
in usum assumpti. Nihil feni / nihil ligni: nihil stipularum / in
domini uelitis diademate texere. Nihil deniq; quod ignem me-
reatur uel uereatur. Spine complexe igne comburentur. Noli
emulari in malignantibus / neq; zelaueris eos qui spineam capi-
ti regis nostri imposuere coronam: Tale diadema non hōem:
sed horrorem adducit. Horret cristus magis asperitatem mox
lingue stimulos: q̄ aculeos spinarum / in his presertim qui in si-
lentii uocati sunt simplicitatem in caritatis negociū: et oculi
quietem: in humilitatis scolam: in subiunctionis uotum et uincu-
lum unitatis. Sed non est bonum uinculum quando sibi mutuo
confederantur et in aliorum obtretractōem dexteras conferūt iu-
deorum more dicētes. Tollamus iustum: qui inutilis est nobis
et contrarius operibus nostris. Vos autem emulamini pacis bo-
num / in bono semper. Deniq; spēs corone / quoddam unitatis
prefert inditium. Non sola corone est extimanda materies: sed
et forma pulcre intelligentie rationes eius administrat. Ea enī ē
corone spēs qd̄ et in orbem cohoret et in altū se erigit. Vis ha-
bere coherentia quandā tōem et idipsum? Credentium inquit
erat cor unū et aia una. Quis huius unitatis finis? Propter spē
utiq; que reposita est in celestibus: iam ergo hēs coherentiam
in unitate / correctionem in spe. Et apostolus. Galeam inquit
salutis assumite: Et bene de galea introducta est mentio / eo q̄
habeat quandam cum corona uiciniam. Nam utraq; capitis est
sed altera munimētū / altera ornamentū: Ideo nihil ipedit / spē
ad utranq; referri: spe enim salui facti sumus: Ista nūc deforma
perstricta sufficiant: De materia quid queritis? Ipsi enim scitis
q̄ fragilem et obscuram materiam dedignatur locus sublimis:
Aurum uult et lapides pretiosos. Posuisti enim in capite eius co-
ronam de lapide pretioso. Aureas in apocalipsi coronas legis:
Pretiosa materies / siue solum sit aurum / siue quedam auri gē-
marumq; mixtura: sed nescio quid maioris gratie significare ui-
detur / quod auri mentione sublata / de lapide inquit pretioso

posuisti in capite eius coronam . Et adhuc excellentiorem uobis
 demostro materiam . Apparuit signum magnum in celo / muli
 er amicta sole : et in capite eius corona stellarum duodecim .
 Apostolorum tibi et numero et spē chorus monstratur . Qui enī
 ad sapientiam erudiunt multos / quasi stelle splendent ad perpe
 tuas eternitates . Hec corona fratrum stetit ī circuitu iesu / sicut
 scriptum est . Et in apocalypsi dyademata multa in capite spon
 si : secundum diuersitatem et gratiarum et graduum . sed illud
 precipuum quo coronatus est in die desponsationis sue : in die
 quo sibi in discipulis desponsauit ecclesiam . Desponsauit eam ī
 fide / desponsauit eam dando in cordibus eorum arram : et pi
 gnus et primitias spiritus : Et desponsatio dicitur participatio
 spūs / quando adherens deo iam non duo sed unus spiritus : De
 niq; et ipse est hō qui reliquit patrem et matrem et adhesit ux
 ori sue : et facti sunt duo in carne una . O beatū omertiū facta es cū
 sponso in carne una / et ipsa cū sponso in uho spū : Quō oportue
 rat de tali te gaudere coniugio fidelis aīa ? quō letari et diē festū
 agere ? Induere induere uestimentis glorie tue ciuitas scā / spon
 sa agni gaude et letate sion adiuncta christo . Quō tu nō gaude
 bis : cum gaudeat ipse ? Gaudebit sponsus inquit sup sponsā : et
 gaudebit sup te deus tuus : sed quanto gaudio ? In die inquit de
 sponsationis eius : et in die letitie cordis eius . Non leuem dedit
 intelligi letitie motum / quā esse cordis expressit : letitiam dico
 delitie sunt : Delitie inquit mee / esse cum filiis hominum . quā
 care tibi iesu bone constant ille delitie : Non gratis eas possides
 quas carnis passione compasti . Ideo cordis tantum hanc dicit
 letitiam / Iniuria ē spōsi : si ipē letatur et tu nō ex corde applau
 dis : non gratularis : non gaudes . Vel fastidii uel despectionis
 instar ē cum gaudente non gaudere / et hoc indesponsatōis die
 affectum tuum cuius alliciat spēs : si non eius qui speciosus est
 forma pre filiis hōium ? Gaudens gaude in dnō : et exultet aīa
 tua in sponso tuo : in deo tuo . qui si deus non esset : et hō purus
 esset . quantas tamen haberet in se amoris illecebras homo talis :
 tot gratiarum habundās muneribus . Nam si a radice cōceptio

nis eius recensere ceperis / totus tibi stellatus uidebitur iuxta cō
ditionem humanā tam singulariter q̄ excellentia uirtutum . ho
mo inocens ipollutus segregatus a peccatoribus : ut interim sile
am q̄ excellentior celis factus est : infirmitatibus nostris potēs
compati / temptatus per oīa pro similitudine absq̄ peccō . Diffu
sa est grā in labiis eius : misericordia in uisceribus : uirtus in ma
nibus . Conuersatōe singularis / sermone cōis : prudētia in respō
sis : uita in uerbis . Quid ergo q̄ conceptus est ex fide natus ex
uirgine / non cōsumptus est in morte et assumptus in gloria : Re
ticeo nunc credentium numerum et merita populoz quos mis
so spū sibi in fide et caritate sociauit . O uere magnū pietatis sa
cramentū christus : incitamentū amoris : qui manifestatus et in
festatus ē in carne : iustificatus ē in spū : apparuit angelis : predi
catus est gentibus : creditus ē mundo : assumptus ē in gloria .
Quis det mihi istas discurre et recurrere frequēter per lineas
et p̄ singulos uirtutum et operum gradus dicere / domine quis si
milis tui . quis mihi det ut scribantur sermones isti in corde me
o / ut exarentur stilo : et quasi in silice scribantur ut non deleant
Bonus stilus digitus tuus domine : digito quo scribebas in terra
urbana uerba quorum uirtutem calumniantes ferre non poterāt
Inclina te ipsum deus meus : et incide in corde meo legis tue ta
bulas . Lapidem est cor meum : sed durus lapis nature obliuisci
tur : ad digiti tui impressionem facile cedens / ubi tu incidis . sed
iam multa diximus pro eo quod oportebat spōsam letari et gau
dere in die desponsationis sue : et in die letitie cordis sui dilecti
Magna in hac die letitie ratio : et que cordis et affectus humani
fidem excedat : Nec est huc peregrina inducenda letitia : sed di
ei isti sufficit letitia sua : Dulcis es domine : et directus ē ad nos
spūs tuus / spūs suauis . Humanas tibi aīas per fidem et amorem
quodam sponsi associas affectu : et de conuersione letaris . Duoz
cor quod sibi letitie huius materiam subducit : occasionē attenti
at iminuit rationes . O me impudentem et ingratum si non ego
talem diligam : tam absolutum a corruptione : et tanta circa me
astrictum compassione : necessitate non obnoxium et pietate

70

admixum. Diligam te dulcis domine et si non pro me / pro te ta-
men. Vt tuo sacrificiam desiderio: deliciarum tibi causas sub-
ministrem: argumenta letitiae: in die desponsationis et in die le-
titiae cordis tui.

SERMO XX

ET uos audeo confidenter ad uisionis huius inuitare leti-
tiam: filie celestis syon ierusalem que in celis est. Vos
uere et plene filie syon / qui semper intuemini faciem pa-
tris. Vos inq̄ multoꝝ milium angelorum frequentia / uos inui-
to et uoco. Egredimini et uidete: egredimini de recondito illo
sinu intime uisionis / de secreto lucis inaccessibilis. Nouum uo-
bis terra nr̄a prestat spectaculum. Nouum enī facit dn̄s super
terrā. Ab eternis ad terrena uos prouoco. Mira hec inuitatio:
sed nescio quo p̄cō eterna illa que ī se ipsis semp̄ et noua et mirā-
da finit: in eo quod factū est in terra nouum / noua magis et mi-
rabiliora refulgent. O beata hec in terris nouitas temporalis: que
antiquam illā et eternā nouitatem angelicis in aspectibus āpli-
us inouauit: Nouum faciet dn̄s sup̄ terram: femina circunda-
bit uirū. Quē uirum? Ecce inquit uir / oriens nomen illi. Oriēs
splendor lucis eterne femineo / sed femineo circundaet utero: et
carne uescit. Hoc est ilud nouum / quod ipsa sui nouitate ni-
mia credulitatem obstrueret: si non esset in auditis prius signis
fides elicitā. Deniq̄ inter tot prophetarum et prodigiorum ma-
nifesta testimonia: ad nouitatē istam adeo quorunda sensus ob-
stupuit: ut dum nouitati fidem abrogant / signis euidentissimis
non accomodent credulitatē: Siquid uos ad egrediendū inuito:
qui ipsos et ubiq̄ preuenitis et inlruitis apostolos: Vbiq̄ sedu-
li estis et admiratores et annūtiatores nouitatis istius. Angelus
concupiendū nuntiat Marie: natum pastoribus angelus nuntiat
imo et ipsis angelis: non tantum pastoribus angelus nuntiasse
uidetur: Vnus predicat alii applaudant. Facta est enim inquit
cum angelo multitudo celestis exercitus laudantium et dicenti-
um gloria in altissimis deo. Vnus annuntiat q̄ alii eam noue-
rant: et tamen quasi nouū et recens audiuit qd̄ illis ignotū esse

non poterat. O beata hec nouitas: que angelicum gaudiū dedit
auditui. Et ut sic dicam delectat illos ab alio audire et quasi di
scere / quod eos ab initio ipsa ueritas edocuit. O humilis et inde
fessa deuotio et ad deum et ad inuicem. Est hic aliquid qđ nos
utinam obseruemus. imo et seruemus. Quid illud? Vt angeli
co exemplo humilem et attentum prebeamus auditū alieno ser
moni: et in que non ignoramus. Non tamen alienus est qui de
celo est: nisi uos a deo alienos reputauerimus: Et si alienus est /
auctoritatem illi tribuit diuina materia. Nota fastidire aut cu
riositatis est: aut contumacie signum. Angelici spūs quibus a
principio innotuit sacramentum incarnatōis. non abstinēt ab
admiratione nouitatis huius exhibitione: et antiqua cognitio /
non modo uisione noua: sed nouo gaudet et letatur auditu: in
temporū fine. Egressus est christus / ideo egrediuntur et ipsi:
Et egressus eius a diebus eternitatis. Sed in temporum fine: de
utero eius egressus ē: que circūdedit eum femine: Ideo egredi
untur celestis filie sion: admirature in completionē quod semp
adnumerate sunt in expectatione. Angelus in annuntiatione:
angelus in natiuitate: angelus in baptisate: Angelus apparuit
oranti: testis ē resurgenti: astat ascendenti. Quam uehēmēs pu
tas amatores sunt / tam seduli annuntiatores et indefessi admi
ratores? Per omnes huius sacramenti gradus circūeunt et imo
lant hostiam admirationis: hostiam uociferatōis: cantāt et psal
mum dicunt domino. Et omnis hec ueneratio extrinsecus exhi
bira est: absq; ea que intrinsecus latet: Et si nouum fecit domi
nus super terram: celos tantum nouitatis huius odore repleuit.
Femina circūdabit uirum / quō circūdat corona caput. Caput
enim ecclesie christus: Gloriosus plane in illo splendore glorie
et paterne figura substātie: sed super addito nrē quodam uelud
fuco nature et colore inducto / dum subluet plus placet. Nec il
lis tantum qui secus ferre non poterant: sed in hiis etiā quibus
pure se splendor ille refundit. Hec autem dico qđ dignatio hec
ipsa qua uoluit incarnari quendam uidetur attulisse decorem
dignitati maiestatis. Quō. n. non plus placebit humiliata subli

71

mitas / ex inanita imensitas : et diuinitas incarnata ? Ista uarietate
quid pulchrius ? Varietate dico : contrarietas uidetur : eo quod ad
contemplandum pulchrior : cuo hoc sese contraria non impugnant :
sed congruunt sibi . Mirabilis in se diuina simplicitas : sed ut sic
dicam multo hec compositio mirabilior quia nouior : Non pos-
sum mixture huius artem satis mirari : et puto nec angeli : Et quod
dem illis mirandi ratio maior : quibus diuine nature mera sim-
plicitas sincerius innotescit . Illa incomparabiliter mera est : et ideo
mixturem hanc mirabiliorem reddit . Que tum hic mixtura :
cum sua cuiusque nature constet integritas : Nam nec alterutra in al-
teram transit : nec ex utrisque quasi tertia et noua quedam consi-
stit : Nouum tamen est quod in una persona conueniunt . Contempla-
tio utraque / quedam uelud cella uinaria : In illa introducti sunt
angelici spiritus : nectaream maiestatis eterne : imo a condictione sue in-
itio positi : Iam nunc in temporum fine hec nostra in terris cella mu-
stum nouum eructat . O promptuaria plena : promptuaria exun-
dantia et eructantia ex hoc in illud : Egredimini de cella uini
meri : adhuc mustum quod miscuit sapientia in cratere nouo : O calix
inebrians quod preclarus es / et ideo caritate inebrians : Liquor eter-
nus nouo huic infusus calici maiore cum caritate hauritur / quam
uis cum claritate temperetur : Id circo et amor esse debet intempe-
ratus : Quis enim se ab amando temperet / quando uere se capacitati con-
pauit imensa maiestas : O calix non hominum tantum : sed et angelo-
rum mentes inebrians : et in se a contemplatione mere diuinitatis mixtura
hac noua ouertens : Egredimini filie syon de copia illa uini meri :
ad hunc calicem tratum : Egredimini et gustate quod suauis est dominus
Ibi suauitatis diuine simplex natura prospicit hic suauitatis eius
usus et iditiam proponunt : Ibi in se uidet / hic in effectu suo : Hec
ultio in genere utriusque mirabile est : et nescio quod magis mirer in per-
sona naturarum compositione an compositioni communi : quid iam in unitate di-
uine essentie tres esse miramur personas ? Plures iam ex integro in una per-
sona naturas mirare . quid non hic ad contemplandum suaue : quod quem
non afficiat . Denique ad admirationis cumulum causa accedit .
Causa nec consequentia rationis : nec saluationis efficacie caret

nec grā compassionis. Vis audire consequentiā ? sicut in adam omnes moriuntur / ita et in christo oēs uiuificabuntur. Et idem Sicut per unius inobedientiā peccōres constituti sunt multi : ita et p unius obediētiā iusti constituuntur multi. Quid cōsequētius ? Magna consequentiā / sed ex parte iustitia / efficacīa maior Deniq; et si abundauit delictum / sup abundauit et grā. Vbi delictum / ibi seductio et fallacia intercessit . et iō non oī ex parte uoluntarium uideēt. In grā uero nihil nō ex proposito / nihil nō ad libitū. Quō ergo non efficaciora sunt uoluntaria bona / q̄ uelud aliqua ex parte coacta mala ? Et uere efficax grā et artificiosa. Nescio quid magis mirer : artificiiū coarctōis : an efficaciam saluatōis. Vtrūq; in beneficio gratū ē : et uoluntas et euentus. Adde et tertiū / modū ipsum et rōem. Nihil uolūtate hac affectuosius. Que dilectio maior / quā ut ponat quis aīam suam pro amicis suis ? At hoc fecit p inimicis : et inīci erant in se ipsis et amici : quia ante mundi cōstitutionē dilecti . Quid opis huius eue tu uberius ? Larga effusio spūs sup oēm carnē : satis manifestat Effusio sanguis christi : spūalem nobis effusionem impetrauit . Quos lauit sanguine suo / quō non pfinderet spū scō suo ? Ideo prius inundauit / ut essent sup quos actius postea spūs inūdaret Ad ordinem quid cōsequentius ? Coarctor in huius materie consideratione : et quid potissimū ad cōtemplandū et tribus eligā ignoro : pietatē an prudentiā : an puentū. Certant hec inter se in cōtēplatiōe nrā : et cū in altetā pte intendit et in alterā trahit . Blādiunt hec mihi : et affectōe diuersa pmulcent . In ardesco : stupeo : gaudeo . Gaudeo p utilitate : ad prudentiā stupeo inardesco pp ipensum mihi pietatis amorē. Quid ista dipartior ? Confundūtur hec inter se : et in uno quoq; genere pmiscent frequenter . nā et modus et cōmoditas et affectio siue malis sic dicere prudentia prouentus : et pietas : Hec inquam tria siue simul / siue sigillatim considerata animum ad se meum et trahunt citius : et tenent diutius : et quandam in admirationem : et exaltationem conuertunt. Matris ecclesie fides talium uarietate uirtutum : eius diadema cōtexuit . Hunc ibi numerū : hoc pōdus : hanc mē

suram assignant. In ordinis ratione et consequentia : numerus
 deprehenditur et concordie modus. In pōdere pietatis affectus
 uehementior : et uere uehemens pondus gratie : de celis ad ter
 ram maiestatem immensam deducens. Immensitas hec oēm in
 cōparabiliter excedens creaturam ad mensuram se traxit : mē
 surā pertingendi usq; ad nos. Non . n . quasi non descendēs ad
 nos supextendit se ipsam si in mensurā nobis distillat dona spi
 ritus / mensuram iterpretor in effectu uirtutū munera : Ad mē
 suram enim dat nobis deus spūm . In mensura oītra mensurā : In
 mensura gratie oītra mensurā iniustitie : Nam sicut habundauit
 delictum / habundauit et gratia . An non hec mensura cōtra mē
 suram ? Certe et supra . Superhabundauit enī et grā . Nunquid
 tantū super mensuram ? Non utiq; tantum sup mensurā delic
 ti : sed et sup mēsurā gratie . Et ecōtra et supra mensurā iniusti
 tie habundat gratia : et supra mensuram grē : sed non oītra habun
 dat grā . Vbi enim una habundat necesse est et altera sup habun
 det et detur abundantius abundanter habenti . Mensura hec mē
 sura bona et conferta et coagitata et superfluens . Superfluitas ui
 detur / quādo non tantū necessaria suppetunt sed et exuberāt : uo
 luptuosa . In donis spūs quedā expediunt : quedā decent : quedā
 delectant . Sanant / exornant / exhilarant : Quō non superflūunt
 que sic excrescunt ? Sed hec sufficiūt de nūe : o et mensura : depō
 dere diadematis qđ salomoni regi mater eius oposuit . Quoddā
 enī quasi fertū glorie ofert : dū coactat qđ a nobis assūplit et qđ
 nobis exhibuit . Videtis quibus hoc diadema dotibus grāz con
 stet . sed qđ de gratiis ad diadema ? Dabit iquit in prouerbiis ca
 piti tuo augmēta grāz . Pater dat et mater coronat . Ipsa corōat
 quia credit : quia ipsa circundat / ipsa coronat . Mater ecclesia
 se ipsa te ietu bone exornat : se ipsa te uestit : se ipsa te calciat :
 et coronat . In perfectione calciamentum est / in perfectione co
 rona : Mira mu'atio ubi excusso puluere siquis adheferat de cal
 ciamēto corōa efficit . In die despōsatōis et letitie . Vide ordinē
 Vnus dicitur desponsationis et coronatōis dies . Si istud scis :
 beatus es si sequaris . Conuertis ordinem si uis prius desponsari

q̄ coronari / si prius uis ad iocunditatem et quietem deuiciri cri-
 sto / q̄ cum cristo uincere. Anticipatio quidem br̄a / si non ordia-
 ta : si ante triumphum thalamum tibi optas collocari : si ante la-
 borē presumis letitiā ? Vnus est hiis tribus constitutus dies dia-
 demati desponsationi letitie et letitie cordis . Et qđ est cor Sa-
 lomonis nostri ? Vos inquit estis corpus christi : et membrū de
 mēbro. Felix plane qđcunq; membrū capitis huius : sed qui cor
 est eius : de precipuis est. Et inde si non cor eius qui quodam in
 uentre secretoꝝ dei foueatur in uitali affectionum calore ī me-
 dio meditationū / De corde enī cogitatōes non opatōes exeunt :
 lure ergo cor est / qui in medio spūalium locatus est cogitatio-
 num : in pinguedine gr̄aꝝ : in quodam uentre ueritatis : in utero
 sapie : cuius in typo salomon ponitur. Et quidem una eademq;
 uel ecclesia uel aīa et corona est et cor et sponsa. Corona in capi-
 te : sponsa de latere : cor in uentre. Corona in summo : sponsa ī
 proximo : cor in intimo. Quid hic non optie collocatur ? Quid
 non festiue ? Egredimini huius nostre filie sion et uidete : ut et
 uos transeat in affectum cordis huius in sponse gr̄am / in dya-
 dematis sp̄m. Nolite nomine casto gloriari . Estote quod esse
 dicimini speculatōis filie. Vnus ipse attestetur nomini : Festus e-
 nim ē desponsationis iste dies et dei successionē dignus : et ad
 hoc festiuorem qui nuptiaꝝ ē dies ptingitur / in quo non dat
 libellus repudii non intercedit diuortium : non abit uir uia lon-
 gissima : ne breuissima quidem : sed ē semp in domo sua sp̄sus
 christus iesus. Qui uiuit et regnat cum deo patre et spū sc̄o / p
 omnia secula seculorum . Amen.

SERMO XXI

Non ueretur ne suis intumescat laudibus et humilitatis
 iacturam faciat / cuius ipsi sibi pulcritudinem cū expref-
 sione tanta sponsus commendat / frequenter ex multo pla-
 cēdi desiderio subē metus displicēdi et pp̄sior deuotio cōsci-
 entie imminuit et furatur. Quid ergo mirum si sponsus applau-
 dat illi de pulchritudine : affectumque blanda allocutione
 demulcet / quem metus inuexerat ? Qua nam enim ratione

deformitatem non uereatur suam / Hominis anima quelibet :
 que nostri salomonis in matrimonium asciscitur : Audiuit il-
 lum in diademate suo / in die desponsationis et letitie cordis : in
 illa abyssio glorie : solito festiuore : poteratq; iure ueteri repulsa
 si deformitatis et abiectionis sue respectaret ad causam : Opor-
 tuit itaq; ut securior reddita : resumeret animum et ifusa alacri-
 tas mentis faciem uiuido quodam colore pfunderet : Nam toti-
 us uite et operum pulcro uultui : plurimum abdicat mentis hila-
 ritas : propterea in hunc modum amicam sponsus alloquitur :
 Quam pulchra es amica mea . Similia fere dicta sunt supra
 in precedentibus : ubi sicut legitur : Ecce tu pulchra es amica mea :
 ecce tu pulchra . Idē pene uidetur . Ecce tu pulchra es : et q̄ pulchra
 es : Vtrobique pulchritudo predicatur ipsius et iterata emendatio
 confirmationem declarat : Sed quantum ipse aduertere possum
 aliquanta hic innuitur distinctio : Num ubi dicit Ecce tu pulchra
 agit tantum de pulchritudine : hic uero de nimietate pulchritudi-
 nis . Quam pulchra es amica mea / q̄ pulchra . Ibi simplex attesta-
 tio quasi subito deprehensio pulchritudinis : hic autem admiratio
 nimietatis . Ibi attestatur q̄ pulchra : hic oblectatur q̄ tam pul-
 chra . Hic enim pronuntiatur cum pondere affectuq; mirantis :
 et prolationis modus motum oblectate mentis declarat . Quā
 pulchra es amica mea q̄ pulchra . Et quidem in processu cantici /
 profectiora ad sponsam dici oportuit . Hec a nobis de similibus
 distinctione uerborum . Nam que super pulchritudine sponse in
 terpretanda fuerāt / copiose et accurate suis explicata sunt locis
 Et que uir utrum eruditior an eloquentior nescio / suis disputa-
 uit in omeliis : nec minimo ut sic dicam digito decuit a nobis
 ad discutiendum attingi . Hec uero non negligenter atten-
 dendum / quod post generalem conditionem pulchritudinis par-
 ticularim amicam depieturus / loco primo ab oculis orditur /
 prudēter quidem / quoniam si simplex oculus fuerit / totum cor-
 pus lucidum erit : Et ideo columbarum comparat oculis / ut iu-
 xta euangelii doctrinam suam amicam simplicem deceat sicut
 columbam . Denique uniuersum corpus operationis : simplex

illustrat oculus intentionis : et facit ut coram deo luceant opera
que p se coram hoibus poterant luceret : Nā quando foris bonū
lucet opus : sed opis bonitatem non intendit aīus : quasi corpore
claro oculus cecat . Opa quidem ipsa aliquoties in genere suo
bona sunt et aliis cōmoda : sed operum bonitas in actore non re
funditur : qui simplicē oculū in ipsis non habet : Ideo tenebrosa
sunt / q̄ intentionis sincere lumie carent . Bonus itaq̄ simplex o
culus / non hēns ullā partem tenebraꝝ : uersationis corpus tuū
serenās . Aut totus . n . tenebrosus ē oculus aut totus lucidus : aut
hēns aliquā partem tenebraꝝ admixtā . Totus tenebrosus est :
cum operi malo propter malū intendit : Totus lucidus : cū opi
bono non nisi propter bonū itendit : Cum uero in ope bono non
tantū in ipsum bonū / sed ē in aliū aliquē finē intentio dirigē :
uel cū in ope non bono / quod in esse credebat bonum / errando
diligēte aliqua ex parte : oculus caligat : et non est mera simplici
tate purus . Quid cum opus bonū ipendit et non ipsum bonum
sed aliud totum intenditur : Oculus ne iste tenebrosus dicere
ex toto : an ex parte caligans ? Mihi quidē magis tenebrosus ex
toto uidet : nam et si lux deputetur in opere : nulla tamen agno
scitur intentione . Quō autē intentio bona que bonū non optat :
aut quō simplex : que sub boni uelamine se ipsam occultat ? In
oculis uero sponse utraq̄ cōmendat : et simplicitas et spūalitas .
Ideo colūbaꝝ dicunt : Et bene in amica sua priō lucem cōmedat
ut sibi demonstret similitē : qui et ipse dicit lux mundi : et ī quo
tenebre non sunt ulle . In sex dierum cōditione lux oīum prima
creata dicit : et in describenda pulcritudine sponse lucis in priō
educta decenter est mentio . Oculi tui colūbaꝝ . Quid te amicā
esse presumis que nescis oculos habere colūbe ? Opa quantūcū
q̄ fuerint si ipurus est aīus : de pulcritudine frustra tibi applau
dis . Quō amica es / que pulcra non es ? Sed quō non es inimica
que malignaris in scō ? Malignat in scō / q̄ malignat in bono / si
ue in suo / siue in alieno . In tuo malignaris bono : cum bonum ip
sum non conspicias . Et praua intentio et peruersa interpretatio
Vtraq̄ malignatio est : utraq̄ fellea : utraq̄ falsa : nihil habens

cum columbarum natura cōe. Oculi columbarum sunt / qui nec falli uolunt / nec fallere norunt. Nescis quod sponsus tuus ueritas est? Quomodo dicet tibi columba mea / amica mea : que simplicitate non gaudes. Amica est ueritati simplicitas : ideo cum simplicibus sermocinatio eius. Denique simplicitati amice applaudit dicens. Oculi tui columbarum. Bona .n. est oculata simplicitas : ita simulatione excludens ut non caliget in ueritate. Rara hec hodie in terris auis / et siqua est eius usque quaque frequentia occulta satis et latens in foraminibus petre / in cauerna macerie : et desuper riuos aquarum. Quomodo autem obscuratus est aut occultatus est oculus columbinus? Quis est qui seculi calliditates non sectetur / qui uel se uti non gaudeat : qui non amet habere : aut saltem nominari in se non uelit? Quis est qui non uerecundetur oculos columbinos : gloriatur se habere miluinos? Si christi amicam te uelis : quid tibi cum prudentia carnis : que inimica est deo : An istas inimicitias euacuare conaris / ut utraque carnis et spiritus prudentias odas in te ipsa? Modicum fermentum totam massam corrumpit. Quid ergo fiet ubi multum est fermentum / massa modica . que societas legi cupiditatis et legi charitatis. Non debet illa huic esse coniuncta : quia neque esse subiecta. Prudentia enim carnis legi dei aut repugnat et inimica est : aut omnino perit et nulla est : aut resistit aut extorreo desistit. Potest pimi ut penitus non sit / non potest premi / ut cito contempnata sit. Tuum ergo et os et cor huius exercituum optas habere prudentie / que legi dei non potest uel associari uel subici. Prudentia spiritus uita est et pax. Vitalis est .n. prudentia spiritus usum habentis uite que nunc est et future : prudentia uero carnis : in presenti tantum exerceat uita / nullum in ea que sequitur habitura locum. Cupiditatis .n. apud inferos nec opus nec usus est : sed excruciatio. Ista pax est litigium. Et bene pax cui hoc est euacuari : quod paci non uacare. Talem prudentiam ad sponse pulcritudinem christus commemorat. Talis in oculis columbarum depingitur / que simplicitatem et spiritualitatem redoleat eo quod in colube figura spiritus sanctus intelligi solet. Non solet esse uacua talis simplicitas : multum enim subest latentis gratie : Oculi tui columbarum eo quod intrinsecus latet

Magnum nescio quid illud est: et uere magnum: quod manifeste uel dici non debuit / uel dici non potuit: nec aliquo ut gratie cetera simili figurari sed in suspicionem et coniectura sola relinquitur hiis qui similia forte patiuntur. Absq; eo inquit quod intrinsecus latet: quasi non sint intrinsecus alie gratie et dona spiritus. Et quomodo omnis gloria filie regis ab intus. Deniq; et intrinsecus ipsi oculi columbarum: ubi simplicitas fidei corda purificat: et illuminatos reddit oculos cordis: ubi non modo oculus / sed totus absconditus homo cordis dicitur. Sed licet ab intus omnis sit gloria: ē tamen gloria glorie respectu interior: et sicut ī ipso homine exteriori / sic et in illo interiori alia aliis magis sunt intima: et latentia penitus soli tantum nota dilecto: fortasse et aliqua etiam ipsi sunt sponse ignote: nec collatorum diuinitus ad plenum habet notitiam numerum. Quid enim si occultatur sublimitas? Secretum tuum tibi iesu bone secretum tuum tibi: et in absconditis sponse solus deliciarum. Cur non uel ad modicum illud nescio quid latens nobis cōmunicas et occultam qua delectaris figuras pulchritudinem. Plus nos ad querendum allicis / dum illud latere intrinsecus dicis: et curiositatem nostram amplius irritas / tantum silentio misterium promens: Plus nos dum taces trahis / q̄ magna multitudo dulcedinis huius / quam abscondendam indicas dum explicas. Quicqd illud est latet intrinsecus: sed de latebris istis suauissimus odor aspirat. Nescio enim quo pacto dum illud admirabiliter dulce esse cōnitio / amirabiliter dulce esse iam sentio. Iam illud pensat affectus ad quod non penetrat intelligentia: conditum est hoc penes sponsam: et signatum in thesauris ipsius / solos fas est dilectos istos ingredi: in glorie latentis arcana reuoluere. Hoc autem dico quod non facile est uirtutem cuiusq; ex iditiis diffinire. Frequenter enim exiguis extantibus signis eximia sunt que latent intus secreta. Ideoq; manifestas debemus sic uirtutes laudare: ut hac id singulis abiectioe utamur. Absq; eo quod intrinsecus latet. Deniq; ipsam hanc de qua nobis est sermo commendatam ī sponsa columbinā inspicere simplicitatem / q̄ gratifica

q̄ est in se ipsa suavis et placens: maiores tamen in se recondi-
 tos habet thesauros. et dulci est ut sic dicam medullata secreto:
 Queritis quid sit illud? Dixi iam: et si adhuc uultis audire / i-
 gnorare me fateor. Possem piam hanc uobis commendare sim-
 plicitatem: ad eius uos emulationem hortari: que tam in expli-
 cabile et dulce misterium continet fortasse et confert. Id autem
 ipsum si fuero conatus euoluere forsitan ad aliquid occultum et
 latens pertingam: uel experientia uel coniectura. Sed nunquid
 illud erit cuius tam inuolute meminit sponsus in laude dilecte?
 Quamlibet potuero occultum eruere: aliquid adhuc latebit in-
 trinsecus. Altis illud latet in tenebris: nec nostro subiacet uel
 stilo uel studio. Venerabor ipsum silentium tanti misterii. nā
 quanuis non est datum diffinite nosse quid sit / non potest inue-
 stigare quale sit: sed potest extimari q̄ magnum sit uel eo ipso
 q̄ uerbum tam arcanum dici non licuit: Vt tamen aliquid di-
 xisse uidear / et non ex toto siluisse: ad hoc enim instatis: accipi-
 te quod mihi uidetur / in hac parte uere dici posse: utrum accom-
 modate ad presēs capitulum uos uideritis. Virtutes ipse sibi ap-
 te natura intus in animo locate sunt / quedam uero suam ī exte-
 rioribus exercent potentiam. Et illa quidem carnales declinat il-
 lecebras: ista uero spiritualium deliciarum latebras amplexatur
 Illa ut sollicitantes occasiones refugit uel insolentes affectōes
 compescit / et quanuis interim necessario molesto tamen exerci-
 tio laborat. Ista tali delectatur materia / que non iocūditate ma-
 gis q̄ honestate precellat. Illa simplici intuitu: et oculo colum-
 bino exteriores dum percurrit species uel odit uel despicit. ista
 curiosiore p̄spectu celestes plustrat spēs: et p̄spectis amplius in-
 ardescit. Possumus talem quandam distinctionem formare: Vt
 dicamus alias exteriores esse: alias interiores: alias intimas.
 Alie enim se a carnalibus retrahunt: alie spiritualibus intendūt
 alie quasdam iam tenent primitias. Prime si a mundi illecebra
 quam contempnunt compescunt: medie se ad id quod spirituali-
 ter concupiscunt adhuc componunt: ultime / imo intime opta-

tis auide iam utuntur. Deus bone quantum lucis et deliciarum
in illis est latebris / quantus excessus in recessibus illis : Vtinā
tales me concludant latebre ut illud de psalmo dicere possim .
Nox hec illuminatio mea in delitiis meis . Ecce nunc aliquid la
tens attingi in hoc ultimo gradu : et forte uel hoc est / uel aliquid
simile quod sponsus signauit . Nolo de cetero deferre misteriiis
nec enim fas est audaci sermone orationum archana nudare : et
minus sanctis manibus lingue conuolutas delicate sancti sancto
rum reuoluere species : et reconditum manna contrectare quod
aurea urna continet et archa reducit . Et ipsi in manne nomen a
liquid ostendit archanum : et de quo magis possit queri quid est
hoc q̄ dici quid sit hoc . Et cui melius q̄ manne latens illud com
paratur : Dulcis quidem et celestis est manna cibus : sed uidetis
q̄ secrete reconditus in urna : in archa in sanctis sanctorum : Vt
curiosus et minus idoneus ab huius aspectu arceatur oculus ille
qui columbinus esse non nouit quem non dirigit et pia creduli
tas et intentio pura . Rogamus autem uos fratres / amplectimini
sanctam simplicitatem : quietem mentis meditationes puras : li
beras orationes / quoniam in talibus uasis / et ut ita dicam / in ar
cha sancte meditationis et interioris orationis urna / diuina nobis
est locata refectio : et portio glorie de qua legitur . Satiabor
dum apparuerit gloria tua . Cuius plentiudo uitam nobis eter
nam conferat Per Iesum christum / cui est honor et gloria Per
omnia secula seculorum . Amen

SERMO XXII.

Ecclēsie ut bene nostis hec blandimenta : et spiritualibus
eius oculis precedenti disputatum est sermone . sed quia
tales sunt : nunquid rari sunt : Vide totum corpus eius
quomodo plenum sit oculis ante et retro : Oculi eius prophete :
oculi eius apostoli : qui uel futura predicunt : uel iam facta pre
dicant . Oculi eius sunt utrorunq; interpretes et doctores popu
lorum / quorum officio spiritualia anime uel cōmoda uel scan

dala et cernimus et discernimus. Sed nescio si omnes qui oculi
 habent officium teneant et usum. Duces cecorum: nec tantum cecorum:
 sed quod indignius est et uidentium. Non ne uidentur oculi
 habere et locum et spem / sed uirtute carere? Utinam uel id
 sufficeret et uirtutum prouidendi bona carerent: essentque ad cō
 munes utilitates cecorum / dum non ad priuatas arguti comoditates.
 Nunc autem et ceci sunt et callidi / hebetes ad ecclesie lucra ad
 propria acuti. seu quō oculus est columbe / qui columbe non in
 seruit / columbe non uidet / columbe non prouidet / qui colūbā
 non ducit / sed magis abducit ecclesiam: et quantum in ipso est
 prauus precipitat exemplis? De talibus apostolus loquitur. Om
 nes que sua sunt querunt: non que iesu christi. Tales occupant
 locum et peruertunt usum: cum ediuerso sint alii qui oculi non
 habent officium ex promotione / sed usurpant ex presumptione
 Et quidem frequens hec turba. Quem dabis nunc ex numero
 discipulorum qui prelatorum opera tenes se uelud quodam lo
 catus in tribunali: non carpat / non corrigat? Isti non iam sunt
 oculi membrorum / sed quidam oculi oculorum. Quō si penne
 et plume in corpore columbe: cum ipsa uelit oculorum dicere
 lumina. Nolo locum hunc nimis urgere / ne uos fratres exagita
 re uidear. Estote uestra contenti mensura / nihil omīo in corpore
 columbe officio uacat / nihil caret honore. Et ea que abscondita
 sunt / abundantiore habent honorem: Denique et capillus spon
 se suus est honos. Si enim in oculis prelati / in capillis qui sunt
 nisi discipuli? et boni discipuli qui se capillorum more tractabi
 les et flexibiles exhibent / ad oēm nutum magistri / sicut ad mo
 tum uēti. Qui graciles et spiritualibus extenuati disciplinis pe
 ne sine corpore sunt: et penitus sine carne ad omēm insensibiles
 iniuriā / ut nec tondentis instrumenti sentiant lesionē: in hoc tā
 tum passionis substinentes molestias. si a capite cui inheserunt
 contingat euelli. Reliquo. n. emortuo corpore uitalem ibi tan
 tum sensum retentant / ubi capiti de quo oriuntur iunguntur.
 Qui ipso uicini cerebro ubi sapientie dicitur recessus / quasi ad
 intima ipsius arcana nituntur intrare / quibus hoc eradicari: et

quasi inde euelli uideat ad ex:teriores qualibet occasiōe curas uo-
cari. Nā q̄ inde sine sensu doloris refluunt: quō ibi aut nati aut
radicati credent̄? Deniq; q̄ non decidāt capilli spōse: sed assur-
gant. audi qd̄ sequit̄. Capilli tui sicut grex capraz̄ que ascēdūt
de monte galaad. quasi grex capraz̄ / eo q̄ in sublimibus pasci
et positi et tendentes semp̄ ad alta ut capre: altū tamen nil sapi-
unt: sed carnalis conscii sint infirmitatis. Elatio nāq; ipsa descē-
dit / ascendit hūilitas. Ideo quasi capre q̄ semp̄ et alta petant:
et ad ifirma sua respectent. Et bene de monte galaad ascendunt
sed tamen nō nisi ī monte galaad / qui testionii aceruus interpre-
taē. Et quis ille nisi christus: sup̄ quem oīa p̄phetaz̄ coaceruata
sunt testionia: cui p̄phete / cui iohānes / cui pater / cui opa ip̄a te-
stimonium reddunt? Hic mōs ecclesie capud ē / noli de hoc mōte
defluere: si capillus es. Quid nobis sepationē minaris: et uelud
auulsum iri a reliquoz̄ grege capilloz̄? Nunqd̄ casus tuus ec-
clesie caluatōem adducet? Nescit illa decaluari. Nā et capilli
eius oēs nūerati sunt. Ad sinagogā illa īterminatio scā ē in pro-
pheta. Erit p̄ crispanti crine caluitiū: criski sunt ecclesie crines
ad suum recurrentes caput / circa illud ambitu amico reuoluti:
in ipsa capitis secreta conantes intrare. Ideo capilli eius nō deci-
dunt: sed ascendunt de monte galaad: opum christi maiora sibi
semp̄ ad imitandum exempla cumulantes. Vtinā fidei quā ha-
beo in christo oīa opa mea attestent̄: et iugi profectu ogesta acer-
uum mihi ascensionis ostituunt. Quā paucos ego mihi testimo-
nii huius otuli lapides. Vereor equidē ne in otariū multos con-
gesserim. Quid enim / Non ne tibi uideatur non pro fide / sed
magis contra fidem testimonia congessisse: qui sic uiuunt ut al-
terius uideantur fidei q̄ christiane. Deniq; tales q̄ multos ui-
demus: de quibus iure dici possit. Isti non sic conuersantur /
ut qui christi redemptos se sanguine credant: qui aliam sperent
uitam: qui futurum mereantur iudicium: qui tandem euange-
lica precepta diuinitus data fateantur. Talia utinam penes me
testimonia pauca reperiantur: malle nullam: ne modicum
fermentum: aceruum fidelium operum totum denigret.

nō soli māducant: sed de insufficienti partiuntur egenis: ut et illis sit tribulatio / dūmō aliis abundat . Interuallis quibusdā leuant labores: sed fessō corpore feruet affectus . Illic tacite lachryme uberti uoluūt: p̄deūt gemitus / et rūpunt suspiria / ut qui iuxta sedent si forte ex se frigidi sunt uicinis possint scintillis accendi . Qui deniq; nō de crastino cogitant / nec de hodiernis quidē / oēm curā proiciētes in ipsum qui eis preest / non primū / sed querentes regnum dei . Quid q̄ pene preterierā in capitulo singulis diebus examinandi abbatis astāt iudicio / q̄si ad christi presentati tribunal ē Ibi q̄sq; in primis accusator est sui : accusandi se locū aliis preripe festinās . Quid ipsū cōtinuū silentiū / et quedā cōpassionis grauitas ē Nonne totā cōuersationē uenustat: et quadā scitatis pulchra uestit facie ē Ipse somnus quoq; sanctitatis testimoniū reddit / nec in aceruo testimoniorū est tantorū sine cōfessione . Nā reliquie cogitationū confitentur christo / ubi somno corpus obruiē . Quō enim dormiētis poterūt nō uersari ante oculos totius diurne cōuersatiōis imagines depicte / et in aīo uigilare . Nō tibi magnus hic uideē testimoniū acceruus erigi ē Nisi q̄ an acceruatī et sine ordie fiūt ista / sed serie certa et suis singula sūt distincta tpibus ē Nōne hec testionia credibilia facta sunt nimis / eo q̄ domum tuam talis decet sanctitudo domine . Utinam cordis mei radices super istum densentur acceruum . Nescit sterilis esse tantus bone conuersationis cumulus . Locus est altus et uber : qualem propheta cōmemorat . Vineā scā est dilecto in cornu in loco uberi: et magnū plane fertilis: soli testionū fructuū puētus uberior . Si cut ecōtrario loci ubertas arboris q̄litate redarguit de in fructuositate sua . an nō arbor mala que terrā bonā occupās fructus condignos non parit: sed nec ullos bone spei pturit flores ē Forsitan et ficulneā illā sterile quā dominus iussit succidi: fertiles de uicino uinee condemnaāt . Periniquū est in sancta conuersatione plantatum : nil sanctum molli ri et excusatiōes pretēdentē cognatis exēplis cōuici : et ide

descensiones disponere in corde suo: unde alii ascendunt suf-
 ficat tibi: qui talis es / descensus tuus. Quid bonorum aceruum
 opum quem alii alacritate ascendunt detrahere moliris: et
 regulares obseruationes imutare et quorum numerum et rigorem cau-
 saris? Noli prohibere eos qui benefaciunt. Si potes et ipse
 ascende: Audi de quanto et quali aceruo sancti ascenderunt.
 Sancti ludibria et uerba experti / insuper et uincula et carce-
 res: lapidati sunt: secti sunt: terati sunt in occisione gladii
 mortui sunt. Circuierunt imelotis in pellibus caprinis: ege-
 tes / angustiati / afflicti / in solitudinibus errantes in motibus
 et in speluncis et in cauernis terre: qui omnes testimonio fidei
 probati sunt. Vides quanto sit eorum fides probata scrutinio et
 quibus testimoniis exaltata. Quid a uobis tale uel expeditur
 uel expectatur? Et nostra hec inferiori genere testimonia cre-
 dibilia satis / eo quidem credibilia / quod non ea necessitas
 imposuit. Voluntas ergo uoluntas sit / et prime libertatis iu-
 re uitatur. liberam se ad persistendum exhibeat: non extimet
 ad recedendum. Agnoscat necessitatis debitum / sed non sen-
 tiant iugum. In bono libera sit / et ad bonum nihilominus libe-
 ra. In illo quod iam tenet: et ad illud quo tendere debet: et
 ad ea que retro sunt nullam sibi licentiam permissam existimans.
 De quanto aceruo testimonii Paulus ascenderit / tandem audi
 te. Ipse quidem spiritus testimonium reddit spiritui nostro /
 quod sumus filii dei. Quantus uno in hoc testimonio aceruus?
 Sed fors nunquid non prohibuit testimonium? Deo inquit atte-
 stante signis et prodigiis et uariis uirtutibus et spiritus san-
 cti distributionibus. Et tamen tanto constitutus in aceruo uir-
 tutum et attestantium gratiarum / nondum inquit me arbitror com-
 prehensisse: unum quidem que retro sunt oblitus ad anterio-
 ra extedor. Et nos ergo tantam habentes impositam nubem testi-
 um. deponentes omne pondus et circumstantes nos peccatum: pro patienti-
 am curamus propositum certamen aspicientes in auctorem fidei et
 consummatorem iesum qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem com-
 fusionem contempta atque in dextera dei sedet. Recogitate enim

eum qui talem sustinuit a peccatoribus aduersus se met ip-
sum cōtradictionem : ut non fatigemini aīs uestris deficiēt
Nondū enim usq; ad sanguinem restitistis . Illoꝝ enim te-
stimoniam prerogatiua quadā dicuntur testimonia . i . marty-
ria / qui pro fide christi sanguinē fuderūt . Videte primū ip-
sum martyre Stephanum de quanto lapidum aceruo ascēde-
rit ad christū : quē et oēs sequūt anime iuste . Quasi grex
inquit capraz que ascenderūt de monte galaad . Gestabāt
thelauꝝ fidei in uasis fictilibus sed sublimitas erat uirtutis
dei . Ideo quasi ascendētes dicuntur : q̄ eos imania tormen-
ta non tā fregerunt q̄ firmauerūt ad reddendū testimoniū
uirtute magna . Quid hic eis aī est / qui nec unā et eā leuem
et amicā propositoꝝ increpationē sustinent : sed ad unū au-
sterius uerbū totus liquefcit boni p̄positi quē sibi firmaue-
runt rigor ? Istorū tot suffulta adminiculis testimonia uix
stare possunt : illoꝝ tot repressa tormentis uberius erupe-
runt . An non quātus numerus suppliciorū / tantus et acer-
uus testimoniorū ? Et si morte afflictī / tota die / et estimati
sicut oues occisionis in omibus tamen superauerunt / et ue-
lut superascenderunt de galaad : de aceruo martyrii . Non
enim de conseruanda corporali uita certamen inierunt san-
cti / sed de uita fidei ex qua iustus uiuit . Ideoque in omni-
bus supauerūt / quibus salua cā cōsistit . Quomō enī supant
quom aut persistendo in cōfessione redditi sunt eternitati :
aut persuadendo persecutores informauerunt ueritati . De-
niq; et si extrimati sunt sicut oues occisionis : quibusdam ta-
men innocuis dentibus ab infidelitatis radice hostes preci-
derūt suos : ut iter ecclesie uitalia recōderēt in s̄acta . An nō
hoc sibi uult quod subnectit : dentes inq; tui quasi grex de
tōfaz . Aduertis quales oues iste sint que possunt quidē de-
tonderi / sed dentes earū non possūt cōteri ? Occidi possunt
et flecti nequeunt . Immo ipsi p̄secutores infregerūt suos : et
in uinculis doctrine sermonibus emollitos quasi dentibus
māfos infidelīū traicierūt unitatē . Petro dictū est . Macta

et manduca. Et Moyſi dentes non ſunt moti. Dentes enī eo-
 rum arma et ſagitte. Arma ſpiritualia potentia domini: ad
 debellādas munitiones. An nō quidā eccleſie dētes de quibus
 dicit apoſtolus. Intret fidelis aut idiota: diiudicā ab oibus
 cōuincit ab oibus: occulta cordis eius manifeſta fiūt. Et ſic
 ca dēs in faciē pronuntiat quia uere ī nobis ſit deus. Nolite
 fratres iſtorū uereri morſus dentiū / non ſūt canini ſed oui/
 ni. De tonſarū enī grege cōferunt. In canibus nō dilacera/
 tio ſed latratus cōmendatur. Canes muti dicit Iſaias nō ua-
 lentes latrare canes impudētiffimi neſciētēs ſaturitatē. Ac
 ſi quibusdā exprobrēt q̄ in altero ſe canū officio exuāt: in
 altero ſe canes exhibeāt latrare nō ualentes et nō deſinentes
 latrare. Tales ſunt qui inuicē mordēt et comedūt: et cōſu/
 muntur ab inuicē. Utinā hucusq̄ ſufficiat ut inuicē morde-
 ant et comedāt: nec tētent ipſos de tonſarū lacerare dentes.
 Ipſi doctores eccleſie et prepoſiti nō ne tibi uidētur dentes
 quidā q̄ redargutiōis beniuole uelut morſibus ſubiectos cō-
 uincūt diiudicāt manifeſtāt et ad molliorē emolliūt ſtatū: &
 q̄ ſi tu predurus es et emolliri nō potes / qd̄ remordere pa-
 ras: An nō te remordes q̄ ūl ī occulto detrahis uel palā tra-
 dicis: Quid dētē cōtra dētē pas: dētē iprobū contra dētē
 piū. Mordere potes ſed cōſumere nō potes. Dētes enī ſūt:
 et duri ſūt et firmi et detrahētes nō metuūt: memores ſe cū
 propheta inter ſcorpiones et incredulos cōmorari / et ſic oues
 miſſos iter lupos ut ipſos lupos ī oues rōnabili tolerantia et
 exhortatiōe cōmutēt. Et bene de tonſarū dicūtur q̄ illoꝝ nō
 ſint morſus fugiēdi q̄ bonoꝝ opū exēpla ſicut uellera que/
 dā ſubiectis miniſtrāt. Nō tamē uſus dentiū ī alienis tantū
 remordendis et cōuincendis erroribus extimatur. Eſt et po-
 tior qdā eoz uſus. Si qui idonei ſūt ſolidum celeſtis edulii
 mādere panem et ſublimioris doctrine ſecretos diiudicare
 et diſſerere intellectus / quibus nō iā lacte opus eſt: ſed ſolido
 cibo ipſūq̄ quodā mō attenuare et ifirmare poſſunt: et quo/
 dā tēpamento ūl diſpenſationis uel ſobriū reddere qui ad ſo-
 lidum p̄ ſe inſufficientes erant ſed tantūmodo lacris p̄tici /

pes. Quoddā enim solidioris instrumenti ad manden dum
utūtur ministerio qui exercitatos habēt sensus ad discretio
nē boni et mali / immo etiam boni et boni : non tantum iudi
cantes inter noctem et diem : sed omnem iudicantes diem .
Et iure de lauacro ascendere dicit / ut mundando cordi stu
diosos probet / eo q̄ mundis corde diuina sit repromissa co
gnitio : Vides quō lotos et irreprehēbiles esse oportet eos
qui alioꝝ excessus debēt remordere et corripere : Quō lotos
et mundos corde q̄ diuini sermonis dispēlare debent alimo
niam / et archanos fortioris uerbi discutere sensus : sapiētie
intima rimari / et ruminare in sancta : Dētes tui quasi grex
detonsay . Quare ergo quasi grex : Vtiq̄ q̄ se se non ipu
gnent et aduersent sibi : sed in simplicitate et unitate sēsus
sui concināt et cōcordant ecclesie dentes . Quasi grex detō
say que ascenderūt de lauacro . Veterē enim deponētes ho
minem / et onere supuacuo leuati ac loti alacrius ad supiora
cōscendūt : Siquidē ipsi pili ueteres oneri iam esse incipiūt
quom primo noua uellera germināt : quom hyems trāsliit :
quom ymber abiit et recessit . Ideoq̄ si ueteri et supuacuo
leuium et inaniū rez uellere te inuolui adhuc necessarium
ducis . Nondū tibi hyemalia cōgelate mentis frigora trāsie
rūt . Bene enī detōsi et de lauacro ascēdunt q̄si nihil ueteris
uel sarcine uel sordis hēntes . Attēdis q̄ nō tibi sufficit de
rōderi nō sufficit exonerari / nō sufficit lotū et nouū fieri / ni
si statī ascēdas et spū incedas : q̄ renouaueris ispū . Si spiritu
inquit uiuimus / spiritu et ambulemus . Tu igitur si ascen
dere disponis / ascende semper de lauacro / semper nouus et
mūdus . Laua per singulas noctes lectum tuum lachrymis :
Aut si te peccatum non quasi nox inuoluit / sed sicut nubes
preteruolat : tu tamen lauare per singulas nubes etiam le
uium uestigia delictorum lachrymis dele . Hic enim in con
ualle lachrymarum locus est lauacri . Quid ē q̄ sordes cō
gesta et peccati purgamenta futuri referuas lauacro seculi :
Quid scis si non erit illie cōflatorium magis q̄ lauacrum :

Nam que id facile poterant abluī ibi non tam misericordie quā in spiritu iudicii et ardoris purgantur . Et felix quis seculo non quasi de ceno / sed quasi de lauacro ascēdit: nō habens necesse / ut aliquid in se lauet / sed est mundus tōtus . Ilte plane dignus habet dealbati dentibus . i . anime sensibus panem angeloz manducare / non iam panem doloris / sed panem qui letificat cor hominis . Illum utiq; panē quem significauit propheta dicens : Satiabor cum apparuerit gloria tua . sic enim illa nos gloria / dum apparet / pascit / reficit : dum reuelatur huius siquidē glorie reuelatio plena quid est / nisi sapiētia uera ? Que nos ad seipsam edē dum inuitans non alias a nobis manditur / nisi cum illam meditamur : uelut uitales pure mentis delicias : et indeficientem refectionem . Hic ergo purgatos et exercitatos animi sensus babeamus : non iam ad discretionem boni et mali : sed tantū ad pceptionem tanti boni . Attitemus hic crebro quod ibi continue agemus : preoccupemus frequenter in quo indefinenter occupandi erimus . Summū nobis hic negocium sit : quod solum ibi erit . Contēplatio nanq; sapientie eterna rfectio est . Nihil omnino spiritualibus anime dentibus dulcius ruminatur / quam ille panis uiuus : qui patri ait : Hec est uita eterna ut cognoscant te uerum deū : et quem misisti iesum christum . qui uiuit et regnat deus per omnia secula seculorum Amen .

Sermo . XXIII .

Auidistis precedenti cōmendatos sermone spōse dentes iure quidē q̄ non exigua sit pulchritudinis rō ī dentibus posita si candidi sunt : si equaliter cōserti . Nec tantū actitudo sed et utilitas ī dentibus placet . Quid enī loānes in apocalipsi iuolutum quod sibi ab angelo porrectum est : quō cōmederet uolumen sine idoneis ad talem cibum dentibus . Durus uidebatur cibus liber integer : et ideo dentibus opus erat / qui illum comminuerent integrum et emollirent durum : ut leuius deglutiri posset .

Et bonus plane deus intelligentia exercitata / intelligentia
spiritualis: que omnia diiudicat: omnia discutit: omnia
ruminat / et scrutatus etiam profunda dei: que etiam ipsa
iūo tui libri medullam mandit: et intima sapientie / come
dit uiscera. Stultus sicut scriptum est complicat manus su
as / et comedit uiscera sua. Cibis iste cruentus / cibus carna
lis est: cibus qui perit / immo qui perimit. Quam dulcius
et utilius uiscera sapientie comeduntur: et sacri uerbi ar
chana Non potest cruentis attingi dentibus sed lotis et can
didis / quia candor est ipsa lucis eterne: et ipsius sponsi de
tes lacte candidiores dicuntur: propterea tales in sponsa
commendat qui suis sint similes. Dentes tui sicut grex de
tonfarum: que ascenderunt de lauacro. Non modo lotos:
sed liberos oportet mentis sensus habere. Siquis illos ad di
uini uerbi scrutinium parat. Omnes gemellis fetibus: et
sterilis non est in eis. sterilitas reputatur: si uel uno fueris
fetu contentus si potuisti ad sacratum aliquem in scrip
turis intellectum perungere: unum iam peperisti fetum.
Bonus profectus et ingens: sed inficiens sacrato sensui / si
affectus non respondeat. Sterilis est intelligentia: quā nō
coeua et germana comitatur deuotio. Vbiq; tibi in scriptu
ris spargitur quasi semen quoddam: unde gemellum hunc
possis fetum concipere: non tantū subtilia: sed et suauia
ibi sunt oīa. Et preceptū domini lucidū est: et ignitū elo
quiū. Sterile ē in te uerbū dei / ex qua pre hoꝝ alteꝝ non
operatur: si p̄ intellectiuam uides: sed gelido adhuc riges
affectu: non est sterilis et inefficax reputatur ī te uerbi dei
uirtus ignea? Deniq; et si ad ignem spectat ut illuminet /
multo amplius ut succendat. Verbum inquit dominus qđ
egreditur de ore meo / non reuertetur ad me uacuū / sed fa
ciet et prospabit in hiis ad que misi illud. Ad que? Habes
in euangelio / Ignē ueni mittere in terrā / et quid uolo nisi
ut succendat? si enī est uerbum dei: et in eo sicut apud Iob
legis: et lux et estus spargitur sup terram. Sed nescio quo

pacto lux amplius germinauit: et dilexerunt homines magis lucē quā
 feruorē: nisi quod ipsi magis sibi de luce placent: quā id ipsum quod lu-
 ce non amplectuntur. An non tibi uideatur deducisse naturā ignis non
 succendēs. Cū audis aliquē quasi gloriante et dicente: non me
 ille scripture sacre sermo edificat: quid aliud uideatur tibi dicere quā
 perdidit in me efficaciam uerbum ignitum: non me succendit: non
 inflammat: non exercet in me uim genitalem: Sterilitatem suam im-
 putat uerbo: quod quantum in se est crescit et fructificat. Quam
 gloriosa frater iactentia quod non te sermo diuinus edificat: qui
 ista loqueris? forsitan euersa et euulsa / non dum sunt uetera / ideo
 noua superedificari non ualent. Non germinare non gigni. Fe-
 lix in quo amoris mundani deficcatus est humor et uigor deficit
 In eo facile igniti uerbi uis operatur. Verbum dei et lucet et ar-
 det. Neutra in te uirtute priuetur: sed geminum de isto semine con-
 cipe fetum. Sterilis reputatur uterus: qui istis fetibus non graui-
 datur. In christo iesu neque circumcisio aliquid ualet neque prepu-
 tium: sed fides que per dilectionem operatur. Bonus plane fetus
 dilectio: quia caritas in fructibus spiritus connumeratur: Denique ue-
 lut gemelli fetus gemina caritas. Diliges dominum deum tuum ex
 toto corde tuo: et ex tota anima tua: et ex tota mente tua: Hoc
 est maximum et primum mandatum. Secundum simile est huic: di-
 liges proximum tuum sicut te ipsum: Illud primum: istud secun-
 dum / utrumque maximum: quia istud simile illi. Boni et suffici-
 entes isti fetus gemelli / quia in hiis tota lex pendet et propheta: de-
 nitque et finis precepti caritas: que est alibi uinculum perfectioris dicitur
 Et agrue de coccineo uinculo sequitur: de quo in laude labiorum spon-
 se assumpta est similitudo: Sicut uicta coccinea labia tua: Ea enim
 labia ligant et rutilant: que de tali uentris fructu loquuntur. Con-
 cepta in corde caritas / quasi ignis flammigerans coccineo colore
 labia infici per que erumpit. Calor de excelsis missus in corde ger-
 manum labiis prestat colorem. Quid .n. aliud sibi uult quod coccinea
 dicuntur / nisi quod in hoc flamma demonstrat: eo quod coccus igneo
 rubet colore: Labia hec non iam altaris carbone purgari indigent
 et exteriori igne aduri. Ipsa enim de interiori flamma iam flamma

sunt et conceptum uisceribus ignem de excelsis aliis seminant .
Salutarem utique disseminant scientiam : legem ignis : quem
dominus uenit in terram mittere / bene coccinea labia : que hunc
ignem non solum in terram : sed et in celum mittunt . Denique et
ipsum dominum celi succendunt . Ideo coccinea commendat labia
quod illi coccinea sunt / quod illi calentia uidentur quod illa flammea se-
rit : et in mutuam amplius succendunt caritatem . Mira res ignis
ipse est / et nostris tamen inardescit scintillis . Quid nisi ? Et gla-
dius est uerbum dei / et tamen uulneratur . Vulnerasti cor meum
soror mea sponsa / uulnerasti cor meum in uno oculo tuorum
Ita et ignis est et tamen inflammatur / uulneratur oculo : labio in
flammatum est et ligatur : ideo uicte comparatur . Sed caritas uulnus
est / caritas uicta est / caritas coccus est : Vides quod acuta quod tenax
quod ignea est caritas ? Talibus in orando utere labiis : tenaci uelut
uicta uinculo memorie cordi tuo dilectum astringe / adglutina
succende illum successo affectu / quod dulce sit dicat et alludat tibi :
Ignitum eloquium tuum uehementer . et sponsus tuus elegit illud
Obsculare me osculo oris tui / quia pulcra sunt labia tua sicut
uicta coccinea . Obsculandi siquidem desiderium labiorum innuit
commendatio . Labia tua suis desiderat imprimi : ut fiat os unum
et labium unum : et post impressionem dicat tibi . Hoc nunc os ex
ore meo : et labium de labio meo . Diffusa est gratia in labiis eius :
in tua se refundit : et de cocco suo : tua sunt effecta coccinea . Bo-
na impressio que tantam exprimit gratiam in labiis sponse / me-
mineris tamen non me nunc labia significare carnalia sed spiritualia
sed interiora : sed illa de quibus apostolus loquitur : Cantantes
et psallentes in cordibus uestris domino . Si sponsa es in hoc u-
num debet esse constricta : debent esse succensa labia tua : ut di-
lecto tuo supplicent : ut confabulentur cum illo : ut illi canant :
et dicas cum propheta : Exultabunt labia mea cum cantauero
tibi . In tam sancta confabulatione nil sit in labiis tuis fluidum :
et quasi uicta sint nil frigidum : et habes illi coccinea . Quis mihi
det Iesu bone talia habere labia in sermone tecum sermonebus / tam prop-
ta / tam exerta / tam succensa : succensa et exultantia ut tantum tibi

cantet et de te cantent : Talia sint utinam labia mea : que sub
 tili quodam ductu et succenso affectu / indirupte meditationis
 funiculi coccinei specimen exprimat . Huius labium in sponsa
 christus commendat non tantum in oratione : sed etiam in ex
 hortatione : ut potens sit exortari in doctrina sua . Que enim se
 labia in eius alloquio astringunt / iure quidem salutarem diffun
 dunt et disseminant scientiam . Si dulci et feruida utantur rati
 one / ut audientium corda excitent coccinea sunt / quia inflam
 matiua / si uero simul exhortentur et doceant : et ea doceant que
 sanam doceant doctrinam / que regulis concinant fidei : iam qua
 si uicta sunt : et non solum salutarem / sed etiam insolubilem dis
 seminant scientiam . Quid enim tam sibi coherens / tam tenax /
 tam insolubili contextum nodo / q̄ ratio fidei ? Talia Paulus di
 scipulos informabat dicens . Attende exhortationi doctrine .
 Sed et in sermone communi / ubi fidei non tractantur misteria /
 etiam sic uicte coccinee labia tua conferuntur / si fuerit sermo tu
 us subtili mensura districtus et discretus / et parcus / et grato ue
 recundie rubore coloratus . Si crucis christi osculo alloquio eo
 frequenter quo libenter mensuram usurpet . O beata hec labia /
 christi et osculo et alloquio uere digna : labia tam sincera et tā
 succensa : in fide sincera : et in amore succensa . succensio ista de
 intimis et de summis est : nil habens de infimis . Nam est succē
 sio quedam de inferius erumpens . iacobus ait . Lingua modicū
 membrum inflamat rotam natiuitatis : inflāmata et ipsa a ge
 benna . Quomodo potest bene inflammare lingua tam pessime
 inflammata ? Viciate natiuitatis mobilis corruptela per se
 nimis rotatur ad malum : et uolubilitate propria fertur in pre
 ceptis . Et quid necesse est inflammare rotam hanc que firmari
 non potest : sed per se fertur in malum ? Denique diligenter
 appositum est cor hominis in malum ab adolescentia sua .
 A prima natiuitate impulsu nescit cursum inflectere : et tu il
 lam lingua praua impellis amplius et inflammas ? Lingua pra
 ua iracundie : et indignationes occasiones requirit : iniu /

rias : uel flans simulat : uel ueras exaggerat / quas debuerat dis
simulare : ad offensam officia etiam interpretatur : et uenenati
sermonis scintillas adhibet / ad commouendum cor suum . Quid
lingua nequam cordi tuo talem adhibes flammam : Sufficiat il
li flamma sua : sufficiat illi concupiscentie ardor carnalis : et le
uitatis calor innate : quibus cor tuum ac si uolubilis rota impel
litur . Hanc tibi flammam natiuitas prima ingenuit : sed rena
scendi gratia restringit . Noli ignem igni adhibere : et concupi
scentie addere malitiã . Ignem hunc quem euomis : hauris de ge
benna . Inde incipit : et illo rapit . Lingua inquit inflammata a
gebenna / Lingua hec male coccinea est : sed uicta non est . Non
enim ligat sed dissipat . Male succendit : quia succidit unita :
quia discidii uerba scintillat / et flamma talis de inferis est .
Nam flamma que defursum est / pudica est / pacifica est / bonis
consentiens / et bonos faciens . Verbum enim dulce et multipli
cat amicos : et mitigat inimicos . Quasi flammam flamma con
sumit / inferiorem superior infernalem celestis / dum sapiens et
suaue uerbum uincit malignum . et dulce durũ emollit / et ideo
dicit : Sicut uicta coccinea labia tua : et eloquium tuum dulce .
Non enim decent sponsam nisi uerba dulcia : uerba amoris / uer
ba que delicati funiculi uice fungantur : uerba que sponsum ir
retiant et trahant uinculis charitatis . Felix anima que huius no
uit dulcium uerborum nectere retia / quibus lesum illaqueet /
alliget uerbum patris : animum affectibus uel affatibus christũ
includat : amatorio detineat sermone et delectet / ut eius eloqui
um dulce sit ei qui habet uerba uite eterne : et est uerbum eternũ
**Qui cum patre et spiritu sancto uiuit et regnat deus . Per om
nia secula seculorum : Amen**

SERMO. XXIII.

Quam suaves sunt putas sponse gene / que mandi pos
sunt : que salubris fructus obrinet gratiam . Et re uera
etiam corporales genas alicuius ita grata uideas uenu
state refertas : ut ipsa exterior facies intuentiu animos
reficere possit : et de interiori quam inuit cibare gratia . Venustas
uultus metem interpretatur / et inter nos affectus facies loquitur .
Vides q̄ consequenter post candidos dentes et coccinea labra / ge
narum inducitur mentio . Gene satis germane sunt labiis : et ipsi
tacentibus / quodam uisibili uerbo mentis archana demonstrant .
Gene ipsa uocis usum habent et oris / aut suppleunt officium / aut
amplius exornat . Quantuuis fuerit dulcis et feruidus sermo / oem
eius gratiam protax uultus exasperat / et leuitate sua eloqui gra
uitatem imminuit . Ideo de genis sequitur / q̄ earum modesta ma
tunitas coccinei labii accumularet gratiam . Deniq̄ quadaam earum
maturitatem tacite uidetur inuere / quas fructu c̄parauit . In fruc
tibus enim semper grata maturitas . Et in precederibus genas eius
descripsit ut turturis : eo q̄ nihil lasciuu / nihil leue / nihil petulas
in eius appareat uultu : Sed desideriorum estus genas dulci graui
tate deiciat . Affectus anxii uultum lasciuire non sinunt : et amato
rie meditationes omnem a genis leuitatem ablongant . Turtur si
quide auis solitaria est / auis gembunda . Talem uult Paulus uir
gine esse : ut sollicita sit quomodo placeat deo / que dicere soletat :
Sitiuit anima mea ad deum fontem uiuu / quando ueniam et appa
rebo ante faciem domini . An non tibi uidetur uox hee esse gemen
tis . Gemitus tuus dulcis quem genuit amor . Quomodo non gra
ues et mature gene : quas gembundus informau affectus : Gemi
tus isti non tantu gemitus : sed refectionis gratiam tenet . Cibabis
inquit nos pane lachrymarum . Et in presenti malo punice sponsi
genas assimilat : eo q̄ sollicitus et amatorius affectus cognata
quadam maturitate et uultum uestiat / et ciber intuentes : Reluces
enim in facie mentis gratia / uidetes quasi reficit : et suam in alios
traffundit passionem . No possum no dulciter moueri : dum tale
penes me uultum depingo : et amatorie gene in me simile gignut

A

affectum dum recogitantur: quanto magis dum uidentur: Nam expressior uisio q̄ cogitatus. Pulchre oīno gene in quibus tanta uenustas eminet: quas grata commendat bumilitas. Nil in se altū habentes: nil rigidum / sed que sunt ad modeste bumilitatis cōpositionem quodam discipline exercitio infracte. Sicut fragmen inquit mali punici: sic gene tue. An non tibi quasi fractas habuisse genas uidetur ille / qui eas dedit pcutiētibus: dedit uellētibus / et non auertit a conspuētibus. Bona quidem hec fractio p quam interior cepit uirtus eminere / et que intra carnis corticē concludebat erūpere gratia. Quasi confracta uidet tanta dignitas ad passionis inaniens se ipsū iniurias. Sed p hec fragmēta salutis se nobis ubertas effudit: Et tu si adimpleas ea que defunt passioni cristi in carne tua / si portes stigmata cristi yesu in copore tuo / iam tibi dicit cristus: Quia sicut fragmē mali punici / sic gene tue: si confracte sunt: et quasi crucifixe gene tue si quadam edomite et exculte disciplina: nōne tibi uidentur uelut fragmina cuiusdam boni fructus? Et in consequentibus ad sponsū dicit: Quia gene eius sicut areole aromatū / eo q̄ exarate sunt et culte. et composite aromatis bus confouendis. Sic et hic sponse genas sicut fragmen mali punici esse dicit: Et bona confractio p quam non mors ingreditur / sed spūalis fructus specimē elucet. Bone ergo gene que p hūilitatem ita confracte sūt ut fructus inter nos non pdant: sed magis pdant grām. Deniq; et ipsa mala pūica gratā modesti uultus uerecūdiā corticis rubei colore designant: Optimum plane in cristi sponsa decoramentum uerecundia: Verecundia quasi aurora quedam oīum actū colorat principia et uirgineo uirtutes reliq; uenustat pudore. Verecundia bona sua non peculanter iactat: sed parce eloquitur contēpta tenuiter innuisse / et cum urget necessitas iesu bone quanta ubiq; uerecūdia in sermonibus tuis: q̄ pprius parcus in laudibus / quas poteras sufficienter loqui / tam sine bumilitatis iactura / q̄ sine damno ueritatis: Et cum propria exprimeretur: tamen nomen suppressit: poterat plenius loq; Sed ipse ad sponse exemplum modesti pudoris colorem assumpsit. Non hanc modo predico uerecundiam / que corporali rubore solet ora refundere:

sed eam que totius cōuersationis uenustat faciem : Nam sicut cor
 poris / ita et cōuersationis gene sunt quedam : in quibus nihil est eo
 colore grauius : si operum omniū habitus hūilitatem redoleat : si
 plus occultet in corde q̄ ostendit in facie . Deniq; et hic dicit : sicut
 fragmenta mali punici / sic gene tue absq; occultis tuis . Bone gene
 que sicut nihil habent simulatū / ita multū habent occultatū : que
 sicut nihil fingunt / sic nec totū effundunt / que minus pretendunt
 in specie / q̄ tenent in uirtute . Possunt hec ad interiores anime ge
 nas referri : que in conscientie facie sunt / ubi non homo sed deus ui
 det . Habet cuiusq; conscientia quandā propriam faciem : Eius ge
 ne uerecūdo humilitatis rubent colore : si penes se opera nō iactet
 non magnificet merita / nō illa eximia putet : sed tanta exigua pu
 deat : Quis enim gloriabit castum se habere cor : Si accepit / quō
 gloriabit quasi non accepit : Et tamen ipsa que accepit dona / quis
 intelligit : Nam si delicta non intelligit / q̄to minus dona : Dona
 desursum sunt / descendūt a patre luminū : Que uero dei sunt / ne
 mo nouit nisi spūs dei . Ideo si cui deus p spūm suum reuelat : non
 tam ipse nouit / q̄ spūs dei in illo . Nos inquit Paulus accepimus
 spūm qui ex deo est : ut sciamus que a deo donata sunt nobis . Nū
 quid omnia . Aut si omnia scire potuit / nūquid omnino . Ne unū
 quidem ut arbitror ex integro / et si in flagello non potuit intelli
 gere donū / utiliter ipsa sibi cōscientia abscondit in parte : et ipse
 proficiendi amor minus incremēta sui profectus ignorat . Deniq;
 non ipsa uirtutū uelut pomoz integritas : sed tantum fragmina
 in genis sponse eminere dicunt : quia quod in genis est / in euidēti
 est . Et si nouit quis ueram ī se uirtutis alicuius grām : nūquid cō
 stantiam / nūquid pseuerantiā : Non est inquit occultatū os meū
 a te q̄ fecisti in occulto . Et si mihi occultum est / non tamen tibi .
 Spiritus enim tuus omnia scrutat etiam occulta mea . Vtrinā talia
 in me occulta multa habeam cognita tibi yesu bone : et condita in
 thesauris tuis . Periculosa repositio istoꝝ in mea sciētia : Ideo tue
 magis tuto illa cōmitto . Sed non ego tam illa cōmitto tibi / q̄ tu
 non cōmittis mihi . Penes te adhuc tutius foues qd̄ fecisti in ocul
 to . Nec sponse pfectio tanta sinit ipsi patere et prodire in genas .

A ii

Sic inquit gene tue absq; occultis tuis. Sunt quedam occulta tem-
pore congruo producēda in lucem et in facie collocanda: Interim
latent in semine tēpore suo plenam acceptura spem. Nūc igitur
sponsa es: sed nōdum apparet quid eris. Quis putas similis mei
cum apparuero: et nūc similitudinē tenes in parte: quia ex parte
cognoscis: Reuelata facie iam gloriā meam specularis: sed tamē
adhuc transformaris a charitate in charitatē: Dum transformaris
nōdum integre tenes: Transformari pficere est / nō esse pfectum:
Perfectum aut tuum nōdum tui / sed iam oculi mei uident: penes
me iam es qualis futura es: Iam in libro descripta es uite: et in ma-
nibus depinxi te: Facies tua corā me semp / coram me fulget: que
in te nūc est obfuscata. Iam dragmā ymaginis mee in te iueni: sed
adhuc quadā squalet rubigine: et occultat species eius. Iam fides
tuis rubet in genis / et uite colorē infundit: sed adhuc fidei res est
in occulto. Ideo sicut fragmen mali punici: sic gene tue absq; ocul-
tis tuis. Grata satis fidei facies: sed de occultis tuis mihi cōmenda-
bilior appares. Paciētie uirtus in euidēti: et quasi in genis tuis sa-
tis iam placet: sed ego de posteriore te magis estimo gloria. Et re-
uera fratres / nō sunt cōdigne non dico passionēs: sed et ipsa paciē-
tia huius tēporis ad futuram gloriā que reuelabit in nobis: Cuius
iam quedā in nobis iacta sunt semina: que occulta opatione se ipsa
ad maturitatē perducūt: et ad pfecti fructus substantiā. Substātia
hec p quandam seminalē grām nunc occultat in nobis. Substātia
mea inquit in inferioribus terre. Vides ubi occultā eam dicit. In infe-
rioribus terre cū eo agitur / q̄ non in infimis. Ego quedā terre su-
periora accipio / quedā inferiora / quedam infima: Superiora sunt
ipsa corporis hūani natura: Inferiora ipsius nature corruptela: In-
fima quedā iniquitas et culpa de corruptela procedēs / et ipsam ma-
gis corrumpēs. Ideo nō dicit substantiā suam in infimis: eo q̄ nul-
lum hēat spūalis gratia / que sūma pphete substantia cū iniquitate
comertiū. Sed in inferioribus terre substantia mea: eo q̄ medicinali-
ter gratia spūs in infirmitate carnis sit occultata / et quasi fermentū
abscondita / sanās et operans / donec absorbeat mortalitas a uita.
Nam nō debet massa fermentū corrūpere / sed magis a fermento
in simile cōuerti saporem. Sed et alibi idem dicit: substantia mea

apud te est. Ergo et in inferioribus terre eius substātia est et apud dominū. Distantibus est in locis abscondita in superioribus celi: et in inferioribus terre / in eternitate / et in infirmitate. Ibi p prudentiā: hic p inoperantē grām: et bona gratia que sic uirtutum profectus operatur: ut quēdam pfectionis saporem / nobis uicisim aspiret et eructet abscondita mūdo: abscondita in deo / ubi uita nostra abscondita est cū xpō. Et uere multitudo dulcedinis tue domine quam abscondisti sed timētibus te / nō amātibus. Ideo nec sponse forte hec futura dulcedo / illa ipsa oculata sunt sponse / de quibus dicit: ita gene tue absq; oculis tuis. Ideo nō pp illam tantū hec uox facta est: sed pp circūstantes: magis uero pp longe stantes / et ppter resistētes: pp illos qui se timide retrahunt a sctā cōuersatione: et ppter illos q inuide detrahūt. Quoz alii uitam secretam / uitam sanctorū uacuā putant et sine honore. Alii quidē etsi nō uacuam: tamē totum eius excursus cū sūmo honore: Nam exitū sine honore suspicari nō audent. Alii uanā: alii amaram religionē putāt. Illi nō uenerant: et isti uerentur accedere. Ideo de oculis sponse curauit tenuiter inuere: quasi ex obliquo illos tangens: et istos trahens. dum sic latēter de intimis eius amonuit delitias. Sic inquit gene tue absq; oculis tuis. Ac si dicat. si cognouissent et alii quibus absconditis adimpletus est uenter o sponsa: q̄ facile oīa derimetū facerēt / ut illa lucraretur: q̄ libeter et bona pderēt / et mala pferrent / ut abscondite dulcedinis participes efficerent. Nūc autē abscondita ē ab oculis eorum / que sanctis aiabus in occulto p uices alludit. Grata tamē uicissitudo: que multorū molestias uitiat tēporum: Nec exiles delitie / que in futura tēpora abūdant. Quid egestatē in illa ueremini? Deditie in oculis eius: et abundantes delitie. Abundantia enim in turribus tuis o sponsa. Deniq; sicut turris dauid collum tuum: et si latent delitie / sed uirtus eminet: Quomodo non eminens turri collata? Sed differamus hunc in crastinum sermonem: Dicturi de hac turre: quod ipsi dauid de derit actor eius et tutor yesus christus. Qui uiuit et regnat per omnia secula seculorum Amen.

SERMO. XXV.

A iiii

Quoniam fortia ad sponsam et de sponsa loquitur: Nam delicata in superioribus ibi sic ait. Collum tuum sicut monilia: et simile quod habes in psalmo. Dominus decorum induit: induit fortitudinem. Bona hec indumenta: quorum unum ornat: alterum armat. Primum illud posuit: quod magis proprium sponse uidetur: Nunc se ad eius quandam fortitudinem conuertit. Virtus fortitudinis tanto in sponsa pretiosior: quanto rarior. Rara plane: Mulierem enim fortem quis inueniet? Et si potest: tu tamen iesu bone: non tam inuenis que talis sit: quam preuenis ut sit. Non se ipsam turris edificat: sed ipse sine quo inuanum laborant edificantes. Et uide quam fortem uelit intelligi: quam turri dauid assimilat. Sicut turris inquit dauid collum tuum. Noli in hoc collo inflexibilitatem et duriciam accipere: hec enim non possunt ad laudem reflecti: sed ad maledictionis sententiam prouocant. Maledictus inquit furor eorum: quia pertinax: et obstinatio: quod dura: Nervus inquit ferreus ceruix tua. Ad condemnationem intorta sunt ista: non ad commendationem prolata. Rigida puicacitas solet libertatem mentiri: quam in his uerbis accipio. Sicut turris dauid collum tuum. Libera plane ceruix: et seruilis conditionis ignara: tam erecta: tam munita ut turris dauid. Non puto quod aliquo abiecte seruitutis iugo collum istud atteratur. Graue iugum super filios adam a die natiuitatis eorum: Sed hoc iam non uidetur de filiabus adam. Iam ueterem natiuitatem regenerationis nouitate mutauit: carnalem nesciens adam: ex quo transiit ad christum. Ex quo secundo adhesit unus spiritus effecta cum illo. Ideo libera: quoniam ubi spiritus domini: ibi libertas qua nos christus liberauit. libertas data: non inata: Nam a natiuitate eorum graue iugum super filios adam. Vere graue: quod mulierem illam euangelicam annis decem et octo incuruauerat: ne si neret sursum respicere. Multum dissimile ab ista: que ceruicem in turris modum sustulit in celum. Graue plane iugum: quod totum humanum genus in hac inclinata muliere excutere non poterat deponere: et non desinebat ab onere. et iniquitatem super iniquitatem: et infirmitatem super infirmitatem. et utrumque super alterum secunda satis: sed infelici nimis fructificatione. Vis audire apponentem iugum super iugum? Audi quali se excusatione unus de unitatis

ab euangelica subduxerat cena. Iuga bouū emi quinque. O stolidā
 anima: anima tam inualida ceruice/et attrito collo: unum illud
 poterat/ quod tibi corrupta imposuit natiuitas: et plura cōparas.
 Non indiges emere/ quod gratis innascitur. Alia aduicis emere:
 et ab hoc coopremere/ collum eximere non potes. Iuga inquit
 bouū emi quinque: et unum hoc tam graue/ tam generale gratis ex
 cutere non potes: Nec tibi tamen precium suppetit/ unde te redi
 mas: Nescis quā graui iugo teneris/ nisi sanguine christi auferri nō
 ualet. Abundās ut plura emas: nō abundas ut ab isto te redimas.
 O misere diuitie tue: satis es locuplex/ nō ut mitiges/ sed ut mul
 tiplices uincula colli tui/ et compedes aggraues. Sufficiat illud
 iugum graue quo oppremere. Iugum hoc si nescis/ quedam est
 delinquendi necessitas/ et impossibilitas resurgendi. Iugum hoc
 difficultas est quo ad bonum/ et auuiditas ad malum. Iugum hoc
 et auuiditas est/ qua reus teneris ad supplicium: et infirmitas qua
 pronus in uitium traheris: Originalia tibi sunt ista/ et de propa
 ginis uitio: et tu adhuc uoluntaria accumulās onera: Curiositatē
 quinque sensuum/ dum exteriores intendis in speties: interioris cō
 cupiscentie flāmam prouocas/ que nisi sanguine christi extingui
 non potest. Cōcupiscentia cum sola est/ satis inardescit: exterior
 uero materia si accedit/ insanit. Geminum incōmodum nature
 corruptio/ et curiositas quedam exterius eius irritamenta explo
 rans. Duplicatum incōmodum/ proprius impetus/ et hostilis im
 pulsus. Duplicatum incōmodum/ flamma concupiscentie/ et fla
 tus incendionis. Iuga bouū inquit emi quinque. Bene utique bouū:
 quia brutas mentes curiositatis atterat labor. Iugum si optas/ non
 habes necesse comparare: Tolle super te iugum christi: iugum
 gratuitum/ iugum gratum: gratum non graue: Iugum enim
 inquit meum suaue est/ et onus meum leue. Iugum hoc non est
 iugum bouū: quia iugum rationale est. Iugum non quia laborem
 infligat/ sed quietem comparet. Et uide quomodo iugum hoc
 leue dicat: Nam illud superius graue/ quod est sup filios adam
 a die natiuitatis usque ad diem mortis eorū. Cuius putas mortis?
 Utique eius de qua habes: Mortui estis/ et uita uestra abscondita

A iiii

est cum christo in deo. Bona hec mors / que ueterem sepellit nati-
uitatem / nouam inducit. Mors bona que seruitutē absorbet / ge-
nerat libertatem : Nam huius natiuitatis liberi sunt filii . Bonus
hic exitus uite : ut ueterem exuentes adam / simul graue iugū abi-
ciamus . Hic uite carnalis exitus / captiuitatis nostre iugū disrū-
pit : ultra grauare nō potest . sed computrescit a facie olei / ex quo
cepimus nomine alio uocari : et inuocatum est super nos nomen se-
cundi adam : cuius ut oleum effusum nomen eius . Vis audire
utrumq; iugum hoc graue et dirumpi et putrescere ? Qui propici-
atur omnibus iniquitatibus tuis : qui sanat omnes infirmitates tu-
as . Iniquitas tota et semen dimittitur / diruptum est iugum : infir-
mitas adhuc sanatur / iugum computrescit . Deniq; quod compu-
trescit / lente deficit : non desinit semel . propositū uoluntatis pre-
cidi quidem potest / et quasi dirumpi : sed inueterata passio non
tam deciditur q̄ dediscitur . Et quando operande salutis impossi-
bilitas aufertur per gratiam : tunc quasi dirumpitur captiuitatis
iugum . Sed que residet adhuc boni difficultas / dum paulatim sa-
natur / eius uidetur iugum computrescere . Computrescit inquit
et quāuis non semel totum : tamen quandoq; putredine conficien-
dum donet intelligi : Quod computrescit / utiq; corrumpitur .
Quō non liber / cuius iugū uel semen dirūpitur / uel sensu corrū-
pitur . Et iugum et uinculū corruptum / utrūq; usu suo priuatum
uidetur : Nam hoc grauiter premit / nec tenaciter stringit . Felix
plane cuius cōputruerunt uincula : ut nō nulli sint usui : cuius com-
putruerūt et corrupte sunt cathene a facie olei . Sed dices : de col-
lo sponse sermonem institueras : quid nūc circa iugum imoraris ?
Quid de iugo ad collū ? Vtinam nihil . Nūc autē contritio mag-
na : iugū enim ad quid nisi ad collum ? Sed non ad collū sponse :
quia iam soluta uincula colli eius : iam nescit seruitutis iugo con-
tineri . Sicut turris inqt dauid / sic collum tuū . Exuberantissima
monstrat libertas : et depressione a bono libera / non tamē nuda :
Sed que habeat aliqd fortitudinis admixtū . In turre non solum
errectio : sed munimēti fortitudo attendit a facie inimici . Restitu-

87

ra ē q̄dem libertas : sed securitas tibi nōdū pmittit̄ . Captiuitatis
contritus est laqueus : hostis aliunde querit innectere : Ius pdidit :
deposuit recupandi spem / non puicaciā infestandi : liber effectus
es : libertatis tuende decetero tibi incūbit negociū . Collū ample
xibus sponse deditū : noli ne imodico quidem degeneri exponere
iugo . Deniq; reuertenti filio / pater obuius procidit super collum
eius . Pia sarcina / et iugū dulce : qđ tamē sustinere nec sentire me
ruit : donec primo in se reuersus seruilē conditionē dirupit : sic
regressus ad patrem . Errecta est ceruix tua : esto fortis sicut tur
ris dauid : ut dicere possis : fortitudinē meam ad te custodiā : Ipse
enim dauid / ipse salomon xp̄s scilicet dei uirtus et dei sapiētia .
Eius turris es : si nō infime / non infirme sentias circa ipsum . Sed
si sublimitas uirtutis dei / nō ex parte ipsa quasi turris ē : nō turris
dauid / sed magis aduersus dauid : qui inflatus sensu carnis sue ex
tollit se aduersus scientiam dei . Sublime hoc collum : sed super
borū et sublimiū colla sapientia calcat : humiliū exaltat : Humi
litas ipsa sumptus necessarios subministrat / ad edificationē euan
gelice turris : Nec uerendū est ne sponse sūptus desint : quos abun
danter de sponsi potest archa mutuari : Discite inqt a me / quia
mitis sum et humilis corde . Nōdum intelligis qua ratione sump
tus humilitas preest in edificatione turris : Qui se inquit hūiliat
exaltabitur : Et bene de humilitate in precedenti latenter est sub
iectum capitulo : ubi sponse occulta cōmemorat : eo q̄ humilita
tis pulchra sit species meritorum laudes occultare : si ibi de humi
litate / cōuenienter de sublimitate istic annectit . Vide priuilegiū
sponse : Apostolus Petrus hortatur nos cohedificari in domos
spirituales : Hic uero non tantum in domū / sed etiam in turrim
uel turris edificatur : Paulus in habitaculum dei cohedificari nos
optat : Sed sponsa hoc non contenta / etiam propugnacula adiun
git : ut sublimis et securior sit habitatio : Forte et hec una de illis
turris est / de quibus dicitur : Fiat pax in uirtute tua / et abundan
tia in turribus tuis . Omnino conuenit / ut in turre non desit
libertas dura : Quia duplicata necessitas : ubi foris obsidio :

fames intrinsecus. Quid proficit clausos et munitos esse aditus omnes / si intus seuus hostis fames intrinsecus / que cuncta contristat: Mala fames fastidiū: clausa sunt ianue / exteriores muniti aditus: si per sensuum tuorum fenestras mors non ingreditur: nec experientia indisciplinatorum sensuum de exteriori materia mali incertiua admittit: Si proicis auaritiā ex calūnia: si obturas aurem ne audias sanguinē: si claudis oculos ne uideas malum. iam clausus es: iam habitas in excelsis: et munimenta saxorum sublimitas tua. Nūquid satis est? Quid prodest tam munita sublimitas / si que intus sunt famis et fastidii uastat fidelis egestas. Quid prodest dura saxorum et inaccessa sublimitas: si non ibi panis est: si non aque fideles sunt? Bona quidem protectio / si tamen non desit relectio. Bona sunt munimenta saxorum: si tamen talia sint / de quorum possit duritia et mel et oleum elici. Et quidem ipsa obseruantiarum duritia / et petra discipline frequenter largos effundit riuos olei: et mentis faucibus dulce mel deuotionis ministrat: Ordinis quidam lapideus rigor. Denique sic habes: Fiat pax in uirtute tua / et abundantia in turribus tuis o ierusalē. sed abundantia diligentibus te. Alioquin qui non amat etsi intus sit / exurit tamen. Quomodo autem egestas in hac spirituali turre / in turre dauid / in collo sponse / in quo iugi comertio spiritus uitalis trahitur et refunditur: In quo uerbi sacri comertus assiduus est: et uocalis spiritus discurret. Quomodo fames in collo / per quod abundantia suauitatis eructatur: et uerbum bonum de cordis uberrate? Collum quoddam uidetur comertium: et quoddam glutinum: et cordis cum ore: et corporis cum capite utriusque ad alterum. In collo uinculum est et uia. Quid aliud erit uinculum nisi charitas / per quam capiti corpus coheret christo ecclesia? Que alia uia spiritus / nisi charitas? Hec excellentior est uia: ymo hec est spiritus uadens et rediens / et ad suam recurrens originem: unde nascitur ille reuertens. Ab hac lex pendet et prophete: Ideo mille clipei pendunt ex ea. Omnis enim sermo domini / ignitus clipeus est: et propugnacula ipsa ad sermonem referuntur. In sequentibus dicit: Si murus est edificemus super eum propugnacula argentea. Propugnacula de ipsa solent esse turris materia: et quasi de

eodem cū ipsa corpore. Et uide quō causat cōsubstantialia / et cor
 poralia ppugnacula gestat. Vide quō innata sit charitati sollici
 tudo quedam / prudentia quedam / et pūgil cautio ad declinandas
 uel depellēdas infestationes et machinas hostiles: Habēt propug
 nacula aliquid clausum: habēt et aptum aliqd. Per istud insidias
 explorat: p illud insidias declinat: Illic prouidens: istic se prote
 gens. Talis ē charitas cū propugnaculis edificata: quia talis ē ei
 tam fortis / tam prudēs sollicitudo innata: Ipsa magnū est sibi fir
 mamentū quoddam. Deniq; fortis ē ut turris dilectio: Ipsa nouit
 tentamēti occasiones: et cū opus est fugere / et ubi fugiendi nō est
 copia fortiter ferre: et cū ipsa inse firmamēti habere uideat: aliena
 tamē adiumēta nō refugit / propugnaculis munita / assumit et cli
 peos cōuersationis: Bonus clipeus cōuersatiōis ordo / et lex ab ho
 minibus tradita: Hec etsi nō est charitatis necessaria: non tamen
 reputatur supuacua / nec onerosa quidē: Spūalis est charitas: nec
 indiget lege: nec tamē legi dedignat: sed legitime utitur ea pte
 cta nō oppressa. Bonus etiā clipeus sacri meditatio uerbi: Omnis
 eim sermo dnī / ignitus clipeus est: Non ē cōtenta charitas spūali
 tatibus / quas ipse gignit meditatiōibus. et cū ipsa domini lex sit:
 in ipsis tamen legis sermonibus meditat. ibi inde sibi testimonia
 assumit: inde se tuetur / et multiplici ptegit clipeo: Et cū magnū
 hēat intus testimoniū spūs: ab ipsis tamē litteris sacris patrocinia
 sibi decerpit. Et bona protectio: quam charitatis expientia sugge
 rit: uel sermonis sacri peritia tradit. Paulus in epistola sua quedā
 charitatis tibi propugnacula depingit: Charitas inquit patiens
 est / benigna est: Precurre totum illum de charitate locum: nōne
 tibi tot propugnacula uidentur exurgere: quot gratias distinctas
 enumerat? Non emulatur: non agit perperam: non inflatur: non
 est ambitiosa: non querit que sua sunt: non gaudet super iniquita
 te: congauget autem ueritati etcetera. usq; non excedit. Vides
 quot propugnaculis consistat? Nunquid non ista concorporalia
 charitati uidentur: et uelut de fundamento eius exurgere? Et ta
 mē istos affectus quos charitas quasi naturaliter gignit: doctrina
 dirigit: disciplina regit: erigit exercitatio: et bonū originale q̄tum

ad charitatē: ordo hic ab expertis prescriptus uel fouet ut deficiat:
uel promouet ut crescat. Ideo charitas interna inspiratione nō con-
tēta sermōis sacri undiq; sibi uelut clipeos institutōes memoriter
appendit: Ipsum inspice sponsum / q̄ mediator et sequester quidā
est inter hoies et deum / quasi collū mediū inter corpus et caput:
turre fortitudinis a facie inimici. Ipsum inq̄ inspice / qui ppriis
abūdabat quō assumpsit scripture clipeos / et uelut ad auctoritatē
se cōtūlit / scuto unitatis fraudulētas interpretis maligni ppulsans
insidias. Tu quoq; si fueris mediator quidā / et sequester inter ho-
mines et deū: et uelut collū / corpus et caput cōiungens: mille cli-
pei inte pēdeant oimodi clipei diuini sermōis: sacra tibi presto sit
auctoritas / et ad omne patrocinet negociū: nō tantū ut tibi suffi-
ciat: sed ut reliq; abūdet. Esto paratus ad reddendā rōnem omni
poscenti de ea / et que inte ē fide et spe. Quasi poscere uidet fidei
tue rōnem / q̄ fidei cōtraria psuadere conat̄ et ipsum infringere.
Bonū ergo a collo tuo scutū pendet / si fueris scuto fidei mūtus:
scuto ueritatis / scuto bone uolūtatis / sacri scuto sermōis. Oēs hos
in scripturis clipeos legis: Sed etsi fueris in sublime p̄ charitatem
erectus uelut turris: si p̄ contēplationis grām quasi collū reliquū
corpus excedēs / accedas ad caput dn̄i / et abscondaris in abscondito
faciei dn̄i / in secretario sponsi / in thalamo ueritatis. Nōne tibi ui-
detur delicato p̄tectus clipeo? Et nescio si quod scutū ad p̄tegē-
dum efficacius sit / q̄ talis amplexus dilecti: Igneus ē: et ideo oia
tela nequissimi ignea extinguit: et ignis ignē cosumit / si fidei scu-
tum illa extinguit: quō nō magis ueritatis bono protegit̄ clipeo:
qui abscondit̄ in calore eius: Est eim ueritatis feruida meditatio:
et suggestiones inimici malo ignitas / male extinguit / q̄ ad montē
p̄tingant. Inter sponsi amplexus grām experit̄ sola dilectio / sola
tales nouit excessus / et mentē faciens adherere deo / unū ad horā
cum illo sp̄m efficit. Beatum plane collū in quo sermo domini
igneus moratur / a quo uelut scutum gratis dependet amplexibus
patris uerbum ueritas et uirtus. An non tibi delicate p̄tectus
uidetur: qui talibus coronatur / et circundatur undique scutis
ante et retro? Fidelis paxillus ī quo tot diuersa uasorū genera pen-

dent. Bene hec a collo charitatis pēdent: q̄ ipsa sit unctio que nos docet de oībus: et oīa suggerit: q̄ in ipsa oēs gratie conferunt: et referunt ad ipsam: ut ex ipsius pensant et pendunt mēsurā. Mille clipei pendēt ex ea / armatura oīs fortium. Armatura plane quam Paulus ad ephesios narrat: Omnis armatura fortiū. i. amantium. Fortis est eim ut mors dilectio. Quid ergo: Tamē ibi sunt arma fortiū / nō infantiū ubera: Si excedit quasi turris quedā / charitas nō cōsentit. Siue mente excedimus deo / siue sobrii sumus nobis: charitas xpī urget nos: Audistis excedentē: uultis sobriā et cōdescendentē accipe sponsam: Vbera inquit tua sicut duo hynuli capree gemelli. Bona turris sponsa / que se p cōuersatōis disciplinā undiq; claudit: et p scripturarū doctrinā sibi clipeos copiose appēdit: et p contēplationis excessum in sublimē assurgit. Ipsius et continētia fortis: et doctrina fidelis: et excessus celestis: tū et eius sublimitas cōdescendere didicit: et doctrine copie ad sobrietatē deduci: et rigor liquefcere in q̄dam rōnabilis lactis dulcedinē: et arma fortiū in ifirmorū ubera cōuerti. Vbiq; illā urget charitas xpī: sursum ad illū rapiens: deorsum pp illum trahens: Sed non tenēs diutius / dū ad suas subide delitias i excessum recurrit. Ideo dicit: ubera tua sicut hynuli gemelli: q̄ semp circūspicit mōtes pascue sue: q̄ ad pascue locū illā cōuertat et rapiat uota refectio: q̄ ad sponsi lilia leui saltu subito relabat: Vnde delicata refecta celestiu succis herbarū: distēta ubera ad puulos iteratos reportet. Sed que de uberibus istis dicēda sunt: non possunt aures fatigate forsitan et hora fugiēs portare modo: et potum lactis ab uberibus istis exprimere. Vberius ociū et horā liberiorē orantibus nobis: cū dnūs dederit oris nostri officiū / nō denegabo ipso i eius preconiā prestante copiam que prestat effectū xpo yesu: Qui cum deo patre et spū sc̄to uiuit et regnat p oīa secula seculorū amen.

SERMO . XXVI .

Uidetis fratres quomō nec ubera sponse laude priuantur . Et quidem uberum usurpatio frequēs / tum in aliis locis / tum in istis precipue canticis . Vno ubera prefert : botro confert : assimilat turri : Et quod nunc in presenti est : duo inquit ubera tua / sicut duo hynuli capree gemelli / qui pascuntur

in liliis. Videtis quā multiplex uberū cōmendatio. Si mater ē / ma-
ter mei: pectus uberibus carere nō decet. Vbera nouerat Paulus
hēre cū diceret: Facti sumus paruuli ī medio uestrū: quō si nutrix
foueat filios suos. An nō tibi uidet factus quasi hynulus: q̄ factus
ē quasi paruulus? Vnde fouebat filios quali nutrix / si nō habebat
ubera? Quasi duo hynuli capree: duo filii ecclesie: alter de circūci-
sione: alter de gētibus. Vide quō paulus utrisq; ubera coaptat:
Factus sum īquit iudeis quasi iudeus: his qui sine lege erāt / quasi
sine lege eēm: Omnibus omnia factus sū: ut oēs lucrificiā. An nō
ubera hynulis istis coaptauerat / omnia factus omnibus? Omnibus
omnia factus ē pro audientiū capacitate / et precipiēs moralia / et
differēs mistica. In hac duplici materia uelut duo ubera porrigit
doctrine: planioris lactea ubera paruulis tēperans. Interna cōpas-
sio ubera quidē hēt: sed coaptatio foris ubera exhibet. illa miseret
sed ista medet. Quid. n. mihi prodest si tantū cōpateris / et infir-
mitati et quasi infantie mee contēperare te cōmode nescis? Quid
mihi pdest si compatiētis affectu cām inte meam trāffers: si curā
quā debes non affers. Vtraq; necessaria est / et cōpassio / et quedā
discipline et doctrine cōpositio. Cōpassio affectū cōfirmat: cōpo-
sitio te ad lactandū puulos utiliter icuruat. Neutro ī genere sc̄ti
doctores auditoribus desunt / facti sicut illi / et pietatis affectu / et
cōformationis usu: Vtinā istud attēdant: qui facturi sūt incōuētū
fratrū sermonē: Studēt magis alta quā apta dicere / faciētes apud in-
firmas itelligētias miraculū sui: nō ipsoꝝ salutē operātes. Erube-
scūt hūilia et plana docere / ne sola hec scisse uideant. Erubescunt
ubera hēre / nudare māmā / lactare puulos. Quid istud ē? Ideo ne
cōsedisti ī medio / cathedrā tenēs ut sciām iactes: an ut tenerā sub-
ditoꝝ iactes infantia? Subtilia tēxis / artem qui audiūt / mira rōne
eloquētiā laudāt. Bene quidē tamē si grām sentiūt / si te disputāte
audiētū moueat affectus / itellectus instruit? Alioqn qui ad pre-
sens negociū pegrina quedā adducere que auscultātes nō capiat?
Magna eloquētie laus ē / cām quā suscepis apte exequi / ad eius cō-
modū cūcta referre / suscepto iſeruire negocio. Nusquā euidentius
eloquētie tue signū dabis: quā si hūilē materiā exequeris ornate / et
sermois tēpameto atollas: quā pſe iacere uidebāt et uelut cōtēptibiles

90

sentētiās comēdabiliōres efficiās: Nec tam debes attēdere q̄ te dicere deceat hominē litteratū / q̄ que debeant audire quos intruis. Quid enī inde cōsecquūtur si ambulas ī magnis et ī mirabilibus / nō dico sup̄ eos q̄ affident: Noli altū alte sapere: sed cōdescende humilibus. Sublimia loquēs sed nō in tēpore. Quid aliud affectare uideris: nisi ut tibi soli taceant hoīes. et dicat de te quod dictū est de saluatore q̄a nunq̄ sic locutus ē. Ascēdisti cathedrā ut alios edifices: non teip̄ sum intles / ut īpleas: nō exinānas teip̄sum / nisi forte eo mō quo se saluator exinaniuit formā serui accipiēs: ut nos carnis sue lacte nutrirēt in salutē. Bonus imitator magistri Paulus: ubera non occultat sed hēre se iactat. Tanq̄ paruulis inquit in xp̄o / lac uobis potū dedi nō escam. Et idē: Nihil me arbitror scire inter uos nisi iesum xp̄m et hūc crucifixū. Ipse nouit cui mē sam parat: et q̄bus ubera porrigat. Ideo ubera eius sicut hynuli: q̄a doctrine sue ubera emollita sūt / qualia paruuli in xp̄o capere possunt. Audisti iam qd̄ sunt isti hynuli: Et quare duo uis nosse q̄re gemelli: quia in fide non ē distinctio iudei et greci. Vacāt ibi priuilegia meritorū: et regeneratio nullos distiguit / que cūctos equaliter absoluit. Oēs enī egent gloria dei / iustificari gratis p̄ gratiā ipsius. Fides utrosq̄ populos eque nobilitat sed iudeus aliter reputat: In cōi clemētia iura sibi priuata deposcit. Quid mirū si uult eē primus quādo ualuit eē solus: Vnigēitus esse nō pōt: affectat uel primogēitus. Vide quāta obiecta sint petro in actibus aplōrū q̄ ad hoīes prepucitū hēntes icidisset: q̄ ad illos fidei dedisset misteria. Vide quantū in eplā ad romāos paulus desudet aduersum iudeos: q̄ in gratia sibi fidei priuilegia uēdicarēt quedā: et quos una fides cōiunxit / distinguerēt gradibus. Ibi affectabāt eē ingratia soli. hic sūmi uolētes hēre cōpares / quos nō poterāt nō habere participes: Gentes aut̄ fecit deus cū israel cōcorporales et cōparticipes testamentorū: et ī nullo discreuit: fide mundās corda earū. Ideo dicūtur gemelli: quia fides gradibus nullos sepat quos eque regenerat: Alioquin qui nesciūt esse gemelli: effecti sunt hynuli: et in conuiuio locū occupātes primū: lam nec habēt nouissimū. Que ratio non iter illos tātū uertit: sed se dilatat ad oēs: ut nemo alii ī grā quocūq̄ īgradu fuerit aut p̄ticipiū aut parilitatē iudicat

Quis enim merita pretendat / ubi in munere sola est gratia ? Non debent uetera preiudicare / ubi noua facta sunt omnia . Et in hynulis nouitas intimatur / sicut in gemellis : in regeneratiōe parilitas / qui bene capree dicuntur . i. ecclesie filii : Propterea q̄ sicut caprea acute cernat : Acuta sunt enim ecclesie lumina contemplantis / nō que uidentur / sed que nō uidentur . Vbera tua sicut quo hynuli capree gemelli / qui pascantur in liliis : si tamen liliorum sentiant gratiam : si ipsis lilia redoleant ut lilia : et non insuauem odorem refundant . Bonus et gratus est odor lili : sed tamen ipsum liliū aliis redolet liliū / aliis absurdum . Liliū cōualium : liliū singulare christus : lilia erant ipsi imitatores eius . Audi quid liliorū unū loquitur : Christi bonus odor sumus : Aliis odor mortis i mortem : aliis uite ad uitam . Vides quo singulare liliū illud in quo bonorum omnium plenitudo olebat : tristem tamen uidebatur quibusdam odor in spirare . Isti sunt qui ponunt dulce in amarum : et lucem in tenebras . Sed ille uere inter lilia pascitur : qui liliorum odore potitur . Lilia sunt exempla castitatis : que non solū moderna et presentia : sed preterita et longe posita / optime redolent . Lilia sunt etiam sacri sermones : in quibus eterne uite olfacimus gaudia / et odorum attrahimus spiritum . Quā multis fratres estis huius uallati liliis . et si omnes ecclesie filii / nos copiosius : quorū naribus singulis fere momentis / nunc prophetarū / nūc apostolorum nunc euangelistarū aspirant casta eloquia tanq̄ lilia : et uerba et uita eorum grato flagrant odore . Que enim lilia suauius redoleat : que poterant illorum equare fragrantiam ? Qualem tibi refundit odorē Maria : qualem iohānes : qualem Petrus : qualem alii euangelici uiri : Quale deniq̄ ipse iesus : qui singulariter et in se redolet : et in reliquis omnibus solus ipse sentit ? Quicquid suaue fragrat in ipsis : eius uerba nouū mundo spargunt odorem : cū misteria reuelāt trinitatis : cum redemptionis gratiam : cum copiam uirtutū : cum gloriam resurrectionis : cum eterne uite statum exponūt . Verba uite eterne habes . Petrus ait . Et ad quem ibimus ? Et idē dicamus dulci eius odore pfusi : In te iesu bone patris deitas olet / qui est in te : In te gratia spiritus / qui unxit te . In te matris uirgi

nitas: in te proprie carnis integritas: in te nostri medela languoris.
 Omnia hec nobis olent in te: et ad quem alium uel amore uel me-
 moria ibimus? Iniuria est plane talium liliorum/ si aliquis pegeri-
 nus odor se illis imisceat/ qui suauitatem illorum contristet: Ani-
 miq; afflatus naribus ipsum corrumpat/ et couertat ad seculum.
 et post ceni fetore currere faciat. Iniuria est si tibi suauius fragrat
 uicia/ q̄ uirtutu lilia. Fastidiosus est uere/ qui lacte et in liliis pa-
 sci non delectatur: Non est enim esse lac paruulorum. Nonne tibi
 quasi lac uidetur omnis doctrina: omnis affectus pius/ animo il-
 lapsus dulciter? Quicquid facile et dulciter fugitur/ lac uidetur.
 Tali lacte abundabat ubera sponse: et ideo dicitur sicut hynuli:
 q̄ sit in illis recens/ et quasi semper noua et renascens consolatio
 uerbi et doctrine alacris copia. Vbera hec uetustatis nil habent:
 ideo meliora sunt uino: sed similia musto. Vbera inquit tua/ bo-
 tri non habentia/ scilicet austeritate uini: sed musti nouam dulce-
 dinem. Vbera alia pascunt: ista inebriant. Bene ergo ubera sicut
 hynuli: quia nulla uetustate infracta. Magnū sponse pectoris or-
 namentū: si ubera integra habeat/ non lapia/ non fractas mamas
 in huius egypto seculi. Ideo dicit: ubera tua turris. Inexpugnabi-
 lia ubera hec/ et lactis ubertate tumentia excreuerūt modum. Bo-
 na ergo ubera tam distenta: ubera pietatis/ ubera gemina: eo q̄
 pietas consolationē habeat uite que nūc est/ et future. Gaudete in-
 quit gaudio magno: ut potemini a lacte: et satiemini ab uberibus
 consolationis eius: Et cum auulsi fueritis a lacte/ epulemini ab in-
 troitu glorie: que sicut hynuli pascuntur in liliis/ donec aspiret di-
 es/ et inclinentur umbre. Quā dulciter fuguntur ubera que sic pa-
 scuntur: ubera de celo plena: quia celestibus refecta in liliis: ipsa
 liliorum fragrantia pascit. Odor eorum tibi gratiam tenet: Odor
 enim quidam fructus est. Ego inquit quasi uitis fructificaui suaui-
 tatem odoris. Vide quō sapiētia odorem suum in fructibus repu-
 tat. Spūalis iste cibus est/ nihil habens corpulentie: nec dente tac-
 tus: nec labore mansus: sed haustus spiritu: ipsis statim uberibus
 influens/ et ubera distendens: Vnde etenim fragrantia dicuntur
 unguētis optimis: nisi q̄ in ipsis de uicinis haustus liliis spiritus

B

redolet: donec aspiret dies: et inclinentur umbre: Dulce quidem
inter lilia expectare auroram surgentem. et forte uicinus est dies
istis liliis: et inter lilia eius frequenter aura quedam et uapor hau
ritur: et ipse sponsus in liliis pascitur: qui ipse et liliū est conua
lium/ et lumen diei. Dulce est ergo compascendo cum ipso/ po
stulari ipsum prestolari inter lilia: donec diei lumē aspiret. Tem
pus illud declarat/ de quo dicitur: Satiabor cum apparuerit glo
ria tua. Tunc uerus et eternus aspirabit dies: cum enigmatum in
quibus adhuc uidemus umbre inclinantur: Plures hic umbre
sunt: umbra fallacie: umbra refrigerii: umbra figure. In prima ser
pens dormit: in secunda sponsus quiescit: in tertia sponsus delite
scit. De prima dicitur: In umbra dormit. de secunda: In umbra
eius quem desideraueram sedi. De tertia: quia sapientia in miste
rio absconditur. Omnes iste reclinantur umbre cum aspirauerit
dies: umbra fraudis: umbra fidei: umbra misterii. Tunc erit um
bra nulla: quia ueritas nuda: Tunc ergo reclinantur/ que modo
sunt exaltate: Vultis nosse quā alte? Operuit montes umbra eius.
Magnus mons Paulus: opertum tamen hac umbra se dicit/ tantū
in speculo et enigmate uidens: Magnus mons/ et tamē facile rap
tus in tertiū celū: Felix raptus/ et multo felicior illo/ quo mons
ille euangelicus ad apostolorū imperium in mare mittitur. Rap
tus est: quia sapientia dei immutauit sensum illius: Ideo raptus
in tertium celum intelligentie pure: unde umbre enigmata procul
abiecta sunt. Inferiores sunt umbre et reclinate quodā modo eius
respectu qui in celum rapitur. Raptus in celum est/ raptus et in
paradisum. Serenitatis locus est celum/ paradisus uoluptatum.
Pulchre in utrūq; rapitur: eo quod se impleta sit contemplatio/ que
alterutro caret. Deniq; in quodam paradiso delitiam et uolup
tatum locata uidetur/ que pascitur inter lilia donec aspiret dies.
Anteq; aspiret dies nox est: Sed nox ista nescio quid uidetur habere
diei. Nox inquit illuminatio mea in delitiis meis: Illuminatio
etenim uicem tenent/ et ex parte delitie. Pulcherrimus contem
platiois locus est/ ubi simplex consideratio fidei/ celestes et suauē
olentes aspirat affectus/ et eterni luminis grām spirat. Non sunt

iste delitie / quas beatus Iob cōmemorans de sapientia dicit: Qui
 non inuenitur in terra suauiter uiuentium. Quedam sapiētie por
 tio est / ubi est ipsa ueritas nōdum intellecta: sed iam credita dul
 citer sapit: Ipse spirituales delitie experientia sui satis edocent: et
 quantum experiendum sit de ipsis restat: et quantū respuendum
 quid illis obstat. Tria hec obseruanda occurrunt: tempus / opus /
 et locus. Tempus idest nox / tēpus quietis et uacationis est: opus
 refectionis est / quia pascuntur. locus delectationis est: eo q̄ inter
 lilia: In te distenta ad paruulos reportat ubera: qui sic pascitur / q̄
 in meditatioibus pascitur fidei: liberrime: uberrime: uoluptuose.
 Putas q̄ salomō in omni gloria sua uestitus est / sicut sponsa que
 inter lilia pascitur. Quomodo non gloriose uestita / uallata lili
 is? Nam etsi umbra obscurat speciem / sentit tamen odorem: sen
 tit uestimētorum fragrantiam: et in his sapientie quasi fama odo
 ratūr. donec aspiret dies / et inclinētur umbre: idest donec aspiret
 dies / et sempiternus dies: Quādiu dies et nox uices alternāt: nō
 uidentur umbre reclinate extoto / donec statum habent. Vbi uero
 reclinate sunt? Apud patrem utiq; luminis: apud quem non est ui
 cissitudinis obumbratio. Omnis uicissitudo obumbrationis instar
 habet: et dum alii aliud succedit: quodāmodo abscondit et obum
 brat qd̄ precedit. Hoc ergo est q̄ dicit dn̄s: Aspiret dies et incli
 nentur umbre: idest donec aspiret dies / et plenus sempiternus mē
 ridies / qui umbras omnes anihilet: Qui pascuntur inquit in liliis
 donec aspiret dies / et inclinentur umbre: hoc est qui sapientie ob
 lectantur et pascuntur odore: donec ipse lucis eterne candor illu
 cescat. Vtrūq; cōmendatur in liliis: candor et odor: Et odor qui
 dem quid aliud nisi gratia fidei: et candor nisi gloria spei. In noc
 te odor sentitur: sed candor non cernitur. donec aspiret dies: quia
 candor ipse est dies / non habens ullam partem umbrarum. Ille cū
 aspirauerit dies: iam nō erunt ubera necessaria: Omnes enim erūt
 docibiles ipsius diei. Interim ergo sponse ubera sunt sicut duo
 hynuli qui pascuntur in liliis donec aspiret dies: de die christus
 yesus.

SERMO. XXVII.

B ii

UBera inquit tua sicut hynuli capree gemelli. Videtis quanta gratia sponse paruule est: et quasi iuuenula/et ubera habet. Quid enim nisi iuuenulam notat/dum hynulis comparatur. ergo et mater est/et paruula: alios pascens/et pasci indigens. Et si quis sit pauli similis: nondum tamen euacuauit que sunt paruuli/in carne comorans: Et si aliis abundat: nondum tamen se arbitratur comprehendisse. In speculo uidet: in enigmate uidet. Ideo sicut paruulus/sicut hynulus in umbra pascitur: donec aspiret dies in umbra. sed inter lilia pascitur. Infelix plane qui quedam inter lilia sancte congregationis/ubi uarie undique uirtutes redolent/nihil tamen suaue/nil liliorum simile nouit odorari. Deus plane et sponse priuilegio gaudens/cui ipsa intrinsecus uirtutum nascuntur lilia: qui inter lilia pascitur: inter lilia reficitur/illa esurit. Beati enim qui esuriunt et sitiunt iustitie lilia castitatis/omnium lilia gratiarum. Si esurire beatum: multo magis inter lilia pasci. et ipsa uirtutum esuries pascit/et delectat auuiditas/odor cibatur/sed nondum satiat. Saciabor cum apparuerit gloria tua. Denique ipsarum uirtutum/ut sic dicam/gloria latet adhuc. Totum quod inde audis/in odore est occultura forma: sed fama audimus. Tenuis quidem fama in fumo subtilis in odore cibatur: dulcis sed tenuis: Et nos iam saturati sumus: iam diuites facti:solo uirtutum odore contenti. Nescio tamen si uel odorem haurimus/quos perfectionis non trahit auuiditas. Suauis quidem liliorum odor: sed suauitas tenuis/si odor tantum. Denique qui pascuntur inquit in liliis. i. inter lilia/non ipsis liliis sentientes uicinam/non fluentes substantia. Exiguus uirtutum usus exprimitur in odore/non copiosa/non solida et quasi corpulenta refectio. Non enim omnimodis reficitur qui pascitur: Ideo non dicit qui reficiuntur: sed qui pascuntur in liliis donec aspiret dies. Delitiosa tamen expectatio lucis inter lilia. et uide qualibus sponsa pascatur in liliis: In liliis non caducis: in liliis non marcescentibus: a liliis denique quadam incorruptibilitate mirratis. Nam mirra incorruptionem demonstrat: Iure post lilia de mirra subrexitur: ut sponsa se lilia quadam incorruptionis perpetuitate commendet. Vadam inquit mihi ad montem mirre. Quid est bone iesu quod sponsa tua

dilecta tua alibi expectat / tu alio uadis ? Illa pascitur et expectat in liliis : et tu uadis ad montem mirre. Quare non magis ad lilia uadis / ubi spōsa moratur donec aspiret dies ? An forte lilia hec nō sunt aliena / nec longe posita a monte mirre : sed magis oriuntur in illo. Ita quidem est : nusq̄ letius nascuntur lilia / q̄ in mōte mirre : nusq̄ magis illesa seruantur. In monte mirre / nec corruptioni nec corruptibilitati locus ullus relinquitur. Ibi in monte mirre : ubi carnis uniuerse mortificantur affectus : ibi lilia castimonie : lilia gratiarum et pure nascuntur / et perpetuo florent. Ergo in liliis et in monte mirre sponsam satis delicate locatam aduertis. Non alterū tibi sermo presens expressit : Alterum tu ipse potes p̄ interpretationem exprimere. Quonam enim modo alio iturum se diceret / q̄ ubi dilectam esse cognouit ? Sicut enim illa auide expecat : sic ille ardentem properat : Vadam inquit mihi. Quid ergo sponse non uadit ? An ideo sibi ipsi uadit / q̄ ad illam uadit ? Vadam ergo inquit mihi : mihi uadam / nō solum illi uadam : Non illa sola de meo capit aduētū letitiā : sed et mihi nihilominus alacritatē refundit. Mihi dulce / mihi iocundum est q̄ ad illam uado : ideo uadam mihi. Iam mihi de monte mirre suauis aspirat fragrantia : ideo uadam odore illectus : Vadam mihi : quia delitie mee cum sponsa morari. Ita ne yesu bone : de sponse colloquio oblectamēta tibi captas : Ideo tibi uadis : nec uelut fastidiosus : mator declinas cum excluderis : sed stas ad hostium : Stas et pulsas : et quandam repulse passus iniuriam / pulsas tamē ut aperiatur. Asperge spōsa asperge cubile tuū mirra et aloe. Christus in odore currit unguentorum tuorum : Asperge cubile tuum mirra / quam Paulus commemorat. Mortui inq̄t estis : et uita uestra absconsa est cum christo in domino. Tali mirra asperge et irriga profunde cubile tuū : uel potius esto mons mirre. Vberior enim gratia / ubi mirra nascitur q̄ ubi aspergitur. In hoc monte colloca cubile tibi : imo dilecto in quadā mirre copia : ubi hec species aromatica magis oritur q̄ ad uehitur. In multis scripture locis usus mirre ad misteria sumitur. Cum mirra magi ad christum ueniunt : Venit et Nichodemus ferens mixturam mirre quasi libras centum. Magna hec copia : Sed

quid ad collationem montis? Ferens inquit .i. secum ferens: non ex se proferens / portans non pariens. Bona utraq; / et que offertur et que oritur: sed ista potior. Deniq; illa ad christum aduehitur: ad hanc ipse uadit: Vadit enim sibi ad montē mirre. Bene mons mirre / qui mortem circūfert in se ipso / non in parte / nec quasi re ipsam: sed uberem et continuam et eminentem: nec ad horam et quasi ueterascentem: sed magis renascentem. Bene mons mirre: qui christi in se mortificationem et incorruptibilitatem quādam et resurrectionis future ymaginem / non tam gestat / q̄ germinat. Nūquid tibi mons mirre uideri potest: in quo future incorruptibilitatis nil magnificum / nil eminens / nil nisi ad horam apparet. Beatus plane mons / qui huius mirre germine undiq; uestitur: non respigitur per partes: nil in se nudum / nil habens sterile: sed totū ac felici fecūdam specie. Quō non beatus / qui xp̄m ad se trahit. in sui odore aromatis? Bonus odor plane sponso xp̄o / inter ipsas deitatis gratus delicias. Deniq; super tantas delicias: delitie tamē eius esse in monte mirre. Ideo dicit: Vadam inquit mihi ad montem mirre. O beatum montem ad quem uadis yesu bone: ad quē uenis / quem pambulas / quē inhabitas / et inhabitas in finem / quē solus inhabitas: et hoc usq; ad terminū loci. Veni yesu: incipe hūc montem possidere. Nullus tibi questionē moueat: nullus dicat. Nūquid habitabis in hoc monte tu solus? Mons uber / mons pinguis / mons abundans / mons affluens unguentis. hec unguēta exinaniri nō possunt: Magna enim unguenti moles in monte mirre. Non deficient unguenta de hoc monte: Ideo qui uadit ad montē mirre / unguentis non indigebit: nec odoramētis quidē / qui uadit ad colles libani: Non enim deficient thura de libano. Nam et libantum dicunt thus intelligi. Veni yesu bone ad colles / ut fluant thura a facie tua. O quantus incensi fumus ascendit de collibus istis cum tuo. imo cum te fuerint igne succensi. Magnum habet in collibus thuris ignis tuus materiam pabuli / et magnum incensi fomitem. Non cito consumuntur hec thura: Incensi huius fumus non facile euanescit: Tanta thuris moles: tanta copia collis thuris: Non potest pugillo concludi: non cōprehendi thuribulo:

94
uasculo non capitur / mensuram nescit : quia nescit intermitteri . Be-
ne ergo collis thuris / qui sine intermissione orat : et qđ sanctius ē
sine intermissione : Qui in oratione nil habet remissum / nil exile
Sed uelut cuiusdam fornacis magne fumus pinguescit : sic pingue-
scentium uotorum / et desiderii exuberantis agit uolumina . Ve-
ni ergo iesu bone ad colles thuris : saporiosum odoris incensum
fumigant montes quos tangis : quid simile fratres habent oratio-
nes nostre : Quā cito thura nostra inanescunt / et quodam modo
uix succenduntur / et statim extinguntur . Vt quid istud ? Vtiq;
quoniam exiguam nobis incensi congeessimus materiam . ego spi-
ritus angelicos etsi qui inter homines illorum emuli sunt : quosdā
uelut colles thuris interpretor / quorum oratio / quasi incensum di-
rigitur in conspectu dei : qui deuotionis suauissimos uapores gi-
gnāt : celestium glomerant nubes affectum . Beatus utiq; sacerdos
qui thura tanta offert / qđ tam suavis nebule uapor opperit / et in-
uoluit . in apochalipsi legis : phialas plenas odoramentorum / ora-
tiones sanctorum . et que cōuentio collibus thuris ad phialas ? que
enī phiala capiat collē thuris ? Bona phiala plena odoramentoz .
Sed ecce plus qđ phiala hic . Ascendit inquit fumus aromatum in
conspectu domini de manu angeli . Sed que manus integro coli
sufficiat ? Que inquam manus nisi tua iesu bone manus : qui mon-
tes ponderas : et terram palmo concludis . qui liberas montes ī pon-
dere et colles ī statera : in manu tua domine / omnes fines istorum
collium : et fas est dicere in sinu tuo : deniq; ī sinu tuo sanctorum
oratio conuertitur : in conspectu tuo intrat : ibi conuersatur ibi cō-
uertitur : illi in te et tu in illis . Propterea uadis mihi īquis ad col-
les thuris . Veni ergo domine : ueni et noli tardare : ueni et ne trāsi-
lias colles istos . Quid et si ad te transiliunt colles thuris / molles
sunt montes mirre et colles thuris ubi ipse adueneris . Quomodo
nō mobiles qui liquefcunt qui fluunt / qui fumigant : qui ascen-
dunt sicut fumus aromatum in conspectu domini de manu tua .
Vade ergo tibi ad colles thuris / ubi incensa multa sunt / ubi incē-
sa cuncta sunt . nam in colle thuris nil sine incenso : incensa hec
data tibi sunt : ideo ueni ut adoleas ea in conspectu tuo . Vadam

mibi ad montem mirre/ et ad collem thuris. Veni de libano ueni: iam exclusum est cur uadat. Ut quid enim nisi ut uocet: ut intret/ ut dicat ueni. Ecce quod bonum et quod iocundum habitare in collibus istis: ad quos uerbum dei uadit/ quos reuisit: De quibus sponsa uocat: et uocat ad coronam. Veni inquit de libano: ueni coronaberis. Libanus candorem sonat: Quid ni candidius de niue celesti? Non enim deficiet sicut scribitur nix de libano. Nix illa que descendit de celo/ que infundit terram et inebriat et germinare facit. Beati montes super quos nix ista cadit/ et colles quos operit: sic inquit dominus erit uerbum quod egredietur de ore meo/ non reuertetur ad me uacuum. Videtur ne tibi uacuum reuerti uerbum quod uadit ad montes mirre et colles thuris/ commemorat libanum: Que res animum sic reddit mundum et candidum: quomodo orationis usus? Primo quidem mirra mortificat: deinde thus purificat: Nec enim pura poterit emanare oratio: si non omnis prauus primo fuerit odor repressus/ et exaltatio carnis. In mirre unguento mens stringitur: ut ad quandam imo omnimodam unitatem se coartet: Per thuris incensum dirigitur et dilatatur/ et se diffundit/ et celestes replet regiones ex ardore incensi: Illic se libere ueritatis aure immiscet et confundit: et que primo ad se anima ipsa contracta est: ibi rarefcit et attenuatur/ et deficit suspensa/ et suspiciens in excelsis. Oratio utriusque et mirre et thuris misterium explet: Orantis affectum in primis colligit et stringit in seipsum: deinceps diffundit et transfundit in deum. Quid mirre similis/ ubi tanta in diuinam unionem transfusio? Quid incenso similis/ ubi tanta diuini cuiusdam sensus diffusio? Iure tota pulchra uocatur/ et sine macula/ quam orationis ardor incanduit/ quam colorauit et candidam reddidit candor lucis eterne. Tota pulchra es amica mea/ et macula non est in te: Tota pulchra es: quia tota pura es hac hora/ maxime hora orationis/ hora incensi. Tota pulchra es amica mea: tota pulchra es: quia tota amica es/ et solo amoris

candens affectu. Tota pulchra es / et sine macula / peregrini nil habens coloris admixtum : Veni de libano : quia plene lota : ueni de libano ex toto illustrata : Veni de libano carens culpa : Veni de libano et candens gratia : Veni coronaberis. Felix omnino qui de libano candentis affectus / de colle thuris : de orationis intente copia uocatur ad coronam . Felix inquā anima / que hora incensi ascendit ad patrem : que sine interuallo de libano ad coronam uocatur : coronam glorie quam reddet illi in hora transitus / iudex iustus et dulcis sponsus iesus christus .

SERMO . XXVIII .

Tota pulchra es amica mea / et macula non est in te : ueni de libāo : ueni de libāo . ueni coronaberis . Quis mihi dabit istud triū ut sic dicam dierū iter cōficere : Quis inq̄ dabit mihi hanc uiam indefessio incessu percurrere . Vie iste / uie pulchre / et semite pacifice sunt : Venire de libano ad libanum : de libano ad regnum : Nam sponsa ad coronam uocata / inuita uidetur ad regnandi consortium : Dulcis est hic uie terminus Sed nihilominus dulcis est transitus . Quid ni dulcis / qui nescit in libano deflectere : Non hec est uia lata : non hec est uia layca nec potest per eam transire pollutus : Non est currentis nec uolentis : sed miserentis dei : Miserentis cur dico : dixissem melius desiderantis . An non extuantis desiderii uota designat uocatio trina : Vehementis affectus argumentum est q̄ tertio uocat . Percurrere animo precedentia cātici huius / nusquā reperies uel tam expresse commendatam pulchritudinem sponse . Ter uocat / et totam pulchram dicit . Denique in precedentibus sic habes : Ecce tu pulchra es amica mea / ecce tu pulchra . Et iterum alibi : O q̄ pulchra es amica mea / q̄ pulchra es : hec autem tertio in loco totam pulchram diffinit : Illis in locis uel demon

frat q̄ pulchra est / uel miratur q̄ tam pulchra est : non tam dif-
finite determinat q̄ ipsa sit ex integro pulchra / sicut in presenti.
Tota pulchra es amica mea. Quomodo nō tota pulchra / pulchri-
tudini collaterata extoto ? Quō nō tota pulchra i qua lucis eterne
cādor imēsus emanat ? Bene tota pulchra et suppulchra inquā ube-
ri illapsu sese transfudit omnis pulchritudo domini : exaltata est
quidem super sidera : species tamen pulchritudinis eius in spōsa.
Species inquit eius in nubibus celi : Quādiu spōsa nubes celi est :
nubis lucida et leuis / et quasi ad solem accedens / et ipsum suscipi-
ens. tam diu in ea solis splendor relucet : et pulchritudinis eius spe-
cies manet . Plane tunc nubes est sponsa : quando spiritualis obti-
net affectionis leuitatem / et lucem intelligentie. Quādiu spiritu-
alis anima per orationis et contēplationis usum in supernis suspē-
ditur / sicut lucida nubes et leuis / tota interim pulchra est : quia
tota amica est et macula carens : quia in feruide charitatis uersa co-
lorem / hora ista gloriosam sibi sponsam exhibet / non habentem
maculam uel rugam : mundans illam non tam in sanguine / q̄ in
lumine suo. Quomodo non tota pulchra / in qua tam expressa di-
uine pulchritudinis species apparet ? Quam mihi dabis animam
quam audeas ex toto pulchram diffinire / nisi in hac hora tantum
quando per amoris estum plus imbuitur q̄ induitur specie spōsi.
Aliis quidem horis sine macula deputatur / dum culpa non impu-
tatur. Hoc autem momento q̄ sine macula dicitur : non est indul-
gentie / sed dilectionis / sed desiderii / sed deuotionis. Quis enim
dabitur uenie locus / ubi nota charitatis tantum estuantur . Amor
indulgentia non eget : totum enim gratiosum est / ubi solus est .
Deniq̄ uide nūc quomodo et offensa excluditur / et gratia cōmen-
datur : et sola gratia. Tota inquit pulchra es amica mea / et macu-
la nō est in te. Blandimēta huius nō uidentur indulgētis / sed dili-
gentis / sed amantis / sed admirantis subleuatus pulchritudine op-
tat presentia . Veni de libano / ueni de libano / ueni coronaberis .
Inuitatio plena prodit affectum : uota manifestat . Alii trine uoca-
tionis scrutentur sacramenta / et gradus assignent : mihi quidem
sufficit diuine maiestatis humanā aduersus aiām affectū mirari .

Istud sufficit: sed ipse succumbo: Vtinam mihi nihil incumbat
 negotii: nisi suspenso semper stupore mirari impensam gratiam:
 ita tamen ut admirationi huic uota iungantur/ et germana sit cha-
 ritas: Affectus enim affectum meretur: et abissus abissum similē
 prouocat in uoce perfluentium catheractarum. Bone quidem ca-
 theracte sunt/ que tuum bone iesu distillant affectum: infundunt
 amorem. Amor mutus non est/ usum habet uocis. De spiritu scri-
 ptum est hoc: et bene nostis quanta sit affinitas: si nō potius idēp-
 titatis charitatis ad spiritum: Illa continet omnia/ que plenitudo
 legis est charitas. Spiritus loquitur misteria: et amatoria plane lo-
 quitur. Ipse spiritus reddit testimonium spiritui nostro/ utiq; et
 blandimentum loqui potest: Sonus eius sensus amoris est: et desi-
 derii uota instar habent uocis. Experimentū gratie ipsum ē utiq;
 q̄ loquitur/ q̄ inuitat/ q̄ dicit ueni de libano. Ter uocat fortasse
 idcirco/ q̄ funiculus triplex difficile rumpitur: Tenax enim fu-
 niculus amor: Amor affectuose trahit: cui est idipsum alloqui q̄
 est allicere: Nihil amoris tenacius uinculo/ nil trahentius. Audi
 quomodo lex diuina/ triplicem huius ostendit nexum funiculi.
 Diliges dominū deum tuum ex toto corde tuo/ et ex tota anima
 tua/ et ex omni mente tua: ac si dicat: Diliges dominū deum tuū
 cordis proposito/ anime affectu uitali/ integro et rationabili quo-
 dam mentis arbitrio: ut amoris in te et propositum sit/ et ipsum
 propensum sit. Bona siquidem cordis in deum intentio pia: Sed
 quid si pigra sit/ si emortua/ si nihil habēs in se animatum. Bona
 ergo intentio pura/ quam inuidam reddit/ et uelut animatam fer-
 uida et dulcis affectio. Affectū hunc qui est/ ac si quedam anima
 boni propositi infestat/ informat meditatio: Si discreta est et re-
 nouet/ si crebra est/ funiculo sit triplex nexa/ ad meritum repositi-
 te corone. Quid uberius? Ad experimentum quidem/ experimē-
 tum quidem expressius. An non tibi uidetur inuitare/ et quasi tri-
 pliciter dicere: Veni: hec trina dilectio: Deniq; quasi inuitat:
 dum confert et audaciam pro merito: auiditate p̄ experimēto.
 Veni inq; de libano: ueni coronaberis. In apocalipsi: q̄ si de libāo
 ueniētes sic legis: hi q̄ amicti sūt stolis albis: q̄ sūt et ūde uenerūt.

Hi sunt qui uenerūt de magna tribulatiōe / et lauerūt stolas suas
et candidas eas fecerunt in sanguine agni : Vtiq; et credendi fidei
et conuersandi forma . qui in tribulatione sua sequūtur hunc agnū
non aperientem os suum / cum ad occisionem duceretur : et coram
tendente se obmutescentem . Qui non sunt tristes neq; turbulenti
donec eiciant ad uictoriam iudicium / et certamen ad coronam .
Non enim coronabitur / nisi qui legitime certauerit : Et quia de
certamine corona : ideo forsitan dilectam sic inuitat ad coronam
ut exprimat causam . Ait ei : Coronaberis de capite sarmana et sa
nir / de uertice hermon : de montibus pardorum : de cubilibus le
onum . Nescis enim quid asperum / quem ferum : quid fraudulen
tum in his hominibus uel naturis datur intelligi . Ideoq; de his co
ronari dicitur / dum hec triumphata corone ministrat martirum .
Ille quidem per tribulationis tolerantiam coronatur : qui mitis /
qui mansuetus : qui uelut agnus de tribulatione magna uenit : qui
in charitate uelut candidatus / non consumptus : quem nulla impa
tientie et murmuris macula denigrat . Hi sunt qui de libano ue
niunt / et coronantur de capite sarmana et sanir : de cubilibus le
onum / de montibus pardorum . Per hec enim coronantur : et qui
per hec tentamentorum genera probantur : Nunquid non colli
gunt isti de spinis uuas / et de tribulis ficus ? Quod in presenti est
inquit apostolus : momentaneum et leue tribulationis nostre su
pra modum in sublimitate eternum glorie pondus operatur ī no
bis . Passiones ergo huius temporis cooperantur ad futuram glo
rie coronam / que reseruatur nobis . Cumulata plane materies pre
miorum inter totius puritatis merita / passionibus uariis atteri .
Pulcherrimus corone nexus / quando puritas uite et humilis pres
surarum tolerantia sibi coherent . Magnum quidem est pressura
rum pondus : Ideo forsitan montium est expressum nominibus .
Ingens moles : sed fides superfertur / nesciens opprimi / uel oppri
mit : Capita et mōtium istorum conculcat / et pcutit ipsum caput
de domo impij . Iure ergo caput ipsū triūphans coronat de capite
q; et tētationū initiū cōterit : et tribulationū uehementie nō cedit :

In omni re quasi caput est: quod uel primum est uel maximum. Sic ergo caput hic accipe quasi rerum que his montibus figurantur: uel principium uel cumulum donet intelligi. De capite sarmana coronatur / de uertice hermon et seir: que iniuriarum cumulum quendam exuperant: et tribulationum molem extollentem se aduersus humilem scientiam christi. Sed moles ista tanto uidetur ramum ponderis habere / quanto tantum est momentaneum quod timet. Denique et si mons est / tamen scriptum legis: quia mons cadens defluit et saxum transfertur de loco suo. Et uide quomodo defluerunt / quomodo translati sunt montes isti: Translati sunt / quia transmutati sunt: quasi translatos et triumphatos iudicat illos apostolus / quibus loquitur: Et hec quidem inquit fuistis / sed abluti estis / sed sanctificati estis sed iustificati estis hac ablutione et emundatione / que fit per uerbum fidei. Paulus deposuit uarietates suas / totus immaculatus effectus: totus unius coloris. id est unius fidei et moris. Velut pardus quidam uidetur homo / heretici dogmatis uarietate respersus: Sed nihilominus pardo similis est: homo dissimilis sibi / homo uarius et inconstans / et subinde mutans consilia: Quasi enim ita dicam / uult et non uult pardus. Trahe ista ad conuersationem gentium: et mox intelliges quomodo per unitatem fidei et spei / unum induisse colorem uidentur / qui conuersi sunt ad dominum: nec modo uarietatem: sed et feritatem exuisse leonum: Non in cubilibus inquam et impudiciis: sed in cubilibus et in hortis aromatum commorari: in lectulis non fumeriis: in lectulis non fedis / sed floridis. Floridus enim lectulus sponsi et sponse: Non uidetur sponsa de libano libens egredi: et de iudea transire ad gentes: Ascendit enim inuita que totiens uocatur: non uult deserere libanum / ut transeat ad montem sarmana: ad uerticem seir et hermon. Sed transitu suo montes hos steriles: montes barbaros conuertit ipsa in libanum. Sed iam montium istorum nomina intuere. Sarmana populus uanus intelligitur / uel coangustans: Seir hispidus: hermon anathema. Quid uanius illo populo: quorum ipsi doctores euauerunt in cogitationibus suis: Et dicentes se ipsos esse / stulti facti sunt: Quid angusti us illis: qui desperantes semetipsos tradiderunt immunditie et

Angustum enim cor quod finem uotorum infra temporalis iocunditatis metas cōtrahit: nesciens spem ad eterna dilatare. Quid magis hispidum / et magis incōpositum illis de quibus apostolus dicit? Sine affectu / sine federe in malicia et in inuidia agentes: Nō isti uelut seir reputandi sunt. Nam hec non accipiuntur / qui sunt alienati a sensu xpī promissionis spem nō habentes / non ciues sanctorum / non domestici dei: sed omnino sine deo in hoc mundo. Et hec quidem gentes fuistis: sed abluti estis: sed sanctificati estis: sed iustificati estis in nomine dñi nostri yesu. Ideo de uobis sponsa coronatur / que de nostra imutatione gloriatur. Bona enim imutatio ubi seir cōuertitur in libanum: Et libanus quidem ille prior libanus iudaicus cōuersus iam in seir uidetur et hermon. Ideo ueni de libano / et ueni et uide. Pro libano illo exiguo et breui / quanti tibi exurgant libani. Letia in circuitu oculos et uide omnes mūdi istius montes tibi sunt in libanum conuertendi. Molestum plane gentis tue detrimēta et desolationem uidere: sed molestiam hanc tam lucrosa cōmutatio compescat: et unius damna redimat prouētus uberior. Noli ergo morā nectere / sed ueni / ut de gētium fide et cōuersatione coroneris. Vis omnes hos montes non i iudea et gētibus / sed in ecclesia tantum intelligere? Non erit dissonus intellectus: si interpretationē in hanc partem uelis deflectere: inuenies hic libanū / et sarmana / et seir / et hermon: Inuenies hic et montes pardorū / et leonū cubilia. Utinam in hoc libano nostro / in hoc sacro monachorū cōuentu: quem et professio et cōuersatio uenustat et candidat: In hoc inq̄ libano uinā detur certiore caput sarmana non uerticem seir et hermon. Cum uideris in cetu et in congerie sanctorum quēquā efferentem seipsum / inflatum sensu carnali / iactantia uanum / intus et foris tumidum et turbidum ociositatis anxium uanitate: Otium enim accidiam parit talem: cum talem uideris / quid aliud q̄ caput sarmana cum libano cernis. Nil ocio uanius: nil anxiosius accidia: nil tumore turbatius: Nam et sarmana populum uanū uel turbidum sonat: Ideo de sarmana uenitur ad seir / ad hispidum et pilosum. Vbi enim accidia ibi tumor: ubi turbatio / ibi nil leue / nihil compositum / nihil ordinatum:

sed totum horridum : qui talis est / sine federe est / sine affectione
 inimici sensus et alienati / ymo anatematizati : qđ hermon signifi-
 cat. Non hic domesticus dei / nō ciuis / nō aduena quidē et hospes
 propter qđ nulla ad deum gratia / deuotio nulla declinat . Nō di-
 uertit ad illum sponsus / ubi uel in transitu uisitet / et sicut hospes
 ad cōmorādū. Cōmorantur aut in eo pardi / demones quidē uarij
 et uersipelles / et leones cubant ibi : Non cricēunt ut transuolēt :
 sed securi possidēt et cubilia collocant : Sed qui tales sunt / despe-
 randi nō sunt : Etenim multi istiusmodi / in sponsi predestinātur
 ornatum . Ideo dicit : Veni coronaberis de capite sarmana / et de
 uertice seir : Veni inquit de libano ueni . Vide si nō morose egre-
 ditur de libano / que totiens uocatur : mora tamen hec nō est cotu-
 macie / sed cautele : Quis enim a cōtemplationis candore / a que-
 ris interne / et puritatis sereno libens discedit ? Cui non erit mole-
 stum uel ad momētum de loco deliciarum secedere ? Forsitan in-
 sperata in discipulis lucra blandiūtur : Optanda quidem lucra :
 sed metuēdus est lapsus . Suspecta mihi sunt lucra / quorum incer-
 tus est prouētus : uicinū proprie periculum salutis / certū interne
 suauitatis dānum . Quid mirum si moretur uentre / cum et mole-
 stum sit de libano discedere / et metuendum sit ad montes / ad mō-
 tes illos barbaros et bestiales accedere ? Et forsitan sponse mora /
 festinationem nostram sigillat et arguit : qui nimis prompti et pa-
 rum prouidi / uires nostras minus pensantes / festinamus ingredi
 in labores prelationis / in sollicitudinum molestias / et materiam
 lapsus : nec expectantes uel semel uocari / ultro nobis ipsi honorē
 sumimus : uocationem uel preuenientes / uel arte procurantes .
 Non debet eē tanti muneris iprouida presumptio : sed nec ptinax
 metus . Deniq; presumendum est / ubi christus iubet / ubi sponsus
 uocat : et prouentus uberes pollicetur : sicut in hoc loco . Veni in-
 quit coronaberis / de capite sarmana / de uertice seir et hermon ;
 de cubilibus leonum / de montibus pardorum . Cum in subiectis
 mutatur morum barbaries : cum de cubilibus et ipudiciis / ad flo-
 rida et honesta trāfferūtur cubilia : et i hortos aromatū ad cubilia

quibus non est fremitus / sed fletus ad cubilia in quibus cōpunctio
eēt cordis : Non pugna cogitationū : sed cum aufertur maculose
ueritatis uelamen / et nuda succedit simplicitas / moribus ministe
rio suo in melius cōmutatis : coronari sponsa satis apte accipitur.
Bene quidem de talibus coronatur . cum iam uertūtur in ornatū :
quorum antea mores horrebat : Cum ordine quodā charitatis sibi
horrent in unū : qui ferinis prius affectibus desiderabant . Grata
plane sponso est hec unitatis coherentia . Idco forsitan sequitur : et
uulneratū se dicit in uno oculorum / in uno crine oculi eius idest
sponse . Capituli huius ratio / in aliud differenda est tempus . Hoc
autem in fine admonuisse sufficiat / si quem alieni causa pfectus
ad gradum altiore sollicitat : non dissuadeo nec suadeo plane .
Vnum autem hortor / quisquis es : Emulare et cunctā actionem et
candorem sponse : que non est cōtenta semel uocari / nec digna pe
nitus : nisi de quodam pure et dealbate conscientie libano : Non
enim nisi de libano dilectam uocat ad coronam sponsus eius : qui
est deus benedictus in secula seculorum Amen .

SERMO . XXVIII .

Cor durum / et male durum / in quo uerba ista uulnera nō
generant . Stupidum plane est cor quod uerborū istorum
uirtutem nō perferunt : qđ non stupet ad dignationem tan
tam . Quid dignationē dico : etiam plus est / et quantū esset si uel
dignatio eēt . Magna enim res / et omni admiratione digna : si uel
dignatur tanta maiestas / humanam infirmitatē / sororis et sponse
impartiri uocabulo . Nūc autem nō tam dignatio est / q̄ deuotio .
Vultis autem deuoti et propensi affectus argumentum audire :
Vulnerasti inquit cor meū / soror mea sponsa / uulnerasti cor me
um . Cordis uulnus uehementiam designat amoris . O uere dulce
cor / qđ nostris mouetur affectibus / ad rependēdam uicissitudinē
dilectionis . Et necessitudo hec et uicissitudo : Necessitudo in so
roris et sponse nomie : uicissitudo designatur in uulnere . Magna
necessitudo sororis / sponse maior . Illa cognitiōis : ista dilectionis :
Ibi significatur / quia de uno sunt . hic unum soror est : quia diuine
cōsors nature . Sponsa uero quia in singularitatē assumpta psona .

expressa plane necessitudis hec uocabula sunt: que uel uerū uel
 gratiam sonant. Quantum amare oportet / que tantis affinita
 tibus federatam christo se nouit. quantūcumq; amat / non amat
 sed reamat. Ipse enim prior dilexit nos. Amor ad illum noster
 quantūcumq; propensus fuerit non impenditur sed rependitur:
 debitus est non gratuitus: equari et qui iam impensus est amori
 non potest: Et quonā modo mereri potest: quomodo obligare
 potest / qui ne plane quidem soluere sufficit: Nō potes sponsa
 amatori tuo uicissitudinem plenam rependere: Ipse tamen non
 desinit supimpendere. Qui impendit tibi / nōdum plane solu-
 tum est: et tamen obligatum se putat. Quicquid illi rependis
 amoris / nō accipit quasi debitum / sed quasi gratuitum: Quasi
 prouocatum ad dilectionem se persentit: dum cor suum uulne-
 ratum fatetur. Quid est hoc miraculi fratres? Nonne beatam
 hāc reputatis animam: que ipsum cor domini nostri iesu christi
 piis affectibus transfigit et penetrat. Acutus etiam efficax et ue-
 re uiolentus affectus ille est: qui tuum iesu bone meretur affec-
 tum. Magna et uiolenta est uis charitatis: ipsum affectum dei
 attingens et penetrans: et uelut sagitta iecur eius transfigens.
 Quid mirum si regnum celorum uim patitur? Ipse dominus
 uiolenti amoris uulnus sustinet. Sed uide quibus iaculis uulne-
 retur. Vulnerasti inquit cor meum in uno oculorum tuorum:
 et in uno crine colli tui. Nunc parcas sponsa / talibus sponsum
 telis appetere: Aspectibus piis quasi spiculis utere. Noli in hoc
 negocio remissius agere: noli contenta esse dilectum uulnerare
 semel: sed concide ipsum uulnere super uulnus. Felix es: sagit-
 te tue infixæ sunt illi: et amores tui militēt in christo: Si oculus
 tuus defixus indefesse sit in illo. Bonum uulnus / de quo uirtus
 egreditur. Tetigit mulier simbriam: et uirtutem de se sentit
 christus exire. Quanto magis cum cor eius non leuiter tangit
 sed uulneratur: gratiam de se emanare sentit. Uulnus istud nō
 est sine sensu: Ideo puri sensus in illum spicula uibra. reputa il-
 lum quasi signū positum ad tales sagittas: Tales fauorabiliter
 excipit: quia tales iacit. Respexit Petrum / et cor eius percussit

et cōpunxit ad penitentiam. uulnerati cordis lachryme dant si
gna. Deuiq; respectu cor illud uulnerat / qđ ad aliquē uirtutis
mouet affectum. Talia in me utinā multiplicet uulnera a plan
ta pedis usq; ad uerticem ut nō sit in me sanitas: Mala enim sa
nitas ubi uulnera uacant / que xpī pius infligit aspectus. Aspec
tus aspectū prouocat: ideo tuo illum tempta uulnerare prospe
ctu. Oculi tui semper ad dominū: ut amoris tui nutibus capia
tur / illaqueetur crinibus. Non tamē dicit / in oculis et crinibus
quasi in pluribus / sed quasi in uno. Vulnerasti inquit cor
meū soror mea sponsa: Vulnerasti cor meum in uno oculorum
tuorum: et in uno crine colli tui. Si plures habes oculos / omnes
alios claude / ut hoc uno utaris / quo solo dilectū intueri soles:
et quo solo uales: Qui directius intueri uolūt / alterum oculū
claudūt / alterum intendūt: et eum ipsum quo cernūt stringūt:
ut stricto efficacius contēplentur acumine. Oculus tuus unus ē
si purus est: unus est si ad plura non est. unus est si quodā mo
do simplicatus et strictus et directus in unū est: Non fixus /
non diffusus / nō sparsus in multa. Oculus tuus unus est / si in
tendis et intueris semp in unū / et in illum unū. deniq; si amo
ris oculus est / unus est. Vnam inquit petiī a domino / hanc re
quiram / ut inhabitem in domo domini in longitudine dierum:
ut uideam uoluntatē domini. Oculus iste unus est / unū potēs
et unū prospiciens. Et in uno crine colli tui: Non oportet ut
crines fluctuent: ut sine lege euagent: et sparsi et errantes ocu
lorū effundantur luminibus. Non decet ut strictus sit oculus:
et crinis lapsus. Oculus enim offenditur / cum crinis effundit.
Si intentio in oculo intelligitur: Quid in crine ubi cogitatus
designatur? Vis unū habere / utrūq; et crinem et lumē / et intē
tionē / et meditationē? Cuius est in lege domini uolūtas eius:
et in ea meditabitur die ac nocte. Iste et in uoluntate uniformi
unū possidet oculum: et crinem unū in meditatione. Alioquin
si uniformis et simplex intentio in deum tibi fuerit: Si cogita
tiones tue sine disciplina tua fluitent: intentū retundēt oculū:
et simplicē intentionis diuerberant aciem: et cor dissipant pere

100
grine et indiscipline mentis uolutiones: Intentioni pure cogi-
tatus respondeat. unus sit / sicut et illa uniformis est. Bonus. n.
crinis qui fusus non est: non inculcus / sed collectus in unum et
collo inherens. Collo utiq; illi de quo dicitur: Collum tuū si-
cut turris / de quo mille clipei dependent. Collum hoc sacram
scripturam intellige / per quam ad nos diuine nuntia uolūtatis
uerba profluunt: bene ergo crinis / cogitatus assiduus in lege
dei: Ideo colli dicitur: quia omnis cogitatus tuus / ois sensus tu-
us et intellectus tuus / sacro nō debet preiudicare sermōni: sed
ex eius prescripto penderē / et prodire ab ipso. Qd̄ diuisi et q̄ si
lacerati sunt crines tui / et nihil in se compositionis habētes col-
lo: licet inhereant / non tamen placēt sponso / nec eius cor uul-
nerant: nō mouent affectum / nec gratiā merentur. Vtrūq; egit
ut cōiuncti sint / et collo inhereant / et obtineant in se tam ordi-
nem q̄ auctoritatē. Quid enim proficit / si meditationes tuę in
lege dei sint? Sine lege sūt / que sine ordine sunt / et passim fe-
runtur. In uno inquit crine colli tui. In collo sacri sermonis au-
toritas intelligitur que cogitationes informet: Ordo autem in
unitate. Bonus enim ordo ubi colligūtur in idipsum / et ferunt
in unū: et in unum illud quod non aufertur: Vel ideo dicit in
uno crine colli tui: ut liberam et reuelatam significet sponse fa-
ciem: Crines enim pro uelamine habentur. Vult ergo in spōsa
exitam et reuelatam faciem / ad specularandā gloriam dei / ad in-
tendendū sine offensione oculum cōtemplationis: Ideo cōmēn-
dat crines compositos et reductos a uultu ad collum. Quid hoc
in una singulariter itelligimus anima? Deriuemus hūc sensum
ad ecclesie statum: Gratius est enim qd̄ ecclesie est. Deniq; ni-
hil sponso gratius cōmunitate: imo unitate erēdentium / et com-
page ecclesie. Multa bona in sponse cumulatit preconium. qui-
bus se delectatum ostendit: sed nunq̄ sic expressit gaudentis af-
fectum / sicut hoc: Vbi et luminis et crinis cōmemorata est uni-
tas. Quomodo nō maximum erit eius gaudium: ubi maximū
conseruatur mandatum? Mandatum inquit nouum dō uobis:
ut diligatis inuicem sicut dilexi uos. Oculi ecclesie / doctores

sunt: quos qui tangit / t̄āgit pupillā oculi domini . Crines uero
plebs credentium: utrisq; est sponso grata est unitas . In hoc in
quit cognoscent homines / quia mei estis discipuli: si dilectionē
habueritis ad inuicem: Consensus duorum uel trium preces im
petrabiles faciunt: Quāto magis totius ecclesie in xpō sensus ē
Quō non ipetrat unitas / que ipsum cor domini penetrat: Vul
nerasti inquit cor meum soror mea sponsa: uulnerasti cor meū
in uno oculorum tuorum / et in uno crine colli tui . Quid enim
in toto muliebri ornatu plus allicit et afficit amantis affectum
q̄ crines compositi . Sed qd conamur laudibus emulare crines
sponse / ambitiose comptos et collectos ornatu: Magis subest
plangendi copia q̄ applaudi: his diebus cernimus diuulsos mi
sere et laceros sponse crines: et inter se pugnare / ecclesie plebs
pro ecclesia . Cernis hoc et tu iesu bone: et nihil te mouet ista di
uulsio: nō te sponse tue uulnus tam graue uulnerat: Si unitas
ad gratulationē cor tuum uulnerat: dissidium ad cōpassionem
uulnerare te debet . mouet te unitatis dispositio: moueat te eorū
que unita fuerit dissipatio . Diuisi sunt crines tui et desperati ab
inuicem / imo et cōtra inuicem: Vtriq; a sponse collo pendere
se iactant: et de proprietate gloriantes a se diuellere tentat . No
uit dn̄s qui sunt eius: et discedat ab iniquitate oīs qui nominat
nomen domini . Geminū hoc habens signaculum / ut Paulus lo
quit̄ . Immobilis manet spōsa ipsius inter impias manus undiq;
cōuellentium illam / et lacerantiū reges terre et principes cōue
nerūt in unū aduersus xp̄m domini et aduersus spōsam eius .
Sed sponsa spōsum nouit / ut nō sequatur alienum sed ipsum .
Non ignorat se ipsam: non ignorat cuius sponsa sit: Ideo non
uult egredi nec abire post greges sodaliū: Et si sodales fuerūt:
iam quidem non sunt . Exierunt a nobis: sed non sunt ex nobis .
Quō sodales sunt qui amici nō sunt: Amicus enim sponsi stat
et audit / et gaudio nō gaudet propter uocem eius: Isti uero nō
audiunt nec gaudent ad uocem sponsi: sed magis ad uocem im
patoris romani . Nisi qd̄ uerius fatemur / non tam gaudent q̄ ti
ment ad rugitū eius . Sed nouit dominus qui sunt eius: nō qui

sunt impatoris: Ideo moueri non possunt ad fremitum leonis: quia immobili diuine notitie continentur signaculo. Bonum enim signaculū notitia dei: Notitia que secundū propositum est: secundū q̄ uocati sunt sancti: Firmū est signaculum hoc notitie eius: quia nihil ei deperit: Non tantum no deperit ei nihil: sed ipsa saluandos parit: ipsa predestinat: ipsa signat quos suos eē uelit: Geminū signaculum diuinum propositum et humanum studium diuina prouidentia et humana diligentia: Nam de diligentia subdit aplūs: Et discedat ab iniquitate omnis qui noiat nomen domini. Vide duas huius signaculi partes: unam diuie tantum gratie: alteram et libertatis et gratie nostre: Illam propositi: hanc adiutorii. Secunda hec pars libertatis nostre/ infirmū arbitrium dirigit: Nam prima predestinatio disponit: In prima qui sunt eius dnūs preuidendo nouit. In secūda nobis in notescit: Illa causa: hec est illius effectus. Illud signaculū est: istud signaculi signū. Illa radix est: hic fructus. et a fructibus eorum cognoscetis eos: ut fructum hūc plurimū afferant. Ideo dicit: Discedat ab iniquitate qui nominat nomen domini: qui eius esse se dicit/ discedat ab iniquitate. Nec discedere potest quisquā illorum/ quos diuina formauit et firmauit notitia. De niq̄ et capillus de capite ecclesie non peribit: Capilli eīm eius omnes numerati sunt: omnes signati signaculo predestinatiōis notitie. sine penitentia est ista notitia: Ideo firmum stat fundamentū domini habens signaculū/ et diuini propositi adiutoriū: et arbitrii nostri conatum. Isto qui ligantur crines signaculo: nō poterit eos quisquā rapere de capite sponse. In manu tua domine omnes crines sponse: et non rapiet eos quisq̄ de manu tua. Tene iesu bone quos tenes: et recollige quos nosti: et qui tuum se nouit/ qui dicit domini ego sum: Qui nominat nomē dñi discedat ab iniquitate: accedat ad unitatem ecclesie/ ad unitatē capitū et corporis. i. sit crinis colli/ et crinis unus. Nihil sic spōsitor uulnerat/ nihil promouet ad affectum/ et animū penetrat: quō unitas sponse: Et ea ipsa intus dirripiendum seruata et q̄ si solidata conatus. Episcopi religiosi proprias deserunt sedes: de

ciuitate in ciuitatem fugiunt a facie persequentis . Deo deuoti
et clerici et monachi tribulationibus et contumeliis affecti / ra
pinam bonorum suorum non gaudio sustinent: cognoscentes se
meliorem habere et manentem substantiam / in unitate superne
et ecclesiastice charitatis: Si enim omnem substantiam suam de
derit homo pro charitate / quasi nihil despiciet eam . Quidam
quidē libertatem ecclesiastice cōmunionis muneribus redimūt
Bona redemptio / sed uenditio turpis : Quid uendis quod ipse
cōdemnas ? Si scismaticos reputas qui a te sepati sunt : nō debu
eras precio inductus / erroris sui illis pmisisse licentiam : Si sci
sma reputas / cur libertatem eius muneribus uendas ? Si autē
ecclesiastice libertatis apud nos ueritas est: quid illam diuellere
temptas ? Si petri sedem successionis iure tenes : cur non petri
sententias uendas in eos quos scismaticos arbitraris ? Pecunia
inquit tua tecum sit in pditione . Nunc uero dicis : pecunia tua
salua mihi sit : anima uero eat in perditionem . Quō enim non
perditio hec: ubi ab unitate corporis sepatio est ? Nec mihi inqt
nec tibi sit / sed diuidatur . Ita et tu pecunias tollis: cum animas
non potes : Tolle quod tollis: munera tolle tibi: animas ecclesie
relinque : Nam et ipsa nisi animas nō querit : Corporalia autē
apud te bona spargant : ne bona anime dispergant tecum : Qui
enim nō colligit cum ecclesia / dispigit : Signāter satis ait: Qui
non colligit mecum dispigit : Collectio nāq; unitatis rationem
continet : sicut dispisio innuit sepatationem . Ecclesia cum sponso
dicere nouit : qui nō est mecum / cōtra me est . nihil medium re
linquēs aut colligis cum illa aut certe dispigit : aut cum illa es /
aut cōtra illam : Tu autem dicere ut aiunt soles : Si non uis dis
pergere mecum / saltem non colligas cum illis : Si nō es mecū :
saltem non sis contra me : Sufficit si nec noster sis / nec aduersa
riorum . Sed non ita noster iesus / qui ait : noster es an aduersari
orum / medium nemini nil relinquens . Nunquid iesu bone nō
est resina in galaad : Quare ergo non est sanata domine cōtritio
sponse tue: Vulnus et liuor et plaga tumens / non est circūliga
ta / nec curata medicamine / neq; fota oleo . Potasti domine satis

dilectam tuam uino compunctionis / quando oleo fouebis / oleo sancto tuo ? Oleum autem peccatoris non ipinguauit eam. Nā et qui ex aduerso sunt / oleum habere iactant : Quid enim nisi oleum uendicāt / dum blandiuntur / dum pollicentur honores / dū munera proponunt ? Oleum istud nō sanat / sed magis scindit. Ideo sicut uinū eorum / ita et oleum eorum : Equalance pensanda sunt uerba et uerbera eorum. Renuit cōsolari anima mea ab uberibus cōsolationis eorū : Ipsi enim sicut lanua nudauerūt māmas / lactauerunt inde catulos suos / non ecclesie filios. ecclesia enim māmas suas habet : Idcirco in laudibus suis sequit̄ statim . q̄ pulchre sunt māme tue soror mea sponsa. Reuoca domine iesu filios tuos qui aberrant / ad lactis huius dulcedinem : ut ex ore lactentium pficias laudem / cum destruxeris inimicū et uictorem . Ideo festina et eice ad uictoriam iudicium ; ut habitēt in unū qui uocant nomē tuū : quoniā in hac unitate mādas benedictionem et uitam p̄ omnia secula seculorum .

SERMO . XXX .

Eniter sunt a nobis p̄stringenda nūc ubera sponse : que supius non uno in loco studiosius pressa sunt : et nescio an ex toto expressa : Fortasse modo tacta / nouū aliqd nobis effundant . Quis nō auide / et cum spe bona ad ubera currat : que sic sp̄sus laudare curauit : Hec ubera sunt / quorū nos Petrus quali modo geniti infantes lac cōcupiscere hortatur : et cōmendatio presens nōne uim quādam uidetur obtinere ? Quā pulchre sunt inquit māme / soror mea sponsa . nō est simpliciter et sine expressione laus tanta pfusa : sed ipse pronūtiationis modus admirationē et oblectationem proferentis demōstrat : Que tamen est huius ordinis ratio ? Cur post oculū et crinem statim ad māmas sermonem deflectit ? aut cur in illis unitas cōmendatur : in his cōmendatur pluralitas. Mihi quidē in capitulo supiori / mentis quidā et cogitationū excessus ad deum uidetur in nūi . Sobrietas uero et teperantia ad paruulos in isto . Ibi unum necessariū est : hic sollicitudo et sermo doctrine partiendus in plura . Ibi intēperātia feruidi amoris collecta in unū et cōstricta

et penetratis ipsum dilecti pectus sauiat. Hic tepata doctrina
et sermo sobrius / lacteo quodam potu puulos satiat. Vides quomodo
nihil medium reliquit in laude sponse: Sed cum Paulo / aut mente
excedit deo / aut condescendit nobis: Caritas enim inquit urget nos
Ad quid urget nos? Nunquid ad excessum. Non utique ad excessum
sed utique ad descensum. Res illa est uoti: hoc obsequii. Illic
intempantis affectus sumus; hic contempantis. Bonus odor plane
haurire ibi / et hic exhauriri. Primo hic infundi: postea hic infun-
dere. inebriari ibi: et hic inebriare. Bona uicissitudo talis: si tan-
tummodo talis. Ordinatione tua domine hec uicissitudo perseuerat. uic-
cissitudo contemplationis et consolationis. An non beatus cui omnia ui-
te momenta in hoc decurrunt: ut uel christo uulnera caritatis infigat:
uel pietatis ubera porrigat subditis. Ego si quando / si tamen ali-
quando inebriatus ab ubertate domus tue domine distenta ubera
inde reportare uideor: tot uariis et tam molestis exsiccat negoti-
is intercurrentibus et mox ardentia reddant: que prius eruditiois et
gratiarum ubertim lacte rorabant. Felix quidem qui sancti interpel-
latione aliqua talia inde continuat studia: ut uel ipsum / ac si ita di-
cam / sapientie cor et secretarium penetret / aut ubera inde referat
uoluptatis illius ubertate referta: Sponsa plane est que nouit hu-
ius uariare uices. Ideo in laude ipsius post contemplationis excel-
sum / de consolationis et doctrine uberibus sermo statim cotexit.
Quam pulchre sunt mamme tue: purus oculus / et pulchre mamme.
Ille sponso / et filiis sponsi. Ille ideo unus dicitur / hic plures: quia
uaria debet esse uberum temperata pro sugentium qualitate diuersa.
Vide quomodo Paulus iudeis factus est iudeus: his qui sine lege erant:
quasi et ipse sine lege esset: Infirmus infirmis. Nonne tota appli-
cat discipulis ubera: qui in se tot transformat genera? Quid ali-
ud mollicitus est temperatura tam multiplici: nisi ut leuiter et lactis
more teneris auditorum eius doctrina flueret animis. tot uidetur abundare
mammis: quot modis arte ingeniosa / capacitati se infirmorum coapta-
bat. factus sum inquit in medio uestri tanquam puulus in medio paruulorum:
quomodo si nutrix foueat filios. Et si uultis duas uobis mammas
mater ne pietatis assignabo. imo idem ipse paulus assignat cum di-

cit: q̄a pietas ad oīa utilis est / cōsolationē hēns uīte que nūc est
 et future. His uberibus geminis gratia subditos abūdare debet
 qui doctoris et pr̄is in eccīa locū occupat. his muniri mām̄is a
 dextris et a sinistris / ut qui cōmissi sūt potēt a lacte / et satiēt
 ab ubelibus cōsolatōis eius. Harū alterā reputa sinistra: alterā
 dextrā. Sinistrā in tēporalibus subsidiis: dextrā in spūali con
 solatione. Qui miserēt in hilaritate: qui tribuit ī simplicitate.
 Qui iuxta aplōz principē gregi cōmissio prouidet / non coacte
 sed spōtaneē. Mām̄am hic sinistra exhibet: et eccīe p̄mittitur
 in p̄phetia ysaiē / q̄ regū mamilla lactabit. Mamilla inquit et
 ut mamillis: eo q̄ regū est / tēpalibus precipue bonis ecclesiam
 fouere. hec enī sinistra eius ē / in qua sunt diuitie et gloria. De
 dextera q̄dem mamilla sic nos paulus īformat: Cōsolamini in
 quit pusillanimes: et cōsolamini eū q̄ huiusmodi ē: ne abūdā
 tiore tristitia absorbeat. Itē uos q̄ spūales estis / īstruite in spū
 lenitatis: Et ut ita dicam / sūt q̄ sinistram tantū mām̄am ex of
 ficio hēnt: sicut hi quos supra diximus reges et p̄cipes. Et sūt
 q̄bus ex officii sui iure p̄det dextram maxime prebere mamil
 lam: sicut sacerdotes dñi et doctores: quoz labia custodiūt sci
 entiā: et lex dñi req̄renda ē ab eis. hi enī magis a subditis plebi
 bus carnalia metūt / quibus spūalia seminant. Qui uero possessi
 onibus cūctis renūtiāt: q̄ rebus tēpalibus uale dicūt / īe suaq̄
 oīa mōasterio tradētes / et ex toto ī ius abbatis transeūt: nullam
 sui sibi curam reliquentes: decetero tales utiq̄ gemio cōsolatōis
 lactandi sūt uberi. Ideo neutro hoc carere debent q̄ talibus pos
 sūt / ne inutiliū et uelut detrūcatū uideant pectus gestre. una
 deformiter mamilla cōtentū. Qui uero utroq̄ destituūt / locū
 hunc in eccīa et sibi damnose tenet: et q̄tum ad alios piculose:
 ne forte lingua lactentis adhereat pallato: dum arentia sūt ube
 ra matris. Peregrina est plane hec laus ab illis in presenti facta
 ad sponsam. Quam pulchre sunt mamme tue soror mea spōsa:
 simulq̄ aduerte q̄ non omnes pulchre sunt mām̄e. Nō est. n.
 speciosa laus ī ore pctōris. Fili inqt si te lactauerit pctōres: ne
 acquiescas eis. Vide quō quorūdam ubera non modo non uult

in hoc ubi dicitur: ubi dicitur: ubi dicitur: ubi dicitur: ubi dicitur:

spetiosa hēri: sed uult suspecta: Idcirco ista cōmendat/ ut bene
noris atq; te debeas tuto cōferre. Quā pulchre sunt māmē tue:
meliora sunt ubera tua uino. Duo sūt que ponit in laude uberū
istorū/ pulchritudinē et uirtutē: Alterū cōuenit amanti: alterū
lactēti. Quid eīm lactentis refert/ si pulchra sunt ubera: dūmō
sint ubera et rediuidātia lacte salubrius. Pulchritudinē ergo p
se cōmemorat: et lactis grām pro suis: et si nō ipse melius sapit
pulchritudinē aduersatōis uenustatē refert ac doctrinā et erudi
tionē: q̄ restat in cōmendatione māmārū. Dulcius fugitur ubi
uita uenustat sermonis uirtutē: Et si spūale aliqd uis et expres
sum de pulchritudine earū audire: ad mulierū te studia mitto:
que corporei dedecoris et cultus/ et operam gerunt/ et affecute
sunt artē. Quid enī magis affectāt in ornamentū pectoris. q̄ ne
māmē supexcrescāt/ et deformiter fluitēt/ et pectoris ipsius oc
cupent spacia: Ideo excresecēs et fluitātes/ fasciis pectoralibus
stringūt: nature uitiū arte medētes. Pulchra sunt enī ubera que
paululū supeminēt et tumēt modico/ nec elata nimis: nec tamē
equata carni relique quasi repressa/ sed non depressa: leuiter re
stricta/ non fluitātia licēter. Hoc q̄dem exēplo qui ubera bona
ubera spūalia debet proferre/ mulierū imitetur et studia et idu
striā: Castigato utatur sermone uerborū/ non fluitēt ubera/ nō
sine lege ferant/ non pectus et quoddā secretariū mentis magis
occupēt q̄ ornēt: non hēant plus materie q̄ gratie: non plus car
nis q̄ lactis. Purus et prudēs sit sermo pro tēpore: Accedat huc
pietas/ et pulchritudinis numeros teneat: Non hēat plus oris q̄
pectoris: nec lactis fluxū patiat: Et pectore debēt ubera pro
dire/ et iherere illi: non ipsū conuerti in illa. Ex abundātia cor
dis os loquat: ex illa non totā effundat. Restringēda sūt ubera
ne nimis exuberēt. Videas aliquos dū uerba consolatoria plus
equo sectant in uana deuolui: Et dū auditores longo pertesos
silentio/ et quasi quadam subtristes accidia exhilarare uolunt:
petulantis lasciuia lingue/ post utilia profluunt ad scurilia:
et modico frumento multum zizaniarum/ aut preseminant/
aut superseminant: Loquuntur placentia/ et doctrine pa
nem in risum faciunt/ sicut scriptum est: Sed paulo post ri

sum sine pane / sine pane uerbi salutaris : Non est adulterandū
 uerbum dei / nec admixtione corrupendū peregrina : Suis sit
 coteatum uberibus : uberibus utriusq; testamenti : Hec tibi me
 moriter in pectore hereant : hec tibi consolatoriū et quasi lacteū
 sermonem ministrent : Ita suggerant q̄ alii sugant . De pectore
 tuo erumpant radicitus / ut non sint affectata que dicis : sed de
 puro et precordiali prolata affectu / iuxta illud : Si uis me flere
 piorandum est primo tibi ipsi . Compassionis et gratulationis
 affectus intus nascatur tibi : sed per scripture sacre uerba / ac si
 ubera quedam ad educationem audientū profluat : Pudice qui
 dem ut in re seria et petulantia absit / et serenitas adsit : Ad pul
 chritudinem enim māmaram accedit / si se paululum attollant
 et tumeant modice : tamen ut habeant auctoritatis quantum fat
 erit : austeritatis nihil . Ideo et uino meliora dicuntur ubera : Sic
 enim in laude eorum statim sequitur . Meliora sunt ubera tua
 uino . Vbera gratie / ubera consolationis / austeritatis et duritie
 uino meliora sunt ac efficaciora et accōmodata magis ad cōmu
 tandum tristes et exasperatos affectus / et ad cōfouendum imbe
 cilles et teneros facilius mouent / et fouent suauius . Verbū eim
 dulce et mitigat inimicos : et amicos multiplicat . Dulce euange
 lii uerbum / durum legis . Et uide quō uerbum dulce effera gen
 tium corda cōuertit / et quasi marinos et falsos fluctus in lactis
 saporem . Inundationē inquit maris quasi lac sugent . De aposto
 lis hoc dictum est . Sub typo zabulon et ysachar / hodie si quis
 amarus et turbidus fluit / non desperes : Adhibe ubera / instilla
 lac forte / et ipse cras lacteus fluet . Quis sit si non modica stilla
 totam massam cōuertat . Dabit enim dominus uerbum euange
 lizātibus uirtute multa . Ssterilis et infirma est seueritas legis /
 et sine gratia precipit et sine uēia punit . utroq; ubere caret . inde
 uel prefiguratione / prefiguratione hec continet : sed in actu non
 exhibet . Memento non legis / sed euangelii misterium / te esse
 misterium iesu : Qui et in passione acetum : et in cena uini ue
 teris reprobauit actorē . Nouatianus non habet māmam uenie :
 nec pelagius grē . Ille nature iueterate et corrupte bōa predicat

et ad iustitiam sufficere dicit . Hic diuine nature bonitatē tol-
lit / dum penitentiam negat . Ille ut sic dicam reuocat petētes .
hic nō suscipit penitentes . Vetustatem ille propinat : hic auste-
ritatem . Non habet eius doctrina gratie lacteam nouitatē : nec
huiusmodi dulcedinem . Parasti inquit psalmus in dulcedie tua
pauperi deus . Pellagius diues est / non eget hac dulcedine : inna-
scitur ei non paratur . Pellagius dicit non indigeo : et Nouatia-
nus non indulgeo . Alter predurus est : alter prediues . Para do-
mine para in dulcedine tua pauperi tuo deus . Tu para : tu repa-
ra : et non nisi in dulcedine tua . Magna multitudo dulcedinis
que de uberibus tuis desugitur . Quotiens post graues excel-
sus ad ista accessi : Pressi instantius / quantū lactis expressi copi-
am : tu domine nosti . Vbi abundauit delictum / abūdauit et gra-
tia : Sufficiebat mihi ut diuitie cōputarentur . si uel merer ueniā
et ecce abūdauit et gratia . Māmarum pressi uuam : et utraq; in-
fluxit ubertim . Ideo sponsa tua gratie lacte potata / et satiata ab
uberibus cōsolationis . Didicit et ipsa ubera magis prebere q̄ ui-
num : Meliora enim sunt ubera eius uino . Vinum uetustate ac-
cessit : ubera totum nouum dulce totum effundūt . Deniq; et ti-
mor foras mittitur / et charitas nunq̄ excidit . hoc est mandatū
nouū eius semper recens dulcedo . Non potest amor esse / et dul-
cis non esse . Meliora ergo sunt ubera tua uino . Vinum nō ma-
lum / sed ubera meliora . Meliora quidem sunt : mixturam tamē
non refugiunt uini . Nam in sequentibus aliquanto post dicit :
Bibi uinum cum lacte meo . melius tamen si bibat lac solum et
sine uino : quia in uino terra ē / in uberibus compassionis et gra-
tie leue blandimentum . Nam uinum licet in bonum ualeat / et
soleat accipi . hic tamen ex collatione uberum aliquid durum
et forte significare uidetur . Meliora sunt ubera eius uino : quia
melior est dulcis et fraterna compassio / q̄ indignantis animi
durus et immitis affectus . Quasi non habentes ubera / Paulus
notat / quos sine affectione uocat : Non potest in humano
pectore uberibus carere pietatis sponsa sponso suo adherens .
Ipsi enim mons uber / mons incasseatus / mons coagulatus :

mons pinguis. Quomō de tanta lactis copia nil sponsa capiat:
 An beneplacitum est in hoc monte habitare? Etsi in hoc monte
 sine intermissione habitare nōdum possumus: recurramus fre
 quenter / ascendamus / inebriemur uberibus: Sic enim scriptura
 habet: Vbera eius inebrient te omni tempore: et in amore eius
 delectare iugiter. Videte ad quem sensum uberum interpreta
 tionē deflectat: ad ebrietatem et ad delectationē amoris. Quid
 necesse est diutius inquirenda uberū ratione morari: magis ue
 ro queramus ipsis inebriari: Meliora sunt enim ubera uino: q̄
 melior est misericordia super uitas: Melior est amoris affectio
 q̄ afflictio carnis: et lacteus potus spiritualis nouitatis cōpunc
 tionis uino: Ibi enim ostendūtur et gustantur dura: dum uetus
 homo repellitur et destruitur: ac in nouitate uite domini fauo
 ris lactea capimus blandimenta: Nec fuge / sed refugii signifi
 cationē. Bonum quidem uinū / sed ubera dulciora: Bona com
 punctio / sed melior unctio: Odor enim unguentorum tuorum
 sup̄ omnia aromata. Iam studia uestra ad audiendū reintegra
 ta uideo: Auiditatē uestram excitauit odor unguentorū sp̄ole.
 Indiscreta quadam esurie / illa uultis hodie uberibus sup̄addi:
 date indutias usq; mane: hodie sufficiāt ubera / crastino acceda
 mus ad unguenta: eo uotis uestris prestante affectum: qui ube
 rum et unguentorum sponse sue / et cōmendator est dator iesu
 xp̄o: Qui uiuit et regnat in secula seculorum Amen.

SERMO . XXXI .

EXiguum est mihi olei et unguenti fratres: et uos hodie
 uasa affertis tanta / tam uacua: Nec ducatis ad iniuriā
 q̄ uacua uasa uestra dico. Ego nō inania p̄ hoc / sed ma
 gis capacia uolo intelligi: eo q̄ et auida et idonea sint uobis ad
 capiendum ingenia: Quis ista implere sufficiat? attenditis ad
 unguenta sponse / quanta sit illi aromatum copia: Quasi non
 et instrumenti habet sic ratio / per quod ad uos manare debere.
 Copiosa quidē materia: sed nihilominus attēdite qd̄ minister
 queat: Fiat quod uultis / non causabor inopiam: ne uos me non

obseruate sponſionis incuſetis . Inſtillabo modicum qđ habeo
olei ualis ingentibus: atq; utinam animus Eliſei iubeat: cuius
uirtus noſtro prouentum bonum conatui tribuat. Quid ergo?
Nō hic multi aſſident Eliſei. Multo pphete / aut certe filii pro
phetarū: et hi omnes iubent: et ſi merita inferius eſſent / nume
rus ipſe magni unius alicuius poterat uicē ſupplere. Inſtillabo
ergo aliquid de reliquiis unguentorū. Nam ipſa in capite libri
copioſe et ſufficienter effuſa meministi: et forte ſex illorū non
dum eſt exinanita. Nūquid et ego mō ſum exhausturus illam?
Ne ſperetis id a me: nec enim preſumo. Fertilis apud ſponſam
eſt unguentorū apotecha: Non eſt qđ dicatis exhaurire / exina
nite uſq; ad fundamentū in ea. Utinam cōtingat mihi in hac fe
ce inſigi in oleo / ſicut ſcriptum eſt de aſer. Fratres ſi non mere
mur in olei doliū in unguentorū copiam cū euangelista Ioanne
īmergi: ſi nō meremur tam uberem unctionē / nunquid despera
bimus uel intinctionē / nūquid ſaltem odorem. nam et odor hic
tantum cōmendatus eſt: et odor inquit unguentorū tuorum ſu
per omnia aromata. Vbera proſunt ut creſcas unguētis ne defi
cias: Meliora ſunt inquit ubera tua uino. Conferamus inter ſe
iſta tria / uina / ubera / unguēta: In uino ueteris hominis defectio
In ubere noui reſectio: in unguentis quedam delectatio. Vno
carnalis ſenſus iebriatur et cōſopitur et obruitur. ubere nouus
nutritur: unguentis adultus deliciatur. In primo homo uetus
cōſicitur. in ſecūdo nouus reſicitur. in tertio iam appropinquās
ad pfectionem ineffabilis letitia afficitur. An nō ordo bonus: ut
de reſectione ad delectationem accedas: poſt lactis primitias ad
unguentorū delicias? Et a principio cantici huius utraq; iſta un
guēta et ubera / et cōmemorata et copulata ſūt ī preconis ſpon
ſe. Nec exigua horum gratia que totiens replicat in laudem di
lecte: non contentus cōmemoraſſe ſemel. Nōne delectatum pu
tas laudibus iſtis / quas tanto affectu tam frequenter recēsetur.
Eſt et qđ ad te trabas de tanta ſedulitate iterate laudatiōis: inui
tationē tuā puta hāc iterationē. curre et tu ī odore ūguētoꝝ iſto
rū: imo cura magis ut hec ī te unguēta redoleāt: ut et tu audire

106

dignus sis: quia odor unguentorum tuorum super omnia aromata: Nec tantum semel hec audias: sed iterato has tibi laudatōes os dilecti loquatur. Recentia in te sint / et quasi noua semp unguenta non arefcant / non exsiccentur / nō exinaniātur. Oleū exinanitum nomen dilecti: Sed uide ut exinaniatur usq; in te: non exinaniatur a te. Bonū est si cum sponsa inchoes ab unguētis: sed non bonum ut consumaueris in unguentis. Alioquin tibi dicit Paulus: Cum spiritu ceperis / nunc carne consumaris. Bene ungeris / si spiritu ungeris: Ideo sic ungere / ut caro in te imutetur propter oleum: Oleum non imutetur / aut minuatur propter carnem: Oleum imo et unguentū non de capite tuo discedat / sed exuberet et descendat usq; ad pedes: q; utraq; in christo iesu / non tam uncta q̄ perfusa sunt unguento: Intret oleū in interiora tua / ipsis imbibatur affectibus: ut carnalitas omnis in te mutetur propter oleum: Erit enim quando et caro imutabitur propter oleum. Vinctus est et pfusus oleo letitie pre cōsortibus suis: Ideo solus ante resurrectionis tempus dicere potuit: Caro mea imutata est propter oleum. Iure anticipauit cōmunis horā imutationis / caro imunis a carnalitate. O hora optabilis: o dulce unguentum: quando et p quod caro dissoluta ascendet in corruptionē: Nam ante illum statū / q; nisi descendat in corruptionē. Vidistis hesternō die fratres: aspexistis lachrymabilibus oculis carnē miseram cōmutatam / carnē descendētē / nec posse penitus corrūpi: Videbatur uelle corpus quod occupauerat hereditate possidere ipsa corruptio: et ne desineret putrescere / non sinebat pputruisse: Cohibebat uires quasi nolet substantiā celeriter consumere: ut diutius inficere posset. Nam cū fuerit caro redacta in puluerē: quid habet ultra corruptela qd̄ faciat? Omnis caro fenū: et oīs gloria eius quasi flos feni. Exsiccatum est fenū et cecidit flos. his uerbis ppheta uelocitatē defectionis expressit: qua facile caro florida et uitali pubescēs calore / et roseo colore pulchra: sed de terra succisa uiuētū / exsiccat quidē subito: sed nō cōputrescit tam cito. Ergo scā collatōe celeritatē subite cōmutatōis ostēdit: nō lēte corruptōis expressit horrore

Videres in illo cadauere ossa que tecta fuerant / quedam denu-
data / quedam quidem adhuc non tam recta / q̄ polluta et inuo-
luta putredine : Crassabatur in carne misera longa corruptio :
et attingens a fine usq; ad finem fortiter / miserabiliter dissipa-
bat omnia . Poterā et ego dicere : disponebat omnia carnis eius :
eo q̄ dissipatio uirtuti diuine dispositionis seruiabat : Misera
cōmutatio : sed pulchra ratio que deo placuit / ut carnis gloria
non nisi per putredinem deducatur in puluerem . Seuiat mors :
seuiat et crassetur ipsa corruptio in carnem humanam / depopu-
letur eam quantum potest : Deducat eam primo in saniam : dein
de in cinerem : Nam hucusq; potest : et non amplius q̄ in pulue-
rem deducere . s. carnis gloriam : Nam ad nihilum consumere
ualet carnis substantiam : Nec penitus consumere nec perpetuo
possidere : donec atteratur celum non consurget : Tunc enim ef-
fundet dominus de spiritu suo super omnem carnem : tunc caro
sanctorum erit immutata propter oleum : eo q̄ spiritus domini
unxerit eam . Omnes enim resurgemus : sed non omnes imuta-
bimur . O quanta uirtus unguenti illius / a cuius facie corrupti-
onis tam uetuste iugum computrescit / et caro que consumpta
fuit a suppliciis reuertetur ad dies adolescentie sue : Adolescen-
tia que non discedat / alia etate succedente . Efficax omnino un-
guentum / per quod tam inueterata sanabitur contritio : et tam
annosa sanies in sanitatem incorruptibilem conuertetur . Ecce-
sie proprium est hoc unguentum : Ideo christiani dicuntur filii
eius a sponso suo christo . i. uncto : Et iam accepimus hoc unguē-
tum in baptisate : Sed sicut ibi operatum est ad sanctificatio-
nem : ita et in fine temporum operabitur ad gloriosam illam im-
mutationem / quando caro imutata erit propter oleum . Quis
scit si non interim morbis finitur deseruire : ut ex uiolētia mor-
bi / uirtus declaretur remedii ? Bene ergo unguenti huius odor
cōmendatur : eo q̄ gratiā eius ac si de longe ad hec odoramur :
Quid aliud dabis antidotum tam efficax ad mitigādā omnē
mētis / que potest accidere desolationem ? Quomodo fidissima
spes est resurrectionis future / et felicitis illius commutationis ?

107

Non habet doctrina gentilium resurrectionis credulitatem : et iudeorum traditio non tenet qualitatem. Illi non credunt nimis plene : sed parum pure de spirituali resurrectionis gloria / et angelica similitudine sentiunt : Gentiles unguenti huius odorem non trahent : Iudei quidem non ipsum et proprium / sed nescio quem alium et adulterinum pro eo . Apud solam ecclesiam unguenti illius odor et integer et proprius existit : Ideo odor unguentorum eius super omnia aromata . Bona unguenta impossibilitas et patientia : per illam caro resuscitata ledi non poterit : Per istam mens pia inter prouocationes et iniurias illesa consistit : Per illam quieto et inconcusso iure carnis nostre terram hereditate possidemus : per hanc uero ipsam animam : In patientia inquit uestra possidebitis animas uestras : Ipsa patientia quid aliud est / nisi uelut quidam future impassibilitatis odor . Illi mala in illa inferuntur : hic uero patientie beneficio ac si unguento quodam mitigatorio etiam que illata sunt non sentiuntur . Efficax et utile omnino unguentum quod inter carnis uexationes animum ab iniuria tuetur : et continet ne fatiscat ne deficiat / ne laboret . Ego utilitatem unguenti huius predico : tu forte uoluptatem queris . Ne in hoc quidem deero : et adhuc uobis excellentiorem unctiorem demonstro : Omne gaudium inquit existimate fratres : cum in temptationes uarias incideritis : An non tibi uidetur excellentiori prorsus unguento / qui nouit in aduersis gaudere : quam qui didicit in ipsis non contristari ? Minus enim est quo dolor excluditur / quam quo letitia suadetur . Denique et inimicos non modo tolerare sed amare iubetur sponsa christi : Diligite inquit inimicos uestros . Bona ergo eius unguenta / que in tristibus letitiam redolent : et hostibus dilectionem : Dilectio enim maior est omnibus sacrificiis et holocaustomatibus : Ideo odor unguentorum tuorum precellit omnibus aromatibus . Bonum plane orationis aroma : bonum incensum : Sed audi quid euangelium preferat : Si offers inquit munus tuum ante altare / et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid aduersum te : dimitte ibi munus tuum ante altare / et uade prius reconciliari fratri tuo .

D

Aduertis satis quomodo unguentum reconciliationis / aromati
prefert orationis . Quid est reconciliatio / nisi iterata animo /
rum dissidentium conciliatio . Et de conciliatione et charitate
fraterna dicit tibi psalmus : Ecce quā bonum et quā iocundum ha
bitare fratres in unum . Hec est excellentior uia iuxta paulum
et aliis maior charismatibus / quā cunctis aromatibus . Unguen
tum hoc descendit de capite in barbam et oram uestimenti . Cri
stus enim caput nostrum prius dilexit nos / ut nos diligamus
eum . Ideo et sponsa se currere dicit in odorem unctionis : id est
in emulatione dilectionis . Non dicit unguenti / sed unguen
torum : eo quod gemina sit dilectio : Una qua diligimus ipsum :
quoniam ipse prior dilexit nos : Alia qua diligimus inuicem :
sicut et ipse dilexit nos . Vtriusque dilectionis habemus ab ipso
et exemplum et donum : Ipse enim dilectionis et uiam mon
strat / et ministrat uirtutem : Ideo scriptum est : In odorem un
guentorum eius currimus . Ipsa connexio et suauitas / et amor
patris et filii / et mutua complexio per spiritum amborum . Nō
ne grato nos odore perfundit : et ad similem nos inuitat emu
lationem : ut et nos unum simus / sicut et ipsi unum sunt . Fe
lix quidem qui sequitur et currit in odore caritatis illius : dilec
tionis illius : unctionis illius . Ipse enim spiritus utrosque qua
si perungit : quos tanta amoris dulcedine coniungit . Imitemur
unctionem istam : curremus in eius odore . Diuine illius et ef
fentialis unitatis emula est / et quasi ymago fraterna charitas :
et quedam uelut umbra unguenti illius et dulcedinis et amo
ris mutui . Ecce enim quā bonum et quā iocundum habitare fratres
in unum : Sicut unguentum in capite quod : et cetera . Atque uti
nam de capite nostro quod sursum est / quedam unguenti istius
in nos umbra descendat : ut et ipsi audire inueniamur : quoni
am odor unguentorum tuorum super omnia aromata . Precurre
animo uirtutes reliquas / usum et opera singularum recense :
Nihil in illis tam suauiter redolet : quantum pura de corde
charitas : Quem odorem tibi spirant ieiunia : quem odorem
elemosine : si in illis charitas pollet : Castitas ipsa et tolerantia

passionum : si non fuerint charitate condita : quid tibi suauius
odoris refundent ? Si tradidero inquit Paulus corpus meum ut
ardeam / et quasi aroma incensum liquefam totus in igne : cha-
ritatem autem non habeam : nihil mihi prodest . Non potest gra-
tis suscipi / quod non cum gratia offertur : Charitas radix est :
quasi rami uirtutes ceterè de illa pululant : et ideo pinguedinis
illius participes esse debent . Quid prodest ramus in bona oliua
si nō in eo sentitur radicis pinguedo et gratia ? Ita quidem nec
uirtutes / nec opera uirtutum : si non in eis charitatis et dilecti-
onis uirtus redoleat . Maria cuius est modo tibi nomen de euan-
gelio sonuit : Quid in ea aliud q̄ dilectio redolebat ? Dimissa
sunt ei inquit peccata multa / quōiam dilexit multum . Bonus
huius unguenti odor : cuius gratia ueteris corruptele fetorem
deleuit omnino : et totam ecclesie domum suauitate grata per-
fudit . Dum esset rex in accubitu meo / nardi spistici alabastrum
confregit / et effudit super caput recumbentis : Et nardus illa
dedit et adhuc dat / et in finē seculi dabit odorem suum . Bonū
in ara pectoris sui christo domino incendit aroma : ac si ung-
uentum exinanitum cor eius liquefactum flamma charitatis .
Sepulto domino uide q̄ officiosa / q̄ sedula monumentum fie-
quentat et redit : Videt angelos / apostolos inuitat : abeunti-
bus illis / non abiit illa : Ardens est inquit cor meum / desidero
uidere deum meum / quero et non inuenio eum . Nonne tibi an-
xietas ista querentis / eximie quoq̄ dilectionis uidetur odorem
spirare ? Hec uerba dum in eius memoria cantantur : nonne qui
cantant et ipsi quoq̄ inflāmantur ? Deniq̄ et ipse iesus qui de-
sideratur / unguenti illius fragrantiam odoratur / et quasi cur-
rit ad illam in odorem uehementis amoris : Quid ni ad cogna-
ta libenter recurrit unguenta : Quasi in matutino festina ad
illam / et surgens mane prima sabbati / primo apparet marie :
et unxit eam oleo letitie pre confortibus suis : dum se iam re-
surrexisse manifestat in gloria : Jam aromata illius in unguen-
ta conuertit / et desideria eius in delectationem commutat .
Aroma mihi uideretur offerre / qui orat et optat . Tunc autem

unguento perfunditur: cum eius quem amat potitur copia / cū
presentia delectatur. Bonum quidem orare et desiderare domi-
num: sed amare et habere et frui melius: Et ut ita dicam / cum
non habes bonum est mendicare: sed melius manducare. Si po-
tes absentem amare / quanto magis cum adest ea: cum copia sui
indulget: cum experientia dulcis alimenta ministrat amanti.
Tunc enim et spiritualius et profusius ungitur anima: cum illo
qui unctus est spiritu et uirtute arctius iungitur: Tūc precipue
dilecto placet: tunc suauius redolet / cum tota fuerit in ipsum
transfusa. cum adherens illi uni / oris fragrat unguento. unguē-
to illo quod de sponso redundat in sponfam: locundo omnino
et suauiter redolet cohabitatio ista in unum. sicut unguentū in
capite quod et cetera. Ideo odor unguentorum eius super omnia
aromata: Etsi unguenta etiam ipsi sponse alia sunt: nulla talia
sunt / quale illud quod descendit in ipsam. hora hac maxime qua
dilecto coheret: quando inter eius ubera moratur: quando cubat
in secretario cordis. Denique quando rex est in accubito suo: tūc
nardus sponse spargit odorem suum: odorem bonum super omnia
aromata. odorem sponsi / magis uero odorem sponsum: Ipse est
enim dilecte sue unguentum: ipse est odor. nam ipse in dilecta
sua complacet sibi. ipse redolet. Atque utinam unguentum hoc de
capite nostro non discedat: et odoris eius fumus ascendat de cor-
dibus nostris in secula seculorum amen.

SERMO. XXXII.

Dies ista dominice resurrectionis / annua celebritate solē
nis. de unguentis repetito tractatu / me compellit instau-
rare sermonem. Veniunt hodie mulieres cum aromati-
bus: uenit et Nichodemus ferrens mixturam mirre et aloē qua-
si libras centum. Maria magdalene ipsa preuenit ungere cor-
pus iesu in sepulturam. Videtis quanta misteria celebrantur in
unguentis: Magna misteria: et quis ad ista idoneus: Quis di-
gne unguentorum assignabit distinctionem / proprietatem ex-
ponet: Disputatio hec experientis est / non coniciētis. Non
est enim facile cuique de unguentis tractare: nisi quod ipsa docu-

169
erit unctio. Hodie unctus est dominus oleo letitie pre consorti-
bus suis: Quō enim confors est / qui non congratulatur / non cō-
gaudet qui de surgenti nō consurgit in nouam letitiam? Opor-
tuna quidem occasio de unguentis uobiscum diserere: sed mul-
to magis oportuna unguentis redolere: Vos exigistis a me ser-
monem: et ego a uobis unguentorū odorem deponco: qua rati-
one cum sanctis mulieribus domini iesu frequentatis monumē-
tum: si nullum spirituale defertis ad illud unguentum? Caro
domini hodie gloriose est immurata propter oleum. Nōne con-
dignum uidetur / ut corda nostra imutentur et conuertantur in
oleum spirituale: in oleum exultationis et letitie. Institueram
de unguentis sermonem. et ecce disputatio nostra hefit in oleo.
Et quid oleo cum unguentis? Multum quid: et si non p omnē
modum idem non est: Accedit tamen ex parte aliqua / et dissi-
mulatur eis: Oleum enim quātūis non fragrat: mitigat tamen:
non bene olet / sed bene ungeris ex eo. Hic autē non tam un-
ctionem q̄ odorem cōmendat in unguentis sponse: Et odor inqt
unguentorum tuorum super omnia aromata. Non omnis ani-
ma odoriferis abundat unguentis: sicut et mulier illa in regum
libro loquitur ad prophetam: Non est in domo mea nisi paulu-
lum olei quo ungar: Non habet hec unguenta odoriferis speci-
ebus composita. sed oleum ad unctionem simplex et exiguum.
Maria magdalene non legis sed euangelica mulier / unguētum
refert nardi spicati preciosi: nec exiguū / sed libram integram:
Et ipse simon redarguitur a domino: q̄ nec oleo quidem caput
eius perunxerit: cum illa caput eius perfudit unguento. Vides
quomodo unguenta oleo preferuntur: et odorifera unguenta?
Nam preter hoc q̄ unctionis habet effectum: quodam odoris
spiritualis beneficio prerogant: Vnctio quidem partior est:
sed fragrantia se diffudit in plures: Etiam qui solus ungitur:
non solus odoratur: Virtus est cōmunis / in omnes se spargit:
Ergo uncto tibi: odor et aliis et tibi. Bene ungitur et bene re-
dolet / qui diligit bona coram deo: et prouidet bona coram ho-
minibus: Gaudete inquit Paulus in domino semper: et iterum

dico gaudete : modestia uestra nota sit omnibus hominibus :
Gaudete ad unguenta modestie : notitiam referte ad odorem .
Audi quomodo ipse Paulus odorem ad notitiam trahit : Et odo-
rem inquit notitie sue per nos manifestat in omni loco . Bonum
ergo unguentum / et bonus odor spiritualis in domino . exul-
tatio et modesta habitatio / letitia et notitia : Bene ungitur cui
dominus in conscientie interiori gaudio placet : qui delectatur
in ipso / et bene olet . qui cum Paulo omnibus per omnia placet .
Et non placet nisi in domino : in cuius modesto habitu / discre-
to opere / sermone docto / interioris alacritatis et gratie fragrant
unguenta . Bene ungitur qui gloriatur in domino : et bene olet
per quem dominus glorificatur coram hominibus : Et ipsi qui
redolet / odor suus suauiter fragrat : si non gloriatur se ipsum
commendari : sed per se dominum . Odor unguentorum tuo-
rum super omnia aromata . Vultis ut inter unguenta et aro-
mata differentiam uobis assignem ? Ipse ergo sermo cantici dis-
tinguere uidetur / non reprobans aromata : sed unguenta prepo-
nens . Quantum ergo in consimilibus et coniunctis rebus inue-
nire distantie possum : Unguenta uideri possunt dona gratia-
rum / que in spiritu sancto conferuntur : Aromata uero ipsa of-
ficia que deuote referuntur : In operibus et in officiis honesta-
tis quedam naturalis species grata est : In unguentis gratia spi-
ritus : dominum iesum unctum spiritu et uirtute : ita et spon-
sam eius in hoc decuit assimilari : ut et ipsa spiritu et uirtute
ungatur . Bona quidem sunt aromata uirtutum : et per se redo-
lere uidentur : sed cumulatione gratia fragrant / cum de uncti-
one spiritus suauitatis asperguntur odore : Opera ipsa et uirtu-
tes cum his que foris sunt : comunia nobis esse possunt : unguen-
ta non possunt . Denique et si per se pulchra sunt : plus placent
cum procedunt de spiritu . Quomodo uidentes opera bona glo-
rificant deum : nisi quia intelligunt quod ipsum opus bonum et
a deo uenit / et ad ipsum uadit : Siqua sane in me bona sunt :
gratiora mihi quidem inde sunt cum deputantur gratie christi
Cum eius in me unctio commendatur . cum spiritus redolet

110
magis q̄ cum naturalis arbitrii predicatur facultas / aut fructus
industrie . Deniq; sine unctione spiritus / et natura libertate dis-
tribuitur : et uirtus ueritate : et opus merito : Nam sine gratia
spiritus et fide christi / et uoluntatis conatus effectum caret : et
uirtus que uidetur fucata est : et opus eterne mercedis non asse-
quitur fructum . Ideo odor unguentorum tuorum super omnia
aromata : Etenim qualiacumq; aromata fuerint : non mete sua-
uitatis spargunt odorem : nisi cum in eis spiritualis gratie re-
dolent et redundant unguenta . Vultis ut aliquod uobis ung-
uentum propouam / cuius odor super omnia ecclesiasticorum
donorum excellat aromata : Quis odor in ecclesia suauius fra-
grat / odore misericordie et remissionis : Quanti cucurrerunt
in odore unguenti istius : et per hoc christo comparati et aglu-
tinati sunt : Bene redolet qd̄ ueteris corruptele et peccati ab an-
tiquo molliti sub momento delet fetorem . Mulier illa que erat
in ciuitate Maria nomine : q̄ fetida erat quando accessit ad pe-
des iesu / in domo Simonis leprosi : Quantū ipsi fetebat simoni
qui presentie eius non sustinuit horrorem portare : Quā fetida
inq̄ accessit ad iesum : et ecce iam in toto mundo ad penitentie
et dilectionis et gratie quam reportauit / spargitur odor . Non
est fera gratia christi in ipso conuiuio / quo mulier hec domini
pedes rigauit / tersit et perunxit : et lota et extersa et puncta est .
et ipsius domini testimonio / phariseo prefertur . Non est enim
parca clementia christi : nec pigra quidem plus reppendit : et sub
hora reppendit . Quid mirum si penitenti occurrit indulgentia :
ubi ad penitentiā patientia adducit . Mulier illa deprehensa in
adulterio / et relicta in medio . Vide quō clementiam iesu redo-
lebat : que mechie culpa prius fetebat . Reuolue euangeliū ubiq;
iesum inuenies et citum / et copiosum ad ueniam . Deniq; et li-
quatrduanus mortuus est : et publicati criminis fama iam fetet
Vbi iesus euocat et educit de tumultu prauae consuetudinis : ubi
iesus soluit / et remissionis infundit unguentum : statim a facie
eius fugit et omnis fetor antique putredinis : Quis enim retrac-
tabit quod non imputat dominus : Quis tenebit errata que ipse

remittit: Nō potest male olere q̄ ipse abolet. Domine inquit martha quatriduanus est / iam feret. erras martha: iesus non tam fugit fetida quem solet ipsum fetorem fugare. Exemplum dedit ecclesie sue / ut quēadmodum ipse fecit nobis / ita et nos iuicem faciamus. hec illi reliquit unguēta. Quanti despantes semetipsos tradidissent imundicie / otii et auaricie: omniumq̄ uitioꝝ precipites se dedissent in gurgitem: si nō medicaminis huius retraherent odore. Tribularer inquit si nescirem misericordias domini: misericordias in capite / et misericordias in corpe eius quod ē ecclesia. nā et ipsa accepit a domio quod et filius tradidit quod ipsa inquā accepit in munere. ipsa etiā in mandato / ut sit mīstra miserationū. Bonū quidem misericordiam mīstrare / sed melius misereri. Misericordiā quā debes ex loco / ex aīo solue. Exprime in te christi affectū: cuius officii et uicē suscepisti. mīster es eius / qui diues est ī misericordia. noli ī aliēo predurus iueniri. eroga cōseruis tuis unguēti huius mensurā ī tpe / si ī aliēo ifideles estis q̄ uestꝝ ē quis dabit uobis? Affectus tuus sit. nam dn̄i ē effectus uenie: qui lesam cōsciam gestat / tectū uulnus sub pectore tuto se tibi cōmutet si penes te unguēti huius odore presenserit. si sciretis qdē misericordiā uolo et nō sacrificiū nūq̄ cōdēnassetis inocētes. nō sic tu dnē nō sic nō mō nō inocētes: sed nec nocentes quidē cōdēnas: sed emendas eos. Emēdabit inquit me iustus ī mīa oleū aut pccōris nō ī pinguet caput meū. distiguit hic psal. iter oleū et oleū: inter oleū adulationis et oleū miseratiōis. Illud demulcet et fauciat: istud demulcet et sanat. an nō tibi sup oīa aromata bene redolet unguentū: p̄ qd̄ uniuersa delicta tā facile delent. filius ille iunior ī se reuersus unguenti huius ubere copiā adoratus ē ī patre de regiōe lōginqua: et iter greges porcoꝝ patris eius cepit fragrare clementia: iō attractus ē et currere cepit ad patrē in odore unguentoꝝ eius. Vide facile uide p̄fluā dn̄i iesu grām cum penitente filio gaudere eū oportet et epulari: manet in domo zachei: pu

blicanū indisciplinatū asciscit : et cū lazaro post tumultū
 instaurat conuiuū : quibus ppitiat impare nescit : dimidia
 uti nō nouit clemētia / familiaritatis in grām suscipit qui
 bus indulget. Bonū ergo misericordie unguētū quod pec
 cata remittit / preuenit merita comittat accumulāt. super
 oīa fragrat aromata : eo q̄ oīs ecclesia factōꝝ plus miseri
 cordia q̄ meritis nitit̄. deniq; remissionis unguētū ulti
 mū sacramētū. unguētū hoc et peccatoribus et iustis cō
 mune et cōmodū est. nā sunt alia quedā spūalia scōꝝ et so
 lis ipsis accomodata. sunt .n. unguenta que sanāt sunt un
 guenta que fouent / sunt unguenta que scificant / sunt que
 delectant. et priā quidem egritudinē depellunt. secūda iā
 sanis conferūt alacritatem. tertia scificāt in opus mīsterii
 sicut regū et sacerdotale unguētū. quarta nō iā in opus
 sunt / sed in otium / non in administrationem / sed in amo
 rem : sed in gloriā / sed ī delicias sed in usū sponsi et spōse
 Bonū est comorari in unguentis. sed quoniā alibi satis di
 sputatū est / sup unguentōꝝ distinctione. unguendi modos
 nūc breuiter distinguamus : alii tāgunt : alii aspgunt : alii
 inungunt : alii pfundunt. relege penthateucū : euāgelium
 reuolue : et diuersitates istas unguendi quas corpaliter et
 exterius factas aduertis ad amores deflecte. non ego nunc
 de natura unguentōꝝ : sed de mensura ago ungedi : et alii
 quidem semel sepius : alii semp unguenta frequentant. bo
 na quidem copia si assit et gratia : neutra deesse uideēt un
 guentis sponse : nec suauitas / nec ubertas : quōꝝ odor oīa
 aromata supat. Ad ecclesiā generaliter hanc laudem deri
 uamus : ad spālem aliquā in ecclesia psonam declinemus
 sermonem : que singulari quodāmodo amoris et familiari
 tatis beneficio sponse debeat noīe cēseri : in qua non modo
 necessitatis / sed dignitatis et uoluptatis ubertim unguen
 ta aspirant. Non hanc crediderim ego sacro unguimine
 uel tactam in parte / uel respersam per partes / sed perfu
 sam / et punctam abundantius in sponsi delicias. Copio
 se pene hunc sponsum aromatum celle erructantes ex

hac in illam . sicut regales oportet habere diuitias . Sed credibile est excellentioribus reginam ungentis redolere . Nihil tam nobis de uirtute unguentorum exprimitur : preterquā q̄ solus odor commendatur in ipsis . Non elloquitur quid efficiat unctio / delicias solas memorasse contentus : et eas delicias / que spiritualē magis charitatem accendunt . Vnctio solo tactu sentitur / cum fuerit carni superfusa : Odor uero tactum designās tantum spiritu sentiri se patitur : Et unguenti quidem liquor sensum in interiora liquatur : Odor uero cum omni facilitate superiora petit : cerebro illabitur : sensuum sedem dum occupat recreat . Multo ergo subtilior et sublimior : multo magis unguentorum est odor q̄ liquor : et in blandimēto sponse magis delicata et magis accōmodata spūalibus oblectamentis : et feculentie minus habētia oportuit cōmemorari . Alie ungentis et oleo indigent : ut motus carnis aut mitigent / aut imuent . Hec autē iam non in carne / sed in spiritu ut domini sponsam decet / spiritualibus abundat delitiis . Odor unguentorum tuorum sup̄ omnia aromata : Et si solus odor cōmemoratur : forte non solus operatur . operatur et unctio . Qui sunt christi ait apostolus / carnē suam crucifixerūt cum uitiis et cōcupiscentiis . Vbi unctio est : nō uidetur crucifixio necessaria . Illa mortificat : et hec imutat : Et quidem crucifixio doloris sensum habet : unctio lenitatem . Suauis unctio est et efficax : tamen que sine lesione oleo exultationis et letitie / a corruptione carnem illesam conseruat : corruptionem aufert : et cruciatum non importat : Domini iesu passionem unguenta preueniunt : unguenta subsequuntur : ut discas et tu carnis tue / si quis est cruciatum / unguentorum exuberantium perfusione lenire : Bis unctus est / ut et crucis non sentirem iniuriam : et resurrectionis suē nouitatem consequeretur : Et ut quasi per hoc sacramentum spiritualis unctionis gratiam commendaret . Bonum ergo unguentum / cuius ut sic dicam / liquor carnem immutat : et odor spiritum recreat . Et ut summatim hec recapitulemus : unctio est mentis et exultatio : odor est ipsa oratio . Vnctio spiritualis letitia : odor

quedam eorum que animo gestantur / exterior per famam no-
 titiam. unctio interna delectatio. odor quoddam de gaudiorum
 experientia desiderium suauiter profluens. Ideo odor unguen-
 torum super omnia aromata : Omne enim orationis incensum
 et desiderii uehementiam excedit / desiderium illud quoc de ce-
 lestium blandimento gaudiorum gignitur : et concupiscentia
 que de spiritus unctione quasi suauissimus quidam odor uber-
 tim exalatur. Bonum hoc desiderium / quod uim habet oratio-
 nis: et non habet afflictionis molestiam. Sponsa hec cui priui-
 legium hoc unguenti et odoris defertur: Quid mirum si auidi-
 us optat / que gustat suauius? Equum enim est ut amplius oret
 que arctius heret: Adherens sponso / unus cum illa effectus est
 spiritus: Idcirco non nisi spiritus redolet in ea / qui unxit eam
 et orat pro ea affectibus inenarrabilibus: propterea odor ungue-
 torum eius super omnia aromata: Et in apochalipsi legis phia-
 las plenas odoramentorum que sunt orationes sanctorum. Aro-
 mata / sicut Exodus docet / geminos in usus distribuuntur: id
 est chrisimatis / et thimiamatis. Nonne tibi uidetur etiam nunc
 in laudibus sponse / hec utraq; coniungi: Unguenta eius et un-
 guenta sunt / et odorifera ualde: Odor enim eorum super om-
 nia aromata. Unguentum ut dictum est / donorum perceptio:
 odor de perceptione actio gratiarum: Desiderium eternorum et
 quidam inter sublimia bona / sensus humilis: Oratio enim hu-
 miliantis se / ipsa nubes penetrat. Vides quomodo ascendit
 odoramentum humilis orationis? Ascendit phariseus ille in te-
 plum ut oraret: sed orationis eius odor nesciuit ascendere. Bo-
 na gratiarum sibi diuinitus collata secum reputat: et quasi un-
 guenta recenset: Non sum inquit sicut ceteri homines / rapto-
 res / iniusti / adulteri. Audi pre quibus unctum se gloriatur:
 gloria eius in confusione aliorum uidetur: Non magna glo-
 ria: magna tamen ipsi uidetur: Ipsi redolet: non tamen super
 aromata: sed super sulphura ceterorum. Audisti quibus prefe-
 ratur. audi nunc quid in se gratie preferant unguenta / in qbus
 phariseus gloriatur: Ieiuno bis in sabbato: decimas do oium que

possideo: et si quem defraudaui / reddo quadruplum . Bona hec legis elementa redolent : non euangelicam doctrinam : non ieiunat per omne tempus : non renuntiat omnibus que possidet : ut non habeat unde possit / uel primitias / uel decimas dare . De fraudata reddit in quadruplum : non se patitur defraudari : non quod reliquum est exponit / partem auferenti : non acceptas se habere dicit iniurias . Pharisee inter infirma opera supra modum tumes : Pharisee non rogas : sed prope astanti publicano iniurias irrogas : Tu de te ipso perhibes testimonium . exiguum est testimonium tuum : Duo quedam in oratione tua non tam redolent q̄ fetent : tumor / et tepor . Tumor est in eo quod publicano improperas : Tepor quidem quia omnino nihil rogas . Quouodo enim non tepebit oratio elationis uento / et inaniter faciata ? Pharisee non oras : sed effers te ipsum : Tu de te ipso perhibes testimonium / non est uerum : De operatione tua exiguum est : de prelatione non uerum : Audi enim testimonium ueritatis : Amen amen inquit dico uobis / descendit hic iustificatus ab illo in domum suam . Non enim qui seipsum cōmendat / ille probatus est : sed quem dominus cōmendat . Ideo felix anima ad quam ab ipsa ueritate tam excellens cōmendatio preffertur . Odor unguentorū tuorum sup omnia aromata . Magnū exhibitum est publicano testimonium : Huic autem cui laudes iste canuntur multo maius : descendit ille iustificatus a phariseo : hoc est ab homine elato / ab homine iniusto in domum suā : Huius autem sponse unguentorum odor omnia excedit aromata . Ingens preconium . sed ipsa non ab homine testimonium accepit : sed ab illo qui corda scrutatur : qui per fidem et dilectiōe in corde ipsius et inhabitat et operatur : Non se cōmedat : non improbat alios : Fauus enim distillans labia eius . Capitulum hoc ordine sequitur : sed hodie tractari non potest . Crastina disputatio auditui uestro et auiditati dabit gaudium et letitiam in domino iesu : quod ipse prestare dignetur qui uiuit et regnat per omnia secula seculorum .

SERMO . XXXIII .

Auus distillans labia tua sponsa / mel et lac sub lingua
 tua: et odor uestimētorū tuorū sicut odor thuris. Vehe
 mēter dulcia sunt / que nūc dicta sunt ad sponsam: Sed
 queritis quō superioribus ista cōueniant: Semel uos cōmonuisse
 sufficiat: et necessitate cōtinuationis liberā esse legem cōmen
 datōis. Non tenet seriem: sed utitur uaga licētia. Vbi laudum
 ratio uertit / non pōt ordo quidē exigi: sed nec debet respui: si
 assignari queat post unguētorū laudes: statim labiorū gratia p
 fertur in mediū: Quid enī si nō de unguēti uirtute hec in labus
 diffusa est gratia: Euangeliū reuolue / et aliqd tale de spōso ip
 so dici iuenies. Spūs inqt dñi sup me: eo q̄ unxerit me / euāge
 lizare paupibus miserit: Oportuit ergo et spōsam in hoc assimi
 lari spōso: ut et ipsa in opus euāgelii unctione spūs ungeretur.
 Spūs enim ad officiū ungit et ad efficaciam. Vtrūq; ab illo ē: et
 ministerii gradus: et gratia ministrādi. Sine gratia gradus iuti
 lis: et sine gradu presūptuosus usus ē gratie: Quō predicabūt
 nisi mittentur: aut quō mittent nisi ungātur: sicut scriptū est:
 Spūs dñi unxit me: euāgelizare paupibus misit me. Spūs ordi
 nat in officiū: spūs et os aperit / et format in usum. Idcirco ī lau
 dibus sponse prius agit de unguētis sponse: deinde de dulcedie
 labiorū eius. q̄a etsi dulcia loqtur / non ipsa est que loquit: sed
 spūs sponsi qui loquit in ea. Deniq; audi qd ipse sponsus iesus
 primitiue pollicet spōse. i. aplis: q̄a primitias spūs acceperūt.
 Ego inqt dabo uobis os et sapiam cui nō poterūt resistere omēs
 aduersarii uestri. Magna quidē uirtus sermonis diuini / et ad
 uersantes reuincere pōt: et nō aduersantes allicere. Et hoc ipsū
 est de preconis eius / qd nūc in disputatiōe uertit / ad blādimen
 tū plus spectat q̄ ad redargutiōis effectū. Fauus distillās labia
 tua: familiare qdem ē illi et quasi inatum dulcia loq: Si q̄ndo
 aut increpat dure: pegrinū illud ab ea et de longe ascitū / et nō
 inscitū: nec sic ē affecta / sed magis coacta. Cum dulcia loquit
 de propriis loqtur: cum uero dura / nō habet hec oris eius q̄ litas
 sed prauitas audientiū. Ergo de proprio et de familiari laudat
 spōsam cū dicit: Fauus distillās labia tua. sed q̄a de cōtinuatione
 aliq̄ta iā audistis: uultis et de cōtinētia cōmēdatōis eius diserā.

Tria quedam laus ista complectitur / dulcedinem / plenitudi-
nem / parcitatem . Dulcedo consideratur in genere : Plenitudo
in copia : parcitas in effusione . Quid effusionem dico ? Distil-
latio magis est q̄ effusio . Fauus distillans labia tua . Quid ne-
cesse est in assignandis singulis imorari ? Ipsi enim scitis : quia
fauus non nisi dulcedinem effundit : nec nisi de pleno effundit :
Et de plenitudine quidem ipsa / non totam ipsam : Ideo fauus
non effundens / sed distillans labia tua : Est ergo in labiis spon-
se et dulcedo sola / et dulcedo plena / et dulcedo sobria : Plene
quidem possidetur : sed non plene effunditur : Sed prout audito-
rum capacitas exigit / uultis etiam ipsius sponse de labiis suis
habere testimonium ? Quā dulcia inquit faucibus meis eloquia
tua / super mel et fauum ori meo . Dulcia quidem sunt labia
sponse / eloquia enim domini distillant ab eis . Eloquiorum do-
mini est ista dulcedo : Non enim de suo loquitur : sed quasi ser-
mones domini : Idcirco diffusa est gratia in labiis eius . Acci-
pite iam ex parte qualia mella sacri fauus distillat eloquii : Et
unicuiq̄ sicut deus diuisit uasis cui instilletur mensuram . Re-
mittit / permittit / promittit / premitit : Delicta remittit : infir-
ma permittit : eterna promittit : et ipsorum primicias quasdam
premittit . Sapientiam loquitur inter perfectos : sapientiam qui-
dem non huius mundi / sed dei : Sapientiam in misterio abscon-
ditam / et inter minus spiritualiter sapientes nil arbitratur se sci-
re / nisi christum iesum et hunc crucifixum . Cohortatur ad per-
fectionem / non cogit / sed magis consolatur pusillanimes : Sus-
cipit infirmos : Et si inquietos corripit : correctio iam dulcedi-
nem sapit maternam . Peccanti compatitur : cōuerso indulget :
nec indulgentiarū numerū et quasi terminū quē nō transgredia-
tur prefigit : cui precipit septuagies septies in die delicta toties
cōfidenti donare . Vide q̄ multitudo dulcedinis in labiis sponse
que totiens ipse pessluis in malum : totiens si cōuertaris / ipsa ti-
bi distillat in bonum : et prebende uenie uicibus non exhauri-
tur . Deniq̄ ad instar angelorum dei non insultat / sed exultat
sup pctōre pniām agēte . Bonū ergo ē labiis eius auditū prebere

119

Nam et dominus precibus eius aurem accommodat: sicq; tuum prouocat et inuitat affectum / ut prodat et suum. Loquere sponsa quod loqueris: quia audit cum desiderio dilectus tuus: siue disputantem de se / siue colloquentem sibi. Sed cum ipsi sponso sponsa loquitur: tunc loquitur in loquela dulcioris labii / et lingua altera: Tunc cordis labia uere melle delectationis stillant diuine: Immo non tam distillant q̄ fluunt: quoniam ora illa in melleas affectiones anima tua conuertitur. Beata uicissitudo quādo de corde sponse quedam fluente mellis emanant in dilectum: et ab ipso redūdant in sponsam: Ad locum enim unde exiuit hec mellis flumina reuertuntur / ut iterum fluant. Boni faui in labiis sponsi et sponse eructantes ex hoc in illud: et inuicē rorantes amoris dilectionem. Ille desuper irrorat gratiam: illa deorsum actionem gratiarum. Ipse iesus in anima dilecta roris huius mellei stillas genuit. Dulces omnino stille roris / affectiones ille diuini amoris: quando sponsa liquefacta tota distillat a facie eius quem diligit: a facie dei sui. Ideo quasi fauus distillans labia eius: eo q̄ uehementer dulcis est / sic affecte mentis succensio: sed uelox succensio / propter illū dulcem in excessum mentis raptum: et propter citam interruptionem. Fauus distillans labia tua. Purgata omnino hec ego crediderim labia de quibus ipse iesus dulcedinem melleam haurire se reputat. ysaie labia forcipe et carbone de altari tacta purgantur: Misit inquit alius manum suam dominus / et tetigit os meum. Que sponsa est / non carbonem / nō digitum optat: sed oris cōtactum. Osculetur me inquit osculo oris sui. labia labiis debentur: nec enim de sponse labiis exprimerentur dulcedines: si non labiis impri merentur dilecti. Quid autem nisi osculi suauitate / quod de labiis sponse rapit / se delectatum gaudet cum dicit: Fauus distillans labia tua. Propter utrumq; et propter osculum charitatis / et propter oraculum ueritatis. Fauus inquit distillans labia tua / et mel et lac sub lingua tua. Istua iam proprie ad elloquii gratiam respicit: Nam labiorum usus etiam ad osculum est: lingue uero ad eloquium tantum. Non tantum

dulcedo in lingua sonat : sed mel et lac sub lingua tua . Simu-
lata dulcedo est / que tantum sonat in lingua / et non sentitur
sub ipsa . Exigua est que tota est in labiis et in lingua : et non
pars eius maior sub lingua . Non est dulcedo tantum in eius lin-
gua / et non sentitur sub ipsa . Exigua est que tota est in labiis
et in lingua : et non pars eius maior sub lingua : Non est dul-
cedo tantum in eius lingua / nec tota est in lingua : Sed sicut ip-
se qui nouit testatur : mel et lac sub lingua tua : Ideo eructat
uerbum bonum : uerbum tam melleum q̄ lacteum / propter dei
tatis maiestatem / et propter incarnationis misterium . Lingua
et labia / ac si quidam argenteus canalis sunt / per quem de cor-
dis fonte riuuli lactis et mellis erumpunt : Vtrumq; dulce :
sed distincta dulcedo : Lac paruulorum est / ut Paulus loqui-
tur : et idem inter perfectos dulcem et diuinam / et quasi melle-
am sapientiam docet . Alii mel tantum habent sub lingua : alii
tantum lac / et non mel : Mel autem et lac utrumq; pariter sub
lingua sunt sponse : Nec mel fluit / sed magis distillat . Nec
enim passim et intemperanter profundit sublimes illos et recon-
ditos sensus secretorum celestium / deitatis archana : nec lactis
potum sine delectu propinat : Mel inquit et lac sub lingua tua .
Non enim sermo est uel interna dulcedine uacuuus / uel interne
dulcedini coequatus : In promptu est illi dulcia loqui / sub cu-
ius lingua mel et lac . Beata lingua que uelut fauus distillat :
et uelut ubera quedam paruulorum lacte distenditur : que mel
distillat et lac fluit . Omnis clamor et amaritudo et blasfemia
longe ab istis proscribitur labiis : Sicut apostolus suadet horta-
tus hec est iuxta psalmum : Sub lingua eius labor et dolor . Sed
mel et lac inquit sub lingua tua . Fauus distillans labia mere-
tricis : et nitidius oleo guttur eius : non tamen mel et lac sub
lingua eius : nō in intimis eius : nō in ultimis eius : sed nouissima
eius amara sicut absinthii : et acuta ut gladius biceps . Demuliere
uero forte hoc idē in puerbiis inqt . Fortitudo et decor indumē-
tū eius : et ridebit ī die nouissimo . Spūalē illū et uere beatū risū
iā nūc pturit os eius / et quasi dulcedo eius sub lingua latitat .

Ebulent autem que nunc subsunt mel et lac in plenam el
 ticiam in die nouissimo: tunc nulla ex parte quasi sub lin
 gua premetur silentio: sed pressum diu prerumpet gau
 dium: et implebitur os risu eius. Os mulieris cuius forti
 tudo/ et decor indumētū eius. Vide quomodo non oportet
 nudam iueniri que promissa sibi expectat gaudia red
 di. Quis scit si non hec ipsa sunt indumēta/ de quibus in
 hoc eodem cantici loco subsequitur? quia odor uestimen
 torum tuorum sicut odor thuris. Opu inquit psalmista
 In ieiunio animam meā. Item hūiliabo in ieiunio animam
 meā: et oratio mea ī sinu meo cōuertetur. Bona uestis ieiu
 nium cuius sinu quodam secreto oratio commoratur: ue
 stis est que sinū hēt. oratio mea in sinu meo conuertetur.
 Habes hic utrunq; si aduertas/ et in ieiunio indumētum
 fortitudinis/ et in oratione odorem thuris: Oratio inquit
 mea in sinu meo conuertetur. Cur uero ait in sinum? An
 forte defectum orationis tepide/ et infracte dedit intelligi
 Inq; ipso primo euanescentis processu: ideoq; dicitur: In
 sinu suo conuerti. ibidem: Scilicet occidens ubi exhauriē
 Sed quomodo conuertitur et redit que perit? Magis qui
 dem in sinu cōuerti uidetur: que scelerem presciis repor
 tat effectum. Et si nondum plene ex parte tamen humilis
 et deuote petitionis fructu potitur. habet enim dulcedinē
 multā uehemēs/ et deuota oratio: et dū dirigit in conspe
 ctu domini/ quasi incensum suauē/ ipsa odoris sui sensum
 haurit. Ante non bonum indumentum quom uapor huius
 nebule ipsam offerentis operit/ et uestit animam. Bonum
 plane/ sed nos sicut cepimus uestimentorum interpretati
 ones/ secundū exteriora exactus exequamur. Opera enim
 bona/ et priorem difformitatem operiunt/ ne ad noxam
 imputetur/ et decorem quendam/ et uenustatem conferūt
 ut ad gratiam reputetur. Bona ergo uestimenta/ bona sunt
 opera/ et simul ornant/ et orant: et q; ornent/ manifestum
 quidem est/ sed non omnium ornatus redolet thura: non

E

orationis specimen tenet. Deniq; cuiusq; opa et potētia / et
pulchra ostentationē et inanem iactantiā redolent / non sup
plicationis instantiā / nō placendi domino nō ipetrāde uota
gratie. Quō. n. aptabit odor uestimētoꝝ tuoꝝ sicut odor
thuris? Qui uero oīa agit / ut ea placeat / cui se pbauit deo
ut eius mereatur fauorem utiq; odor uestimētorum eius / si
cut odor thuris . et quidem thura nisi deo soli nec offerri
solent nec debent . Ideo odor uestimentorum eius sicut
odor thuris : cū quicquid siue palā siue clā agit : ad ipetrati
onem placationis refert diuine. Idem uidetur esse oleū iua
nis / et uestimentis odorem / sed odorē thuris. Quid aliud q̄
gaudia illa spiritalia : et eternā delectationē deū exorat / q̄
omne aliam obiurat et horret : Sitiuit inquit psalmus in te
maia mea / q̄ multipliciter tibi caro mea . Vides i uerbis quō
met ipsum carnis uestimentū / quasi orationis habet uicē / dū
deo sitire dicitur . Caro uolūtariis afflictis disciplinis / nōne
deū ad ppitiationem flectere nititur? Ipsa eius ppter deū
supplicia / quedam ad eū supplicationes sunt . Elemosyna
pauperi misericorditer impensa exorat : carnis proprie de
lectatio discrete repressa / cur nō et ipsa orationis habet af
fectum? Voluptatis repressio quedā est uotoꝝ expressio /
et desiderii delectationē aliā suspirātis / orationis feruide
in sinu cordis / uertitur et cōuertitur. Thura in exterioris
abstinentie uestimento suauiter fragrant / et bonū oīno ue
stimentū / quādo aliam non tam carne uestitur q̄ carnaliū
ieiunio quodā et tēperantia uoluptatum . Bonum oīno ue
stimentum cōtinentia uirginalis / suauem redolet / et uelut
thuris odorem / uel illi quem diligit / uel sibi que diligit .
Quicquid cū dilectione offertur / nō potest non eius dele
ctatione pfrui ipsa que offert . Omnis enim hec dulcedo
que predicatur in ea / sentitur et ab ipsa. Ab ipsa manet / et
in ipsa manet . In labiis fauus sub lingua mel / et in uestimē
tis eius redolentia thuris . Proxima sunt ipsi uniuersa hec
quoꝝ tam gratus est sensus / et perfruitio dulcis . Erunt in

quit dauid ut complaceant eloquia oris mei / et meditatio cordis mei in cōspectu tuo sēp. Habetis hīc utraq; hec / et ne quid desit ad cumulū gratie sub uestimētoꝝ uocabulo opti qualitatis tertio loco pferē in mediū . In labiis stilant eloquia / sub lingua meditationes mellee fluunt uestimētoꝝ ornatus thuris spirat odorē . Quid illi censes de esse ad gloriā in qua hec tria cōplacent / os anius / opus ? Hoc nūero oīa cōprehensa sunt / sed ordine cōuersa sunt . Ab opibus . n . i choandū est / non ab eloquio . Cornelii centurionis primo opa et orationes exaudite sunt fide corda mundata sunt . Deinde sup ipsū et sup suos spūs cecidit . et erāt loquētes linguis ipsi apostoli post ascensionem domini unanimes pstitērunt in oratione / cōpletis pmissiōis diebus / respleti sunt spū : postea pfecti predicauerūt ubiq; Primo in oratione profusi sunt : deinde spū infusi sunt . et sic quā susceperāt aliis grām ipsi profundūt . primo expectatione et desiderio cōuersi sunt ad deū : secūdo ad ipsos facta est dei cōuersio : tertio ipsi cōuersi confirmāt : et confirmant fratres suos . sed siue sanctitatē uite / siue uisitatiōnē diuinā / siue uerbi mysteriū in apostolis attēdas : oīa hec uestimētoꝝ uicē tenēt . his oībus opti sunt et ornati sunt : quid in illis relictū est / aut nudū / aut uetustate pristina sordens / quin tam festiuo et uerbis : et uirtutis cultu resplendent . Eximius itaq; cultus in illis / sed nec copia minor qui tā hec uestimēta redolent : qualis est odor eoꝝ nūquid nō sicut thuris ? Cū domini pecuniā cōseruis err o gang / unū inde penes se quicq; uel furti residere passi sunt Nihil inde fraudulenter sibi decerpentes : etiam a laudis munere manū excutiunt oīa referendo ad gloriā dei . Ipse tibi paul . subtilia et idissolubilia quedā uestimēta uerbis suis contextit : et pro capacitate tua lumīs et intelligentie coaptat amictu : nō tamē in psuasibilibus hūane sapie uerbis sed ī doctrina spūs . iō uestimēta quibus uel ipse regit uel que tibi contextit non nisi thuris habent odorē . nā affe

E ii

etata uerborū lasciuia / et cultus ianis: et leuis glorię redo
lere uidet effectū: et q̄ nō leporē eloq̄i / sed lubricas et fal
laces disputatiōes subtilioris sectant materie: dum se ni
mis p̄pter ianē fauorē extenuāt / aliquotiēs itexūt blasphemias.
Nō ergo odor uestimētorū eiūsmōi sicut odor thuris
Nullū ī uestimētis spōse excipe uidet dū īdefinite p̄nūciat
Odor uestimētorū tuorū sicut odor thuris. O me felicem si
uel unū uel altꝝ ī me uestimentū itegꝝ reddat thuris odo
rē: nec aliqua amixtione pegrina corruptū. nā ad hāc men
surā / ut oīa eius idumenta uelut thura redoleāt neminē ac
cessisse puto: qui nec dū ī sponsarū sortem meruit ascisci a
domino iesu sponsarū spōso. **SERMO. XXXIII.**

Ortus cōclusus es soror mea spōsa / ortus conclusus
fons signatus. P̄rio ex uerbis suis laudatiōis huius
affectū p̄lāre oblectatus uidet: q̄ nō ē cōtentus lau
dasse semel / et q̄tū eēt si uel simpliciter / et sine repetitiōe
eius quā alloquit / eloquereē preconia? Nunc aut et exq̄si
tis ad illā utit blādimētis: et cōgratulādo ipsa cōgemiāt
Quid ni quā in matrimōiū delegit grām / nō eius dotibus
eximīs aggaudebit. nō poterat in tā dulcis necessitudis
iura nisi digna eligi / nec iā electa tepide diligi. Nunquid
nō equū est ut et ipsa ī talibus ei placere studeat q̄ sic ipsā
p̄bauit: ipse p̄bat: ipse talē parat: ipse plantat sibi paradi
sū uoluptatis: ipse qui talē eā parat / ipse cōparat paradīsū
delitiarū / Ecce inquit ysaac odor filii mei sicut odor agri
pleni cui benedixit dominus. Hec aut nō agro confertur
sed orto ubi spūalis uidet plātatio floꝝ et aromatū cultus
uberior. In hunc ortū iesu bonē libēter descēdis ad areolas
aromatū / ut cubes in eo / ut colas et custodias illū. Ortus
inquit conclusus soror mea sponsa. ortus cōclusus. p̄ ortū
internas frēs intelligite delicias: p̄ conclusionē disciplinā
custodie. Quē dabit is orto simīlē nisi cuius anīa spūali
bus sic affectibus redolet: sicut aromaticis floribus ortus:
q̄ iocundū penetras / q̄ suauis recessus in p̄pectore spōse: in

117
pectore tā florifero ut orto cōparet. nulla ī eo radix ama-
ritudis sursum germinās p quā orti huius īpediantē delicie
Oīs plātatio quā nō plātavit pater meus celestis nō iueni-
et ī eo. deniq; ipse plātavit hunc ortū uoluptatis ut solus
opeet et custodiat illū. Gemino qdē opat mō plātās et pur-
gans. plātāt ut sit oē ei semen uex; purgat uero ut fructū
plus afferat: et plātāt ut semē uex; sit: et purgat ut semi-
plenū nō sit. Quid pderit plātatio facta ad ueritatem / si
purgatio desit ad ubertatē. nihil cōfert cultura diligēs di-
scipline / si custodia desit. neutro destituit: q assimilāt or-
to / et orto cōcluso. ortus cōclusus soror mea spōsa. Male
ortū ī quo positus erat custodiuit adā cōtra lubricū frau-
dulēti serpētis īgressū. iocundus qdē ille corporaliū para-
disus lignoz: sed ego multo meliorē ī eius aiūm plantatū
itelligo. nihil obfuisse ī illū corpale irripuisse / si nō irri-
puisset ī istū. Admissus ē coluber: et statī eius p̄sensit ue-
nena: qui. n. dissipat sepē mordebit eū coluber. Bōa custo-
dia sepesq; culta ab icultis sepat / et seruat illesa. Circūda
ergo hāc orto tuo sepē / ne si fuerit ablata sepes: destructa
materia in directionē et cōculcationem fias: nō erat ille re-
clusus hosti eiecto et exuli: ide q̄ grauitē ē iterclusus: cū
difficultate regredit: unde icauta facilitate p̄lapsus ē. In
sudore uultus pane uescit suo: qui paradiso de uite ligno ad
libitum poma carpebat. hic uescit pane suo / ibi uite fructi-
uus. In paradiso p̄duxit domūs oē lignū pulchz uisu et ad
uescen sū suauē. Laborat ī terra eiectus adā: nō dominus
sed ipsa terra spinas et tribulos germinat opanti. paradisu
gratis dat fructus suos terra laborāti nec suos. cōmutatio
miserā: sed tu domine p̄dis et iuste oēs q̄ fornicātur abste-
iure p̄dit q̄ tā charas necessitudines p̄dit fornicando: nec
ultra mereēt hec blādīmēta audire: et uocet soror ut spōsa
ut ortus et ortus cōclusus / q̄ neminē nisi dilectū admittit
Porta paradisi tui semp clausa sit: soli p̄cipi pateat: nō de-
iciat ī securi et ascia ianua eius. unus sit aditus. et is com-
missus cherubin nihil admittat non exaiatū prius gladio

flāmeo / nihil q̄ uerbū dei reprobet : q̄ nō approbet chari-
tas : q̄ nō ad p̄fectionē et plenitudinē legis accedat . Ple-
nitude ergo sc̄ie cherubin : et plenitudo legis charitas in q̄
oīa cōcludūt mādata . hec sit tibi custodia flāmea / ut quic
qd irrūpe idignū tētauerit sub momēto et nō lēte cōsumat
Nunqd nō cōmode dilectiōi ē assignata cōclusio / que sp̄o
se semp cōstrigit affectus : et cōcludit ī id ipsū / ad iteriora
semp cōuertēs / ubi delicie eius sint eē cū filio dei . Bontis
dilectio murus : sed habet hic murus antemurale : regularis
distinctio : ī illa cogitatōes sc̄as / et affectus dulces icludit
hec occasiōes deliquēdi repellit : et excludit hec opportūi-
tatē uacationis ad amoris prestat officia . illa p̄fruit : ille
murus gratus ē : hic necessarius . ille te celestes inter deli-
cias claudit : iste p̄scribit mūdanas . Si tibi nociuū est cor-
tuū / uelut ortū deliciaꝝ prestare christo uō egreferas . hoc
antemurali si concludaris delicias p̄dere uult q̄s hēt / si ta-
mē hēt q̄ de m̄nitiōe submurmurat . ortus nescit eē qui nō
uult eē cōclusus : ortus cōclusus fōs signatus / īmissiōes tue
padisus / maloꝝ p̄uicoꝝ cū pomoz fructibus . In tribus hu-
ius orti laudes absoluit : cōnclusus / et irriguus / et aromati-
cus . primū securitatē cōfert : secūdū fertilitatē : tertiū et ad
germīa que p̄ducit respicit ad grām . nonne nobis gratus
iste uidet tā iteger tā uber tā utilis nec tātū utilis ē / sed a-
romaticus ē abūdās deliciis . Quis nostꝝ has ad se laudes
audeat attrahere ? q̄s hec sibi dici blādīmēta presumat ? At
q̄ utinā sicut irrigationē et germinationē optamus aroma-
tū sic cōcludi signareq̄ nō detractemus . nō . n . emissiones
illas aromatū p̄ducit nisi ortus cōclusus : et fontis signati
fluenti irriguus . Signetur ergo fons tuus ut non effusione
prodiga totus exsiccet . signet ut ad irrigandū tibi sufficiat :
in plateis tuis aquas tuas diuide . Habeto tamen solus
ut non sint alieni participes tui : in plateis inquā sed ī tuis
aq̄s diuide ut uirtutū aromata tibi accrescāt : ac si iuxta a-
quā ī plateis . quō nō erit fons signatus q̄ de fonte illo uite
p̄fluit quē signauit deus pater ? Quisinq̄t biberit de aq̄ hac

quā ego do: fiet ī eo fons aque salietis ī uitā eternā. In fonte hoc
 quē signatū uocat / signatā quādā et spūalē et ppriā / et a secu
 lari seiunctā doctrinā intellige: aut doctrinā / aut certe deuotio
 nē priuilegio dulcedis signatā / et quasi singularē copiose fluen
 tē et iugiter. Hec ē que oīa uirtutū leta reddit genimā: hec est
 fortitū opum exhilaratio ac si quedā irrigatio ossiū: Gaudiū. n.
 cordis exhilarat hec singularis et īsignis deuotio in deū / quasi
 fons signatus et pprius segregatusq; ī hoc misterīū: ut cor spō
 se ac si ortū quēdā irriget ī spōsi delicias. Signet ergo ut fiat iu
 xta qđ scriptū ē: fons tuus turbatus pede / et uena corrupta: ali
 o qñ nescit tuus ī fide puro dilectus fonte potare: Signatū ē inqt
 sup nos lumē uultus tui dnē dedisti letitiā ī corde meo. Letitiā
 ad irrigationē deflecte. Deniq; ī stillicidiis fontis ortus letabit
 germinās. Nōne recolis de genesi / qđ fons ascēdebat et irriga
 bat totā faciē terre: adhuc terra dedit fructus suos / nōdū nouit
 spinas et tribulos. Quis dabit ortulo meo hanc aquā / et areolis
 meis hūc fontē signatū: quis dabit ut tota ortuli mei faciēs irri
 gua sit letitie et lucis riuulis: nihil ī eo aut sterile sit: aut quadā
 ideuotōe triste: Vicina sterilitati uidef opatio tristis / et spūa /
 lis gaudiū carēs irrigatōe. Deniq; et si qđ nascit quasi radix as
 cēdit de terra sitiētī: quasi radix / nō qđ flores / nō qđ fructus:
 quasi radix hoc ē aut parui / aut nihil plus hēns ī radice: Ideo fō
 tis iducta ē mētio: aut germīa leta credas erūpe ī orto irriguo.
 et ē equidē ortus cuius aque fortuite sūt et qđsi deforis ascite / nō
 phēnes / nō pprie. Bōus aut ortus cuius fons ī ipso nascit: fons
 designatus et pprius. fons inqt et fons signatus. i. iugiter intus
 erūpēs / et nō ualēs corrūpi. fons qa uberrim fluit. signatus qa
 nequa qđ peffluit. aut iō dicit fōs signatus: qa et si alius alii fōtes
 sūt: sorori et spōse spālis ē fōs et pprius / et quadā prerogatiua
 signatus. Bonus oīno fons sapie: sed adhuc sub signaculo nobis
 emanat: dulciter sapit sed nōdū dilucide scit: signatus ē et clau
 sus sub figuris. In apochalipsi liber ostendit ī manu sedētis sup
 tronū / signaculis septē signatus. Vtrisq; rō et fōtis et libri / ad
 sapie spectat itellectū: sed uterq; signatus ē figuris et enigmati

bus inuolutus signatus ē. quibusdā enī nobis itimat inditiis / et oc-
cultat ī ipsis. et sicut ī apocalipsi libri signati legis apitōes: ita
et hic signati fōris emissiōes. Emissiōes iquit tue paradisi malo-
rū punicoꝝ cū pomoz fructibus. Fōs iste signatus qdē ē: sed
exsiccatas nō ē / cuius tā gratiose sūt emissiōes. Signatus ē fōs
sapie: sed ab emissiōibus eius cognoscetis eā. erit inqt fōs patēs
domus dauid ī ablutionē pctōris et mēstruate. ille patet hic sig-
nat ille abluīt hic aluit: ille lauat hic rigat. ille purgat delicta:
hic pducit delicias. ille cōis multoz / hic spālis ē spōse. ibi re-
missiōes fiūt / hic emissiōes. In psalmo: uide quō primo lectū
lauat / deīde rigat: Nō eim ē satis a feditate lauari: nisi et fecun-
ditate sectet. Emissiōes tue paradisi malorū punicoꝝ. Ita iesu
bone / ita ē. Emissiōes iste / imissiones sūt tue: imissiones p ange-
los bonos. Nō posset tales emittere delicias: nisi tu intrinsecus
delectatōes aque uiue imisisses. Signatū ē sup nos lumē uultus
tui doīe dedisti letitiā ī corde meo. Signatū ē sup nos / q̄ desup
nos: q̄ desup nobis ipressum ē. cui diuini lumīs ymago desup
iprimīt / intus ī corde letitie spūalis ubertas exprimit. Ideo glo-
riose emissiōes abintus filie regis abitus sūt. Emissiōes tue para-
disi: Nō sūt exigie deliciaꝝ. intrinsecus copie / de quibus iteger
paradisus emittit. Vtrūq̄ hēs et paradisi cōclusum / et paradisi
emissū: Ille ē in puritatis affectibus: hic ī actibus pietatis: Ille
ītus ē: hic de illo pcedit et pbat illū: Vtraq̄ delectabilis ē / et
cōsciētia et cōuersatio spōse: Oīa enī pponit utiliter / et dispo-
uit suauiter: Ideo q̄ si paradisi quēdā cernas ī eius habitu et ope
exteriori: dū honestas placet ī singulis / et series ī collatis / et su-
auitas ī dispositis: Modeste et ī trāquilitate oīa agit: ut uirgīna
lis ī ea uerecūdie nō niolet serenitas: Deniq̄ et paradisi dotes enu-
meraturus icipit a uerecūdia in eius designationē pp colōre si-
milē / punica mala pponēs: Emissiōes tue paradisi malorū pu-
nicoꝝ. Pct et ī malis punicis / martyrū itelligi patiētia: eo q̄
pprio sint sanguīe rubricati: Et bōa pudicitie comes / patiētia:
que ī laude sapie sibi onectūt. sicut scribit: sapia que desup sum
ē: Primo qdē punica ē / deīde pacifica. pudicitia modeste se et
p dignitate tēpat: patiētia alienā imodestiā eq̄nimitē portat

Illa pprios motus iformat: hec alienos ipetus ifringit: illa de/
 cor ē/ hec fortitudo. iō dicit: fortitudo et decor idumētū eius:
 primo inqt pudica ē/ deinde pacifica: et post aliq̄nta subiūgit:
 plēa opibus bōis. Bonū enī p̄secutionē pati: sed pp iustitie fruc/
 tus: Iō emissioēs eius maloz punicoꝝ sūt: sed cū pomoz fruc/
 tibus: Bōa q̄dē pudicitia: sed si ociosa nō ē/ nō affectata/ nō fic/
 ta sed fructū afferēs ī patiētia: Illa dispōit suauiter: ista p̄tegit
 fortiter. illa modesta/ hec lōganimis. ideoq; his duabus nūc an/
 nectūt q̄si cōsumatio et finis operū fructus pomoz. Trāseun/
 dū iā erat ad arborū aromaticaz. disputationē/ ad deliciores
 spēs/ ad emissiones cipri cū nardo: nisi mala punica odore suo
 nos adhuc traherēt/ et festināter ad alia retinerēt sermonē. nos
 maloz pūicoꝝ pabola respicit/ q̄ regulares celebramus uētus
 q̄ sub uno otinemur ordie q̄si grana sub cortice: Atq; utinā hec
 grana imitemur: similiter ī coherētia cordis unanimi: sic in cō/
 clusiōe quadā ordīs. Pene idiscreta facie huius sibi mali grana
 coherēt: nūeri singularitate magis distāt q̄ specie distamus/ et
 nos abinuicē nūero differētes nō aīo/ nō rixant inuicē/ nō oīa
 corticē murmurāt: nō tentāt illū p̄rūpe. patiēter se sinūt eius
 q̄si illā cōcludi: ut quodā mō dicere illud uideāt: Ecce q̄ bonū
 et q̄ iocundū hītare fratres in unū. An nō fratres in hoc ordine
 nostro/ ac si in cortice punico passionis xpī p̄mutationē cor ru/
 tilat. Deniq; uelut quedā huius mali grana sūt q̄ sibi natiuū di/
 cūt sub discipline chorio otineri nō tā premi se cēsēt q̄ p̄tegi.
 absit amor pprietatis: absit amor priuate ptātis: et huius te ma/
 li granū exhibes. Dicāt alii nrō iuitati exēplo: q̄ bonū sit et q̄
 iocūdū hītare in quodā orto cōionis et sub munimine corticis:
 caritas iuuat: et cortex mūiat. Quot uidetis ordiata collegia:
 tot itelligite uelut quedā mala pūica que de fōte fluxere baptif/
 matis. Deniq; credētū ut legimus erat cor unū et aīa una: Ex
 illis q̄si granis tātaꝝ ogregationū ordinate et unanimiter uiuē/
 tium/ mala punica prodierunt: Illos primos credentium con/
 uentus/ non astringebat adhuc institutio ordinis: Sed instinc/
 tus amoris: Non modo ducebant utile: non modo bonum:
 sed etiā iocundū habitare in unū: sicut unguentū q̄ descendit

in barbā barbā aaron: in oram uestimēti ab ipso capite xpō iesu
q̄ uiuit et regnat p̄ oīa secula seculorū. XXXV.

Missiones tue paradisi malorū punicoꝝ cū pomorū fruc
tibus. Cypri cū nardo / nardus et crocus / fistula et cyna
momū cū uniuersis lignis libani: mirra et aloē cū oibus
primis ūguētis. a cypro ĩcipiendū ē: nā ibi termīauimus. Septē
hic ānumerāt arbores aromaticę / que dicūt̄ emitti de fonte sig
nato: Et q̄dē uerba hec uident̄ uerba libri signati. Ita ē: signata
sūt et obserata: Quid nobis iesu bone spōse tue laudes p̄ponis:
si nō q̄ ueritatis itus continent ipse depromis: Tu tenes clauē hu
ius orti cōclusi: tu signasti / tu resigna / tu solue: tu inq̄ solue se
prem ista signacula: Nemo nouit que sūt illa ĩtima spōse / illa
abscondita tua q̄bus adimpletus tēter eius: Nemo nouit illā nisi
tu / et cui uolueris ipse reuelare: Utinā et nos simus q̄ facie re
uelata gloriā spōse que abitus ē speculari possimus. magna glo
ria eius ĩ misterio tā nūeri q̄ nominū istoꝝ. Et q̄dē hic donāte
dnō quimus ĩspicere septenariū sacramētū / aut spūalitatē / aut
utilitatē ĩdicat gratiarū: Id enī frequēs et usitatū est ĩ sacris lrīs
ut septenarius nūerus ĩterpreteꝝ / dōa illa que p̄fecta sūt / et que
desursū sunt / diuisiones gratiarū sūt: et diuisiones ministracionū
sūt / et diuisiones opationū sunt. Idem at̄ spūs diuidens singulis
p̄ut uult. Alias aliis diuidit: sed ĩ spōsa quali colligit et cōfert
uniuersa: Nō p̄ticulari diuidūt̄ illi / q̄ si diuisa sint ĩ illa: aliis
etiā diuidit et dōat: Illi nō tā diuidit q̄ totū donat. nisi in hoc
eū diuidere illi ĩtelligas / q̄ se ledi / et prerogatiue cōfert: illi uel
in eodē genere gratiarū: āplius uel spūaliter ĩ alio posset alias ar
bores aromaticas eneruasse: sed sufficit septem / p̄p eam quā di
ximus / uel spūalitatis / uel uniuersalitis significatiā. Nūc ar
borū istarum noīa et naturas in discussiōes adducamus: et sub
umbra istarū ĩmorari iocundū uidet̄ / et fructus earū dulcis erit
gutturī nostro. Vmbrā figurā ipsam ĩtelligo: fructū ueritatē
earū. Quō nō dulcis sensuū fructus / q̄ do ipsa uerborū grata sūt
folia? Et scitis q̄ tam auditui nostro dat affectionē tā dulciū fre
quentia uocabulorū: Pōterant ad pmouēdū affectū ista sufficere

120
sufficiat q̄dē affectui simplicitas ista: nā intellectui suffice
re neq̄t. mos gerēdus ē: et ipsi q̄ palci uult sensuū ueritate
dulciter audiē. hec dulciū iculcatio uerboꝝ: Cypri cū nar
do/ nardus et crocus/ fistula et cynamomū/ mirra et aloē
Absit aut̄ ut nō multo dulcius itelligant. Magne sūt corpa
les ī arboribus enūeratis delicie/ sed quanto maiores spūa
les sūt que figurent ī istis. Emissiōes inq̄t tue paradus ma
loꝝ punicoꝝ sūt: sūt et cypri cū nardo. Bonus eī ordo ait
post labores patiētie post uerecūdiā pudoris ad unguēta p̄
ficiatis: et unguēta regalia: nā de cypri semīe/ regale cōfi
ci solet unguentū: aut q̄a ī malis punicis regulare it̄pre
tati sumus unanimitatē: cōsequēter his uerbis: unguentis
excellētē quādā sublimitatē itellige. Qui se inq̄t hūiliat
exaltabit: in patiētia et in unanimitate quid nisi hūilitas ē
hūilitas nec cōtra iūriātes tumet/ nec supra cōsortes se tē
dit. In malis uero punicis hūilitas: in cypro sublimitasa ī
illis labor: ī his delicie. Cypri ut aiūt semē decoq̄ oleo so
let: ut unguētū exprimat̄ ex eo. Alii semināt ī lachrimis:
sed spōsa ī oleo. semīa nostra opa nostra sūt. hec si habent
hylaritatē/ q̄si ī oleo decoquunt: uō ē satis oleo it̄ngi nisi
sint cocta et cōfecta ī oleo: et q̄si ī ipsū oleū cōuersa: q̄ in
oleo calēte decoq̄t/ olei ipsius ibuit̄ natura coquūt̄ et cōfi
ciūt̄ semē cypri et oleū ī unā unguēti q̄litatē. Mirra q̄dē
cōfectio laboris et delicie/ eo mirabilior q̄ ī labore no la
bor: sed leticia sola sentiē. Opus enī exultatiōis in oleo de
coctū ī eius traxit naturā. opus ipsū. ut sic dicā obliuiscit̄
opus se eē dū amoris p̄guediē totū inficit: sed ipsa interi
or exultatio de ope capit augmentū/ sic et oleo semen con
fert: et oleum semini quando cum exultatione opat̄ sponsa
et de ipso opere magis exultat. unguentū hoc regium est.
iesus ipse libenter ex hoc inungitur. hilarē enim datorem
diligit deus. et si unxit eū pater deus spū et uirtute: et si
unctus est oleo leticie precōsortibus suis: uult tamē a con
sortibus suis ungi/ et deuotioni nostre optat unguentum.
Quis dabit mihi tantā olei copiā ī q̄ oēs opeꝝ meoꝝ fru

etus decoqui possunt / et cor meū totū cōfrigi . Euāgelista
ioānes sub typo uite cōtēplatiue sub spōse figura : in plenū
oleo feruēte doliū descēdit . Quis dabit mihi tantā abūdā
tiā olei et semīs cyprini / et unguētarie cōfectioni sufficiat
Nō oē semē / hec olei decoctio recipit : nō nomē uelut fru
ctū : deniq; nō oē opus cōtēplationis imisceri leticie pōt .
Opa exterioris sollicitudīs / et usus cōtēplationis cōfici si
mul nō possunt / nec ī unā coagulari qualitātē . quos ergo
fructus hec cōfectio recipit : illos plane quos apostolus
numerat : Fructus autem spūs / gaudium / pax / patiētia . lō
ganimitas / fides / māsuētudo / modestia / cōtinētia : castitas .
Hi fructus cū oleo cōtēplationis cōueniūt : et q̄si in unā
coeūt naturā . Sed et illud semē huic cōfectioni maxie cō
uenit / de quo legit : Semē est uerbū dei . deniq; et semē cy
pri cū māna similitudinē quandā habet / in quo uerbū dei
figuratū accipimus . Vt; q; . n . et māna et cypri semen al
bū est : et simile semini coliadri . Lex . n . domini imacula
ta ē . hec nō uult aqua salutaris discuti / sapie nō eius asser
tionibus firmari : sed oleo spūs ut spūalis sensus / ut ūctio
spūs exprimat ex ea : huius meditatio / et cōtēplationis le
ticie facillime cōmiscet : cuius sibi coniūgit uerbi studiū
et gratie . oleū in cōtēplatiōe / et illud p̄ istā decoquit / fa
cillime ex hac cōfectione spūalis exprimit̄ itelligentia et
unctio / que docet de oībus . Et uide / qa nō ait simpliciter
cyprī / sed cyprī cū nardo . nardo se dominus fatēt preūctū
in sepulturā . quid ergo in nardo / nisi mētis quietē intelli
gis . iō cū cypro iungit̄ / eo q̄ oīs cōtēplatiōis usus quiete
mētis idigeat . Cyprī inqt cū nardo : nardus et crocus bōa
cōnexio . crocus . n . q̄si flos aurei coloris : ad sapie rutilū
referē colorem . ergo in cypro intelligitur uestigatio : in
nardo uacatio : in croco uisio sapientie . iure nardus poni
tur in medio / utriq; necessaria . i . uestigationi / et uisioni .
Nā nec iuestigari sine uacatiōe mētis ueritas potest nec ui
deri cū inuētiā fuerit . Accipe ergo ī cypro studiū / in nardo
otiū / ī croco utriusq; fructū . Noli decetero sponsa . noli di

eere : quia fusca sum : noli amplius te decoloratā uocare. iam
 enī sponsi ipsius testimonio croceo splēdore resplēdes que
 crocū imittis. Bene croceo nitet colore / quē nō infuscat fa
 tuitas : quō nō tēdi et deficiētis animi moribūdus pallor ī
 ficit / sed sapie fulgidus et rutilus caritatis color exhilarat
 Si uelimus hec ad christi psonā reflectere / cōgrue plane in
 terpretatio seq̄t. Quis magis oleo decoctus ē gratie : ipse
 in māna intelligit / ipse semis cypri spēm tenet / ipse passi
 onis cruce pressus / sacramēta salutis / et unguēta gratie p
 fudit. ipse in cypro patit / et in nardo sepelit / et de corde
 terre resurgit ī croco : q̄i nouus flos et rutulus q̄do p resur
 rectionē eius caro resloruit. Et fortasse ī fistula ascēdit ad
 celū. hec .n. arbor ī altū excrescit : et spōsa eius q̄si cōpatit
 in cypro / cōsepelit in nardo / et in croco cōsurgit. Quid er
 go cōsequens est / ut coascēdat in fistula : Si .n. consurrexe
 rit sponio / que sursum sunt querere debet / que sursum sūt sape
 ubi sponsus eius est / in dextra dei sedēs. fistula et cynamo
 mū : fistula exurgit in altū : cynamomū par q̄dē exurgit
 a terra : in fistula altū cernit : sed in cynamomū altū non sa
 p̄pit. illa ascēdit / illud cōdescēdit. fistula ē quādo spōsa ex
 cēdit deo : cynamomū quādo cōtēperās ē nobis / et si se cō
 tēperat : rotū tamē ē spāle quod pfert. cynamomū .n. cum
 frangit uisibile spiramentū emittit quādo frangit nisi cū
 apit / cū exponit. sic .n. iesus cū accepit panē fregit / et de
 dit. Tūc ergo doctor contpans seipsū q̄si frangit / cū se ce
 perit apire / uel audiri eū euiscerare illa que intus de super
 unis latet secreta : cū memoriā abūdantie suauitatis eructat
 hoc ē q̄ cynamomū fractū uisibile dicit spiramētū emitte
 re. quare spiramētū / et q̄re uisibile : spiramētū q̄a spūaliū
 sūt que dicit : uisibile q̄a manifeste docet. q̄ .n. in sublimi
 bus ad ludicra et uanas fabulationes plabit / nō cōdescēdit
 sed cadit. fracte q̄dē loq̄t / sed spiramētū suaue nō emittit
 q̄si fistula que crescit ī aqs ita iter orationū lachrias exur
 egas ī altū. Pulchra ascēlio : sed uide ut descēsus cynamōo

fir similis: cū te ab ascensu illo / et excessu aliq̄ rōnabilis
cā reuocat et restringit esto uelut cynamomū . Colloquia
tua / conuersatio coīs / grāz spirent : et si de uoluntate tua
et proposito aliquotiens reflecteris / ad senioris arbitrium
reflexa : et quasi fracta uoluntas : non murmur resonet tua
querimonia : esto cynamomū confractū / uisibile spiramen
tū emitte / eo q̄ uirtus humilitatis in infirmitate uexatio
nis et uelut fractionis pficit / et pbatur / et spiramentū uisi
bile dicit̄ : spiramentū / qa trāquilitas seruat̄ ī corde : uisi
bile / quia relucet in facie . His anectit et oīa ligna libani
et uide q̄ nulla nisi libani ligna ponit / nec aliq̄ que sunt
libani pretermittit : Cū oibus inqt lignis libani . Ligna li
bani et iputribilitatem habent : quia cedrina sunt . et puri
tatē : eo q̄ sunt libani . Sola ecclesie ligna sunt / que habēt
mysteriū fidei / conscia pura / et quandā quasi iputribilita
tem cōtinentie sola eius ligna / et puritate et ppetuitatem
habent . Bonū plane lignū uir ecclesiasticus : in quo con
currūt et obuiant sibi fortitudo discipline / et decor fidei
Fortitudo et decor indumentū eius . Erūpunt his diebus
ligna quedā / que non plātauit pater celestis ligna que nō
sunt plātata in libano nostro . Fortitudinē pretendūt opis
iniuriarū isensibilitatē / parismonie tolerantiā cedrina ui
dent̄ / sed libani nō sunt : quia imunda est eorū mens et cō
scia . In fidelibus . n . nihil est imundū : Fortitudo quidem
que ostentat̄ / et uirescit in cōuersatione / in confessione pu
trescit : quod ibi quasi fulget / hic fetet . In ope quidē uide
tur pietas : in interrogatione infidelitas putret . Fortitu
do lapidis / fortitudo eorum / et caro enea est / scilicet non
degenerat a patre suo : de quo in iob scribitur : Induratum
est cor eius quasi lapis . stringitur tanq̄ maleatoris incus
Male fortes sunt / non pro fide / sed contra fidem : Non enī
emoliuit omnipotens cor eorū / nō emoliuit / nō emūdauit
nec fidem candidū fecit . ideo nō sunt libani ligna : Omne
quod nō est ex fide peccatū est . quomodo non magis quod

est contra fidem: non sunt ligna libani / que fidei non irrigat puritas. Steriles sunt uirtutes / que non fecundantur per fidem: sed ipsa fides sine uirtutibus / mortua est. Cando rem eius nulla incontinentie fedat putredo: in ecclesiasticis lignis / utraq; obuiat sibi / forma fidei / et operis fortitudo. Talis cedrus / nostro plantatur in libano: hic est / et alibi non est / et puritas fidei / et perpetua / et quasi incorrupta perseverantia uirtutis. Hic enim emittitur mirra et aloë / cum omnibus primis unguentis. Hec species / ea etiã que per se corruptibilia sunt / a corruptiõe illesa seruare noscuntur. Quid enim hec post ligna libani unguenta producerent si nihil in eis esset distantie? Nam et si uidentur similia / distinctionem tamen recipiunt. Illa enim / id est libani ligna incorruptibilitate in se habent. i. mirra et aloë / non habentibus exhibent / illa imputribilia sunt / ista imputribilitate conferunt. Bonum ergo lignum / et uere plantatum in paradiso domini / in monte illo egregio in monte libano: quod et ipsum se continet / ne per illicita defluat: et sermonis sui unita a tali fluxu alios reddet imunes / cuius corpus quasi cedrinum est / et a labiis mirra distillat / mirra inquam et aloë cum omnibus primis unguentis: Possumus quidem et hec ad quatuor cardinales uirtutes interpretando deflectere / si intelligamus in cedro fortitudinem / in libano fidem / que ipsam prudentiam informat: in mirra. i. temperantiam / continentiam. i. iustitiam / in aloë puritatem. nam huius arboris gummi dicitur stomachum purgare. Per mirram ergo exteriora constituta sunt: per aloë interiora in ipocrisi ficta non sunt. Habes iam in his hec quatuor expressa: primo constantiam / ne ad tempus credas: et in tempore tentationis recedas. denique prudentiam / ut sit rationabile obsequium tuum: sic mirra mortificatione carnis sequetur cum hueris zelus secundum scientiam. quarto loco aloë cum ipsum cor offertur et adoletur / ut simul sit et in mirra mortificatio carnis / et in aloë emundatio conscientie ab operibus mortuis / ad seruiendum deo uiuenti. Ne

simul seruientes ad oculum / nec quasi hominibus placentes / sed magis deo. Nōne beata uere sponsa : cui tot blandimenta dicuntur. Multū immissum est ei : qui tot emit tit munera grata dilecto . Nam in his omnibus : ipse gloriatur / et sponse sue applaudit muneribus iesus christus : qui uiuit et regnat per omnia secula seculorum amen .

SERMO .XXXVII.

Fons hortorum / puteus aquarum uiuetium que fluunt impetu de libano . In capituli principio istius Fons dicta est sponsa : et nūc in fine fontis eam impartit uocabulo dilectus suus . Ab ubertate inchoat / et in senecta uberi multiplicatur . origini fides respondet . Multe sunt emissiones eius : sed ipsa emissionibus non exhauritur Non arefcit mora / nō exsiccatu emanatione . In initio huius capituli dicitur fons signatus : hic innuitur non exiccatus . ibi quales sunt emissiones eius . hic q̄ sint infesse docetur . Copiosi ex hoc fonte riuuli gratiarum emanāt : et semper tamē fons manet . ab eo in quo inchoet / nō se cohibet : ideo hic et ibi fons dicitur sed etiam uide quo in loco eius aque fluunt : ubi nisi in ortis . Fons enim est hortorum / et delicate fluit / qui non ab ortis egreditur . qui non lauat / sed rigat : cuius in hoc omnis usus est / non ut auferat fetiditatem : sed ut fecūditatem afferat . Bonus q̄dem fontis usus mundare : sed melior fecundare : ille habuit inquinamenta : iste quasi ablutione quadam gratiarū comportat quadam comportat augmenta . ille germina locuta redit / hic leta . ille patens est in ablutionem peccatoris et menstruate : hic signatus delitiis sponse : Tota pulchra es amica mea : et macula non est in te . ideo non nisi fons hortorum dicitur fons deliciarū . Deniq̄ q̄ uariis et multiplex est / celestium deliciarum modus tantus uidetur : et murus hortorum . In alio rubent rose / in alio cādent lilia aliumq̄ flores uiole purpureum reddunt / tot hortis sunt / quot uirtutum similium plantationes collecte : ubi tantū

flos unus est: quis ibi ortum esse diffiniat? Sic nec una ca-
 stitatis plantatio/nec una iusticie orti potest integritatem
 explere. Salomō qui delicatus/et tenellus dictus est: ipse
 sibi fecit ortos et pomeria: conseruit ea cuncti generis arbo-
 ribus. non arbore^l conserui inquit/ sed arboribus: nec unius
 generis/ sed cuncti generis. Extruxi inquit mihi piscinas
 aquarum/ ut irrigarem siluam lignoz germinantium. Di-
 ues qdē in deliciis/ qui non rara ligna / et que pre paucita-
 te numerari/ et scribi possent: sed integram possedi siluam
 lignoz germinantium. In orto quippe sapientie/ nil steri-
 le/nihil non germinans. sic et sponsa plures habet ortos: et
 cuncti generis uirtutum/ copiose uirgultis est consita. et in
 sequentibus: sponse sponsus applaudit dicēs. Que habitas
 in ortis/ amici auscultat te. Fac me audire uocem tuam iu-
 re omnino. Quid enim nisi dulce auscultare illi que in or-
 tis moratur/ et de ortis loquit: non auditur foris uox eius
 nec extra ortum: ideo amicus est/ qui in ortis cōmoratur
 cum ea/ nec tam in ortis est/ q̄ ortus ipse. ipsa ortus et ipse
 fons. Huius ortos doctrine sue fluentis irrigans. Felix spō-
 sa que non habet nisi ortos irrigare. An non in hoc frequen-
 ti conuentu tot orti quot anni: propter unanimitatem or-
 tus unus. utinam in his ortis nulla radix amaritudinis ger-
 minet: nullum sit lignum inutile: nullum q̄ ortum spon-
 se dedeceat. nullus sit hic ortus olerum: quia olera herba-
 rum cito decident. Qui enim inquit infirmus est olus mā-
 ducet. uos autem oleribus nō indigetis quasi infirmi quod
 enim infirmum est in uobis/ fortius est secularibus. illoz
 infirmitas quiescit in licitis: ad profecta uestra laborat: il-
 lorum infirmitas est/ uti concessis nostra quidem citra per-
 fectum subsistere. Quid est in uobis esse infirmū nisi non
 esse perfectum. Quid est in uobis esse infirmum/ nisi sum-
 mum non apprehendere. Et quid forte nisi ut apprehenda-
 tis contēdere. Ideo infirmum fortius est secularibus: et ut
 sic dicam: Melior est infirmitas monachi q̄ secularis bene

faciens. Opera que penes nos putantur infirma quanti crederentur si ab ipsis fieri uiderentur: Perfectorum solidus cibus est: quot tamen in nobis perfecti sunt / esum oculorum dedignantur: que secularibus licent: infirmis nostris. nec cohibentur: nec ipsi exigunt. Apud nos perfecta professio quantum infirma expletio. Perfecte plantationes / sed incrementa infirma. irrigande sunt ut crescant / sed spiritualibus aquis. Paulus bene nouit quibus aquis / quemlibet ortum irriget. Coniugatis copule maritalis usum dispensat. Consolatur pusillanimes / suscipit infirmos: carnalibus potum lac prebet. sapientiam loquitur spiritualibus qui diiudicant omnia. sapientiam autem non aut huius seculi sed que ex deo est. sapientiam absconditam in mysterio. et si quis alius loquitur decorem domus domini locum habitationis glorie eius. Thalami delicias: gaudium quo gaudet sponsus super sponsam / et quo uicissim ipsa gaudens gaudet in domino. Plane hic ortum olerum / irrigare talibus debet aquis. Animal enim homo non percipit ea que sunt spiritus dei. et omnino quisquis spiritualia / uel agenda percipit / uel intelligenda proponit: nonne tibi uidetur aromaticis in ortis quasi fons purus manare? Et bene purus / qui non habet necesse inter auditorum perfectionem. qui in ortis auscultant / nisi de spiritualis uite puritate disputare: et quasi paradisi incolis de paradisi propinatione fluentis iuxta hunc sensum. ortum auditores intellige / fontem doctores: sed si fons sunt quasi puteus. Nostis enim quantum inter se distent hi noti fontes et putei. puteus infodit fons gratis fluit. in illo aque recondite sunt. in isto quasi propolite: et se ipsas offerentes ultro. Magnam in istis differentiam / nec possunt utraq; in alterutris inueniri non potest uel fons putei. puteus infoditur / fons gratis fluit. In illo aque recondite sunt: in isto quasi propolite et se ipsas offerentes ultro. Magna in istis differentia: nec possunt utraq; in alterutris inueniri. Non potest uel fons putei / uel

puteus fontis / propria et domestica uendicare sibi : uterq;
nature sue continetur limitibus . Corporalia sunt et terre
na angusta sunt / spirituales abundant diuitie . Ad spiritu
alia si referamus ista : in eodem erit inuenire fontem et pu
teum : et alterutra ab inuicem propria communicari . Com
municemus ergo hec si uultis inuicem propria / et in eodē
assignemus utraq;. Accipiamus in fonte sufficientiam do
ctrine / in puteo secretum . In illo abundantiam : in isto al
ta mysteria . Et quidem bonus doctor / qui quasi de quodā
alto puteo / ita de abdito sapientie thesauro copiose profert
noua et uetera . Puteus est : q̄a que dei sūt nemo nouit / nisi
spiritus dei . spiritus enim scrutatur etiam profunda dei : et
quasi fons quidam producit in medium / et uirtutū ortos
irriguos reddit . Habetis ergo in puteo occulta communi :
in fonte copiam perfusionem in fonte / et sensuum profun
ditatem in puteo . Puteus altus est : sed non indiget hauri
torio . fons est : et gratis fluit : qui sitit ueniat et bibat : de
aquis sponse : de aquis bethsabe . ut nouus ex ea salomon na
scatur . et bethsabe puteus septimus interpretatur : id est pu
teus quietis / puteus sapientie . Nam sapientia in spiritua
lium cathalago numerum ascendenti sursum . septima oc
currit sicut est puteus sapientie : ita et fons sapientie legit̄
et forte in his duobus geminus eius modus exprimitur .
Vnus qui sit per inuestigationem : alter qui sit per inspira
tionem . Fontis aque ultro prorumpunt . In puteo uero ter
re prorumpitur moles / et soliditas penetratur / ut ad aquā
uiuam pertingas . Vtraq; alteri necessaria est / et industria
gratie / et gratia industrie . Et uicariam opem sibi commi
scent . Inuanum enim laborat / qui puteum fodit : si non
iple fons uite gratis affluat : sed et ubi gratis foderis pu
teum : et receptaculum preparaueris : si fuerit neglectus pu
teus tuus . et si tu squaleas : non descendunt in illum aque
uiue : non fluent impetu de libano . Nesciunt colligi nisi
in puteum candidum : et que nunc impetu fluunt uolunt

habere capacem . Altum et capacem efficies cordis tui puteum : si curas terrenas egeras : si locum efficias in animo tuo leticie spirituali . si os tuum aperias ut attrahas spiritum : et fluant in uentrem tuum flumina aque uiue . Ad hoc opus preparata sunt foramina tua / in die natiuitatis tue : sicut scriptum est de principe tyri : Capacitas intelligentie naturalis / qua in die creationis pre ceteris animalibus priuilegiatus es . ingentis receptaculi uicem tenet ad comprehendendas / continendasq; aquas uisionis et uite . Legimus enim uiuentis et uidentis puteum : qui si post peccatum uitiiis uel innatis uel superadditis obstrusus uidetur : aperiat illum fides spes in altum / instanter diffodiat dilatet amor . Orium et exoccupatio coherere situ turpi non sinat . siquidē feriatas mētes ab anxiiis cnris uolunt habere festiua gaudia et uacationem sibi uēdicat uisio dei . An non tibi quidam puteus altus uidetur ille in quo recoḃditi sunt thesauri omnis sapientie et scientie dei ? An non mariam quasi puteum aque purissime inficiaberis / que cōseruabat omnia uerba de christo conferens in corde suo . Esto et tu talis puteus pro modulo tuo / puteus altus et amplius . ysaac post calumnie puteum / post puteum inimicitiarum : post hos inquam puteos relictos duos puteos relictos / duos puteos effodit / puteum latitudinis et puteum facietatis . in illo cepit non rixari cum uitiiis : in isto cepit fructu delitiari uiriutis . Noluit cum philisteis puteum habere communem / qui interpretatur potitione cadentes . Puteos inimicitiarum et calumnie reliquit philisteis : corruunt plane qui bibunt de erroris et scismatis puteo . Tales puteos fodiunt auctores : bibunt auditores / sic confodit arrius / sic donatus . Alter fidei calumntiam induxit : alter fraternitatis copulam in partes deduxit : ille trinitatis equalitatem heretica diffinitione distinxit gradibus : ille ecclesie unitatem sua presumptione distraxit partibus .

425

Dathan et abiron puteos calumnie fodierunt aduersus aaron et inciderunt in foueam ipsi quam fecerunt / quos terra uiuos absorbit / potione quam ipsi foderunt / precipitati sunt . nomen philisteorum interpretantes euentu . Bonus autem puteus de quibus aquis qui biberit exaltabit caput . nō potione cadet quasi foueam fodit qui terreni sensus acumie scripture soliditatem penetrat : et uiolenter scindit occultum ecclesie quod incognitum dogma producat et obscura mysteria . Sed et qui subtili scrutinio / et dolosa machinatione fraterne uanitatis solida perforat / et discordie uenam aperit / qui se conspirationum claudit et signa in puteo non acquiescens egredi / sed magis ac magis ingrediens interiora scismatis / et eius effodiens abyssum . philisteorum est hic puteus . nihil tibi sit commune cum illo / sensim primo et secreto crescunt / et de terrene et brute mentis erumpunt uisceribus : donec postea cum impetu fluant : sed nunc fluunt de libano . Non he aque fideles sunt non aque uiue non potest sibi constare discordia / non potest inter parientes scisma perpetua pax seruari . ipsum scisma infidum est sibi / nequit sibi coherere diutius quod charitatis pertinet dissoluere glutinum . Si quis te ad hos puteos inuitauerit : dirumpe si potes puteos philistinorum et aquas pestilentes exsicca . Relinque philisteis puteos suos / puteos inimicitiarum : sectare puteos celestium deliciarum / puteos aquarum fidelium / et aquarum uiuentium / que fluunt impetu de libano . Esto flos orti / et orti conclusi : ut nō diripiaris : et uidebis quomodo tibi dirumpet dominus fontes et torrentes . Conuersare in orto si forte et ipse conuertaris in puteum / et de uentre tuo flumina fluant aque uiue . Que nam sunt aque uiue / nisi aque non deficientes ? Et quidem bene haustus aquarum / est desiderii sine defectu refrigerant . Seculi oblectamenta uelut falsam preferunt refrigerii speciem / et similem concupiscentiam sedant

ad horam . sed quasi sub ipso ortu statim arescunt nec fluunt uena perbenni quasi torrens raptim transeunt: et non est inuenire in hoc torrente aquas uiuas . Alio quodam israel fodit in torrente et aquas uiuas inuenit . Est enim torrens / qui suauis uidetur / sed salutaris non est / nec sempiternus quidem : sicut secularis ille / quem prediximus fluxus uoluptatis . et est torrens salutaris quidem / sed non sempiternus : si tamen effoderis in eo / aquas uiuas reperies . Habebis inquit petrus certiozem propheticum sermonem : cui benefacitis attendentes / tanquam lucerne lucenti in caligioso loco illucescat dies : et lucifer oriatur in cordibus uestris . Non extinguetur in nocte ista lucerna . interim enim usus eius necessarius est . sed cum dies eternus eluxerit : prophetice lucerna cessabit doctrine / et litterarii sermonis exiccabitur torrens . siue enim prophetie euacubuntur : siue lingue cessabunt : siue scientia destruetur future manifestationis respectu turbidus : ut sic dicam : in modum torrentis fluit sacre sermo scripture / instruens nos per speculum et in enigmate . illius autem que est a facie ad faciem uisionis . Vere pure sunt et perbennes a que : non deerunt ille tibi / non tu illis . cum mortalitatis transierit torrens : transibunt cum mortalitate mysteria nubi et sine uelamine serena ueritas : propter quam id torrentem effoderas . Hylariter erumpet : istic locus est speculo : illic directe speculationi . solet tamen aliquo modo hec speculatio locum alienum peruadere : et in loco peregrinationis se uiantibus hylariter ostendens inuitat ad patriam . Vere quidem festiuus / sed furtiuus ad hec : istius eterni et luminis radius : et fluminis riuus : non emicat : non mergit nisi in ortis / et in ortis aromaticis . O altitudo diuitiarum sapientie et scientie dei quam similis es puteo non potes exhauriri . Aquas uiuas effundis / et aquas salubres et uberes . Quis dabit ortulo meo has aquas et cordi

meo hunc puteum deliciarum . Ab occultis meis munda
me domine: et ab alienis : fac me libanum: asperge me / et
mundabor : laua me / et super niuem dealbabor : emunda
me a delicto maximo . et erunt ut complacēt eloquia oris
mei / et meditatio cordis mei in conspectu tuo semper . fac
me libanum / ut has tibi semper aquas effundam : erunt in
quit ut complacant . Quid est complacant / nisi ut utraq;
placeat / et utriq; placeant . cui utriq; nisi mihi et tibi . que
utraq; nisi eloquia laudis / et meditatio cordis . Aque iste
uiuentes sunt: quia semper complacēt / semper fluunt: sed
non fluunt nisi de libano / nec lente quidem sed cum impe
tu . Magnus impetus uiolenti sensus amoris : et dulces ta
men non difficiles aditus impetus habet . Magnus impe
tus eius: quia usq; ad affectum pertingit efficaciter et ex
haurit suauiter . Magnus impetus eius: cuius uehementie
resistere nil potest . Cum impetu inquit de libano / expres
sit causam redundantie nomine libani . Munticia locus est
redundantis leticie: et aquas sapientie salutaris effundit:
de candido prorumpit / et candidius reddūt . Congere in u
num / et quasi in aceruum accumula delicias istas . Vide et
confidera puteum / libanum / impetum / aquas uiuas . De
prehendes in his si animum aduertas aquas istas / et sere
nas esse / et secretas / et uehementes / et non deficientes .
Puteus secretum designat / serenitatem libanus / in impetu
omnis alius exhauritur affectus: aque uiue nesciunt exhau
riri . Bonus etiam libanus fides / eo q; fide corda munden
tur . Ab hoc libano serene intelligentie aque uiue fluunt:
quia nisi credideritis non intelligetis . Intellectus autem
bonus cuius contemplatio manet in seculum seculi . Hic
est uere uiuens . Nam uita eterna hec est: ut cognoscamus
unum uerum deum . et quem ipse misit iesum christum . Et

ipse christus noster est libanus: delectationes uiuas fundē
cum impetu in sinum dilecte: ipse libanus / et ipse riuus
liquidem ipse est candor lucis eterne et emanatio synceris-
sima: delectabilis plane puteus affectus est sponse / in quē
eterni candoris radii: ac si quidam de libano riuuli / et col-
liguntur / et effunduntur: ut flores et ortos irriget sponsi.
Bonus ergo libanus / in quem nihil inquinatum incurrit:
et magnus impetus qui nullo compesci obice potest. De-
niq; illi aque cum impetu fluunt: quem nec persecutio /
nec nuditas / nec gladius seperare potest a charitate dei.
Tot credentibus populis: obiecti sunt obices scandalo-
rum: tot opposite moles tormentorum, et tamen semper
fluunt aque de libano. Aque enim populi sunt. Magni ob-
ices / sed maior impetus: si coneris compescere plus incre-
scit: et prorumpit obstātia: repulsus exurgit in cumulum
et impedimenta lucra conquirens se diffundit uberius.
Puto amor etiam ipsi obices cooperantur in bonum: et in-
crementa capit uexata uirtus in iniuriis. Nonne me silen-
te ista possunt percutere conscientias eorum / quorum a-
mor in certis locis et horis fluit. Qui quidem ad tempus
diligunt: et in tempore tribulationis recedunt? Quid di-
co tribulationis. Etiam exigue et dubie tentationis nunq̄
molem sed obicem passi facile compescuntur / et reflexo
proposito impetu irreuocabili ad secularia ruit. Si incla-
maueris iuxta prophetam: State / state / non est qui reuertatur.
Nulla illos persuasio reuocat / nec persecutio pia ma-
gistri: non infelicitas / que frequenter / et fere semper in
uiis eorum fluunt / et ruunt: et corruunt ut bibant in uia
de torrente uoluptatis / que non exaltabit: sed conquassa-
bit in terra capita eorum. Beati quidem immaculati in uia
qui ambulant in lege charitatis / qui ambulant in impetu

ubicumq; fuerit impetus spiritus / et non reuertuntur : nec
aliquo seperantur obstaculo a charitate dei / que est in chri-
sto iesu domino nostro / qui uiuit et regnat per omnia secu-
la seculorum Amen.

SERMO. XXXVII.

Ffectiones dulces et sancte sunt sponse aromata.
Nam ipsa est ortus / austro flante ista fluunt in de-
licias sponsi / sed aquilonis . hec iterum inclemen-
tia sistit . frigidus enim uentus aquilo : et ad flatum eius a-
romata congelantur . Quam diu domine aduersitatis a-
quilo regiones matris premet : q̄ diu incumbet oculis no-
stris : Quam diu iesu bone constringet aromata nostra ri-
gor aquilonis . Parce domine : parce ab aquilone sponse
tue . diu est q̄ urget / q̄ premit / q̄ incumbat spiritus hic
durus / et uehemens . Cumulata nos undiq; premit aduersi-
tas . dic ei domine ut surgat / ut cedat / ut finat locum esse
respirandi : Infortunii paupertas sterilis est : et graues un-
diq; parturit casus : res infirme facile leduntur / et infelici-
tatis abyssus aliam iuocat in uoce catheractarum tuarum
Occulte aduersum nos uocas aduersa : et quomodo si di

cas aquilonis: insurge/preme/posside. Fumus inquit isaias
ab aquilone ueniet. Nobis autem non tam fumus quā flā
ma iam imminet olle succense a facie aquilonis. Ab aqui
lone frigus/et ab aquilone flamma: ita est domine. In du
ricia manus tue aduersaris mihi misericordie tue/ uenas
restringis: ideo exestuat aīus meus: et in meditatiōe mea
exardescet ignis: grauis iste anxie sollicitudinis ignis est
et calore eius aromata non fluunt/ sed magis si qua huius
fluere siccantur fluenta presertim ubi magis magisq; ad
uersitatum aperire se uidetur occasio. Domine dolor meus
in conspectu tuo est: et gemitus meus a te non est abscondi
tus. Sollicitudinis mee ratio nota est tibi: sed meroris ma
gis dicere debueram. sollicitudo enim in merorem iam
cepit tota transire. ubi consilii non refulget occasio/ ubi
bone spei se uel umbra non offert/ ibi nō sollicitudinis sed
meroris sunt partes. Multi gemitus mei: et cor meum me
rens. paruuli petunt panem: et non est qui frangat eis. de
est enim qui frangat: non dico de uerbi pane / sed hoc quo
tidiano corporis alimento. Non potest tamen celestis illi
us panis pinguedine repleri anima mea: dum quotidiani
huius panis inopiam materie quandam meroris inducit.
A uoce gemitus istius oblitus sum comedere panem illū
celestem. Durus aquilo/ exterior aduersitas / sed multo
durior mentis anxietas. Altera fratres uos urget/ me pre
mit utraq; ego communi attritioni laboro in uobis: et do
mestica quedam pre uobis/ quia pro uobis. hinc infortunii
casus: hinc forenses insurgunt calumnie. Alii submurmū
rant: alii insultant/ et qđ non est humane industrie proui
dere ne contingat: iproperant cū acciderit. quidā irritant
quidā irrident aduersā fortunā ad fatuitatē trahentes. suc
cessus bonos quibus exuberāt sibi iputāt: qđsi aut puidētie

aut meriti credunt non muneris esse diuini . Abundant
 inquit iob : Tabernacula predonum : et audacter prouocant
 deum : cum ipse omnia dederit in manus ipsorum . Quidam
 et predones et prouocatores sunt : qui quod dei est ipsi tol
 lunt / dum sibi tribuunt : et diuine donum gratie ad pro
 prie inflectunt effectum industrie . Quid impensa desuper
 uobis beneficia impropertis nobis : An quia clementie
 diuine circa nos oculus bonus est : ideo uidetur erga nos
 equam esse ? Cur uos diuina beneficia preparatiores red
 dunt ad derogandum quam ad erogandum . Vides domine
 quot ex partibus aquilonis nos flabra molestant , undique
 perfiant incommoda / murmura / probra . Inter huius dolo
 res distractus et constrictus animus austri leuia nescit fla
 bra recipere . Exurge domine non preualet aquilo . satis
 est quod iam diu insurrexit / quod incubuit diei / ut surgat / ut di
 scedat / ut cedat austro . succensa iam pridem est olla a fa
 cie aquilonis : sed tu domine austrum emitte qui faciat me
 dium fornacis huius quasi uentum roris flantem : non au
 deo cotinuos austri flatus rogare sufficit simul interpolla
 tione eius aquilonis malignitas temperetur . Extendis si
 cut in iob legimus aquilonem super uacuum non super or
 tum . Non est uacuus ortulus sponse / in quo supernis an
 numerate plantantur tot aromaticae species : et quomodo qui
 bunt meditationis aromata leta profluere ubi a merore li
 bera non sunt studia / ubi contristat aduersitas / aquilo stri
 gitur . Esto domine zelotes / emulare sponsam : dic aquilo
 ni ut surgat : et cum austro dimidiet tempora sua . sic qui
 dem fiet secundum multitudinem dolorum meorum in cor
 de meo : si consolationes tue letificent animam meam . Vi
 detis fratres qualiter aquilo ad mensuram sui austrum
 parturiat : et forte ubi abundauit aquilo : superabunda
 uit et auster . Auster enim et per se flabit / et aquas in
 tulit aquilo compensabit iniurias . Ergo surgat aquil /

lo seuiat quantumlibet fremat / dummodo occasionem et
quasi uim prester flatibus austru . Nonne tibi uidentur gra-
ues pertulisse aquilonis flatus quos in epistola ad hebre . s
paulus alloquitur : Magnum inquit certamen sustinuitis
passionum : et in altero quibem iniuriis affecti : in altero
socii taliter conuersantium effecti : nam uinctis inquit cō-
passi estis : sed inter tanta aquilonis flabra / nullas sibi ui-
ces uendicauit auster ? Immo plane : deniq; audi quod se-
quitur . et rapinam inquit bonorum nostrorum cum gau-
dio tulistis / cognoscentes uos habere meliorem et manen-
tem substantiam . Quid cum apostoli irent gaudentes a cō-
spectu concilii quoniam digni habiti sunt pro nomine ie-
su contumeliam pati . Non tibi uidetur contra aquilonis
graues impetus / leuiter ipsis auster spirasse . Considera tri-
stia illa substantia sepulture dominice . Nonne uelut ad a-
quilonis flatum apostolorum corda in fidelitate et tumidi-
tate quadam dirigerunt . Resurgēte domino cepit auster
leuis ortum eius perflare . Totis his deniq; quadraginta
diebus in multis argumentis dominice resurrectionis et
ueritatis fides / et ueritatis fiducia sensim incrementa sum-
pserunt . ipso die penthecostes quando factus est spiritus
uehemens in cenaculo ubi erant apostoli sedentes / soluta ē
omnis congelate mentis frigiditas / sicut torrens in austro
et deinceps uerbi uirtutumq; profluxerunt aromata . Sed
nunquid iccirco aquilo durus quieuit . Nonne multo ue-
hementius persecutorum insurrexit procella et impetus he-
retici tempestatis . Nunquid non emulatione quadam ten-
tatiōis aquilo austro se opposuit gratie ? Quasi solus ortū
pflare conat : quodā rigore duri spūs / aromata restringere
uolens ne fluant / sed tanto latius fluxerunt aduersitatis et
p̄spitatis alterius motibus nūc puocata nūc pacata sponsa
christi . Ecclesia eius aromata uirtutū proferre nō destitit
uel non desinit : in p̄secutiōe uirtus diminuit : ī pace auctus

est numerus : in illa fortes probantur : in ista fouentur infirmi . Quid ergo primitiuam ecclesiam : nunc memoror : Et adhuc et si non tam uehementes / frequentes tamen aquilonis impetus sustinet ortulus sponsi . Alternant circa illum uices / auster et aquilo grauis impetus hoc tempore ecclesiam impulit : et quidem ab aquilone . Nam inde origo est scismatis / inde oritur / et ibi moratur . solus illic aquilo premit : dic ei domine / ut surgat et discedat : uoca et dic austro : ueni perfla ortum meum / et fluunt aromata . Non dico austrum felicitatis et securitatis terrene . Nam hic auster frequenter aromata stringit et exsiccat : sed austrum uoca gratie tue : et si ita necesse est : et aquilonem illum sterilem ortum mitte / non obstinationis sed uexationis aquilonem / ut ipsa uexatio det intellectui ad obaudiendum . Aquilonis rigore flagella ortum tuum : hoc quasi uerbere excita torporem eius / ut audius ad austri se leuia spiramina conferat / tam partibus quam temporibus : auster et aquilo circa ortum nostrum uices alternant . sicut enim nunc flat auster / nunc aquilo / ita hic auster / et illic aquilo . Aliquotiens autem et simul flant / sed alter foris / et alter intus : foris aquilo et intus auster / ille furens et iste fouens . fremat aquilo / et tumultuetur foris / tantummodo ortus intus non perflet / intro non penetret / intimam que est in christo non cōstringat cordis leticiam . Quando domine ex integro gelidus ille spiritus quiescet : quando erit utinam non timeatur a facie frigoris eius . fundata est ciuitas tua / ortus plantatus in lateribus aquilonis . Hic uentus in scripturis dexter uocatur : Ideo Iob talem super eo deponit querelam . Ad dextram inquit orientis illico calamitates uice surrexerunt . iure uetum illum dextrum uocauit / qui nihil ei quiuit sinistrum inferre . **Quin** etiam glorie uiro iusto comportauit augmentum / quando uirtus probata enitit / et quando prouocata

in christo non cōstringat cordis leticiam . Quando domine ex integro gelidus ille spiritus quiescet : quando erit utinam non timeatur a facie frigoris eius . fundata est ciuitas tua / ortus plantatus in lateribus aquilonis . Hic uentus in scripturis dexter uocatur : Ideo Iob talem super eo deponit querelam . Ad dextram inquit orientis illico calamitates uice surrexerunt . iure uetum illum dextrum uocauit / qui nihil ei quiuit sinistrum inferre . **Quin** etiam glorie uiro iusto comportauit augmentum / quando uirtus probata enitit / et quando prouocata

exereuit . De uicino in ortum tuum impinguit . Situs est
enī in lateribus aquilonis . Effice illum nobis nomine dex
tæ . tempera illum flatibus austri . cooperatur enim nobis
etiam aquilo in bonum tue dilectionis / etiam austro afflan
te siue iussus siue premissus surgere aquilo tribulationis
non nos terreat . Modicum enim et consolatiōis auster suc
cedet / si non interim intercedat . ubi enim abundauit affli
ctio / abūdauit et gratia . Sed quid uobis fratres de exteriori
disputo tribulatione ? Alius solet uos aquilo perurgere .
Ab hoc uobis deus aquilone parcit / alios interponens qui
secularis tumultus et turbationis impulsus frequentes ex
cipiant . Exterior nos cura grauis in illa perstringit / quia
de iure nulla cōtingit / nec tamen immunes nos finit quos
exterior cura non ualet / interior afficit tedio . Bene cum
illis agitur in hac parte ꝓ exterioribus non patent : sed ni
hilominus aquilonem non effugiunt / dum sibi in interio
ribus non placent . Festiua prius gaudia uertuntur in fasti
dium / et hylarem mentis faciem tristitia commutat . Fe
lix cui non est hec commutatio . Sed quis tamen est ? quis
enim est / quem non aliquotiens et tedium conficiat / et ex
ultet tristitia ? Deniqꝫ ubi prospero ferebamur nauigio : ibi
paulo post uadosa incurrimur : et secunda fluentibus aura
turbo aduersus erupit . Etiam ubi non erat ratio instat tur
batio . Causa non eminent / et ira imminet . Irascitur homo
ire / quam irrationabiliter patitur / et cuius detestatur mo
tum / nescit exortum . Spiritus hic durus / ubi uult spirat :
et nescis unde ueniat / et forte quo uadat . An magis quo e
uadat ? Nam hec se ad malum talis affectio uadit : sed fre
quenter euadit ad bonum . Non pertingit quo pergit : sed
facit deus etiam de tentatione prouentū / quando uult ipse
īducit aqꝫlonē / quādo uult dicit aqꝫlo surge . Et si interi de
eius molestia queris : scitote tali magisterio et comme
morari / et commoneri . Commemoraris / ut aquilonis
uiciniam attendas : commoneris / ut rigorem eius effugias

130

Non subest tibi dum lateribus aquilonis situs es eius uicinam fugere: sed tamen uiolentiam euadere potes. dum hic sumus semper uicinus est. non est semper uiolentus: sed postquā girauimus per aquilonem / sed reflectimus p̄ meridiē: etiā cum ip̄ulsus nō sentis habe suspectā uicinā eius. Quando tamen eius turbines euadis nisi leuis auster uocatus adueniat? Et si expandis ad austrum alas tuas ut in celestem plumescas uolatum: si tamen se intermiscere nititur aquilo. et nascentes in nouitate pennas / gelido restringere spiritu. pennas a uolatu / et aromata restrinxit a fluxu. stringit inquam non tollit. Vehemens enim tedium et amaritudo cordis / uirtutes ipsas exercet / non euertit. Hic turbo propositum sanctum impellit quidem / non tollit. stringit letitiam / non tollit constantiam. Tedio afficitur animus / sed conficitur: tristatur / sed oblectatur tristitiae suae. Non est minus fortis sic affecta uirtus / sed minus felix. Quid illi conuictio cum quo rixatur bellum indicit quasi suum non est fastidium cum quo fedus non contrahit. Molestum patitur / non propitiatur illi. Deniq; non ipse animus hoc operatur / sed magis aquilo in cuius lateribus habitat. Ideo detestatur illud: eo q̄ aduersus uirtutem eius mollimina sentit. qui sentit / ipse scit. Quanto enim cum tedio / illud bone conuersationis tedium tollerat. Quomodo fastidit fastidium illud: quanta cum amaritudine oblectatur amaritudini illi / amaritudini uiolente quam de iugitate exercitio disciplinaris / inuito se ingerit. Ad austrum animus ex uoto se uergit: et ecce aquilo aduersanti / et inuito se oportune immergit. durum est substinere a facie frigoris huius / et fugere nō subest ad uotū. Laborat animus / et discipline tedium: et huius tedium odio. Molesta est utraq; affectio / et non dulcescere quod elegeris / et sentire quod oderis. Molestum utrūq; / et propugnare discipline / et propulsare desidiā. Quomodo iesu bone tantam tandiu toleras uexationem dilecte sponse tue?

Desideriam inuite patitur: et quasi uoluntaria in se sit / puni
endo prosequitur . Egerrime tolerat quod non ad uotum
in te qui bonum eius es / solum delitari ualet sibi imputat
q̄ suffert inuita . Stimulator ab aquilone uenit illi: sed sti
mulus iste ad preces sponsam instigat . hoc stimulo castiga
ta ad supplicationes se confert : que se prius in amplexus
parauerat . Mitiga sponse tue iesu bone a diebus his malis .
Nisi enim adiuues eam habitabit in aquilone anima eius .
Quis ei non confurget aduersus aquilonem nisi tu deus q̄
uenis ab austro : Bonum aroma / propositum sanctum et cō
sciētia pura . Sed non fluit illi / qui boni istius delitiis non
fruitur . Veni iesu bone : ueni perfla ortum tuum / ut fluāt
aromata eius sicut torrens in austro . ipsa est ortus : esto tu
auster . Te irrigante erit anima eius / sicut ortus irriguus :
et te flāte non deficient eius aromata . Qui uiuit et regnat
in secula seculorum Amen .

SERMO .XXXVIII .

EXple iesu bone q̄ iubes transfer austrum de celo et
induc illum in ortum tuum / in animam sponse tue
hoc flatu leni solue tedium : solue tristitiā ab eius
affectu : nam utrunq; in uitio est / et preter spem aquilonis
utrunq; mentem ligat et peperit a puro profluuio quo lam
leticie . Quid timor / nonne et ipse rigore gelido constrin
git affectus : Ab alienis parce domine sponse tue . quid ma
gis alienum ab ea q̄ timor qui non est in charitate : cū ipsa
tota sit in charitate . ille seruilis est / illā libertatem uocat
Vidistis fratres hesterno uirum meticolose incedere / ut
institutionis prima subiret elementa . quam morante et
quam nutante pposito discipline rudimentis se passus est
insigniri . Et bene nostis dum adhuc secularis erat quā lar
gos elemosynarum riuulos manus eius fundebat . Quid e
rat cause nisi q̄ mentem in hac parte timoris perstrinxe
rat aquilo . Auster scilicet illam ex parte afflauit / sed non
perflauit . ideo elemosynarum prompte perfudit aromata

131

Sed abrenuntiationis preciosissimus ille aromaticusq; liquor :
post multos conatus uix tandē ab eius animo tenuiter exprimi
potuit. Plane similis erat euangelico iuueni: qui apud dominū
de legis obseruatione gloriatus / euangelice perfectionis coarta
tiōe tristis abcessit: nisi q̄ ille tristis abcessit: hic q̄ uis tristis
abcessit: hic q̄ uis tristis / accessit tamē. Videte timoris aq̄ lonē
flantē sub lege: Iō de precipuis electisq; aromatibus rara fluxe
rūt i ea. Ideo die pentecostes quādo spūs uehemens flauit ab au
stro: tot hominū milia ueritate / uerbo / uita spiritualiter produ
xerunt: Non eos rei familiaris cura constrinxerit de reliquo.
Libera quidem ab hoc aquilone satis duro corda largius proflu
unt in contemplatione et corde dei. Non accepistis inquit spiri
tum seruitutis iterum in timore: sed accepistis spiritum adopti
onis filiorum: in quo clamamus abba pater. Ille aquilonis gra
tus ideo illi tanq̄ graui et ponderoso prementiq; se dicitur / sur
ge. hic tanq̄ letus gratulq; inuitatur ut ueniat / et perflet ortulū
sponsi. Ille penam habet: hic proflua gaudia. Ille minax ē: hic
blandimentis delitiisq; manans. Rogabo inquit patrem meum
et alium paraclitum dabit uobis: hoc est austrum inuitare / et di
cere ut ueniat et perflet ortum suum. Perfla ortum meū et flu
ent aromata eius. Quidam fructus nisi pressi coactiq; liquore
non fundunt: Fructus autem qui sunt in orto tam delicate depi
cto / pressionem non expectant / cogi nesciunt: sed austro pflan
ti fluunt ultro. Intuemini mundi sapientiam: nōne uiolenter ex
pressa uidetur: et longe elaborata tam exercitio q̄ studio? At in
nostre actoribus prophetie / et uelox et uehemens sapientie pru
pit abissus. Vultis uelocitatē audire: cum steteritis ante reges
et presides / nolite premeditari: dabitur uobis in illa hora quid
loquamini. Vultis uehementiam? Ego inquit dabo uobi os et
sapientiam cui non poterunt resistere aduersarii uestri. Quādo
hec tam subita et tam serena profluerent: nisi hoc austro afflan
te? Audiuistis iam unde uenerunt aromata ueritatis tam pflua
et parata tempore suo. Charitas nōne et ipsa diffusa est in cordi
bus nostris p̄ spiritum sanctū qui datus est nobis? Multa sunt

G

aromata que profluunt per spiritum : nec nisi per spiritum : gau-
dium / pax / patientia / longanimitas / bonitas / benignitas / fides
mansuetudo / modestia / continentia / castitas : hec nō modo per-
uenerunt / sed etiam profluxerunt . q̄ profluunt / copia defig-
natur . q̄ ad flatum austri / coactio tollitur . Charitas nō potest
cogi / gratis fluit : non necessitate sed arbitrio fertur : austro ta-
men flante : Arbitrii quid enim confert libertas : si non aspiraret
auster gratie : Nam et si arbitrium ubi est / semper liberum est .
non tamen liberum ad omnia id eē damus : nec electionem nec
executionem omniū liberam habet : In eligendo semp est liber-
tas : sed non est semper ad eligendum : eligere namq̄ nisi libere
non potest : sed est aliquid quod non eligere per se potest . Sui
iuris uoluntas est : libera est cū adest : sed non est animus ad om-
nem quam oportet adesse uoluntatem liber cum abest : Nec ma-
gis sui iuris est / q̄ intensam habeat uoluntatē quam habet . Nec
quam habeat uoluntatem bonam : nec quantam post lapsum in
libertate consistit arbitrii . Qd̄ uult animus / semper libere uult
Sed non est liberum ei quodlibet etiam quod oportet uelle . Est
enim libertas que sine uoluntate non est : et sine qua non est uo-
luntas : Illa est in uoluntate : hec est in quadam uolendi facul-
tate . Illa est in ipsa : hec quasi ad ipsam . Istam possumus : et il-
lam cogimus . Et uisus quedam est uidendi uirtus in oculo : et
uisus nihilominus quedam passio in uidendo . Sic et in animo
dicitur intellectus : et potentia naturalis ad intelligendum . Et
uisus potētie in arbitrio similiter hec occurrit distinctio : ut uno
sub nomine et actitudo intelligatur et actus . Vtrobique arbitrii
libertas est / et ad arbitrandum : et in arbitrando : et cum in ma-
lo est / semp serua est . Illa quidem eo ipso q̄ uoluntas : sed ser-
uit eo ipso q̄ mala . Omnis enim qui facit peccatū / seruus est
peccati . peccatū enim cum occupat / stringit et ligat : captiuat
dum cogit . Sed tu domine conuerte captiuitatē nostram / sicut
torrens in austro : Emitte spiritum tuū / et nouabitur antiqua li-
bertas : renouabitur inquā / non recreabitur : Nam si obliterata
est : ablata tamen non est : Manet que creata est : sed mouere se

nequit ad quod est data: *Viuit tamen uiget: sed et in freneticis* nō minuitur innata rationalitas: *sed in sic affectis / nullus eius* motus existere ualet: *cum fuerit curata grauis passio nō reddi* Sed resuscitatur cōsopita ratio. Sic et cōcreata homini libertas arbitrii / non est penitus uel ex parte ablata: *sed peccato ligata.* eadem est que facta est: *sed ē aliter affecta.* et ut sic dicam / est libertas cōditionis: est libertas dispositionis / libertas affectionis. Prima nature est: et ideo semp bona est. sed nisi sanata fuerit: nō secunda erit ad bonum / nec tertia in bono. prima in naturali aptitudine cōsistit: Secunda in habitu bene uel male constitute mentis: tertia in usu. Ideo nisi fuerit aptitudo naturalis ad uitā p gratiam: nec habitus / nec actus uolūtatis ad uirtutem spectabit. Inualida est arbitrii libertas: ppterea ubi arbitriū succūbit afflet auster / et statim aromata fluent. Non habet generosam hanc libertatē et uere liberam que est ad bonum et in bono: nisi spūs liberauerit. Idcirco domine emitte spūm tuum / ut cōferat et posse et uelle p gratiam. qui primo possibilitatē ad utrumq; cōfluit: dum uere homines cōdidit. Tres supra enumerauimus libertates: In tertia uelle quidē adest: In secunda subest: In prima cōsideratur ad duas reliquas potētia naturalis. Ergo prima uocetur potentia. secūda potestas. tertia uoluntas. Nō uidetur idem naturalē potentiam ad aliqd habere: et illud posse. Multa siquidem ad que naturaliter potentes sumus / non statim illa possumus: ubi cōnata facultas aut infirmitate ppenditur: aut arte usq; destituitur: frequenter ad horam populus uidere nō potest: cum tamē naturali non deficit potētia uisus: adest habitus et abest uisus. Naturaliter potēs est uidere: sed actualiter nō potest. Sic et naturalis libertas arbitrii manet quidem: sed impedita peccato. Ideoq; nō ualens habere tertiam illam libertatem que est in bono: nec secūdam que est ad bonum. Prima manet mutata quidē / non imitata: relique nec manere dicende sunt. Non. n. post peccatū / liberum nobis relinqtur bonū uelle. ideo nec residua libertas est / que cōsistit in bona uolūtate: sed p gratiā hec ultima inspirat: et secūda repatur: et prima naturaliter

creatur. Dicta hec est de libertate / qua bonum uolumus quoni
am est ex gratia: Sed alia libertas nihilominus per gratiam /
qua non modo bene uolumus / sed bonum ipsum affectuose / Il
la libertas semper in uoluntate est: ista non sic. Semper enim li
bere uolumus / affectuose non semper. Affectus ad libertatem
non spectant arbitrii: Nec tamen plane libera est bone uolunta
tis libertas: Si affectuosa non fuerit: sed cum auster afflauerit /
statim affectiones aromaticæ fluent. Non premuntur ut expri
mantur libere fluunt / uoluntatem sanctam frequenter tedium
quoddam et tristitia comitatur: sed affectiones dulces cum il
lis iter non habent / Aromaticæ sunt odoratu et tactu pariter gra
te / dulciter sentiuntur: et dulciter recolluntur: dulciter fluunt
Aromatici utriq; sunt intus affectus / et foris affatus: Ad ista
potest aspirare libertas arbitrii: sed de arbitrii libertate non pen
dent. Sicut affectiones contra bonam uoluntatem sepe sunt: sic
bone cum affert / et si cum ipsa sunt / ex ea non tamen sunt. Libe
ra est sine istis / et quasi liberalis redditur ex istis: Voluntatem
ipsam liberio rem efficiunt / sed eius libertate non fluunt: Fluunt
autem cum auster perflauerit: O dulcis auster / et uere optabi
lis: cuius spiritu hiemalis rigoris horrida soluitur facies. et io
cunde nouitatis noua temperies arridet in ortis: et noua tempe
ries / et autumnalis libertas. Nam in fluxu aromatum fructuum
signatur maturitas: Ecce q̄ bonum et q̄ iocundum: in cubilibus
et in ortis aromatum / auram hanc expectare tam dulcem / reno
uantem et recreantem fructus spiritus / profundentem aromata
spargentem odores: Mitte domine hunc spiritum nobis / qui post
aquilonis horrorem ortulum nostrum noua facie uestiat: Luc
tum nostrum uertat in gaudium: Aut siquid boni significat a
quilo illum cum austro simul in uita: lungant officia et partes
suas assequatur uterq;: Aquilo stringat: auster resoluat: strin
gat ille lasciuiam / hic animum in gaudia proflua laxet: Ille
continentiam prestat / conscientiam exhilaret / iste contineat: et
ille repleat. Factus sum inquit sicut uter in pruina: iustificatões
tuas non sum oblitus. Bonus uter sicut congelatus: et infusus

foris continentie pruina intus repletio iustitie: Bene uterq; fiat quãdo exteriora gelido quodam continentie spiritu stringent et interiora rigant profluis gaudiis: et ut austri flatum ad interiora reflectas/perfla inquit. Qui perfiat et in penetrabile nihil est illi/spiritus iste subtilis est acutus et mobilis:perflans non inflãs Scientia inflat/charitas perflat: Charitas interior est q̄ scientia et ad secretiora pertingit: Anima interiora flat spiritus: qui scrutatur etiam profunda dei. Vbi perflauerit: et quasi perflauerit ista: Ibi scientiarum aromata utiliter fluunt: meditationes. orationes: suspiria: singultus lacrimæ: ipsa colloquia. Omnia uelut aromata fluunt/que de charitate ducunt originem. Omnia que procedunt de ea/ quasi aromatica sunt: gratia plena/ cara sũt et copiosa sunt. Aromatica sunt et fluentia sunt: Plena sunt que de charitatis plenitudine procedunt/ plena sunt et expressa non sunt/ nec torcularis uiolentiam patiuntur eius aromata. Torcular in hoc orto non legis extractum/ nam uicem torcularis obtinet auster. Afflata q̄ calcata melius fluunt: Gratuita enim ut diximus sunt/ non extorta metu: sed spiritu fusa sunt: Qui aquilonem et austrum ad huius seculi aduersa et prospera trahunt: et quidem gemina hac temptatione uexata ecclesia dei bone sepe affectionis et opinionis abundat aromatis. Ideo his temptationibus perflandam dimittit eo q̄ abundare nouit et inopiam pati. Locus iste excutionem latiore exoptat. Sed incalor hoc tantum quasi leuiter tetigisse sufficiat: Sequens sermo ad mutuas inuitationes sponsi et sponse transibi. Si gratiam nobis prestare dignetur iesus christus/ qui uiuit et regnat.

SERMO . XXXIX

Quam longe fratres a conuersatione mea sunt uerba uocorum istorum. Auiditatem dominus nouit: sed ausu destituor: Quid ni? non est ortus mihi / qualem supra christus depinxit: non pomo quibus auide uescitur/ non fructus aromatici/ non fons irrigans/ non altus puteus aquarum uiuentium: Magis autem in ortum meum ascendit horror spinarum et ueprum: Non audeo te bone iesu i talem ortum uocare/ nisi

forte ut euellas et disperdas / et dissipes primo et plantas poste
a: et sic tēpore congruo de plātatione comedes dextere tue . Fe
lix anima que te inuitare digna est ad fructus iam maturos : ad
fructus paratos : et acerbitatis nihil habentes . Atq; utinam acer
bitas sola nostris accusetur in fructibus . Vtinam immaturi sit
dūmodo mali non sint . Frequenter poma que genere bona sunt
tempore non dum grata sunt . sed in maturitate sola displicent .
Felix ortus cuius omnes fructus et natura boni sunt . et tempore
congrui . Neutrum deesse nouit pomis suis sponsa / ad quorum
cōmixtionem dilectum prouocat . Veniat dilectus meus in or
tum suum : ut comedat fructū pomorum suorum . Vide q̄ mo
rose et modeste : et post multa preconia facta sit hec imitatio .
Non enim presumit et dilectum inuitare non sicut delicias / do
nec satis se nouit de scriptura . Quid enim putatis ne iesum de
lectabilem illum aduentum presentie sue illis indulgere qui pre
dictis non sunt predicti dotibus laudibus digni ? Temerarie pre
sumptionis puta / sed prius q̄ aptus sis ad contēplationis usum
iesum inuitas . Tu illum ad deliciandum tecum sollicitas / qui
forte sordes adhuc delictis : Ortus tuus sentibus horret et sterile
scit / et illuc iesum inuitas . Inuita illum non ut iam delectetur :
sed ut delectat / q̄ iam plantauit dextera tua . Inuita illum ut pur
get primo / postea plantet . In utraq; labor est / sed cū delectatio
ne decerpere ueniet fructus maturos . Veniat inquit dilectus me
us / Non tantum blanditur et applaudit presenti : sed etiam in
absentē in ardescunt uota ipsius . Falsus amor : et simulatorius
absentem obliuiscitur . presentem blanditur / non sic sponsa / nō
sic / sed absentem desiderat : presente letatur . Veniat inquit di
lectus meus in ortum suū . Ad me quid austrū inuitat ? Ipse ueni
at et sufficit mihi . Ipse auster est meus / Deus ab austro uenit /
et auster uenit cum eo . Deniq; ipse plenus est gratie et ueritatis
Bene auster meus qui serenus illustrat / et suauis illabitur . Au
ster meus est christus meus / ipse ortum perflat / ipse comedat
poma . Veniat dilectus meus in ortum suum / ut comedat fruc
tum pomorum suorum . Putationis tempus iam transiit / flores

pepererunt fructus quos parturierunt. Hienf abiit / recessit uer
 estatem iam inclinatum maturior autumnus impellit . Veniat
 iam dilectus meus iortum suum : ut comedat fructus pomorum
 suorum . Ecce iam uenit plenitudo temporis / ideo ueniat dilec
 tus meus in ortum meum / Poma prematura sunt / ideo comme
 dat fructum pomorum suorum : Ficulnee prima poma deside
 rat . Cum nundum tempus esset ficorum / accessit ad ficus secus
 uiam uertit folia : et nihil fructus inuenit . Ante tēpus comeden
 di : et ante tempus fructuum / accessit ad eam mane esuriens .

Noui ego ficulneam matutinos a prima pueritia fructus feren
 tem / fructus primitiarum / fructus gratie uirginalis / Nec erat
 hec ficus plantata secus uiam sed in orto / et in orto et in orto cō
 cluso : In orto quem circundat discipline materia : et arcta custo
 die sepes . Fecunda plane ficus et pulcherrima inter alias spetie
 frequenter declinauit ad eam dominus iesus . Illud forte dicens
 sub umbra eius quem desideraueram sedi et fructus eius dulcis
 gutturi meo . Sed utinam fructus quos pertulit seruasset : Vti
 nam improba furis manus non depredasset eam : Nunc autem
 optimos fructus tulit : et eos qui renasci non possunt : Alii suc
 creuerunt in locum eorum . i . pro uirginali continentia / amara
 penitentia / Quam dulcius illo natiuo fructu quā hoc sub sici
 uo et te et dilectum cibabas : Ve misere tibi quando ueniet di
 lectus tuus / quae tibi mens / quae facies / quis uultus erit : quo
 te uertes pre pudore : que pudicitie fructus perdidisti . Quo te
 uertes ? cum accedes conuertet folia tua : et solitos fructus non
 inueniret . Pudebit illum pre confusione tua recole uerba uoti
 uirginalis consecrationis tue / uerba recense : Sub his foliis at
 tende / quia iam non est proprius fructus / fructus integritatis
 Tales consecrati sunt : sed iam ablati sunt : Nō bene conueniunt
 consecratio et corruptio / lesa uirginitas / cōdonari solet : sed re
 donari non ualer . Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei / sed igno
 miniosa facta sunt in te : Cum confusione duplici / et rubore / de
 cetero in plantu agnosce partem tuam . Quis dabit capiti meo

aquam / et oculis meis fontem lachrimarum : Nam ipsa que
lapsa est lachrimis tota per effluit / pora irrigua lachrimarum
riui defluunt : alta suspiria et anxii gemitus produunt q̄ conti
gua semper culpa / confusio suprimit. Vidi miserandam in mi
sera facie deiectum uultum / fractas genas / singultus / sermones
intercidebat / a lapsu continere non ualet . Age quod agis fruc
tus dignos penitentie. Innouet te dolor : merore consumere cum
propheta dicit . Nolite incumbere ut consolemini amare siebo /
flebo et ego tecum / Forte dilectus tuus : et ipse conlachrimabi
tur tibi . Qui Lazarum fleuit forte plus ille flet : plus dolet qui
plus diligit / miserationes eius multe sunt . Ideo inquit prophe
ta . Non sumus consumpti / Denique nec tu consumeris / quia
consiliarius est tibi et consolator conuertens animam tuam .
Quomodo ut dicam q̄ intelligi uix potest non permanebit / ip
sa dissimiliter tamen eius affectui luctus tui miserabilis facies :
qui ipse dum retracto meroris tui seriem dolore cordis tangor
intrinsicus / si feceris dignos penitentie fructus / reuertetur ite
rum dilectus tuus in ortum suum . Nam penitentie poma liben
ter comedit . Beatius tamen si primeue puritatis fructus intactos
quis seruet . Bonum est in maturitate peruenire : et perseverare
in ea . Ideo sponsa preuenit in maturitate et dicit : Veniet dilec
tus meus in ortum suum / ut comedat fructum pomorum suo
rum . Veni in ortum meum soror mea sponsa . Vehemens ama
tor est dominus iesus / ad unam inuitationis uocem aduolat li
bens in ortulum sponse : Quasi preuolat et preuenit in maturi
tate . Veni inquit / Accipiatur hoc uerbum imperatiui sensus
apte cohibebit q̄ dicit ueni / Non est piger / non parcus retribu
tor . sed incontinenti sponsam reinuitat : Veni in ortum meum
soror mea sponsa / melui mirram meam cum aromatibus meis .
Durus est affectus quod non permouet inuitationes et remune
rationes istas tam dulces . Quid hic in uicissitudine gratius ?
Quid mirabilius est comertio ? O admirabile comertium dilec
tus dei patris / gloria celi / angelorum delitia / ad ortulos nostros

inuitari se permittit / et ad suos reinuitare se premitit / et qui
 noſter eſt ortus uerius dicitur ipſius . Non ait ueniat / Veniat
 dilectus meus in ortum meum ; ſed in ortum ſuum . Iure quidē
 in ſuum / quoniam ab ipſo datum : et ipſi debitum : et certe debi
 tum . Veniat dilectus . Veni ſoror mea ſponſa / magna dulce
 do et apta diſtinctio . Illa deſiderat / et ille imperat . Hec dicit
 ueniat / hic dicit ueni . Ecce inquit ſto ad hoſtium : et pulſo / Si
 quis aperuerit / introibo et cenabo cum illo et ipſe mecum . Nō
 habes neceſſe o bone ieſu morari ad hoſtium ſponſe / ipſa enim
 te uotis ultro interpellat . redde uicem / reinuita illam / ſediſti
 ad menſam eius / Vide quanta ſit oppoſita tibi ſciens / quia et
 tanta oportet te preparare . Tanta inquam / et ſufficit enim .
 Hoc autem dico / totam ſe impendit / tu te totum impende .
 Quomodo tantum erit / ſi illa ſe totam dat . tu te dimidias ?
 Exiguum tunm plus eſt toto illius / totum eius / portio eſt que
 dam gratie tue . Ideo et ſitus tuus eſt : et tuus : ſuus eſt ortus .
 Veni in ortum meum ; Ego fratres in orto ſponſi copioſum il
 lum et delicatum / et glorioſe conſitum / paraduſum uirtutum
 chriſti libenter accipio / quas ſecundum geminam naturam uel
 ab eterno habuit . uel accepit in tempore . Ergo ſecundum hunc
 modum ortum ſponſe ſtatim anime uel eccleſie interpretare /
 et uirtutum affectumq; dotes / quibus ditatur a ſponſo . In iſto
 conſiderantur uerba corporis . in iſto capitis . pulchra utrobique
 contemplationis cibatio / ſed quid illa ad iſtam ? Quanto glo
 ria chriſti / uel anime / uel eccleſie precellit uirtutes / tanto de
 lectabilior in hunc ortum ingreſſus . Ad illum operatio plus
 ſpectat / Ad iſtum contemplatio ſola . Sponſa et ſi letatur de il
 lo / laborat cum illo : et in ſudore ueſcitur pomis ſuis . In iſtum
 cum introducta fuerit / nihil reliquum eſt niſi delitie tantum :
 Suum tuetur : et iſtum intuetur . Nec intromittitur in iſtum ni
 ſi de illo / hoc eſt de actione ad uſum ſpeculationis . Aut ſi con
 templationem in illum ſponſe ortū admittimus ſimilis ē actōi
 Vtiq; de illis uultis / ordine cōmodo uenitur ad hanc mirram .

Non enim nisi in abundantia uirtutum ingreditur in ortum dilecti: Ingredieris inquit Iob in abundantia sepulchrum: Melius tamen hic sonat in ortum: in sepulchro innuitur quies/ et quedam artis occultatio/ in orto exprimitur intuitus et epulatio/ in sepulchro feriamur: et in orto fruimur: Sicut ergo in sepulchrum non nisi in abundantia ingredimur sicut scriptum est/ multo minus in ortum. Ideo sponsam de orto in ortum inuitat. Veni in ortum meum soror mea sponsa. Ingredere ingredere sponsa in contemplationem uirtutum dilecti tui/ memorare iustitie eius solius: Ibi deus deus tuus docebit te in iocunditate: et deducet te mirabiliter dextera sua: Cibabit te pomis uite et intellectus. Mirram et aromata messuit tibi. Messui inquit mirram meam cum aromatibus meis: immortalitatem enim et incorruptibilitatem messuit post mortem: Mirre siquidem beneficio corpora mortuorum perdurant illesa: Mirram inquit meam: bene suam/ quam et primus accepit/ et solus impertit. Primitie. n. christus/ deinde qui sunt christi/ per illum resurrectio mortuorum/ qui primus resurgens iam non moritur: Bona talis mirra et melior quam hec usitata que carnem mortuam non sinit putrescere: Nam ista rediuuam non sinit deficere: Erat et mirra eius precellens/ et singularis illa castitas uirginalis: que nullum titillationis motum surgentem sensit/ nec fomitem habuit/ In quo nec motus est talis repressus/ nec fomes remissus: Preuentus est enim in unctionibus mirre: et mirre sue: Aliorum eatenus est efficax mirra et continentia pertingit/ ut seruent a corruptione/ et a corruptibilitate carnem dominicam custodit intactam: Aliorum mirra corruptionem carnalis incentiui subsequitur: Hec incentiuum preuenit omne/ illorum excludit: et huius precludit: In iesu nec causa: nec corruptio in eius matre/ et si causa/ non tamen corruptio: In aliis omnibus et causa et corruptio/ in eius matre/ et si causa non tamen corruptio: Mirra nostra motus exurgentes carnalis concupiscentie reprimunt Mirra marie tales motus nesciuit. Mirra iesu taliter mouendi

nec causam nec originem habuit. de plenitudine eius omnes accepimus: et mirra et de mirra. Mirra nostra castitatis munere / et imitationis ipsius est. Ideo cum in nobis mirram metit suam metit. Vtinam in se multam mirram inueniat quam metat.

Mirram cum aromatibus .i. abstinētiā mali / cum affectibus boni distractionem carnis et deuotionem cordis: siue temperantiā allicitis / siue tollerantiā iniuriis accipiamus / in mirra bene utrisq; uirtutum aromata sociantur. Hec ē enim gratia si bene facientes / et flagellamur / si ipsi uos metiplos affligentes eo spū suauiter intus afficimur. Multam de martiris Laurentii / cuius festa nunc agimus agro mirram demessit aromata multa. Confectionis mirram / confectōis aromata ad ignē enim applicatus christū confessus est. Corpus suum tradidit ita ut arderet / facultates disperdit pauperibus / caro eius cremata est prope cristum / sed cor magis in christo. Inde de craticula uocatē ad ortū et dum in craticula erat ab orto non aberat: nunc tantum ī orto non tamen totus in eo. Caro eius adhuc corruptione tenet non dum refloruit: reflorēbit autem cum fuerit corpus humilitatis nostre conforme corpori claritatis iesu. Tunc mentem immortalitatis mirrā quā ipse premessuit / et aromata multimode glorie. Tunc uere inuitabit et dicet. Veni in ortum meum soror mea sponsa: tunc gloriabitē plene cum aromatibus suis se mirrā messuisse. Tunc enim et passionis sue et precum / que in aromatibus signantē / potietur affectu. Cum colore siquidē ualido: et lacrimis preces offerens exauditus est pro sua reuerētia / factus omnibus obtempantibus sibi cā salutis eterne. Volo inquit. ut ubi ego sum / illic sit et minister meus. Vbi nisi in orto? Erit hoc in generalis resurrectionis contemplatione: Nihilominus tamen et modo sit p contemplationem. Quali enim in ortum eius ingredimur cū affectuose condigneq; et desiderāter speculamur quales futuri sumus p ipsū: et qlis iā resurgēs scūs ē ipse p nobis / et ī exēplū nobis / Quid dico resurgēs; et ante resurrectionē oīs conuersatio eius orti pulcherrimi gratiam prefert sed qđ ante plantauit / postea messuit: In resurrectionē matitatis

et messianis est tempus / quando unusquisque laborum suorum
fructus percipiet : quod ergo non in ortum suum uocat. quod mir-
ram et aromata sua se mesuisse subnectit / ad contemplandam re-
surrectionis gloriam hortatur / que futura est per ipsum in nobis
uel que in ipso precessit pro nobis : Non ne iocundus et uere de-
lectabilis progressus introire in ortum christi : introire in plan-
tationes domini quodam prospectu de uirtute in uirtutem eius
Prospectui inquam non audeo prouectum dicere : Nam ad uirtutum
ipsius ueritatem et plenitudinem / quis sibi prouectum pollice-
tur. Iocundus digressus plane et comodus quidem / Nusquam ma-
gis humane mentis fastus reprimitur humilitione / nec fames
contemplatione satiatur / nec fastidium excitatur emulatione :
Comparatio humiliat : imitatio exercet / consideratio delectat :
Prima premit : Secunda prouocat : Tertia pascit : Premit imen-
sitas : prouocat honestas / pascit ueritas . Denique paulo post ipse
dilectus : ipse sponsus amicos et charissimos sibi inuitat ut come-
dant et bibant et inebrientur / quoque maior illis innascatur auidi-
tas / de suo prius blanditur / et proponit conuiuio : comedi fauum
cum melle meo. Tuum iesu bone utrunque est : et illud mel quod
das / et illud quod es. Sed hoc in loco mel illud quod es ipse no-
stre intelligentie se promptius offert : Cur non dicis fauum tuum
sicut et mel tuum ? Cur hac distinctione nunc uteris . Et fauus
tuus est sicut et mel tuum / quis manifeste illud exprimas / cum
illud sileas / Tua est utraque natura : sed diuina tua : et quasi natu-
raliter tua / sed magis assumpta : et dignatione tibi effecta est na-
turalis . Comedi fauum cum melle meo / Ante sacre conceptum
uirginis quasi mel solum erat : et sine fauo nudum incarnata di-
uinitas . Postea mel et fauo deus in homine / nunc autem fauus
et mel / homo deitate uestitus / et si cognouimus christum secun-
dum carnem / sed iam non cognouimus ait apostolus / sicut erat
deus reconditus in carne / sic nunc uice uersa ipsa caro est occul-
tata in deo : et si glorificata est caro illa / ut iam spiritualis sit et infir-
mitatis nil habens / tamen est occulta quodammodo dum magis eum in
eo quod ipse est deus attendimus et adoramus . Quodammodo carnis

fauus deitatis in melle reconditur: dum admirationem nostrā et fidem ad se traxit / et integro manifestare . reuerentia maiestatis . Iam ergo post resurrectionis gloriam christus comedit fauum cum melle suo / et sine carnalis infirmitatis iniuria in assumpte carnis substantia: delectatione diuina et sibi soli natua perfluitur . Comedi fauum cum melle meo . Bibi uinum meum cum lacte meo . Iam dicis tuum esse utrunq; / tam lac q̄ uinum . Tua sunt enim utriusq; propria / non alterius uicia / et sicut bibit uinum nouum / ita et lac nouum . Cum lacte inquit meo . i . cum lacte nouitatis tue / non infirmitatis nostre . Curre sponsa / propera ad tam dulce conuiuium : ubi uinum est sponsi . ubi lac ubi fauus . non inanis non uacuus . sed melle plenus . Mel inuenisti / comede q̄ sufficit . Nam tu ad totum non sufficis . Ipse autem Iesus / non comedit ad mensuram / sed totum comedit qui sufficit ad totum : Tibi dicitur / ne sis scrutator maiestatis / ut non opprimaris a gloria . Ipse scrutatur omnia / et profunda dei : Nemo nouit patrem nisi filius / et cui uoluerit filius reuelare . Ipse totum comedit : ipse cui uult et quantum uult impertit quasi principium tibi pollicetur huius cibi se refectum gloriano . Si datum fuerit in escam tuam fel / et aceto in siti fueris potatus : memento quia talia passus est iesus . Gustauit illa in cruce non bibit . Velocem amaritudinis transitum signans : Bibit autem uinum cum lacte suo : Non turbatur amplius ad monumentum cum Lazaro : non tristatur usq; ad mortem / Non sub ipsa morte aceto et felle potatur : Vetera transierunt / noua successerunt : Turbatio illa / tristitia / tedium / dispensatorie ad horam suscepta de homine ueteri / in lactis dulcedinem demigrarunt . Bonum uinum quo hausto obliuioni traduntur priores angustie / et non ascendunt super cor : sed nouis et puris et lacteis in carne / iam resuscitata / potatur affectibus . Quando nulla iā de reliquo iniuria molestia nulla / aut in anima aut in carne / sicut prius uel assumitur / uel substinetur : Vel acetum cum felle mixtum / q̄ degustauit prelibans non bibens / in uini et lactis transiuit saporem : Hanc et tu fidelis anima / quae sponse

dignitate pfungeris . hanc inquã et tu tibi cõmutationem futu-
ram confide : Ideo hec in se futura predicat : ut tibi tu similia
discas sperare . tecum enim cõuiuari uult / tecum bibere : Non
bibam inqt de hoc genimine uitis / donec bibam illud nouũ in
regno meo . Hoc tibi regnum significat / cum ad ortũ te uocat :
ad ortum delitiarũ / ad paradifum uoluptatis / ad fructus matu-
ros / ad fructus iã pceptos ad se / et a te p̄cipiendos . Tunc bibes
uinũ cum lacte : ut obliuifcaris prioris angustie / et noue resur-
rectionis degustes dulcedinem : Prestante domino nostro : qui
uiuuit et regnat in secula seculorũ Amen .

SERMO . XXXX .

Essui mirrã meam cum aromatibus meis . comedi fauũ
meum cũ melle meo / et bibi uinũ meum cũ lacte meo :
ueni in ortũ meum soror mea sponsa . Putate fratres uo-
cationẽ hanc ad seculi finem referri : quando cõpletis oibus sa-
cramentis ecclesie / ipsa inuitatur ad regnũ : quando mittet do-
minus messores angelos : eo q̄ regiones albe tũc erunt ad mes-
sem . O felicia tẽpora primitiue ecclesie : q̄ uber tũc erat ager il-
lius : q̄ copiosos producebat fructus : quanta in martyribus erat
fecũditas mirre : quot apes p̄fectionis et mistice doctrine fauces
operantes : Putares inter ipsa initia fidei cum uerbi semina mit-
terentur / messiois iam esse tempus / et quasi maturas ad falcẽ
regiones albere : Quid moraris iesu bone / cur sponsam nõ inui-
tas in ortum ? Nonne iam dicere potes : quia messui mirrã me-
am cum aromatibus meis ? Comedi fauum cum melle meo : bi-
bi uinum cum lacte meo . Vbi nunc martyres in mirra ? ubi do-
ctores in fauo ? ubi feruentes in spiritu ? qui signantur in uino :
et simplices in malo / quos lactis dulcedo figurat ? An nõ ager
ecclesie tue / iam tanta gloria nudatus uidetur ? Multiplicasti
gentem : sed non magnificasti letitiam . Multi credentium fruc-
tus : sed aromata pauca . Precessit autumnalis ubertas : primis
illis nascentis ecclesie diebus : nunc hiemalis horror perur-
get . Precesserunt ubertatis anni : nunc sterilitatis incum-
bunt . Post spicas florentes et letas : steriles et uedine confecte

exurgunt. Cur non dicis iam bone iesu: Veni in ortum meum
 soror mea sponsa: Quid expectas: cur moraris in lectis: An ut
 post hanc hiemem autumnus redeat: Letabuntur adhuc coram
 te/ sicut letantur in messe. Tunc benedices corone anni benigni-
 tatis tue: et campi tui bonitate replebuntur: Pinguescent spe-
 ciosa huius nostri quod nunc uidetur deserti: et persecutionis fer-
 uor nouissime natiuitatis canam albedinem messibus nostris in-
 ducet. Multiplicabuntur in senecta sufficiente/ non confecta/ non
 sterili: sed in senecta uberi et bene patientes erunt/ ut anuntiēt
 patientes propter martyrium: anuntiantes propter uerbum: In
 patientibus myrram metes: in anuntiantibus comedes fauū.
 Tunc electos tuos compunctionis uino potabis/ consolationis
 lacte immixto. Si enim non abreuiaffet dominus dies illos:
 salua esse non posset omnis caro. Metit etiam nunc dominus:
 et si non quantam tunc myrram: tamen multam myrram afflic-
 tionis spontanee fauū comedit cū melle: et expressa spiritua-
 lium dulcedine sensuum/ continentibus figuris nos facit oblec-
 tari. Vinum cum lacte bibit: quia sublimes sensus et exceden-
 tes contemplationes/ fidei et morum simplicitate temperat et
 indulcat. Zeli feruorem diligit: si tamen affert lactea quedam
 fomenta paruulorum. Cum fuerint expressa hec omnia: cum p-
 transierint tempora martyrum: cum doctores quasi quidam fa-
 ui sapientiam continentis in misterio absconditam/ misterium
 compleuerit suum: et disputationibus hereticorum pressi/ mel-
 leam doctrinam profuderint: Cum numeros suos et dies com-
 pleuerint: uel paruuli qui lacte fouentur: uel feruentes spiritu
 qui inebriati uino gratie/ obliuiscantur que retro sunt cum con-
 sumata hec omnia fuerint: non enim transibit unus aut unū iota
 de lege donec omnia fiant: Tunc exultabit omnis ecclesia
 sanctorum a tam dulci auditu. Veni in ortū meum soror mea
 sponsa: messui myrrā meam cū aromatibus meis: comedi fauū
 cū melle meo: bibi uinū meū cū lacte meo. Messui comedi bibi
 preteriti sūt tps hec uerba: et cōsumationē cōpletā significāt. ac
 si dicat: cōsumatū est: Veni in ortū meum soror mea sponsa:

Messui myrram meam cum aromatibus meis / in ortum illum
ubi propter errupes nulla orticha liliorum gratiam contristet :
ubi uernantem rosam asperitas spinarum non ualet : ubi arbor
nulla est / cuius sit interdictus accessus. Veni in ortum meum
soror mea sponsa : messui myrram cū aromatibus meis. Audite
quia nō metit nisi quod suum est : nisi quod ipse preseminauit :
Vere seruus ille malus et piger / qui pigritie sue causam in do-
minū interpretatione maligna transfudit : Scio quia homo au-
sterus es / tollens quod non posuisti / et metens ubi non semina-
sti. Bene piger in quo dominus non inuenit quod meteret : et
uere malus / qui diligentiam metentis domini / in duriciam per-
uerso sensu conuertit infructuose quod acceperat seruans : et in-
iuriose de bono domino sentiens. Non metit dominus iesus / ni-
si quod seminauit : non metit nisi suum : qui inimicus homo su-
perseminat tritico suo / non metit illud : sed mittet angelos qui
colligant zizania / et faciant fasciculos ad cōbuiendum : qui col-
ligant de regno eius omnia scandala. Ergo prius regnum suum
purgat a scandalis : agrum suum a zizanitis : et ortum suum ab
inutili germine : ut nō nisi suum metat et colligat. Si modo ue-
niat iesus : sonet uox angeli terribiliter intonet nouissima tuba.
producatur iudicium : Ignis in conspectu eius exardescat : aduo-
cetur celum de sursum / et terra discernere populum suum : Si
non he te subito preoccupent de meritis uestris quam teneritis
sententiam ? Vbi nostro effetis collandi iudicio : Inter sanctos
eius qui congregabuntur illi : An inter eos qui congregabuntur
in congregatione unius fascis in lacum ? Inter zizania / an inter
aromata ? An forte etiam uestrum de uobis arbitrium hesitat ?
Quis gloriabitur in agro suo se nihil habere zizaniorū ? Felix
in quo parui quid est / et id ipsum non excultum non fotum sed
furtiuū / et latitans in quadam aromatum ubertate : et quod sta-
tim cum aduertit / auellit homn ab orto suo. Ve mihi domine
ab imperfectione mea / si homo durus es : si exactor austerus : si
tollens quod non posuisti : et metens quod non seminasti. Ve
mihi si totū metis quod nō seminasti : sine remissiōe et pietatis

respectu. Nam non totum q̄ uinee seminasti excreuit : Vtinā
 mirre mee acceptum digneris habere fasciculum ut in medio u
 berum tuorum cōmoretur. Vtinam aromatum eorum uapor e
 xiguus / et ad modicum parens ad te abscondat : Nam quando
 tibi offeram integrum fauum mellis ? Quando tibi offeram me
 ditationem assiduam in lege tua . quando purā et plenam intel
 ligentiā spiritualium sacramentorū ? quando sapientiā melliā :
 quam Paulus loquitur inter perfectos : Nā sicut celulis ita pu
 rissimis figuraz sacramentis celestis sapientia continetur : Ut
 mutua collocatione sacramenti ueritas figurata comedit : et nō
 parum gratie trahat ipsa ueritas / talibus quasi cellis expressa :
 quando tibi inquodam cordis mei cratere uini et lactis / iam po
 tero temperaturam miscere : Rara est mixtura hec / que mente
 excedit deo / sobrius esse dicat / ut alta sciens consentiat humili
 bus. Paruulus fiat qui puriori inebriatur intell. ctu . Quantus
 fauus / q̄ ingens / q̄ uber / ad celeste his diebus est translatum cō
 uiuium : dominum claraualensem abatem / cuius nobis dum lo
 cum istum tractamus nuntiatus est transitus . Videtur mihi in
 illo dum sublatus est ortus noster esse nudatus : et grādem agri
 cule deo resignasse fasciculum mirre . Nullus talis in aluearibus
 nostris relictus est fauus . Vtrumq̄ in illo cernere erat / et mel
 lis fauum / et mirre fasciculum cum aromatibus bonis / Quis il
 lo uel uita purior / uel doctrina prudentior ? quis magis illo uel
 egrotus in carne uel alacer in spiritu ? Sermo eius quasi cereus /
 melleam effundebat scientiam . Carne languidus magis tamen
 intus in spiritu celestium amore languebat : Mirrata carne men
 tem aromaticam crematione continua / indefessi amoris odoriferū
 incensum lassabat / corpore desiccato et arido. Anima enim sicut
 adipe et pinguedine replebatur : Ideo labiis exultationis lauda
 uit dominum semper os eius fauus distillans ipsius . Nā totus
 conuersus in labia modesto uultu : et totius corporis habitu trā
 quillo serenof animi prodebat affectus . Sensu conspicuus erat
 sermone non preceps . Modeste rogabat / reddebat modestius /
 molestos substinens / molestus nulli acute intelligens / morose

H. i

referens / equanimiter ferens . Memini frequenter illum / cum
acceptum de assidentibus aliquis interrupisset sermonem / im
portune uerba suspendisse . donec aliter totum effudisset spūm
suum / et cum in opertum sermonis impetuofus definxisset gur
ges / eademq; substinuerat tranquillitate suspensum uerbum re
sumpsit / oportune loquens : et oportune silens . Velox ad audi
endum : ad loquendum tardus : sed tardus ad iram . Quomodo
ad irā dicendus est tardus ad quam magis inuentus est ut sic di
cam nullus . Bene fauus / quia siceris undiq; compositus et con
situs cellis / modi actu sermone et gustu / interne putabatur dul
cedinis mella sudare . Felix in quo iesus integrum fauum . quē
comedat inuenit / crassum non exsiccatum . Vide naturam faui
quasi galea in capite est / propter formam uasculi cui innascitur
Deinde de superioribus pendet / et de superioribus prodit . Bōa
secundum Paulum galea spe salutis eterne . A spe quidem su
perior omnium actuum caput : et totius intentio uite incohare
debet et illi coherere . Ad hanc tendere et hac se contra omnia tē
tamenta tueri . Si uideris hominem propter spem supernorū in
omni actu etiam aduerso casu repleti gaudio spiritus qui super
mel dulcis est . Quid hunc nisi fauum credideris inconctis celu
lis melle redundantē . Quid eum hominem cernis capace sensu
conuersatione compositum actuū et uite equabili cōmensuratōe
coherentē sibi . Talibus undiq; uasculis cōsertum uacuum tamen
et spei que est reposita in celis melleo exhaustus liquore . Nun
quid aliud tibi q̄ faui arentis siccitatem depingit . Duplicatum
quidem incomodū si simul fuerit et dissipatus dissolutōe qua
dam desiccatus / Aliud tamen est si seruat spēm ut mentiat uir
tutem . Aliud si integritatis formam / et infundende fauorē spe
bona gratie refert : Vt dono spūalis dulcedinis receptacula acta
non desint / et idonee celule melli supno . Noster autē hic fauus
de quo loquimur integer erat : et in eterno liquore exuberans .
Plenus erat celularum / hac illacq; distillabat dulcedinē sermo
nis diuini assiduus operator / fauos componebat : Boni faui qui
bus adhuc integris multorum quotidie indulcantur fauces .

140

Molestam non sectabatur subtilitatem que plus contentionis /
q̄ instructionis ministrat materiam . Circa moralem operosus
sciētiam / cultissimis illā uerborum cellis comittebat . Prudens
erat eloqui mistici q̄ inter perfectos dispensabat lactea insalu-
tem et consolationem paruulorum exuberabat doctrina / cui ta-
men letificantis et inebriantis sermonis uinum sepe latenter im-
miscuit . Ita est lac ipsius uini obtinebat uirtutem simplex eius
institutio / et sermo lacteus animum auditoris in quendam in e-
briantem alienate mentis excessum furtis arripere consueuit .
Vnde qui potabatur iure dicere poterat quia bibi uinum cum
lacte imo in lacte / nouerat ista temperate miscere / et in altero u-
trunq; largiri / facili ad edificādum utebatur materia / sed uehe-
mentiam inebriantis gratie sentires in ueribus . Facilis inerat in-
tellectus sed affectio uehemens : Dolendum quidem quod tāti
uiri subtracta est nobis copia / sed nihilominus gloriandum q̄ ta-
lem de ortulis nostris fasciculum mirre ad celestem illum ortū
premissimus . Illic ornamentum est / qui nobis hic fuerat adiu-
mentum . Et si uacuata uidentur aluearia nostra : et ortus nuda-
tus / multos tamen reliquit manipulos / de quibus potens est de-
us per uirtutum incrementa creare fasciculos / q̄ et in tota ope-
ratur ecclesia / donec per successiones continuas omium gradu-
um dispensatione completa sponse sue iam perfecte et consuma-
te dicat . Veni in ortum meum soror mea sponsa ; Messui mir-
ram cum aromatibus meis / comedi fauum cum mello meo . Bi-
bi uinum cū lacte meo . Comedite amici et bibite / et inebriami-
ni carissimi . q̄ quidem et si in generali illa ecclesie introductio-
ne in domini gaudium / que post resurrectionem fiet perfectis-
sime speratur . Quotidie tamen angelicos ciues ad congratu-
lationis conuiuuium inuitari credimus . Cum sancta quelibet
anima / siue qualem supra meminimus / siue inferioris perfectio-
nis et gratie in paradisi amenitatem transfertur / in ortos super-
uidentes in locum tabernaculi admirabilis usq; ad domum dei .
Hec recolite fratres hec recordamini et effundite in uobis aīas
uestras . Ignita est hec recordatio / et liquefcere faciet animā tuā

et in delectationes et desideria effundi / quem tu subis in locū
tabernaculi admirabilis in uoce exultationis : et confessionis so
nus epulantis : et domini inuitantis . Inuitantis est enim uox : co
medite amici et bibite et inebriamini charissimi : Amici inquit
et charissimi / Blanditiarum hec sunt nomina / sed he blanditie
adulatione non sapiunt officii et dilectionis sunt plene : ipsa ad
non blandimenta prolata / inebriandi non carent affectu . Efficacia
sunt ad emulcendos eorum quibus fiunt affectus : Habēt ta
men inter se distinctionem et aliquid amplius gratie profert ca
rissimi / q̄ amici uocabulum . Vos inquit apostolis dominus /
amici mei estis si feceritis que precipio uobis . Iam non inquit
dicam uos seruos sed amicos meos . quia omnia quecumq; audi
ui a patre meo nota feci uobis . Videte et hic quandam distanti
am / illic dicuntur amici et hic / sed differenter . Ibi quia faciūt .
hic quia sciunt . Ibi non propter ministracionem : sed propter mi
sterium . ibi comedunt : et hic bibunt . Vtriq; amici non dum ta
men charissimi . Charissimis in potationem cedit ebrietas . ipsa
nominis sui forma super abundantiam quandam latenter insinu
at : et significat plenitudinem qualitatis . Charissimus est / qui
charitate plenissimus est . Charissimus est qui charitate ifusus
et imbutus est / cuius medulle et ossa et omnia interiora charita
tis liquore rigantur . Nec quia charissimus est inebriatur / et si
inde charissimus est quia inebriatur . Deniq; quid aliud est ine
briari nisi charitatis perfectissime delectatione rep'eri . Aut for
te si distinguere ualemus ut sint charissimi plenissime diligen
tes inebriati perfectissimi delectati . Comedite amici et bibite et
inebriamini carissimi . Amici sunt qui uel agunt uel audiunt /
charissimi qui adherent . Amici agunt pro eo / et audiunt ab eo /
charissimi inebriantur eo : Amici sunt / quia quibus nota fecit /
que audiuit a patre . Charissimi quibus plenā ipsius patris infu
dit notitiam . Ibi multa docentur / hic diligitur merum . in cha
rissimis non est operum uel doctrine distensio sed diffusio sola
et summa amoris diuini uoluptate . Comedite amici . iam non di
citur . Edent pauperes et saturabuntur : Sed comedite amici : et

144
inebriamini. Quomodo pauperes inebriantur ab ubertate
domus domini. Commedite amici bibite et inebriamini cha-
rissimi: Amici uos charissimi mihi: amici propter delecta-
tionem spiritualem: charissimi propter sponsalem. Inebria-
mini charissimi. Introduxi uos in cellam uinariam ut ordina-
rem in uobis charitatem: Nec est charitas ordinata nisi cū mēs
nostra fuerit uehementia charitatis inebriata: Non est ordinata
nisi cum omnibus aliis fuerit affectibus superordinata. Bonus
ordo supereminens amoris: supereminens amor carissimos ef-
ficat: Carissimi sunt in quibus nihil est uel charitate uacuum /
uel alii negotio uacans. Ordo plenus est cum de caris in carissi-
morum gradus transitur. Ordo plenus est charitatis cumulo /
nihil addici potest: Comedite amici bibite: et inebriamini caris-
simi: Omnes potant et omnes inebriantur: Non sic autem in hac
conualle lachrimarum / non sic: sed multi amici / pauci charissi-
mi / multi potantur / non inebriantur omnes: Et qui inebriantur
iterum temperantes fiunt: Ad horam mente excedunt / et ad so-
brietatem solitam denuo redeunt. Soporantur et excitantur /
uinolenti fiunt: et post paululum iterum uigilant. Ideo sequit̄.
Ego dormio: et cor meum uigilat: He tamen uigilie non uide-
tur dormitioni succedere / sed ipsam cōmitari prestat nouis do-
minus iesus: qui super hec sunt dicenda uigilanter intelligere:
et uobis audire / Qui uiuit et regnat:

SERMO XLI

Ego dormio et cor meum uigilat: Post hesternum capi-
tulum / qua rationis consequentia / talis responsionis
sermo infertur: Tunc erat generalis imitatio / hec est
mensio quasi singularis: Ibi plures inuitantur: hic unus respon-
det: Ibi dicitur inebriamini carissimi. Hic que carissima est /
que sponsa est dormire se refert. Ego dormio. Quid mirum si
ad omnem inuitationem responsum redditur singulare? Multi
carissimi: sed omnium est cor unum et anima una. Vna est in
H iiii

quit columba mea. Amor unit et amor inebriat: Vides quod iuste
fit omnium unita responsio / quos in ecclesia charitatis uehementis
liquor infundit: mere uehemens uirtus amoris inebrians et ab
alienans. Vultis audire quomodo caritas ab alienat animum:
quam inebriet. Ego inquit dormio / ac si dicat dilecto. Tu me
ad ebrietatem uocas / et ego tota huic muneri uaco. Ego dormi
o et cor meum uigilat: Ab aliis dormio et quiesco negotiis /
Ideo cor meum liberius uigilat ad sectandam hac ebrietatem et
uinum potandum. Ordo mirabilis / De ebrietate dormitio / et
de dormitione uigilie. Ille dicit inebriamini: Et illa dicit ego
dormio. Bonus sopor mentis excessus et alienatio ab effectibus
carnis. Et si id etiam dicitur a sensibus corporis: Tunc magis ui
get et inuigilat amor spiritualis cum consopitur / penitus omnis
passio et affectus animalis et dormitio et inebriatio utraq; alie
nationis uicem prefert. Et quidam in hoc ipso adinuicem tenent
commune: quod mentem tam hec quam illa sibi arripit / et penes se ma
nere non sinit. Vtraque statum pristinum ipsi anime ut sic dicam
furatur: et nouos informat affectus: Ego dormio et cor meum
uigilat: Dormiunt alii somnum suum: et delectatio eorum in
propria uoluntate quiescit: A talibus ego dormio: et uigilentur
tibi. Ab increpatione tua domine dormiunt alii: ego ab increpu
latione. Dura hec increpatione satis quando dissimulando se homi
nem permittis desidiis: sic est magis increpatione satis quando dissimu
lando se hominem permittis desidiis / sic est magna increpatione defectus
signum. Ab hac increpatione dormit qui ex dissimulatione diuina
sonolenti securitati se trahens dissimulantis patientiam non at
tendit parturire impenitentis repulsam patientis / Longanimi
tas et interim non percutientis uim habet / et eadem domini tol
lerantia que honestas facit sollicitas / duras ipsa redit securas.
Ego inquit dormio et cor meum uigilat. Dormio non increpa
ta: Sed in crapulata a uino / ad quos uocas charissimos tibi. Cra
pula ebrietatis tue mundo me tollit / et tibi tradit / soporat et ex
citat / secularium obliuisci me facit: et tui non sunt: Ego dor

142

mio: dormi mecum: Iuxta illud q̄ ipse in Salomone diffinis /
Si dormierint duo simul fouebuntur mutuo. sic fiet ut ex dilec-
ti presentia ob uehementiam amoris cor meum uigilet ampli-
us. Cor meum uigilat. Ego dormio / dormio propter amici re-
quiem / propter raptum inuigilo. In somno dulci quietis mee
solicitudine uigilantis / te uigilantius somniat: Dulcis somnus:
et dulce somnium nescire alia / solum te scire. Vacare tibi et te
uidere sicut hic datur per somnium / ut sic dicam: et umbrā et e-
nigma. Bona crapula copia uacationis et uisionis istius. Visio
ista habet aliquid somno simile / eo q̄ non humano arbitrio: et
industria fiat non ex inuestigatione nostra: sed ex uisitatione o-
rientis ab alto. Paulus quasi dormit cum mundo moritur / qua-
si uigilat cum uiuit christo. Dormiant utinā fratres amica mea
dormitatione ista / et fiant uigilie mee talium similes. Utinam
iuges sint: non interpolentur. Nunc autē uersa uice ego uigilo
cor meum dormit: dormit spiritus: caro uigilat: et si caro dor-
mit non tamen statim spiritus uigilat. Indulget animo requies
non dum tamen ab illa gloriosa ebrietate sorbetur et rapitur.
Dormit tentamentis nō dū tamē excitaſ illis inebriantibus blā-
dimentis: et quī frequenter gustentur reditiua tamen nouitate
animam quam inebriant excitant. Iure uigiles dicti sunt / qui
nunq̄ uinum illud inebrians digerunt: qui semper madent eter-
ne delectationi ubertate. Tales in Danielis libro uigiles legis.
Bene uigiles in quibus nihil est q̄ soporatione indigeat / sed to-
tum inuigilat deo / Bene uigiles / quorum non interpellantur ui-
gilie. Nullus in eis animalis affectus sentitur / quem deceat cō-
sopiri: ut expeditiores sint cordis uigilie. Sunt quedam uigilie
solicitudinum / replete molestia / de quibus Petrus. Sobrii esto-
te et uigilate / quia aduersarius uester diabolus tanquā leo rugi-
ēs circuit querēs quē trāsuoret. Et uigilate / state in fide. Sedet
ille / nihilominus sollicitudine non carent / quibus ecclesie ue-
xantur doctores: sicut euangelici illi pastores uigilantes: et cu-
stodientes uigilias noctis super gregem suum. Vigilie iste
H iiii

quedam torquentur molestia ob imminentis mali cautelam.
Vigilie sponse dormientis non continent mali cautionem / sed
copiam boni : et occupat enim menti uehemens amor auidita
tis inexplere uigilias indicit. Vigilie quedam sunt uel deside
rium aptate presentie : uel delectatio in incepte . Vigilie bone
uigens et non somnolenta deuotio / siue in concupiscentia dilec
ti presentis / siue in concupiscentia absentis . Hec nec uigilat :
nec uiget / nisi in quieta : et quantum a seculi / uel studia / uel de
sideria consopita mente ideo dicit . Ego dormio et cor meum
uigilat : Et in Iob legitur / q̄ in uisione nocturna cum sopor ir
ruit super homines et dormiunt in lecto . Tunc aperit deus au
res / tunc loquitur / tunc pulsatur : ideo hic sequitur . Vox dilecti
pulsantis : Aperi mihi / Iure uigilat nesciens qua hora uenit di
lectus eius / quasi continue sunt uigilie sponse : et uox dilecti .
Cor inquit meum uigilat : et statim adiecit : Vox dilecti pulsa
tis . Aperi mihi / cor meum uigilat : et dilectus meus non dor
mit . Vox eius pulsatur et dicit : Aperi mihi / cor meum uigi
lat : et ipse statim aduolat : et auditur uox eius . Vox inquit di
lecti . Hec mihi uox / uota est hec mihi grata / ad alias absurde
desco / uoces ad hanc expergefata sum : statim insonuit in au
ribus meis / exultans pre gaudio . Multe uoces obstrepere solēt
et falsas insusurare blanditias : Sed non sicut uox dilecti . Ma
gna fratres prudentia sponse : et discretionem spirituum pollens
que sic distiguere nouit inter uersutias demonum : et blanditias
ueras dilecti . Vox inquit dilecti pulsantis . Que talis uox qua
lis iesu . Nunquid philosophorum ? Nunquid hereticorum ?
Num legis ? Num prophetarum ? Valida uox eius est : stultā
fecit huius mundi sapientiam . Lex et prophete / neminem ad
perfectum adduxerunt . Vox iesu consumationis summa com
plectitur . Vox eius consumationis precepta cōtinet : uox eius
mouet affectus : Vox inquit pulsantis : Pulsatur enim et penetrat
efficax ad instar ancipitis gladii / leuiter illabatur : et blande per
suadet / q̄ nulla potuit alia doctrina obtinere : Non altus sermo

143
sed alta misteria humilitatem conscientie / morum temperā
tiam / obtemperantiam obedientie / carnis munditiam / contēp
tum mundi / concupiscentiam eternorum / diuinitatis notitiam
que nunq̄ disputatio / que districtio tanta aut sermone tradidit
aut inspirando persuasit ? Resurgendi gratiam impassibilitatē
resurgentium eternitatem uite / maiestatis reuelationem : Hac
docente spirare didicimus et suspirare . Notus in iudea deus ī is
rael magnum nomen eius : Nunquid tantum ? Nunquid tā ex
pressum : Nunquid tam impressum ? Nunquid tam sparsum :
In israel magnū nomen eius : sed non eatenus magnum : uel eui
denti doctrina / uel uehementi deuotione / uel numerosa populo
sitate credentium . Olim loquens deus patribus in prophetis : no
uissime diebus istis locutus est nobis in filio : Ideo uox uali
da : uox uirtutis : uox dilecti : sed iudeorum conualescere ne
quiuit in auribus . Audiuit gentilitas / et confessa est / et non
negauit dicens . Vox dilecti pulsantis / utrunque agnosco es
se dilecti uocem / et pulsū uerbum : et uirtutem . Vtroq̄ mi
hi gratus dilectus meus / utroq̄ me demulce : et mouet uoce :
et pulsu : et ut sic dicam cantico et psalmo . Bene pulsat et qua
si timpanizat qui uerbi et operis concordem mouet symphoni
am . Timpanum puta iesum / accede / range discute pulsa mores
opera uerba uitam . Omnes mee corde extēte et sonore sunt tac
te melodiam dulcem resuscitauit . Iesus ipse pulsat se ipsum .
Nemo inquit colit animam suam : sed ego pono eam . Vide
quid tibi sonet ista / positio sumptio et utriusque potestas .
Quid ipsa pulsandi causa . Non ne et ipsa maxime ad cor no
strum pulsat et excitat / Vt nos uelut cithara quedam effecti /
sic sonanti consonare nitamur . Vox dilecti pulsantis . Be
ne dilecti inquit / quasi ex dilectione sola : et gratia loquen
tis : et pulsantis / Aperi mihi quia caput meum plenum est
rore : et cincini mei guttis noctium . Refrigescet in iudea
charitas / iam transmigratio fit iuxta ad gentes . Illi missum
est uerbum salutis / sed repulit illud / indignam se iudicans

eterne uite / exclusus sum ab ea / tu aperi mihi quia caput meū
plenum est rore et cincini mei guttis noctium . Caput christi de
us . De deo patre gloriantur iudei / eius se iactant habere notiti
am / filium reprobant et blaffemant / tu aperi mihi . Caput me
um plenum est rore / non tales desiderat / non sitit / magis fa
stidit : ideo plenum est . Plenum est rore eo q̄ sensu leues sint
rationis carentes pondere / non habentes aliquod in assertione
momentum . Ratione leues / obstinatione graues : quasi ros : et
gutte inefficaces et pertinaces : et cincini mei guttis noctium /
figuris adheferunt / scientes licteraturam / nescientes sensum spi
ritualem de unius scientia dei / de figurali legis obseruatione
iudei gloriantur / misterium deficientes trinitatis : et prefigura
tionis ueritatem / de superfluis et emortuis signis se iactant :
molesti sunt mihi discipulos meos premunt uelut quoddam ca
pitis mei ornamentum et decus : ideo fugio / aperi mihi . Qui
dam heretici christi diuinitatem ad quam nec fide uolunt / nec
ratione possunt attingere : Conantur extinguere subtilia consona
litterarum testimonia : et que diuina nituntur auctoritate / qua
si quosdam cincinos capitis non coherentibus disputationum su
arum angustiis : et uelut quibusdam adroris instar minutiis infi
ciunt / corrumpunt / opprimunt . Hi quoq̄ notitiam dei presu
mentes : et spiritualium subtilitatem sensuum quasi in ipso dei
capite et capillis superbe locatis rori conferunt et guttis noctiū
ut intelligas eos minutos / gelidos / fluidos / et non coherentes
sibi . Sed et siquidem uideris sanam quasi caput ipsum tenere si
dem . Superficietenus communicare subtili uigere sensu / geli
da tamen est propter malam conscientiam : et propter hypocri
sim obscura : et propter uelocem transitum fluida . Gaudium e
nim hipocrite ad istar puncti : hunc talē iesus foris eē iudicat op
primentem et quasi grauem sibi refugit . huiusmodi non tā am
bulant quam uolitant in magnis et mirabilibus super se super
ba elatione / pendulo / uagi in aere ambitiosa quidem negocia
tione per ambulat in tenebris de religione lucrum uenantes /

444

uenantes / spiritualement se simulant habere doctrinam / Studium ad instar roris eloquium / incerta et occulta / et quasi nocturna nosse misteria sapientie dei / sanctitatis tenere caput : et culmen : et in ipso christi habere uertice / eminendi magisquam in trandi studium gerunt. Istos moleste ferens et fugitans iesus dicit. Aperi mihi soror mea que intus es : quae uagaris foris / que non in sublimibus uolitas / que non uis tam eminere foris / q̄ intus tenere / aperi mihi. Aperi mihi non queris nisi me / tota es mea / tota mea : et multiplici iure mea . Quare multiplici & Audi q̄ multiplici soror mea proxima mea / quia de latere cum in cruce dormitet / de secundo Adam Eua noua creata / Ut non iam sint duo / sed una caro . Ibi est cognitio naturalis / hic et con iunctio personalis / ibi soror / hic sponsa columba mea : sed spiritus gratiam . Immaculata per remissionem et disciplinam / In carne soror / in sacramentis sponsa / in spiritu simplex / immaculata in sanctitate : in his omnibus mea aperi mihi . Age quod agis / aperi mihi / tibi intus sum . Sed aperi mihi in illis in quibus adhuc foris comoror . Aperi illis inuita introduce in locum tabernaculi admirabilis . Pulsa ut aperiatur tibi hostium magnum : et euidens sicut Paulus dicit ut pateat introitus / persuasiōibus suis ad effectus eorum . Penetra ad illos / ut ad te post introductionem . Exi ad illos ut intrent ad te qui foris congelato frigescent affectu . Exitus tui damna aliorum introductione redime . Quid dicis ? Exui me tunica mea / quomodo induar illa ? Quid dicis ? Laui pedes meos quomodo inquinabo illos . Exuisti te tunica tua / tunica carnalis cure / tunica certe molesta : et forte polluta . Tunica tua exuisti / mea induere . Zelus domus mee comedit te . Ideo iuxta Isaiam induere pallio zeli . Iuste argue / predica / obsecra oportune importune . Non est pedes polluere hac incedere uia . Siquis adhaesit puluis excuties illum de pedibus tuis / non pollutos / sed pulchros comedat ysaias pedes / cum dicit . Quam pulchri supra montes pedes annuntiantium pacem / annuntiantium bona / ne cuncteris operum meorum exempla

te moueant / tangat manus / si pigritatis ad uerbum. zelotes ego
 sum ; Tu quoque pro me zelare. Ocium se pone paululum me
 is implicare negociis. Omnis militans deo / istis cum iubetur /
 se implicet oportet negociis . Cum diues essem pro omnibus
 pauper factus sum: Equalis deo exinaniui me ipsum ministran
 di formam accipiens: Pro omnibus mortuus sum / ut qui uiuūt
 iam sibi non uiuant sed mihi. Attendat talis in dilecto sponsa :
 et his motis exemplis ad emulandum sic ait / manum suam di
 lectus misit per foramen / ad tactum eius intremuit uenter me
 us / per artum paupertatis persecutionis et mortis foramen ope
 rum suorum ad me intromisit exempla : Hec me tangunt : hec
 me mouent : Nam tremor uentris: audi deniq; motionis effec
 tum : Sequitur enim Surrexi ut aperirem dilecto : Audite et in
 telligite qui pre propeere satis et proterue nimis ad ecclesie pro
 peratis honores. Sponsam ad quam cantici huius blandimenta
 cantantur. Morose et conctanter accedit / etiam postq̄ se sorore
 proximam columbam immaculatam audiuit uocari. Contēpla
 re si hec in te sint / et si sint uerere ne perdas: Si non sunt magis
 uerere ne non accipias. Attende post / quot et inuitationes et cō
 mendationes sic dicit. Surrexi ut aperirem dilecto : et tibi ua
 num sit surgere ante q̄ uoceris: qui delectationis illius sac̄te pa
 nem manducas: et bibis uinum de quo supra dicitur : Comedite
 amici bibite et inebriamini carissimi. Vanum imo uerendum
 sit tibi nisi cum inuitata sis surgere cum dormis / somnum dul
 cem donec dilectus aperiat : Aperi mihi non auaritie non iniqui
 etudinis / non elationis uox moueat animum / nō demulceat blā
 dimento fallaci. Iste tibi ignote sint uoces / non tibi iste opus bo
 num suadent. Sed ante dilecti tui uocem assurge.

SERMO . XLII

Hodie uobis fratres de apertione hostii diserturi sumus .
 Nam hesternus sermo de operatiōe que uelut quedā ad
 aptionē est uia ultimū tractatus nostri digessit articulū

Bona plane operatio / quae immortalitatis specie / et speciem
 semper praefert que non seminat in carne ut corruptionem inde
 metat. Vtinam de ueritate ego dicere possim / quia mirra in ma
 nibus meis semper. Siquis inquit iesus fecerit uoluntate patris
 mei cognoscat de doctrina mea. Ecce qualiter pietatis actus aditum
 reserat ueritatis. Boni certe actus / qui et quadam temperantia
 et moderatione discreti sunt: et unctionis deuotione repleti / iu
 re manibus unguentariis aperitur cristo / qui de unctione nome
 accepit. Et forsitan nisi per unctum hostium ingredi nescit. Ide
 o in templo de lignis oliuarum hostiola facta sunt; per que sac
 ta sanctorum aditus pateret: huiusmodi enim et eius ligni mate
 ria unguentarii est ministra liquoris / hostiola dicta sunt / et oli
 uarum arcus introitus / sed pinguedine gratie sine difficultate
 illaberis / ubi subtilis est intelligentia / et secretum misterium;
 non laboriosus patebit ingressus / si deuotionis et charitatis oleo
 quasi hostio uolueris uti: Et puto quod conueniens est de templo
 testimonium prolatum. Templum enim dei sanctum est / quod e
 stis uos. Habe ergo in templo tuo hostia per que summus ponti
 fex solus ingrediatur in intimum cordis tui recessum. Claude
 hostium / Obde pesulum / nisi quando dilectus tuus ingredi
 uolet. Si hostium non est passus / patebit ingressus omni tran
 seunti: Si hostium clausum est / pesulum non obseratum fa
 cili cedit et patebit impulsus / clausuram non habens firmio
 rem / habe utrumque / hostium circumstantie et pesulum constan
 tie. Prospice circumstanter / resiste constanter. obliuio et igno
 rantia / non surripiat / improbitas non irrumpat / et si ita manus
 distinguere sollicitam premeditationem reputa hostium oratio
 nem quasi pesulum. Tali firmatum repagulo hostili non pate
 bit impulsui hostium tuum. Confortauit inquit psalmus Seras
 portarum tuarum. Non ne in seris et portis uelut hostium et
 pesulum tibi uideris audire: Vtrumque necessarium est. Sed
 contra insidias inimici / Vbi uocem et pulsum audis dilecti /
 Vbi manus eius subtilem; et per foramen sentis attractum:
 Aufer pesulum / Hostium aperi / Cuncta cedent obstacula /

si fieri potest / medium parietem totum aufer / ut libere se tibi dilectus tuus infundat. Sollicitudo aduersus tentamenta demonum in securitatem uertatur: de presentia sponsi / cautelam hostem repellendi / in perfruendi dilecti copiam uerte. Hostium aperuisse se nouit qui dixit / Paratum cor meum deus / paratum cor meum. Quomodo hostio eget iesus qui in euangelio ait. Ego sum hostium: Miranda ratio hostium est et pulsat ad hostium Intrare uult per que quisquis introierit saluabitur: et pasqua inueniet. Magna est hostiorum distantia: est enim hostium quodam in argumentis nature in sacramentis ecclesie est hostium / in experimentis gratie. In primo illo hostio naturalis rationis ductu innotescit / nobis per opera operans sapientia et ad aliquod ueritatis intromittimur / diuinitatis colligimus notitiam / non tamen personalem in deitate distantia. In hoc hostio non distinguitur persona nec confertur gratia. Ideo non debet esse assiduus / non nimis ad hoc hostium pulsator. Persecundum in eoq salutaribus iniciamur sacramentis ad ecclesie unitatem intramus ad comunione sanctorum. In hoc secundo hostio / sic quidam intus sunt ut tamen quasi foris sint: donec ad tertium accedant: q familiarem interpretamur accessum per charitatis affectum in copiam quandam contemplatione dilecti. Hostium h. c tam secretum / tam intimum non omnibus patet: sed soli sponse prebet accessum in Ezechiele multorum hostiorum distantias legis quas non longum est persequi. Veruntamen parum quidem interesse reputo / tu ne ad illum ingrediaris / an ad te ipse nisi q tunc uideris ingredi ad ipsum: Cum tu quasi peruenis et prior rogas. ipse uero ad te cum ipse te preuenit / pulsat affectum / improuisus illabitur: et nil tale meditantem inspirate dulcedinis mouet attactu / quando pulsat hoc modo ad hostium tuum noli morari / surge festina / ne forte declinat / na et in hoc loco sic habes: Pesulum hostii mei apui dilecto: et ipse declinauerat et praeserat: Cur abis iesu bone? cur declinas? cur defraudas dilectam a desiderio suo? Tu desiderium inducis / Tu delectationem subducis / an forte hoc modo in maiorem auiditatem: et ardentius

desiderium concupiscentiam protrahis dum copiam subtrahis:
 Ita est: Plane ita est. Iste amoris fallacie ipsum amorem magis
 inflamāt ad eius cumulum proficiunt dum sic decipiunt. Ille
 dominice resurrectionis aparitiones quam breues erant. q̄ sub
 te / q̄ succise / quibusdam uix iam agnitus est et statim elapsus
 est. Non se patitur ab aliquibus tangi / aliis clausis illabitur ia
 nuis. Hostii apertione non indigens. Illud enim hostium ma
 xime illi aperitur / q̄ aliis omnibus negociis clauditur. Cū pu
 tatur teneri quasi furatur / presentiam gratam furtim accedens:
 et furtim recedens. Gaudium enim contemplatōis ad instar est
 puncti. Velociter recedit et excellenter transcendit omnem hu
 mane capacitatis uirtutem. Quo ipsa uadit non possumus eqs
 eam in hac carne passibus sequi. Dixi inquit. Sapiens siā / et ipā
 longe recessit a me / multo longius q̄ antea erat. Perceptio eius
 melius q̄ priuatio docet. quā sit transcendens eius maiestas eo
 ipso quo uehementior est / uelocius transit. Ipse inquit declinaue
 rat atq; transierat. Ideo ne iesu bone declinasti ad sponsam ut tā
 cito declinares ab ea. Ipse inquit declinauerat atq; transierat.
 Transierat me / transierat uires meas / pertransiit me. Ideo qua
 si ferre et subsistere non ualentem transiit me: Gladius est uerbū
 dei / gladius est iesus / animam sine mora / et difficultate pertrā
 siit / non subsistens: dū eius uehemētiā liquefacta mens sustiere
 non ualet. flāmeus hic gladius est / Ideo sicut cera fluit a facie
 ignis / sic aīa succēsa ē a facie eius: Aīa iqt mea liquefca ē ut di
 lectus locutus ē Videtis q̄ liter ad ignitū eloqū liquefecit aīa /
 Pefulū hostii mei apui dilecto: et ipse declinauerat: et pertransi
 erat: Ita in manifestatione dominice resurrectionis que facta est
 duobus illis euntibus in emaus / et aperti sunt oculi eorum ad
 cognoscendum iesum. Sub ipsa apertionis hora euanuit ab ocu
 lis eorum ut ipsi fatentur / Ardens erat in ipsis in conlocutio
 ne liquefactum est in illa uisione uehementi / soliditatem et
 constantiam non obtinens. Quid enim est iesum non euanuif
 se / nisi illos in gloria apparitionis subsistere non ualuiffe.
 Declinat dilectam ut flumen pacis / sed ut glorie / torrens per

transiit sicut torrens igneus liquefcere faciens aīam quam munda-
dat / quam inficit / quam tranſiit. Quam dulcis hora q̄ diu aīa
huic igneo torrenti liquefacta miſcetur / q̄ ſubtilis eſt ī illo mo-
mento / q̄ extenuata / q̄ mobilis. Nihil tunc temporis habet du-
ritie / reliquum nihil rigoris / tantummodo calens et liquens .
Cognata ſunt ſibi inuicem liquidum et calidum / in his duobus
contemplationis uſus conſiſtit / q̄ liquidum eſt calorem prōp-
tius concipit / et conceptus calor uice uerſa q̄ liquidum reperit
liquidius redit / q̄ dico calidum et liquidum : hoc eſt ſi aliis di-
catur nominibus ſuccenſum et ſincerum / calidum eo q̄ amat /
ſincerum et liquidum eſt : Quia quandaſi amanti in ſe ſpeciem
repreſentat. Calidum quia ardet / liquidum quia uidet / calidū
quia inflāmatur. liquidum quia dilecti imaginē informatur :
Quod liquidum eſt niſi habet impurum / niſi pigrum / facile cer-
nes et facile ſequens. Sed tanta gratia liquidū non eſt / cū calor
non eſt. Bene liquidum / qđ ex puritate dilecti claritatem perci-
pit : et quaſi per ſitum et promptum extra ſe effuſum poſt dilec-
tum feſtinat / qui iam pertranſiit . Ipſe inquit iam pertranſiit a
me / qui totam pertranſiit me . Velox tranſitus / ſed uiolētie nō
parum habens intactu / liquefactam poſt ſe reliquit animam me-
am effuſam uberius et conātem tranſire uſq̄ ad dilecti tranſitū
niſi preſumens in eius preſentia in uoce exultationis. Liquefac-
ta ſum ſtatim ut locutus eſt ipſe : Anima mea liquefacta eſt in-
quit. Quid eſt liquefacta eſt . i. creſcens facta eſt currens / clare-
ſcēs . Creſcēs ſuper ſe / currens ad ipſum ex ipſo clareſcēs uirtu-
te creſcēs . currens uocis / ueritate clareſcēs : hoc eſt lata / labilis /
lucens / ex hac forte liquefactione preſtitum illi eſt / q̄ manus
ſue mirram diſtillant. Mens liquefacta eſt / cur tertium preteri-
mus / q̄ canticum illud apponit. Habet enim ſic connexum ex
ordine / uenter tremit : diſtillant manus / anima liquefacta eſt :
Potēſt iſtic etiam leniter hanc letionem tranſcurrens ordinatū
quodaſi agnitum aduertere non tamen facile eſt / et planum /
gradate diſtinctionis rationem aſſignare / In omnibus quidaſi
modus ſignatur : ſed maior in ſecundo q̄ in primo : et in tertio /

147
q̄ in secundo. plus est enim distillare q̄ tremere / sic lique-
scere quā distillare. Totum prestat presentia sponsi spōse
sue / q̄ eius uenter tremit / distillant manus : anima liquefa-
cta est. Totum ex tactu eius / et uocis auditu. totum est ut
sic dicam ex pertransitu eius : quia tangit et tremit. Distil-
lat : quia perstringit / et pertransit illam in spiritu uehemē-
ti / cuius uocem audis / sed nescis unde ueniat / aut quo ua-
dat. Ideo liquefacta est anima eius ut locutus est ipse. uox
subtilior manu est / uehementius mouet / et uelocius trāsit
sermo iesum subtilioris et sublimioris doctrine plus conti-
net q̄ aliqua operum prodere queant exempla. Omne tran-
sit exemplum de maiestate deitatis. Sermo quem inter di-
scipulos fudit / omnem experiētiam / pollicitatio glorie fu-
ture. que reuelabitur in nobis. huic intelligentie / et perce-
ptioni aperi hostium / ut comprehendas / statim declinat p-
transit : ideo et tu transi in affectum liquefacti cordis. Ad
hanc uocem dilecti dic : Mirabilis facta est scientia tua ex-
se : non potero ad eam confortata est : et anima mea liquefa-
cta deficiens a comprehensione / et non sufficiens ex uehe-
menti et uiolenti dulcedine persistere et morari in admira-
tione : propter hec et huiusmodi inquit. Anima mea lique-
facta est / ut dilectus locutus est. quid putatis / ut aliqd pre-
ter seriem / et quasi ex abundantia ad cohortationem presu-
mam. Quid inquam putatis : q̄ non hic sermo / quorundā
sigillat duriciam / quorum uiscera gelido austeritatis rige-
scunt affectu. quorum uiscera / nullum misericordie distil-
lant liquorem / nec exiguo tremunt / et mouētur affectu er-
ga penitentes : miseri cordis manus tactum non sentiūt. pi-
issimo iesu non igniuntur a loquio. Pulsantem in peniten-
tem iesum foris non audiūt. uereor ne declinet ab eis / et p-
transeat. Ne non inueniant cum quesierint / et cum clama-
uerint non audiat eos. Cur durantur uiscera tua ad filios :
quasi non sint tui ? Poteras forsitan tuos uehementi oculo
respicere : et resupino statu preterire. si tamen tui tantum

essent / et non domini tui . Quā durus fores si de tuo largi
ri deberes / qui domini substantiam tam auaro / et inimico
etiam filiis affectu dispartis . Disperfit inquit dedit paupe
ribus . sed tu forsità paupes nescis . Quid si dicat tibi deus
Imperfectum meum nō uiderunt oculi tui : in libro tuo nō
nisi perfecti sunt scripti . De perficiēdis nulla te cura tene
re consueuit . Malus medicus : qui nō est opus egrotis : sed
bene habentes fortasse exulcerans . si non uis errātem que
rere / saltem occurre reuertēti . Aperi ianuam misericordie
et si non penitentem propter christum : suscipe uel ebristū
in penitēte : lique scat ania tua misericordie rore / acclamā
tis et pulsantis iesu succedatur eloquium . Vox penitētis
uox pauperis : uox est iesu . ideo cum audis hāc uocem cle
menti affectu lique scat anima tua : ut et tu cū spōsa dicere
queas . Anima mea liquefacta est ut locutus est . Ausculta
et recole : quid locutus marie magdalene : quid mulieri in
adulterio deprehense : quid samaritane : cananee : zacheo :
petro : centurioni . Ad tot pietatis sermones / et clementie
cuius non mollescat affectus / uiscera lique scāt . Ad tam ue
hemētes flatus austri nos etiam de durissimo pectore quā
tumlibet annosa poterat glacies solui . Sentio me a fluentis
olei liquore perfundi / et simili affectu lique scere : quotiēs
misericordie tue opera uerba perfecta recenseo . igitū elo
quium tuum : hoc uehementer / et seruus tuus diligit illud
diligit quia idiget / eget . ideo anima mea : et pre gaudio li
quescit / ubi tu loqueris . Istam liquefactionem oportet ut
sentiāt omnis sanctus . Nam illa superius disputata lique
factio non nisi perfectorum est / et eorū non semp in tēpore
oportuno . et ne in fructuoso subducā silentio / qđ mihi sug
geritur breuiter uobis absolua : qđ adhuc de hac liquefa
ctione intellectum concepi . non cernitis qđ lique scit / qua
liter de quodam rigore et immobilitate moueri incipit : se
ipsum egredi et deserere nitit . De tumore et molle pristi
na defluit et descendit / et euanescit / seipsum ducentem / et

ad humilliora loca facile sequitur : uel eadem per seipsum
 sectatur: precurrens frequenter ducentis conatum : magis
 in liquefactis ad sequendum mobilitas / et prompta uolun
 tas. Intelligitis iā / ut arbitror in liquefactis ad obediendū
 aptitudinem grandem humilis anime affectum / tractabi
 lem hanc humilitatem / non metus infligit / sed calor amo
 ris informat. Metus mentem uiolenter infringit / amor e
 mollit: et teneram liquidam reddens instringit ad libitum
 Humilitas de charitate profluens. nil molestie patitur ul
 tro: ad unum tendit: quiescens cum apprehenderit inferio
 ra. Habetis iam in liquefactione humilitatis illius gene
 rose: habetis et obedientie expressam sub breuitate naturā
 uultis et testimonia . Dominus aperuit mihi aurem / ut au
 diam eum quasi magistrum . Audistis loquentem dominū
 audite liquefactum affectum discipuli. Ego inquit non cō
 tradico: retrorsum non abii . Audistis quomodo sequitur
 audite iam ad quam infima . Corpus meum dedi percutiē
 tibus / et genas meas uellētibus . faciem meam non auerti
 ab increpantibus et conspuentibus in me . An non iste qua
 si ad aspera et abiecta descendit . non rigide resistens / sed
 liquefactus effectusq; tractabilis ad auditum calentis elo
 qui. Ergo qui huius humilitatis et obedientie liquefcit af
 fectu / non frigida tumentiq; mole immobilis et rigescens
 pro suo iure eius sibi uerbi usum gloriose presumit . Ani
 ma mea liquefacta est / ut locutus est. O mira uis uerbi / et
 ignita uehementer . inflammat cor : commutat renes in ni
 hilum in conspectu suo respectu dei sui animum redigit a
 seipso liquefcere et deficere : facit ut iam anima non sit se
 cum: sed sicut sequentia cōtinent huius uersiculi. Ego sem
 per tecum : ideo non in se: non secum sed cum deo suo sem
 per obsequens : et quantum datur sequens sed non assequēs
 semper pro uoto / nec illo excedenti modo / qui se sponsi
 cum sponso comperit . nam et hic sequitur .

inueni illum : uocauit et non respondit mihi . sed capitulū
hoc alterius temporis eget tractatu : ex otio discuti uolens
sufficiant ista / non pro magnificentia sui / sed pro nostris
disputata uiribus qualiter anima spōse liquefcit ad loque
lam dilecti sui iesu christi ; qui uiuit et regnat per omnia
secula seculorum Amen .

SERMO . XLIII .

Quoniam tibi fuerit dilectus tuus elapsus ; nō tibi redit
ad libitum . Vexatio hec dat intellectum amori / et
augmenta affectuum ; nunc uisitat : nunc euanescentē
te uisitatione uexat amicam . Varietas hec amantis cor
et desiderium rapit : et reparat aduſum . ut dilectus est lo
cutus liquefcit anima mea . Anima tua liquefacta defecit /
fere non ualens / et dilectus tuus declinat ; defectio tua / fu
ga ipsius est . Presente et loquente dilecto / liquefcis / et de
ficis / espiras absente eo respirare permittis : absens uires
reparat quas presens exhaurit . Delectationum uehementi
am interualla temperant : cuius continuationem ferre non
potes . Quid continuationem dico : non ipsa te inchoatio
redit exhaustam ; Statim enim ut loquitur dilectus lique
fcit anima tua . Deniq̄ et ī sequētibus dicit : Oculi tui auo
lare me fecerunt . quomodo dilectum auolare fecerunt . ni
si dum nimio affectu in eo defecerunt ; Modicum nescis .
ideo dilectus tuus moderat̄ et presētie sue mensurā tibi di
struit in tempore : ideo queris et non inuenis : uocas et nō
respondet . Attendite fratres uehementiā uim amoris : nec
abesse dilectum sustinet : nec sufficit presenti : ibi uota an
hela laborant . hic exhausta deliqui patiunt̄ . O felix amor
qui continua quadam uicissitudine / aut liquefcit in ipso /
aut querens anhelat ad ipsum . Quesiui et non inueni illū
inquit : uocauit et non respondit mihi . Alibi scriptū est hoc

hoc modo: Querent me mali et non inuenient; uocabunt et non exaudiam. Quid iam est q̄ hoc ipsum tam commune est bonis et malis. Cur indifferenter utrisq; te iesu bone subducis? Verum quidem non indifferenter / sed multum indifferenter. De malis dicitur: querent et non inuenient. Sponsa uero non se inuenta diffidit: sed non inuenisse; cauatur. quesiui et non inueni illum: uocaui et non respōdit mihi. O quotiens quesiui dominum iesum meditando iuocaui orando / sed nec meditatio effecta est dulcis nec p̄guis oratio. ideo non inueni illum nec respondit mihi: nec inueni illum ipsum nec sua / sed supra modum dulcia sunt: respondit mihi. At utinam mihi respondeat / cū uel lego uel oro: ita iesu bone responde mihi quantas habeo iniquitates et peccata scelera mea et delicta ostēde mihi. Abscōde paulisper faciem tuam / ut mea mihi feditas salubriter innotescat / uel in meditatione mea / uel in lectione sacra scripturarum: tunc enim me inueniunt custodes ciuitatis / doctores sancti / cū meos in eorū scriptis mores inuenio: tunc me inueniunt / cum meos mores et uitia depingūt dū discutiunt uulnerant cum increpant. sacri scriptores / ac si quidam custodes ciuitatis sancte hierusalem / que est ecclesia: uarios animorū inuestigāt affectus: et inueniunt singulorū passiōes Bonos mores et morbū / quo quisq; laborat. nullius uel cogitatio non inuenit̄ ab illis / quotiens illa lego / q̄si inuentum me deprehensum puto. alia me exhortionū iaculis feriunt illa uulnerant / dū quod inteḡ arbitratur sautum esse conuincunt. illa simulationis tollunt uelamen ignorantie uel obliuionis inuolutū false pallium glorie. illa ac si pallio quodā et dissimulationis spoliant opimento et elationis ornamēto. illa me quodā presumpte fallaciter glorie pallio spoliant / dū conscientie denudant infirma. utiliter ergo a custodibus in hunc modū inuenior / quāuis dilectū ad modū inuenire non queam. deniq; iā minus in me ī quo

glorier: minus in quo quiescam inueniens amoris in dile-
ctum uestibus inardesco. Filie hierusalem nunciate dile-
cto/ quia amore languero. per me non audeo accedere. nō
hanc familiaritatem mihi presumo: non sui copiam mihi
ad hec iesus indulget. ideo filie hierusalem ad uos accedo
uos ambio/ uobis causam commendo; committo negociū
nunciate dilecto: quasi ignorat dum dissimulat/ custodes
spolient/ filie nuncient/ doctores exhortentur/ exorēt filie
Filie hierusalem nunciate dilecto/ quia amore languero.
nunciate ingerite frequens suggestio dilectum inflectet.
iam exuta sum/ iam spoliata sum meipsa/ tam idonea dile-
cto uestra. Spoliata et occupata mens languet amore. nun-
ciate dilecto/ quia amore languero. Fratres si uos increpa-
torius doctoris sermo tāgere spiritualiter uidetur/ uestros
expresse ferre mores mentis uestre nudare uulnera uel oc-
cultate/ uel excecate conscientie tollere pallium. Ad incē-
tium amoris/ non ad odii illud inuertite fomitem. Cur
priuatam trahis ad iniuriam quod in commune profertur
ad omnes. forsitā ad te quod dicitur. Respicit ad te nomē
nominatim non exprimit/ aut roris tibi languorem/ gene-
ralis tibi ministret correptio/ non murmuris passionem.
et si non dulcis illius amoris desiderio langues. Bonum
est si interim langues pudore dulci/ si langues penitentia
si timore iudicii conficiuntur carnes tue. Conuertere in e-
rumna tua dum configitur spina. delictum confitere/ et o-
perimenti pallium quo iniusticias dissimulanter abscondis
siue tibi tollit noli pertinacius/ noli strictus hypocrisis te
pallio operire inuoluere tegumento. Non conuertetur
ad te iesus/ nisi simulationis et fallacie a te fuerit ablatum
uelamen/ q̄ tibi confusio quedam / et displicendi metus
pretextit. Operuit confusio faciem conscientie tue. Aufer
uelamen confusionis confessionis induere. Nam et domi-

cup rōm at uniuersa q̄ uoluit. m̄sup nō s̄t inuoluntate s̄t

nus confessionem induit: confessionem nō suam sed tuam
 Hoc se ornatum pallio reputat: hoc a te mutuatur: hoc il
 li pallium trade: quod affectuose tollit quasi pignus amo
 ris/et reconciliationis signum. Tunc incipies amore lan
 guere: cum prius penitentie fueris affectibus languida.
 Tunc te incipient filie hierusalem commendare dilecto.
 tunc celestes spiritus et anime spiritales congratulantes
 languorem nunciabunt amoris. Sed nos ex abundanti su
 per penitentie statu uersamus hunc locum: cuius tota faci
 es perfectiora quedam uidetur spirare et eius consona gra
 tie que sponse meretur conditione censerī. Quesiui inquit
 et non inueni illum: uocaui et non respondit mihi: inuene
 runt me custodes ciuitatis. Meditando querit: uocat oran
 do: audiendo doctores inuenitur/ percutitur/ uulneratur
 exuitur. Et ne quid desit ad cumulum filiarum hierusalē
 fidelium scilicet animarum: commendatione adiuuatur.
 Quattuor hic quedam aduerte/ uel in illa uel circa illam
 inuestigationes et uota/ precepta et preces: inuestigatio
 nes meditationis/ desiderii uota/ precepta doctorum et
 sociorum orationes. An non doctorum et exhortationes fre
 quenter cōmode sentiuntur. Ab his quos et anxia inuesti
 gatio: et sincera oratio poterat laxare. Nonne pigra uota
 uerborum sepius stimulis excitantur. Deniq; que feruida
 sunt his fomitibus efficiuntur feruentiora. inuenerunt me
 custodes ciuitatis/ boni et prudētes magistri uago quodā
 q̄si uenatiuo genere dediti utunt: et uarios ad mentiū sta
 tus uertūt sermonē si forte iueniāt quē tangāt quē stimulet
 quē pmouēt. siq; audientiū gloriēt et dicat: Inuenerunt
 me custodes ciuitatis: ii pcusserūt me et uulnerauerūt me
 Quo quis pfectior est: uulnerat̄ facilius: et tener affectus
 uerborum citius sentit aculeos. O felicem animum ad quē
 tā sublimia exhortationis iacula ueniūt quē inueniūt suis

per hanc uiam et doctrinam fieri gaudeat in nobis. Docet hanc

aptum uulneribus: quando non abeunt retrosum: auditorum
uel duricia/ uel stolliditate repulsa. Non sunt passim hu
iusmodi iacula fundenda/ nec in oī multitudine tantū ubi
idonee mentes creduntur inueniri: quas tam excellens do
ctrina non effugiat. Quasi fulgura sunt hec summa feriūt
submissa effugiunt: summa inueniunt/ si summa fuerint:
ideo dicit: Inuenerunt me custodes ciuitatis: pereusserūt
me: uulnerauerūt me: tulerunt palliū meū. Tulerūt palliū
quo inuolutus erat penaliter adam: prioris simplicitatis
splendore nudatus. tulerunt imaginationum operimenta
quibus impediēbar intrinsecus pallium figurarum/ uela
men tulerunt: ueritatem intulerunt. Reuelata nudata sim
plex ueritas/ gignit feruorem amoris: ideo filie hierusalē
nunciate dilecto quia amore languēo: q̄diu non placet: nō
rapit affectum: non succendit perfecta ueritas quam tumli
bet sincere se frui quis putet aspectu intelligentie uel amē
patitur operimentum simplicitudinis/ obductionis pallium.
Cum autem ablatum hoc uelamen fuerit: tunc rutilat ueri
tas: tunc sintillat/ et succendit amorem: tunc alios ad con
gratulandum qui hoc patitur poterit inuitare dicens: Nū
ciate dilecto quia amore lāgueo. Videte iudeam q̄diu sub
legis operimento latebat ueritas/ quādiu cecitatis ipsa tol
lerabat uelamen: metu torpebat affectu rigido: nil poterat
dulce sentire/ nec uulnerari iaculo charitatis. Cum au
tem conuersa ad dominum uelamen deposuit/ cum abla
tum hoc illi pallium erat: tunc cepit gloriose huius confes
sionis uerbum usurpare: filie hierusalem nunciate dilecto
quia amore languēo. Tunc gloriata de noue et insolite dul
cedinis gustu filias hierusalem ad gratias agendum iuitat
et sue gentis cōsortes exēplo sollicitat. Audi deniq; qd ta
lis sollicitatio prouocate respondeat. Qualis est dilectus
tuus/ et queremus eum tecum? Vides quomodo partici
pes fidei huius et doctrine fieri gerant in uobis. Doce q̄lis

est dilectus tuus et queremus eum tecum . fac nos tante cō
 fortes gratie / ut querēdi studio amoris incipiamus affectu
 languere . Sufficiat interpretatione mystica hec perstrin
 xisse breuiter . iam ad id redeamus cuius ex occasione in
 hunc sumus locum delapsi : dum ablati pallii utilitatē ex
 ponimus . Nam inde est sumpta occasio ꝓ ait : Tulerunt
 pallium meum , hereamus adhuc paululum hoc in loco ex
 plicemus hunc pallium . non est enim simplex palliū quo
 etiam sancte mentes inuoluuntur . Est enim diplois : id est
 duplex pallium / fortasse triplex / et quadruplex : quot uo
 bis palliorum genera proposuimus . An non adhuc graue
 et onerosum satis est pallium animarum cura / et admini
 strande necessitatis sollicitudo . Propria incommoda ex
 pressius loquar : noui quid sit hoc pallio premi / quam arē
 tem sortitus sum terram / et ficulneam sterilem . iam multi
 elapsi sunt anni ꝓ uiuo in monasterio querens fructum in
 eo / et non inuenio . Totiens species nostras elusit / fefellit
 operam : expectationem nostram frustraui : iure onerosū
 hoc pallium dico : et eo magis onerosum q̄ minus utile .
 Non onera sollicitudinis leuiora sunt : que prouentum le
 uat ubertas . Ve mihi ꝓ inuenerunt me custodes ciuitatis
 et aliquid in me dei dignum honore se inuenisse putaue
 runt : percusserunt me : uulnerauerunt me : tulerunt palliū
 meum : et plagis impositis abierunt / semiuiuo relicto : tu
 lerunt pallium meum / pallium simplicitatis / pallium lu
 cis amictum leticie / ardentis uestimentum effectus . Quo
 tiens solebam huiusmodi palliis totus inuolui / foueri in
 croceis . Nunc autem tota die mente amplector : et uerso
 que paulus arbitratur : et sunt communia hec dulcia / hec
 gloriosa mihi pallia tulerunt / onerosa induerunt . Quan
 do hec tollentur a me ? Quando proiciā hec : si tamen ꝓ
 icere licet : felix dies hoc exutus et ipeditus pallio liberio
 re uos ad cōgratulādū mihi iuitabo affectu filie hierusalē

cum uos que nihil estis ex parte huius quale nunc deploro pro renouato in nobis amore languore gratias refertis. Miser quidem est / qui huiusmodi pallio spoliatus / mero re et molestia tabescit. non languet amore : que sponsa est sic spoliata : uel officio sollicitudinis / uel usu / nō fastidio languet / sed amoris studio. ideo ipsa alias ad congaudendum sibi / et gratias agendum dilecto exorat ecclesia primitiua : cum quereret christum in iudea repulsa est. Pulsa non inuento ei loco in eis / non inuento sibi iesu / transiuit ad gentes quesiuit in eis : uocauit / et in multis nō inuenit non accepit responsum . Deniq; a principibus huius mūdi quasi custodibus ciuitatis / quomodo uulnerati / spoliati bonis / laniati corpore carnis sue exuti pallio : cum initiis martyres nostri inter tam tot flumina et gurgites tormentorum non est in eis extincta charitas . sed magis augmento quo languebant amoris . Iucundum plane mihi uidetur ex presentis occasione uerbi martyrum inter rot uexationū et mortis genera charitatem indefessam recollere : quomodo passiones corporis passione intrinseca temperabāt amoris . Nam ad illos hunc locum referas : non que querele : sed glorie uox ista qua dicunt : Percusserunt me / uulnerauerunt me / tulerunt pallium meum / custodes murorum . Quomodo nos oportet non egre ferre : sed quando nos spoliavit / uel moleste sollicitudinis non bone aut periculose coactionis quo stricte inuoluimur pallio . Custodes murorum iecit helias pallium dum raperetur. fugit ioseph dum teneretur. sponsa tulit dum tolleretur speculi et imaginis uelamen proiecit . helias raptus ad faciem mundi ornata / uel magna onera fugit. ioseph sentiens fomitem sollicitudine exuta dilecti liberius captat sponsa fauorem . imaginatione q̄si uelamē tenet intellectus / ne syncerā cōtēplet ueritatē . Bonorum et dignitatū affectus obuoluit pallio : ut libere pergat in ea que dei sunt . Sollicitudo oēm in ani

ma leticiam obnūtat / imaginatio obscurat / honor tentat
 atterit sollicitudo . In primo tenebre : in secundo illecebre
 in tertio labor : in primo calligio : in secūdo cupiditas : in
 tertio cura . Tulerunt pallium meum custodes murorum .
 Boni custodes bene norunt / cui curarū impedimenta tollāt
 quam exonerent animam : et ad delicias ducant dilectum
 suum redant expeditam ad deluctandum : et ad querendū
 nam frequenter elabatur / nec quiescere potest nisi expedi
 to affectu . Norunt ergo boni custodes cui parant ab one
 ribus / et actionum angustiis / molestiisq; in occursum am
 plexumque propriaret uerbi : cui pallium persuasionibus
 auferant suis . Exui me inquit tunica mea . hoc quidem in
 anteriobus dicit : Tulerunt pallium meum : Nude et pure
 simplicitatis innotescit et libero affectu in amoris negoci
 is tulerunt pallium meum quodammodo dicentes . Quid
 compedita curis queris dilectum ? Quid istis tecū uoluis
 molestiis ? Si non penitus deponis officium : cur non sol
 licitudines ad horam saltem seponis ? Non detractamus
 studiis : sed instantie uolumus detrabas . Noli nimietatē
 questus / necessitatis uerbo retexere . Quid bonum in te si
 nis ingenium terrenis obrui . Quid illos emularis / in one
 ribus positi iumentis comparantur . terrenis inbiant : terre
 na mandunt studia ruminant / uorant affectu : ponuntur in
 sublimi / sed uolucantur in limo . Noli emulari in istis ue
 hementibus / nec zelaueris banc facientes iniquitatem . An
 non iniquitas et inequalitas multa ad transitoria intensū
 impēdere animum / ad eterna remissum ? Quid q; non sem
 per intendunt negociis ? Quid q; quidam sub obtentu pro
 uidentie necessitatis / et ab ope manuum / et a meditatione
 scrutande ueritatis excusant se studio . plus dant negociati
 oni q; quieti scurilitati uerborū q; scripture sacre collatiōi
 plus otio q; opi : fratrum officinales circumeunt . Cellas
 otiose / curiose / uerbose . Noli emulari in sic negocianti
 bus / nec in sic otiantibus . Otia / uel oblata / uel parata

in usum amoris in sapiētie meditationē in dilecti uel que
rendi studium / uel inueniendi complexum : tota conuerte
huius . et his hortamentis . Tulerunt pallium meum cu
stodes murorum . custodes isti sunt de quibus ait isaias . su
per muros hierusalem / custodes constitui tota die / et tota
non tacebunt . sed nos iam hic taceamus a sermone hoc ora
tionum et laudum / debita soluentes ore aliquando tacitu
ri : animo semper redentes solennia laudum / domino iesu
regi et sponso celesti per infinita secula seculorū Amen .

Sermo . XLIII .

ORdo conueniens post exhortationem doctoꝝ orati
onum a sodalibus suffragia uidetur orare / non sim
pliciter rogare : sed cum obtestationis obsecratioē
adiuro uos filie hierusalē / si inueneritis dilectum / ut an
nuncietis ei q̄a amore lāgueo . Adiuratio uehementiā pre
cādi manifestat / a noxia uota / suis nesciunt esse contenta
meritis : ideo aliene precis mendicant suffragia . perfecta
humilitas de meritis semper alienis presumit . Adiuro uos
inquit filie hierusalē si iueneritis dilectum : conditio ista
non dubitantis est / sed temperamentum rogantis : ac si di
cat inueneritis conditionaliter suspendo non ambigens de
inuentione uestra . sed magis uerecundie . Nam sub condi
tionis ancipiti hic nobis dici temperantius auditis / quam
si dicatur precise cum inueneritis : non ueretur ne suspensi
uam rogationem ad iniuriam trahant . nouit uerecundiam
filialiter hierusalē : nouit humilē spiritū / et q̄ tenuerūt pu
dorē : plus lederet precisa diffinitio / q̄ suspēsa cōditio . sed
inqt iueneritis . dico si iueneritis : nō dico cū inueneritis : il
lud dico sed istud itelligo . de meo affectu dubitatio ista nō
perdit . sed affectui uestro et humilissime existimatioi de
nobis ipsis morem gero . si inueneritis . hoc est cum ueneri
tis mementote mei / cum bene uobis fuerit / tunc memento
mei / ut suggeratis / ut annuncietis dilecto . non oportet in
huius loci disputatōe morari ad mores uestros fratres uos

mitto. Recolite qualiter ad inuicem quā humili affectu / quā
 ta uotorum instantia / et cum adiuratione orationum men
 dicatis sollicitia / nisi quod omnes auderitis petere nunciare
 de uobis quod sitis amore languentes : alium soletis inuicem
 languorem deplorare : nunc gloriari de isto / et si potest
 quis ad horam gloriari non expedit quidem / ne forte imis
 sione inanis glorie : gloria uestra nihil sit. Sunt tamen non
 nulli qui et conuersationis indicio / et oris officio diuini /
 in se languorem amoris occultare non possunt. Concepta
 non potest non aliquando amantis os parturire. Nam ad
 aliorum consolationem uerbum latenter elicit / spiritus in
 teriora replens infuse gratie / copiam eructat. denique et in
 hoc loco sponsa non loquitur / sed spiritus est / qui loquitur
 in illa / in collationibus sanctis / suspiria / singultus de imis
 prodehenti precordiis / crebri gemitus. nonne sunt quedam
 eructationes spiritus / et concepte gratie. Talibus indici
 is / nonne se prodehenti languor amoris ? Non occultatus lan
 guor quando gemitus non est absconditus. ipse se prodehenti
 languor cum hec producit indicia. Quid ergo percepta si
 gna nonne quandam admirationis uim habent / ut eos qui
 hoc deprehendunt ad congratulationis permoueant affectum
 etiam si sermo sileat conuersationis pie sanctitas rogat.
 Commendari uult dum se quibusdam prodehenti indiciis. quod
 enim ? Cum aliquo celestem hunc deprehendero amorem
 Nonne quasi adiuratum puteum ut propensas pro eo gra
 tias agam. non commendabo precibus piis conceptum lan
 guorem / quem gemitus altus prodehenti. Durus ego si non tam
 sanctam et diuinam in fratribus passionem qua possum ora
 tionis instantia foueam : supplicatione commendem : repli
 cem et annunciem dilecto si copia detur. Quid tu qui fra
 trum mauius uitia numerare quam uirtutes / damna quam dona / com
 demnare quam commendare ? Si te ad commendationem adiu
 ratum non sentias. non es iam hierusalem filia / sed filia ba
 bilonis. filia babilonis misera / quis retribuet tibi. retribui

tionem & retribuetur enim tibi. desine in sanctis numerare
magis detrimenta q̄ lucra. sufficiat tibi iniuriādi malicia
Noli saltem foris nunciare: noli predicare sodalibus tuis
Nam sodales sponsi aurem non accōmodant. si deroges
sponse: ipse sponsus egre audit iniurias dilecte/ cuiuscunq̄
dicens illis dicens. auris enim zeli audit omnia/ temerarium
est dilectam condemnare dilecto. Bona sibi mauult nunci
ari de sponsa. ideo dicit: Adiuro uos filie hierusalem si
inueneritis dilectum/ ut annūciatis ei/ quia amore lāgueo
ut annuncietis inquit. Annunciatio predicationis tenet ef
fectum. humanum recogitate morem in rogando. nō apud
miseratorem alicuius cōmemorare miseriam ipsum roga
re est: efficax precatio est/ modesta suggestio/ oppressi in
firma exponere fortune infelicitatem/ insolentiam hostiū:
Hec inquam exponere in aure potentis. Quid aliud est q̄
ipsum uerecunda quadam prece ad auxiliandum inflecte
re. Quot in locis apud psalmistam hunc precis modum in
uenies? In euangelio inquit maria ad iesum. Vinum non
habent: nō precatur dominum/ nec imperat filio: defectū
uini tantum nunciasse contenta. Cū beneficis et ad liberta
tem propensis ita agendum est. Non est enim gratia uio
lenter exprimenda/ sed proponenda occasio. Commenda
sponsam sponso: dotes eius enumera. Nonne hoc est eius
concupiscentiā stimulos adhibere? Nunciate dilecto: hoc
nunciare ipsum prouocare est/ ad rependendam uicem/ ad
refocillandum amorem languentem. Ipse consolationes di
sponit in corde suo: sed nostris expectat precibus compul
si. Quid facit/ faciet citius uobis pulsantibus fortasse et u
berius. dilatio hec cruciatum mihi parit. sed consolationis
parturit cumulum/ multiplicatis precibus/ expectata sola
tia uberius refūdet: nunciate dilecto/ quia amore languero
Vos nūciate quibus patet ad dilectum familiaris accessus
Vos nunciate, que estis ex parte quanta sit amatorii uirtus
languoris. Quanta sit fortis ut mors dilectio: quam sit ut

infernus emulatio dura. Adiuro uos / ut annuncietis: quia
 amore languet: non languet amor / sed languet amās: ubi
 uiget amor / ibi uiget languor. sed absit q̄ amatur. Quis
 est languor nisi affectio quedam de absente dilecto aman
 tem conficiens. Amor uehemens patientis / simul afficit et
 carnem et mentem illius extinguit / lasciuia huius et le
 titiam prestringit. Carnis extinguit motus quodam tristi
 affectu et desiderio absentis dilecti. lāguet caro dum eius
 languidior: et remissior motus efficitur. languet animus
 dum est uantis uoti nimietate conficitur. Carnis languor
 est motus eius / ut nullus per exiguus anime languor ē mo
 tus eius nimius. Nonne eo ipso caro conficitur quo mens
 abstracto amore in alia quedam auertitur / carnis motus
 non sentitur / dum animus sentitur uehemētior factus: uix
 sustinetur aliquotiens / quidem nec sustineri potest quādo
 nimius exestuans amor / patientis animi uires exhaurit.
 que est enim humane mentis fortitudo / ut sustineat: cū eā
 ille celestis amor sponsi impatienter exagitat: liquefactus
 in hac exercitatione se fugit animus: amoris uiolentiā fer
 re non ualens. sic enim inconsumpta materia et iam suffi
 ciente languidiora reduntur ignis incēdia: et deus noster
 ignis consumens est. Sentit omnino uim sermonis huius q̄
 uehementiori languet affectu: ī meditatiōe dei sui delecta
 tus et exercitatus et deficiens. O potens et prepotens pas
 sio charitatis si non temperatur non tolleratur. iure potēs
 animum quem possederit / sui ipsius efficit impotem. cum
 semel fuerit accensa in mente attingit a fine usq; ad finem
 fortiter facit ad quod uenit et prosperat / et crescit nec defi
 cit / donec deficientem reddiderit animam: sicut hic corpo
 ralis languor non est semper equalis uehementie. sed est
 aliquotiens eius intērior passio / sic et amoris affectio et si
 iugi desiderio se tendit in dilectum / aliquando quidem in
 tensioribus uocibus exestuat. hora orationis maxime: tūc
 quidem languet amans: quia spiritus uehemens pertransit

in illo / et non subsistit . in exitu ore illius dicere potest .
Filie hierusalem nunciate dilecto / quia amore liquefco .
Ante banc horam languor est / sed in exitu eius in liquefa
ctionem uertitur languor : ideo cum tu oras non sinas ani
mū fluctuare / non declinare ad alia : ut cum felici fuerit
hac passione tactus ad illam se stringit donec plenius infi
ciatur / et percurratur / et consumatur . Non enim desinet
quousq; totum percurrat / et ebibat hominis spiritum . Sic
uir desideriorum elanguit daniel ex uisione celesti / ut nihil
uirium remaneret in ipso . Cum pertransierit illa uehemes
passio ad tollerabiliorem quēdam et humanum magis lan
guorem sponsa redit qui ei continuus est : quia tam concita
tus non est : huic plane / et si non deficit / tabescit tamen ab
sentis amore dilecti . Bonus hic lāguor per quem carnalis
affectus se languide mouet . aliud est si impetus carnis for
titer surgens fortiore superueniente reprimatur . Aliud si
languens / et quasi expirans moribundo pulsu mollitur / tē
tat . sentio adhuc alios / quosdam languores molestos / oēs
utiles tamen : languorem timoris / languorē tedii / languo
rem tristitie . Quid ni consumar merore pre cōscia nequi
ter transacte uite tedio in imagine transeūtis uite . Vniuer
sa enim uanitas omnis homo uiuens . utinam tibi domine
alique filie hierusalem nuncient languores meos si qui sūt
in me : qui commendari tibi digni sunt . nam multi sunt in
me indigentes curari . O me felicem si aliquis centurio di
cat tibi : Domine puer meus iacet paralyticus in domo / et
male torquetur . utinam domine statim respōdeas . ego ue
niam et curabo eū . dic domine uerbo et sanabor . uerbo enim
ades / quia uerbum es . Magna curationis uirtus in uerbo :
et quod tu es domine et quod a te per tuos est . sensit hic cē
turio qui dixit . Domine dic tantum uerbo / et sanabitur pu
er meus . sed uacuis est tamen omnis sermo docentis : si tu
domine intus non loqueris : dic uerbo et sanabitur lāguor
meus . forte et generabitur in me languor / siue uehemens

et concitatus / siue hic cōtinuus et temperatus / nisi q̄ i eo iste continuus non est : quod frequenter non reuertitur ad ipsum / propter incontinentiam ardentis desiderii exercēs et non se compescens : non conuertitur donec deficiat itez si ad horam diligis / et post horam desistis / non est amor si diligis / et ex amore absentis dilecti non tabescis non est languor : ut ergo amor languor sit habeat utrunq̄ / et continuationem et confessionem . Nunciate inquit dilecto / qa amore languo . Qui infirmitatis sunt languores : nunciari uolunt medico : qui dilectionis sunt amico : illi quidem ut curentur / ut autem recreentur isti . Emulamini fratres meliorem habere languorem / quem sicut absentantis se dilecti desiderium creat : sic se presentantis delectatio recreat domini iesu sponsi ecclesie et anime sancte . qui uiuat et regnat per omnia secula seculorum Amen .

Sermo. XLV.

Qualis est dilectus tuus ex dilecto : o pulcherima mulierum : qualis est dilectus tuus / quoniam sic adiurasti nos : Magno profuse uidentur affectu in interrogatiōes iste tam uehemētes arbitror in filiabus hierusalem ex confabulatione sponse languētis similem languorem / aut creatum ut sit / aut excitatum / aut acutior sit et in sequentibus dicunt . Quo abiit dilectus tuus et quereamus eum tecum : quasi dicant : queremus tecū participium inuentionis optantes et sibi . Magna utriusq̄ humilitas et in sponsa et in filiabus hierusalem . illa se rogat commendari sponso : iste se instrui rogant de sponso / nec simplicitate / sed illa cum adiuratione / hec cum ingeminatione : nō enim leuiter rogantis / uel q̄ illa adiurat / uel q̄ iste ingeminant . qualis est inquit dilectus tuus ex dilecto ? Qualis dilectus tuus / quoniam sic adiurasti nos ?

iurate sunt que sic animate sunt . non est exigua sancte col
larionis utilitas . Verbo et qui charitatis languor gene
ratur ; et qui infirmitatis curatur . Nouit centurio uim
medendi efficacem in uerbo : ideo dicit : Dic tantum uer
bo . Bonum est si dicantur uerba ; si nihilominus bonum
est si scribantur uerba . Volat enim irreuocabile uerbum
nisi scripto legetur . Scriptura uerbum et stabile facit
et uisibile mandatum pagine reposcetur cum uoles . Bonus
repositarius est liber iteger q̄ acceperit resignās cū uoles
sumens / ubi uoles leges : quādiu uoles moraberis . scri
ptura memorie reparatrix est . Tuto uerbi medicamenta il
lic condis . Seruantur enim illesa : si uerbum metendi uim
habet cum dicitur . Cur non habet cum legitur . Si bona cu
ratio cum dicis . Non curetur hoc modo languor meus .
hoc est dicere . qui primo audit uerbi utilitatem capiat ad
posteror et longe positos nō pertingat ubi primo sonat ibi
suffocetur . exhauriatur omīs eius commoditas auditu^o pri
mo : eterno prematur silētio . Non iterum cadat in terram
bonam / ut fructum faciat / hoc medicamento : qui primus
acceperit cōualescat eger : uirtutem eius post illum persen
tiat nullus . In piscina illa post aque motum sanabatur u
nus . sed in uno illo signata est c̄aritas / non singularitas /
post primum curatum / non est dictum de piscina illa . Ex
inanite exinanite usq̄ ad fundamentum in ea aque saluta
ris / nec uestigium maneat . Bonus aque motus / disputatio
et exagitatio sacre pagine . Bene enim mouetur cum pru
denti uentilatione ad spiritualem promouetur intellectū
Bene mouetur cum eius discussione auditor promouetur .
sicut medicamentum sic et cibus est uerbum . et quomodo
dicitis cibus quem uos operamini pereat / non permaneat
sed tam en non est passim omnibus hec permittenda licen
tia . nec aque motus sanabat nisi cum angelus descendens

tempore suo nouisset eam . Ille utiq; angelus / cuius labia
 custodiunt scientiam : et cuius ore est exquirenda legis
 scientia . Ergo q; quidem fatendum est : magna texendi
 uerba salutaris utilitas . Sed cum alicui hoc opus permit
 titur : uel magis cum exigitur ab eo . ideo non uidetur no
 strorum redarguenda cautela maiorum : que superabun
 dans non nocet generaliter imponit silentium : ne aliqui
 bus utiliter indulta licentia / aliis presumptionis temera
 rie scandalum fiat . simul quis dum honore sibi non impo
 sito occupatur : otietur ab imposito / et ut reuertatur ad
 propositum . Multum excitate et animate sunt ex colloqu
 tione et adiuratione sponse filie hierusalem . Quomodo
 non animetur ad rogandum de pulchritudine ipsius : pro
 cuius amore sponsam languentem et fere exanimatam
 uident . Deprehensus in sponsa languor amoris : in hanc il
 lam querendi curiositatem protraxit . Videntes enim in
 sponsa amorem esse uehementem / causas et irritamenta
 tanti effectus arbitrantur in sponso . Affectuose querunt
 qualis sit in sponse pulchritudinem in argumentum assu
 mit pulcherrimi syon . Qualis est dilectus tuus ex dilecto
 o pulcherrima mulierum . Pulcherrima mulierum eccle
 sia est : singularum animarum pulchritudo est . Pulcherri
 ma est in qua omnis pulchritudo est / et deformitas non in
 est . Deniq; et qua ex parte de ecclesia sunt : deformes non
 sunt : si quibus uidetur inesse deformitas : et si aliquibus
 de membris eius ad horam respargitur deformis macula .
 non tamen imputatur dum non immoratur . fortasse plus
 accipit pulchritudinis post maculam deterfa quam defor
 mitatis cōtraxit subito respersa . Bene itaq; pulcherrima :
 et omnem pulchritudinem habens : et omni feditate carens
 sed et multe fideles et spirituales anime in eo pulcherrime
 sunt quod aut per sanctam conuersationem / maculam non

admittunt: aut per sollicitā et synceram confessionem sub
inde diluunt. Pulcherrima est quodammodo non omnes a
lias excellens / sed non excedens; quasi excessus non est: u
bi situs regressus est. Pulcherrima ergo est decorem et cō
fessionem induens / amicta lumine sicut uestimento. Pul
cherrima est que uel ipsum lumen est / amicta lumine / per
conuersationem existendo lumen ipsum. Qualis est dile
ctus tuus ex dilecto. O pulcherrima mulierum / qualis est
dilectus tuus? Non uacat multo effectum hec ingeminatio;
ne mysterio uacat. q̄ si ita dixisset: qualis est dilectus tu
us ex dilecto nemo ambigeret / quin alterum referendum
esset ad eam generationem que est ex patre. Alterum ad
eam que est ex matre. In utraq; enim mirabilis est / et con
cupiscibilis nimis / sed ex coniunctione mirabilior multo
Naturarum duarum alterutram aut cum patre habet / aut
cum matre communem. Coniunctio ista propria est ibi per
sonalis eius proprietatis / communiter consideratur in istis:
quia integraliter conficitur ex istis. Constat enim ex dua
bus naturis: sed nihilominus constat in duabus: illis et cō
iunctis constat: et in singulis constat. Ex coniunctis et nō
in singulis constat proprietatis eius integritas / per quam
simul distat / et a patre et a matre. Non enim alterutro sed
in copulatis distat ab utroq; / et a quolibet qui non est ipse
in singulis et in copulatis consistit naturalis eius essentia
litas secundum quid et simpliciter / et per se deus est / sicut
et pater / et simpliciter et per se homo / sicut et mater / non
est ex parte: et secundum quid deus ex parte patre: et secū
dū quid homo. Idē cum totus deus / et totus deus ē homo.
Non totum quod ipsum est / sed quod ipse totus: nec quasi
in omni parte sit deus / et in omni parte homo: sed quia nō
est pro parte deus / et pro parte homo. Quod ergo dicitur
totus deus et totus homo magis partes excludit q̄ colligit
essentialem simplicitatem in utraq; natura inducens: non

q̄ utraq; essentia simplex sit; sed q̄ ipse simpliciter est u-
 traq;. Propter quod et habitu dictus est ut homo; quia cū
 non sit connaturalis diuinitati humanitas. per susceptio-
 nem tamen; in persona iesu quasi habitu quodam est uesti-
 ens/ et cooperiens eam. Non est diuine nature/ humana na-
 tura connaturalis: sed tantum persone ipsius iesu: que hu-
 mane nature propria sunt naturaliter insunt: sic est in na-
 tura hominis q̄ naturaliter est homo. uerus homo et uere
 homo. Verus homo propter ueritatem anime et humane
 carnis. Vere homo quia uere constans ex anima humana et
 carne ex ueris constans/ et uere constans: non tantum uera
 habens: et uere habens partes humanitatis / sed uere etiam
 existens ex ipsis. Naturales habens et naturaliter habens
 sicut naturaliter: sicut naturaliter deus/ ergo et generali-
 ter/ et non tamen habitu homo. iure ergo sicut in ueritate
 dominice dicitur extare nature iesus: sed et in ueritate hu-
 mane nature creditur. utrobique naturalis habens et natura-
 liter. Ideo filie hierusalem distincte querunt; qualis sit se-
 cundum utranq; partem de generatiōis ipsius optantes et
 natura doceri. Qualis est dilectus tuus/ in natiuitate diui-
 na est dilectus ex dilecto/ in natiuitate humana factus est
 dilectus ex dilecta/ nisi q̄ non tam est ipse dilectus ex ma-
 tre quam ipsa est effecta dilecta per ipsum. Totum habet
 quod habet dilectus ex dilecto / sed non totum a dilecta.
 Magis autē totū habet quod hēt ipsa ab ipso. iō cū primū
 rogant filie hierusalē: q̄lis ē dilectus tuus: q̄ ibi supra ca-
 pacitatis sue uires uota porrigūt; corrigūt icōtinēti ad hu-
 maniorē quodā et magis modestā se cōuertētes. Possumus
 at utroq; sēsu hoc itelligere: ut aut iterrogiō p̄pter gemi-
 nā i iesu naturā accipiat cōgemīata aut illa prior q̄si icapa-
 bilis hac sequēti sic reuocata; ac si dicāt. Qualis ē dilectus
 tuus ex dilecto O pulcherrīa mulier? Huius te fidei ueri-
 tas quā tenes de generatiōe dilecti de dilecto iter oēs oīum

professores sectarum / et pulcherrimam facit . Ista fides
te mundat : ista uenustat / qua dilectum tuum dilecto ex
quo est / equalem defendis . Talis est qualis ipse a quo est
Mira equalitas / et mira qualitas . Equalitas illa identita
tem ualeat / qualitas substantialitatem . Si essent due natu
re / utraq; summa ; una in patre / in filio alia : esset quidem
equalitas / non esset identitas : sed equalem sibi aliam diui
na natura non admittit : uno numero in utroq; est qualitas
et substantialis qualitas / immo substantie qualitas . ideo
filium qualis est pater / talem esse est et idipsum quod pa
ter est esse : qualis pater est / talis et filius : et ipsa qualitas
est uterq; / consubstantialis est illi : et eadem est cum illo
substantia . substantia non tantum subsistere conferens / sed
et ipsa subsistens / uiuens / potens / intelligens . Talem pre
dicas dilectum tuum ex dilecto talem diffinis . Si fieri po
rest huius fidei nobis rationem ediscere / et sufficit nobis .
Quomodo sciemus qualis est dilectus tuus ex dilecto / si
non edoces qualis est dilectus ex quo est ? Sed non est hoc
aut huius temporis / aut huius capacitatis nostre : sed suffi
cit credere / quia est talis / qualis est pater . Quamuis non
sufficimus comprehendere que illa qualitas est : doce qua
lis secundum humanitatē est / secundū quā dilectus est ex
dilecto . doce et hic q̄lis est dilectus tuus . delectat nos de
ipso iam audita reaudire . Replica nobis que de dilecto
tuo / uel credi debent / uel capi ualent . Vtraq; audita nos
uehementer delectant : et que incapabilia nobis sunt : nos
tamen capiunt illa . eo ipso adiurationis et amoris estu ca
pti sumus : que te sic captam / sic arreptam / sic estuantem
uidemus . O qualis est / O quam amabilis est dilectus tu
us : cuius in te semper amor capit augmenta : que
tibi fit semper de dilecto dilectus . Immo de dilectif
simo / semper dilectior : cuius te facit amor pulchram .

Experientia auidam/ auiditas anxiam. Anxii est enim et
 affectus nociui q̄ sic adiuras nos. Qualis ē dilectus tuus
 ex dilecto/ quoniam sic adiurasti nos. Quampulcher est
 qui in te fedum nihil esse sustinet. ideoq̄ pulcherrimam
 efficit mulierum: q̄amabilis et graciosus sine quo nec ad
 horam esse sustinēs: propter quam sic adiurasti nos. Rogo
 uos filie hierusalem/ huius terrestris hierusalem. cur non
 has ad ecclesiam interrogationes ingeminatis? Cur hanc
 utranq̄ natiuitatem in christo quam detractatis comede
 re/ dissimulatis adiscere? Cur uos non sentitis adiuratas
 ab ecclesia/ prolatis contra uos scripture uestre/ cum fide
 testimoniis collatis/ in fide spirituum gratiis/ platis pro
 fide passionum martyriis? Cur non uos quasi adiuratas se
 titis ab ecclesia: aptioribus quas frequentat cerimoniis a
 cutioribus quas tractat sentētis/ altioribusq̄ expectat pre
 miis/ artioribus quibus se instituit uotis? Disciplina restri
 ctior/ doctrina instructior/ expeditior ritus. eminentior
 uirtus tibi poterat zelum generare/ prouocare affectum:
 et ad mouendam emulationem adiurationis habere uim:
 sed ueniet tempus: nondum est enim/ cum aduersis uobis
 ad dominum. Aufertur ignorantie et dissimulationis uela
 men: tunc quasi sensibiles effecte accepto domini spiritu:
 adiurationum istarum sentietis uirtutem. Tunc in sanctā
 ex pergefacte curiositatem auidas interrogationes frequen
 tantibus dicendo. Qualis est dilectus tuus ex dilecto: o
 pulcherrima mulier. q̄lis ē dilectus tuus quoniam sic ad
 iurasti nos? Iudeorum fratres mei nondum tempus adue
 nit: nostrum autem semper paratum est. Ideo omissis fri
 uolis/ et fraudulentis sermonibus. huius admirationum
 uel interrogationum commercia celebremus in conuen
 tibus nostris. Utinā uos tales sitis filie que talia dogmata
 desideretis audire. utinā et ego talis sim spōsa a q̄ ualeatis

Amen

parate talia petere. o beata uere mater que sibi dici audire
meretur. O pulcherrima mulierum. beata plane si pulchri
tudinem tantam integrā seruet. Candidiores inquit naza
rei eius niue/nitidiores lacte/rubicūdiore ebore antiquo
saphiro pulchriores. Denigrata ē super carbones facies eo
rum. Magna certe collaudatio/candor niuis/lactis nitor/
rubor eboris/puritas pulchritudo saphiri: carbonis obdu
cantur nigredine. denigrata est super carbones facies eoz
et non sunt cogniti in plateis. non sunt utiq; pro nazareis
cogniti iam in plateis. Silebo de aliis/ordinis nostri cerni
te uiros/q̄ admirabile erat nomen eorum in uniuersa terra
In uicis quando uix erant uisi in plateis. statim cogniti/p
sanctitatis signo erant in eo. Nunc aut nullo religionis
discrimine/nullo priuilegio cōuersionis/aut nullo/ aut
pro tenui/distincti et signati sunt a ceteris. ideo non sunt
cogniti/quasi nazarei in plateis. Frequētia platearum de
corat nazareos/et peregrinam speciem inducit: mutatus ē
color optimus/disperfi sunt lapides sanctuarii in capite
omnium platearum: ideo non sunt agniti in plateis: non
agnoscit in eis natiuitas candor/non nitor/non rubor/nō
pulchritudo. Quicquid enim ista significant/pulchritudi
nem magnam depingunt: ideo non sunt cogniti in plateis
hi nazareorum colores sunt: ii etiam sponse et sponsi sunt
Nam et sponsa hoc in loco sequitur et dicit. Dilectus me
us candidus et rubicundus. talis est nazareus noster: et cui
assimulatur nazareorum color/assimilatur et spōse color
Illa enim nazarea est/domino se iesu nazareo deuouens et
desponsans: quam cum talem inuenerimus/ collaudemus
pulchritudinem eius consulamus peritiam: Qualis est di
lectus tuus ex dilecto: o pulcherrima mulierum qualis est
dilectus tuus/ quoniam sic adiurasti nos: sed iam dilecti
sui laudes retexat domini iesu. qui uiuit et regnat per om
nia secula seculorum Amen.

159

SERMO. XLVI.

Dilectus meus candidus rubicundus electus ex milibus . studium dilectum intermittit ad tempus / sed tempus modicum / ut filias instruat : delectabilia necessariis interrumpit : nec tamē sine dilectione est : quod sponsi memoriter recenset preconia . dulces enim faucibus sponse / laudes sunt sponsi . Pia mater et sponsa prudens filias informat / commendat dilectum / iure prudens / tam parata / et tam profusa habens que eloquatur de sponso . diligenter illi singula ipsius et notata sunt / et recogitata sunt que tam in promptu sunt : trahunt singula affectū eius / que memorie tenaciter herent . Color / caput / come / oculi / gene / labia / manus / uenter / crura / pes / guttur . Omnia hec figurate describuntur in laude sponsi / et quasi in clausula et breui capitulo totum concludens . Totus inquit desiderabilis / ut que in his amoris sui pati alimentū se doceat . Talis est ait dilectus meus : et ipse est ait amicus meus . Videte in his omnibus doctrinam sponse : uidete deuotionem : uidete diligentiam / uel querendo dilectum / uel instruēdo filias / uel recollendo laudes ipsius . Obnixē adiurat : parate respondet / figurat ornate / distincte partitur / succincte pertransit / summam stringit : et nescio an sufficienter exprimit . Scio quidem quod affectuose concludit . Talis est dilectus meus : et ipse est amicus meus . Laudum istarum magnus ambitus / et magnus plane amor laudantis . Iam singulos laudis huius articulos reuoluamus . Dilectus meus candidus et rubicundus electus ex milibus . Singularis mixtura est colorum : qui in sola persona domini operatione diuina conuenerūt in unum / ne sic sint unus / sed ut sint tui unio . O gratiosus sponsus / et amabilis ualde / in quo generatio diuina candet / et rubet humana . Ipse est enī candor lucis eterne . ipse et si non ex sanguibus / neque ex uoluntate carnis / et uoluntate uiri : de sanguine tamen matris natus est . et nihil in eo ruboris illius . de quo Isaias . Si fuerint

peccata uestra rubra sicut uermiculus / uelut lana alba erūt
non sibi conueniunt: nō se patiuntur lane albedo / et rubor
uermiculi . Alius est quidam rubor / qui inuenitur simul
cum candore in uestimento iesu . Quare inquit isaias: Ru
brum est uestimentum tuum ? Vestimentum domini iesu
natura uirginee generationis candens mundicia / et innocē
tia sanctitatis: multo decētius colore passionis uolūtarie
in credentium rubet affectibus: qualis rubor qui dealbādi
non caret affectu . Lauerunt inquit stolas suas et candidas
fecerunt in sanguine agni . Rubor hic in iesu meo candorē
inuenit / non fecit: in nobis facit nō inuenit rubor hic crue
te natiuitatis et proprie iniquitatis superinductus colori
ruborem eius in candorem reuertis / fide corda mundans .
Iustificati enim sumus per fidem in sanguine iesu . Bene ti
bi rubet pro te cruor effusus: si in aīo tuo uiciscitudinis ac
cendit affectum . Bene tibi rubet si tibi rutilat in effuso sā
guine pro te nimia charitas dei . sic enim dilexit sponsam
suā iesus ut lauaret eā in sanguine suo . Flāmea est charitas
hec mihi dominum iesum rubicundum facit: in eo mihi et
ueritas candet / et rubet charitas . Dilectus iquit meus can
didus et rubicundus . ipse lux est: et in eo tenebre non sunt
ulle . Quis diu rubicundus ? Deus enī ignis est: et ipse ignē
uenit mittere in terrā . si tibi ministrat intelligentie lucē
candidus est . sed si non animū accendit ad amorē: non enī
sentis rubicundū . in seipso utrunq; est: sed tibi non est nisi
cum eoꝝ in te sentis effectum . si sponsa es emulare mixtu
ram gemini coloris huius a sponso tuo: ut similiter candi
da et rubicunda sis . i. sincera et succensa . nam ipse sicut se
renandi / ita et succedendi uim habet . qui approximat / illi
approximat igni .

Expliciunt sermones Giliberti super cāntica canticōꝝ
salomōis p nicolaū Florētie . Anno domini . Mccccxxxv .
Sextodecimo chalendas maias .

Faltaron as fls. 1^a e ultima (em branco)

